OP DE GRENZEN

VAN

TWEE WERELDEN.

Op de Grenzen

VAN

TWEE WERELDEN.

ONDERZOEK EN ERVARING

OP HET GEBIED VAN HET HOOGERE LEVEN,

DOOR

Mevr. Elise van Calcar.

Acht en Twintigste Jaargang.

'S GRAVENHAGE,
H. C. VAN CALCAR.
1904.

INHOUD

VAN DE ACHT EN TWINTIGSTE JAARGANG.

Blz.

Blz

HET NIEUWE JAAR.

Het zal spoedig oud worden als al de vorige jaren en voorbijgaan als wij zelven. Niets blijft op aarde nieuw of jong. Wij weten dat allen, maar voelen het niet altijd en zien het voorbijgaande te vaak voor het blijvende aan.

Daarom is het zoo noodig dat ons telkens herinnerd wordt: O, strengel niet te vast uw handen saam en harten ; gij, gij, die sterven gaat! dat de onvoorziene smarten u niet ondraaglijk mogen zijn — en sla uw tent niet op als waar ze een vaste woning.

Tachtig maal is er een nieuw jaar voor mij aangebroken en tachtig maal is het weer oud geworden. De wereld is mee oud geworden en telkens ook weer nieuw! Alles veranderde in het menschenleven van het grootste tot het kleinste — op het gebied der gedachten zoowel als in de stoffelijke dingen.

Wanneer ik peinzend nederzit en als van een hoogen toren dit lange pad overzie, sta ik verbaasd hoe alles zoo snel veranderde — ik zelf niet het minst. Ja, tachtig jaren! Wel een hooge toren, zeg ik nu, maar ik mocht dien zachtjes aan bestijgen en kwam boven nog eer ik het wist.

Na elk tiental trappen schepte ik adem als op een terras aangekomen en zag ik vol vreugd op de reeds afgelegde stappen als op een zegepsaal, een groei, een vooruitgaan, zonder de minste neiging om te willen stilstaan, veel min terug te keeren.

Moedig steeg ik opwaarts om een hooger standpunt te bereiken, gedragen door de hoop, bij het gevoel van toenemende

kracht ja, soms als bevleugeld door schoone vooruitzichten en edele voorgevoelens, want ideale beelden wenkten mij. Soms waagde ik het mijne schreden te verhaasten en poogde mijn vorschende geest bevrediging te vinden door ruimer uitzicht en meer licht.

Maar daar gekomen, waar ik nieuwe bronnen dacht te vinden, werd mij zelfs geen tijd gegund om mijn dorst te stillen of mij te verzadigen aan het wijd verschiet.

De drijver riep: voort! en altijd voort! Toeven waar het uitzicht zoo schoon was, werd zelden toegestaan. Des drijvers geweldige roede dreef rusteloos mij voort, soms waar de plek zoo lieflijk mij scheen, dat ik uitriep: »laat mij toeven — hier is het schoon."

Ach, hoeveel makkers moest ik telkens afstaan aan het graf met bittere smart alsof een stuk van mijne ziel daar mede begraven werd.

Hoeveel schitterende lichtverschijnselen, die mij een wijle tijds bekoorden, moest ik zien verbleeken, die eens als vaste sterren boven mijn hoofd geblonken hadden en toch als vallende sterrenvonken nedervielen slechts een zwakken lichtstreep nalatende

Toch heb ik ook op elken heuveltop een nieuwen tempel gebouwd voor de afgoden, die ik zoo vurig aanbad en zoo ijverig diende en altijd moest ik door het puin der omgestorte altaren maar verder klimmen.

Wijder werd wel het verschiet en koeler de lucht, maar ook eenzamer en steiler het pad.

Van mijlpaal tot mijlpaal, altijd datzelfde machtwoord: verder! — verder! want hooger ligt het doel »Repos ailleurs.'

Gekweld door het rusteloos verlangen om meer te weten, beter te verstaan van de levensraadsels en het wereldwonder, riep de oplossing van elk mysterie weer nieuwe mysteries te voorschijn, tot ik eindelijk ontdekte hoe klein ons bewustzijn, hoe zwak ons denk- en waarnemingsvermogen nog is in deze aardsche kinderschool, en toen ik ootmoedig het hoofd boog met de belijdenis: wij kunnen het hier niet vatten, niet door-

gronden — ik geef het verder indringen op — toen kwam de openbaring tot mij als het morgenrood van een nieuwen dag, den dag des eeuwigen levens, een echt nieuw jaar. De schoone droom der onsterfelijkheid was dan werkelijkheid! O blijde boodschap! toch geen waan, geen illusie; maar zij leefden allen die wij dooden waanden; zij leven en wij zullen met hen leven in onverderfelijkheid om Hem beter te leeren kennen, die deze heerlijke waarheid in schitterend licht gesteld heeft door tot zijne vrienden weder te keeren nadat Hij was heengegaan. En Hij is niet de eenige gebleven; dit feit staat niet alleen als een gedenkzuil in de verte van het grauw verleden.

Neen, het woord van den Ziener is nu verstaan en bevestigd, als hij sprak: »Ziet, ik zag een deur in den hemel geopend." Ja, de deur is ontsloten en duizenden gaan in en uit om tijding te geven en troost en licht door de ontsloten gemeenschap tusschen de twee werelden Maar hardnekkig is de onleerzame mensch en weigert het oor te leenen voor de blijde boodschap des eeuwigen levens, die door geestelijke telegraphie tot ons komt.

Ja, zoo verdwaasd is de Christenheid dat onlangs een dienaar des Woords aan zijne Catechisanten vroeg: gelooft gij dan aan geesten? Op welks bevestigend antwoord hij zeide: »Dan kan ik u niet als lidmaat aannemen!" Een ander predikant vroeg: »Wat hebt ge toch aan het draaien van een tafel?' — Onnoozele vraag, alsof dat alles ware en alsof het niets beteekende, dat zich voor de zinnen een ongekende kracht openbaart die geen academie kent of kan verklaren...

Bij iedere ontdekking van krachten is het begin zwak, maar men blijft daar niet bij stilstaan. Het is de kennis van het A. B. die ons tot de letterkunde moet brengen en het eenvoudig A. B. door kloptonen heeft groote en heerlijke onthullingen aangebracht over onze bestemming en daardoor over het raadselachtig leven van moeitevolle voorbereiding. Wat wordt het langste aardsche leven niet kort bij de eindelooze baan die voor ons ligt. Hoe klein en nietig al ons drijven en

jagen om het op onze aardsche reis goed te hebben naar het vleesch, zonder op het eind te letten.

Ach, indien wij niet anders te wachten hadden dan wat de aarde biedt, en was er geen vervolg op dit eerste deel van het levensboek, wat een onvolledig fragment, wat een onvoltooid werk zou dat zijn . . .

De aarde is de beknopte kweekplaats van kleine plantjes, die overgebracht in een anderen grond en reiner lucht pas tot kracht en bloei zullen komen. Deze nieuwe goddelijke openbaring verklaart ons alleen de vraag: »Waarom leef ik? Wat beteekent dat vluchtig aanzijn? Zij slaat eene bladzij om en laat ons verder lezen — en wij vinden het bevredigend antwoord: »sterveling gij leeft voor eeuwig." Maar zeggen de schroomvallige geloovigen: »Dit is vermetel indringen; wij mogen niets weten van hetgeen God voor ons verborgen houdt." Wat zoudt ge zeggen van iemand, die naar een ander werelddeel moet gaan, als hij weigerde iets omtrent dat land zijner bestemming te vernemen? als hij dacht dat het ongeoorloofd zou zijn er alles van te leeren kennen wat te vernemen is? . . . Dwaasheid! zoudt gij zeggen. Gij zijt het aan u zelf verplicht om alles te onderzoeken van de inwoners en de reizigers die er heen en weer trekken.

Welnu, laat u niet afschrikken door strijdige berichten, maar geef wel acht wie uw berichtgever is.

Is het ooit noodzakelijk voor den sterveling geweest naar gindsche kusten het oog te richten, dan is het thans hoog tijd, nu de door materialisme verbijsterde mensch het leven zoo weinig telt, dat hij dat zoo roekeloos durft aantasten, nu de afgrijselijke zelfmoord alom toeneemt en onder onze jonge atheïsten, zelfs tot het schoolkind doordringt, omdat ze niet vroeg genoeg geleerd hebben hoe hoog, hoe schoon onze bestemming is en wat het beteekent een onsterfelijk wezen te zijn, bestemd om de schoonste kroon des levens te verwerven.

Arme kleinzieligheid, die niet verder kan zien dan het hoopje zand dat men als ons graf zal aanwijzen en dat voor ons einddoel aanziet. Van al wat ik in mijn lang leven heb

zien ontdekken of uitvinden heeft mij niets zoo getroffen dan het feit dat ons de eeuwigheid onthulde en dat aller zekerheid ons brengt dat al wat er geestelijks in ons is, het verval van vleesch en bloed zal overleven niet alleen, maar zal toenemen. Ons denken zal helderder, ons voelen dieper, ons willen sterker zijn, en dat bij opklimming in een nieuw leven, waarin niemand zal klagen: ik ben ziek, ik lijd pijn, ik voel mij zwak, en waar ons geen zorg meer drukt, geen kommer kwelt, omdat de eerste dingen zijn voorbijgegaan en alles nieuw is geworden. Dat te weten met volle overtuiging en zekerheid zal allengs de menschheid opheffen uit de verlaging van zinnelijkheid en zelfzucht en geen hefboom zal machtiger zijn dan deze, omdat er levenwekkende kracht van uitstroomt die heel ons maatschappelijk en huiselijk leven kan vernieuwen.

De mensch moet leeren voelen dat hij te groot is voor de aarde, dat er hooger genietingen hem bereid zijn dan zinnelijk zwelgen, eigenbatig schatten opzamelen, dat alle aardsche glorie en roem klatergoud is en schijnvertooning en dat het ware en reëele alleen in geestelijke heilgoederen bestaat en onverderflijke schatten.

Dan kan ons hart het stof verachten,
Dat dwazen aan zich boeit,
En naar die zalige oorden trachten,
Waar 't heil gestadig groeit.

Brenge dit nieuwe jaar ons bestendig vooruit tot die vernieuwing des levens en des gemoeds die onze roeping en bestemming is, dan beteekent het verouderen niets, want de inwendige mensch wast op waar vaak de uiterlijke mensch verwelkt. De menschheid en onze planeet zijn in een gestadig vernieuwingsproces begrepen. Oude bladen vallen af, nieuwe bloemen spruiten weer uit, geslachten gaan en geslachten komen, want God sprak: Ziet, ik maak alle dingen nieuw. En zoo gaat het eeuwig voort in zijn rijk. De kern blijft, de vorm verwisselt van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid.

Juicht o mensch in uw bestaan wat uw lot of deel ook zij, want gij zijt eeuwig, al wandelt gij tusschen de graven naar uw eigen graf; gij daalt er niet in neder en alleen het opperkleed, het versleten reisgewaad — gij zelf verheft u tot de sfeer die zal beantwoorden aan uw innerlijk bestaan en de trap uwer volmaking en waartoe gij u zelf door strijden en lijden geschikt hebt gemaakt.

Wees dan gegroet, gij nieuwe tijdkring, versche sport van de groote ladder, die ons hooger op wil voeren.

Wees gezegend voor ons allen, nieuwe tijdkring, klein schakeltje aan den eindeloozen keten des levens.

Treden wij moedig en blijmoedig voort op de nieuwe baan wat ons ook verbeide. Wij zijn kinderen Gods, kinderen van een rijken liefdevollen Vader. Door ons gedurig aan zijn volmaakt wezen te spiegelen zullen wij Hem naderkomen, steeds van het oude tot nieuwe, van het vergankelijke tot het eeuwige, goddelijke opklimmende.

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 386, deel XXVII.)

HOOFDSTUK IX.

SENSITIVITEIT ONTSTAAN DOOR ZIEKIE.

Ziekte, waardoor de physische krachten afnemen, is dikwijls oorzaak eener buitengewone sensitiviteit. In sommige gevallen van koorts worden de zintuigen verwonderlijk scherp, vooral het gehoor, waardoor de patient dan zelfs last kan hebben van het getik van een uurwerk in een ander vertrek. De inwendige zintuigen worden dan soms eveneens verscherpt. Wanneer de geluidgolven zoo gevoelig en pijnlijk worden, kunnen de gedachtengolven in de psycho-ether eveneens gevoeliger en die gedachten weder gereproduceerd worden door den patient die ze ontvangt. Vele gevallen die tot voorbeelden gegeven zijn van andere phasen van sensitiviteit zijn hierop ook van toepassing.

Mademoiselle N. was herstellende van eene ernstige en langdurige ziekte die haar zeer verzwakt had. Al de familieleden waren ter kerk toen een hevige storm opstak. Mademoiselle N. ging naar het raam om den storm te zien woeden; zij dacht toen op eens aan haar vader, en bij dien vreeselijken storm begon zij bezorgd over hem te worden Weldra verbeeldde zij zich dat haar vader omgekomen was. Om eenige afleiding te zoeken, liep zij door het huis, en in de kamer van haar vader komende, was zij verwonderd hem daar in zijn stoel te zien zitten, en in de houding waarin hij daar gewoon-

lijk zat. Zij ging terstond naar hem toe, om hem te vragen hoe hij binnengekomen was en legde, terwijl zij hem toesprak haar hand op zijn schouder; maar de hand ging door zijn schouder heen. Zeer verschrikt ging zij terug, en voor zij de deur uitging, draaide zij nog even het hoofd om en zag hem toen nog in dezelfde houding zitten. Meer dan een half uur lang zag zij de verschijning, overtuigd dat het niets dan illusie was, gedurende welken tijd zij herhaaldelijk de kamer inging zich bezig houdende met het verschikken der voorwerpen, waarbij zij ook nog een weinig zijn stoel verplaatste." (de Boismont pag. 276)

Met haar vader was niets gebeurd; en de verschijning kan op physchometrische gronden verklaard worden. De stoel was verzadigd van zijn emanatie, die zijne gedaante aannam en door de sensitieve werd gezien.

Mrs. Denton, een buitengewoon sensitieve vrouw, verhaalt een geval dat zij ervaren heeft, waaruit wij kunnen zien dat de inpressibiliteit die in normalen toestand volkomen gelijk is aan die welke door ziekte ontstaat.

»In een wagen willende stappen, dien de passagiers verlaten hadden om iets te gaan gebruiken in de herberg dat een halte was, was ik verwonderd alle plaatsen bezet te zien. Eenigen zaten op hun gemak, alsof zij niet voornemens waren den wagen te verlaten, terwijl anderen waren opgestaan om uit te stappen. Ik vond dit allervreemdst en stond op het punt naar een anderen wagen te gaan om een plaats te zoeken, toen ik, nog eens naar binnen ziende, zag dat zij die waren blijven zitten, op eens onzichtbaar werden. Ik had tijd gehad om te zien hoe sommigen er uitzagen en hoe die gekleed waren; en mij op een bank nederzettende, wachtte ik de terugkomst af der passagiers, het meer dan waarschijnlijk achtende in hen de prototypen te vinden van degenen die ik een oogenblik te voren op zulk een zonderlinge manier gezien had. Ik werd niet teleurgesteld. Verscheiden van hen die naar den wagen terugkeerden zag ik volkomen gelijken op de beelden die ik in den wagen gezien had."

Mary Dana Shindler, zegt in de Voice of Truth:

»Eene tante van ons was zwaar ziek en had hevige koortsen; en haar eenige broeder, die kapitein was op een koopvaardijschip dat een reis maakte van Charlestown naar Havana en terug, kon iederen dag verwacht worden; maar wij vreesden dat hij te laat zou komen om zijn zuster nog levend te zien. Op een ochtend, toen wij aan haar ziekbed zaten, ging zij op eens overeind zitten, klapte in haar handen en riep verheugd uit: »Mijn broeder is gekomen." Allen dachten wij dat zij aan het ijlen was, maar ongeveer tien minuten later kwam hij aan haar huis, en van dat oogenblik af begon zij te herstellen. Zij kon niet zeggen, hoe zij te weten was gekomen dat hij er was, maar zeide alleen: ik wist het; ik hoorde en voelde hem."

Bisschop Bowman, sprak in een preek die hij te Philadelphia hield over een merkwaardig geval. waaruit wij zien hoe iemand die doodelijk ziek is, in trance of clairvoyanten toestand komen kan. De gewone verklaring, dat het een verstoorde toestand der hersenen zou zijn, lost het verschijnsel niet op.

»Op mijne terugreis van Japan, hield ik een preek in Californië en overwerkte mij waarschijnlijk. Den laatstsn Zondag in Februari, na den dienst in de St. Louis kerk te hebben waargenomen, werd ik, te huis komende, dadelijk ziek en kreeg zulk een hevige koorts, dat de geneesheeren het ergste vreesden. Ik kwam toen in een soort extase en wist niet of ik nog leefde of reeds gestorven was. Ik verbeeldde mij, dat ik aan boord was van een prachtig schip en den kapitein hoorde zeggen, »Stop hier een oogenblik," wat ik dacht de stem van mijn Goddelijken Meester te zijn; waarop toen mijn kind van anderhalf jaar, dat twintig jaren geleden gestorven was, aan boord en naar mij toe kwam en zeide, dat zij gehoord had dat ik komen zou en zij daarom hier gekomen was om mij te verwelkomen. Na een gesprek met haar gehouden te hebben, waarvan ik mij niets meer herinner, zeide zij, »Vindt gij niet dat ik grooter geworden ben, papa?" Zij nam toen een zoo heerlijke gestalte aan als ik nog nimmer gezien had

en niet verwacht te zullen wederzien voor ik sterf; daarop veranderde zij weer zooals zij was toen zij bij mij kwam, zeggende, dat zij dat gedaan had om te zien of ik haar herkennen zou. Zij zeide, dat menig ander vriend naar mij gevraagd had, en dat een oude heer en dame haar opgenomen en gekust en gezegd hadden, dat haar papa hun jongen was. Ik vroeg haar toen, waar haar mama was? »O,'' zeide zij, »die doet iets voor den Heer, maar zij komt bij ons als wij aan de kaai komen.'' Het kwam mij voor dat ik van de aarde gekomen was; en ofschoon het vreemd voor mij is te zeggen dat ik dood was, komt het mij voor dat ik toch niet in het lichaam was.''

Het getuigenis van hen, die dicht bij den dood hebben gestaan en tot het leven zijn teruggekeerd, doet onderstellen, zoo het al geen bewijs is, dat bij die groote crisis, als al de zintuigen verzwakken, de geestelijke sensitiviteit sterk toeneemt en de perceptievermogens in een algeheel bewustzijn overgaan. Een heer die aan het zwemmen was kon zich niet langer boven water houden; en voor hem hulp bereiken kon, zonk hij naar de diepte, om zooals hij dacht niet weer boven te komen.

»Toen zag hij, als op een groot veld, alles wat hij in zijn leven gedaan had, van het oogenblik of dat hij begon te denken, tot den tijd toe dat hij te water ging. Alles was gegroepeerd en gerangschikt in de orde waarin het plaats vond; en zijn gansche leven werd door hem als met een oogopslag gezien; wat meer is, alles wat hij gedaan had stond afgebeeld op zijn geest, verhelderd door licht. Het panorama van zijn levensstrijd had zich voor zijn oog ontrold.' (»Sleep, Memory and Sensation,'' pag. 43)

Clairvoyance heeft dus naar het schijnt een terugblik; zij ziet het verleden even duidelijk als het tegenwoordige en kan ook in de toekomst zien. Tijd schijnt bij dit vermogen bij het zien der gebeurtenissen weg te vallen. Alles is in het tegenwoordige; en het verleden is alleen onderscheiden in de orde waarin het gerangschikt is.

Een heer in Jowa vertelde mij wat hem overkwam, toen

hij door koude bevangen verstijfd en gevoelloos geworden was. Hij was overvallen geworden door een vreeselijken sneeuwstorm, gelijk die somtijds voorkomen in de prairieën; en verdwaald geraakt zijnde, na uren er tegen geworsteld te hebben, viel hij uitgeput neder op den met sneeuw bedekten grond. Hij viel in slaap en zijn afgelegd leven ging hem toen als een panorama voorbij, maar zoo snel, dat alles in een enkel oogenblik door hem overzien was. Hij kreeg toen een gevoel van volkomen geluk en begon flauw de gedaante te zien van hen die hij op aarde gekend had, maar die gestorven waren. Hij begon ze steeds duidelijker te zien; maar juist toen zij dichtbij gekomen waren en naar hij dacht verheugd dat zij hem ontvangen mochten, werd het op eens duister en leed hij veel pijn; het visioen verdween en hij werd zich bewust van de tegenwoordigheid zijner vrienden die hem gevonden hadden en bezig waren alles te doen wat zij konden om hem van den dood te redden. Hoe dicht hij op de grenslijn der beide werelden, »den dood" gestaan had, bewezen zijn handen en voeten die bevroren waren.

Het is opmerkelijk dat er nooit iemand is geweest, na zoo dicht die grenslijn genaderd te zijn, maar gelukkig bij tijds nog werd gered, die niet gesproken heeft van een verhoogd waarnemingsvermogen en een verscherping der geestelijke faculteiten. Somtijds weet een stervende, voor hij den dood ingaat, wat er met iemand zijner vrienden of betrekkingen op dat oogenblik gebeurt, zooals in de volgende gevallen.

Het is een historisch feit, dat de Eerw. Joseph Buckminster, die in 1812 te Vermont stierf, even voor zijn dood zeide, dat zijn zoon, dien hij innig lief had, de Eerw. J. S. Buckminster, gestorven was.

De Eaton (O) Telegraph maakt melding van het volgende gelijksoortige geval. »Gepasseerde woensdagochtend, om vier uur blies Generaal John Ruince den laatsten adem uit. Maar eenige minuten later werd Joseph Deem, die ook op den 14den stierf, uit den slaap wakker en zeide tegen zijn zoon John, die hem oppaste: »Generaal Quince is gestorven."

Hierop gaf toen John ten antwoord, »Gij bedriegt u, vader, Generaal Quince is gezond en wel en gaat hier iederen dag voorbij." »Het is zooals ik zeg," zeide zijn vader, »Generaal Quince is gestorven." Eenige oogenblikken later kwam een der buren binnen, met de tijding dat Generaal Quince plotseling overleden was."

Wanneer het vermogen om te spreken ontbreekt, zien wij clairvoyance zich ontwikkelen bij het naderen van den dood. Somtijds belet een verlamming van de spieren der spraakorganen het spreken, en waar dit het geval is, ziet men in den glans der oogen van den stervende de heerlijkheid die hij aanschouwt, als het gordijn wegvalt dat de geestenwereld voor zijn oog verbergt.

Mrs, Helen Williams beschrijft hef volgendene treffende verhaal van den dood van haar kind.

»Van haar prille jeugd at had zij een afschrik voor den dood." Iedere zenuw aan haar trilde bij de gedachte er aan.

»Laat mij niet sterven!" zeide zij. »Laat mij niet sterven! Houd mij vast — ik kan niet gaan."

»Jenny, zeide ik, je hebt twee kleine broertjes in de andere wereld en daar zijn duizenden liefdevolle wezens die zorg voor je dragen zullen."

Maar wanhopig bleef zij uitroepen, »Laat mij toch niet gaan. Ginds zijn het allen vreemden voor mij."

Op eens echter liet zij hare handen, waarmede zij de mijne vasthield, los en ging in haar bed overeind zitten. Haar oogen straalden toen van goddelijk licht. Zij zag hetgeen voor ons verborgen is. Maar toch vergat zij niet om op dat oogenblik een woord van troost te spreken tegen hen die gaarne in hare plaats zouden hebben willen sterven. »Mama! mama! het zijn geen vreemden. Ik ben niet bang meer!" Van oogenblik tot oogenblik werden toen hare oogen schitterender, tot eindelijk haar ziel op de golven dier lichtstralen scheen heen te gaan; zij viel weder achterover op het kussen en was gestorven."

Zoo zien wij dat sensitiviteit, die zich openbaart in den mesmerischen toestand, nu en dan, bij lichaamszwakte of in

den slaap, plotseling opkomt en er dan sterke inpressies of droomen ontstaan, welke sensitiviteid tot clairvoyance stijgt als de geest en het lichaam meer en meer gescheiden worden en die haar hoogste punt bereikt op het oogenblik als de dood intreedt, als de scheiding van geest en lichaam plaats heeft.

Het is na deze groote gebeurtenis dat het geestelijk lichaam dat uit een uiterst fijne substantie bestaat, veel fijner dan onze ziutuigen kunnen waarnemen, vrij is van de omgeving van het physische lichaam. Hij ziet, hoort, voelt dan met de organen van zijn geestelijk lichaam en leeft in een wereld die ons sterfelijk oog niet ziet.

HOOFDSTUK X.

GEDACHTENOVERBRENGING.

Het Engelsch Genootschap voor Psychisch Onderzoek heeft meer aandacht geschonken aan het overbrengen van gedachten dan eenig ander onderwerp op psychisch gebied, zeggende dat, als het bewezen is, er een groot aantal feiten door kunnen verklaard worden die anders moeilijk te verklaren zijn. Na een aantal proeven te hebben genomen kwamen zij tot de conclusie dat gedachtenoverbrenging bestond en een welbewezen feit was. Het spreekwoord, »Als men over den duivel spreekt ziet men zijn staart;" wordt dagelijks bewezen; want als iemand ergens heengaat in de verwachting daar iemand te zullen zien, gaan zijne gedachten hem reeds vooruit en geven dikwijls een impressie. Wanneer zij, die in innige betrekking tot elkander staan aan elkaar denken, vibreeren hunne gedachten in hunne gelijk getoonde hersenen. Afstand heeft geen invloed op het overbrengen van gedachten. Het kan in dezelfde kamer wezen, maar ook dat zij duizende mijlen van elkander verwijderd zijn. Als iets wat met mij zelf

gebeurd is, zal ik hier een geval vermelden zooals er zooveel gelijksoortige bestaan en waardoor mijn aandacht op dit verwonderlijke verschijnsel gevestigd werd. Op een avond voor mijn schrijftafel zittende, kwam plotseling als het flikkeren van een bliksemstraal de gedachte bij mij op om over een bepaald onderwerp een artikel te gaan schrijven voor de Harbinger of Light, die te Melbourne in Australië uitgegeven wordt. Door correspondentie was ik bekend geworden met den redacteur er van, den heer W. H. Terry, maar wij hadden elkander in geen jaar geschreven, Ik had aan hem of aan zijn blad geruimen tijd niet gedacht en aanvankelijk weinig lust om over dat onderwerp te gaan schrijven. Maar de impressie was zoo sterk, dat ik er aan begon, het voleindigde en verzond. Ongeveer twee maanden later ontving ik een brief van den heer Terry, waarin hij mij verzocht een artikel te schrijven over het onderwerp waarover ik geschreven had; en den datum van zijn brief met dien van mijn artikel vergelijkende bleek het dat zij op denzelfden geschreven waren. Dit kruisen onzer brieven, met een vraag in den eenen en het antwoord er op in den anderen, heeft tweemaal plaats gehad; de tweede keer beantwoordde de heer Terry eene vraag van mij.

Ik heb een reeks feiten verzameld die gecombineerd het bewijs leveren dat gedachtenoverbrenging een welbewezen feit is. Een enkel geval mag daarvoor niet voldoende zijn, maar wanneer die gevallen zich vermenigvuldigen en steeds voortgaan zich te vermenigvuldigen, wordt het verschijnsel niet slechts waarschijnlijk, maar volkomen zekerheid.

Dr. Nicolas, Graaf van Genémys, van Corfu, beschrijft in het Tijdschrift van de Vereeniging voor Psychisch Onderzoek, in het nummer voor Maart 1885, een geval dat hem persoonlijk overkomen is aldus:

»In het 1869 was ik officier van gezondheid in het Grieksche leger. Op last van het Departement van Oorlog werd ik geplaatst bij het garnizoen op het eiland Zante. Terwijl ik op een stoomboot het eiland naderde en nog omtrent twee

uren van de kust verwijderd was, hoorde ik op eens een inwendige stem die niet ophield telkens in het Italiaansch tegen mij te zeggen, »Ga naar Voterra.' Ik kende den heer Voterra, een edelman van Zante, alleen van aanzien, daar ik hem tien jaren vroeger slechts eenmaal had gezien. Om die stem niet meer te hooren stopte ik mijne ooren toe, maar te vergeefs; ik zocht toen afleiding door een gesprek te beginnen met een paar medepassagiers, maar ook dat hielp niet, de stem bleef ik hooren. Eindelijk kwamen wij aan land en begaf ik mij naar mijn hôtel, waar ik mij onledig hield met het uitpakken van mijn koffers; maar niets hielp, de stem bleef voortgaan mij te plagen en te vermoeien. Eenige oogenblikken later kwam een bediende mij zeggen dat er een heer was die mij verlangde te spreken. »Wie is die heer?" vroeg ik terstond. »De heer Voterra," gaf hij ten antwoord. De heer Voterra trad toen eenige oogenblikken later bij mij binnen en verzocht mij met een bedroefd gezicht zoo goed te willen zijn met hem mede te gaan naar zijn zoon die in een treurigen toestand verkeerde. Ik voldeed aan zijn verzoek en vond een jongmensch in een ledig vertrek, geheel naakt, die door al de geneesheeren die in de laatste vijf jaren op Zante waren geweest voor onherstelbaar was verklaard.'

Dr. Nicolas genas hem door magnetisme volkomen en in den mesmerischen toestand werd hij clairvoyant.

Het volgende is van de hand van C. Ede, M. D., Guilfort.

»Mevr. G. en haar zuster hadden den avond bij haar moeder doorgebracht, die gezond en wel was naar lichaam en geest toen zij haar verlieten. In het midden van den nacht werd de zuster met een schrik wakker en zeide tegen haar echtgenoot, »Ik moet terstond naar moeder gaan; laat het rijtuig maar voorkomen; ik weet zeker dat zij ziek is." Haar echtgenoot, na te vergeefs getracht te hebben haar te overtuigen dat het niets dan verbeelding was, gaf last dat het rijtuig voor moest komen. Toen zij niet ver van het huis van haar moeder was, waar twee wegen samenkomen,

zag zij het rijtuig van Mevr. G. dat van den anderen weg kwam. Toen zij bij elkander waren vroegen zij elkaar wederkeerig, waarvoor zij gekomen was? waarop toen beiden hetzelfde antwoord gaven: »Ik kon niet slapen, ik was zeker dat moeder ziek geworden was, ik stond toen op en ging naar haar toe." Toen zij dicht bij het huis waren, zagen zij de dienstmeid van haar moeder die het meest aan haar gehecht was in de deur staan en die haar toen vertelde dat mevrouw plotseling ziek geworden en stervende was en den wensch had te kennen gegeven haar beide dochters nog eenmaal te zien."

Het verlangen der moeder was door de psycho-ether overgebracht naar het sensitieve brein van elk der beide dochters, die terstond aan dat verlangen voldeden.

T. W. Smith, van Ealing, in het Westen van Engeland, had de volgende ervaring, die den innigen band doet zien tusschen man en vrouw.

»Ik verliet mijne woning, tien mijlen van Londen, zooals ik gewoon was te doen des ochtends en was in den loop van den dag op weg naar Victoria Street, toen ik door de glibberigheid der straat, die nat gemaakt was door den sproeiwagen, viel en bijna overreden was door een rijtuig dat van de tegenovergestelde richting kwam. De val en de schrik gaven mij een schok, maar ik had mij niet bezeerd. Te huis komende zat mijne vrouw verlangend naar mijn komst te wachten en zij vertelde mij toen het volgende: Zij was in de keuken, toen zij op eens een schok kreeg en uitriep »Mijn God, daar overkomt hem iets!" Mrs. S., die bij haar was, hoorde het en beider opgaven wat den tijd betreft stemmen overeen met dien waarop ik viel."

De Eerw. heer P. H. Newham beschrijft een groote serie proeven van wilskracht. Als hij in de kerk was kon hij de oogen van wie ook onder zijn gehoor op hem later vestigen, eenvoudig door het te willen. Hij nam er verscheiden keer de proef van op concerten, waar hij dan een dergenen uitkoos die voor hem zaten, zoodat deze hem niet kon aanzien zonder

zijn hoofd om te draaien. »Het was merkwaardig te zien," schrijft hij, »hoe die persoon dan eerst op zijn stoel onrustig begon te worden en dan eindigde met zijn hoofd om te draaien om te zien wat de oorzaak van zijn onrust was."

De London Spectator van Kerstmis, 1831, publiceert een merkwaardig geval van gedachtenoverbrenging. Het verhaal komt hierop neer, dat een zekere Strong naar Lake Superior ging en opzichter werd bij de Franklin kopermijn. Hij werd ziek en zou misschien gestorven zijn als hij niet verpleegd was geworden door eene dame wier echtgenoot een der direkteuren was van de Mijnmaatschappij. Zij had hem naar haar eigen woning laten brengen en verpleegde hem met de liefderijkste zorg tot hij weder hersteld was. Zeven jaren later, toen hij niet meer bij de mijn werkzaam was, zat hij op een avond in zijn woning rustig op een stoel, toen hij op eens diezelfde dame zag in een vertrek met niets er in, geen vuur, geen voedsel. Zij zat daar ernstig en stil, met nog hetzelfde innemende gelaat dat zij had toen zij hem verpleegde in zijne ziekte. Daarbij kreeg hij een sterken indruk dat zij in behoeftige omstandigheden verkeerde, een indruk die zoo sterk was, dat hij haar met de post een vrij groot bedrag aan geld toezond. Den volgende dag ontving hij een brief van haar, waarin zij schreef dat haar echtgenoot ziek was, dat zij in grooten nood verkeerden en om bijstand vroegen.

In dit geval was de heer Strong met sterke banden van dankbaarheid en liefde gehecht aan zijne vroegere weldoeners, die hij hoopte eens te zullen kunnen vergelden wat zij voor hem gedaan hadden. Hij was op dat oogenblik in een geschikten toestand voor het ontvangen van gedachtengolven, terwijl de dame door den nood waarin zij verkeerde in een toestand was om die met kracht voort te brengen.

De Springfield Homestead publiceert wat zij noemt een vreemd geval, maar wel verre dat het vreemd zou zijn, is het een geval zooals er meer voorkomen.

»Een zekere dame en haar dochter gingen een bezoek brengen bij Mevr. B. in Central Street. Onderweg spraken zij er

over hoe aangenaam het wezen zou als Mevr. B 's dochter, Mevr. L., van Hartford, daar ook was. Dit zeiden zij ook tegen mevr. B., die daarop antwoordde dat zij dat ook vond.

Daarop bracht een van haar het oude gezegde te berde, dat de gecombineerde gedachten van drie vrouwen iemand tot haar konden toen komen, waarop de beide anderen toen ten antwoord gaven, dat zij dan verlangden dat mevr. L, zou komen. Mevr. B. maakte toen een aardbezientaart, zeggende dat haar dochter Mevr. L. daar zooveel van hield en dat zij een bord voor haar zou klaar zetten, precies alsof ze er reeds was. Toen zij zaten thee te drinken werd er gebeld en een oogenblik later kwam tot ieders verbazing mevr. L. de kamer binnen. Toen zij haar vroegen hoe zij zoo kwam, gaf zij ten antwoord dat zij niet van plan geweest was te komen, maar dat zij een sterk voorgevoel had gehad dat hier iemand was die haar verlangde te zien."

»Henry Witson, van Mill Village, kreeg plotseling een indruk dat zijn diensten noodig waren op een zekere plaats van French Creek. Er bestond voor hem geen reden daarheen te gaan en hij achtte het dwaasheid. De indruk werd echter zoo sterk, dat hij besloot er voor een aardigheid eens heen te gaan. Toen hij niet ver van het aangegeven punt was bereikten kreten om hulp zijn oor. Dichterbij komende zag hij George Dowler en zijn vrouw in levensgevaar. Zij hadden de kreek willen doorrijden, maar waren van den rechten weg afgedwaald. Hij hield het paard bij den teugel, terwijl zijn vrouw door den sterken stroom in groot gevaar verkeerde van te verdrinken. Watson nam toen een bootje en redde hen daarmede van een wissen dood. Was hij een oogenblik later gekomen dan zouden zij stellig verdronken zijn."

»L. M. Hastings, van Osceola, Jowa, had een zoon die bij Grand Island vermoord was. In den nacht na den moord werd hij uit den slaap wakker en zag eene verschijning aan het voeteneinde van zijn bed. Hij zag daar duidelijk twee mannen staan en iets in hem zeide, dat dat de gedaanten waren van de moordenaars van zijn zoon. Hij nam ze nauwkeurig op

waarna zij verbleekten en verdwenen. Toen stond hij op, nam een vel papier en gaf een nauwkeurig signalement van de mannen die hij gezien had, dat hij toen des ochtends bij het gerecht inleverde. De signalementen bleken volkomen overeen te komen met die der beide mannen die men als verdacht van den moord gearresteerd had en die ongewijfeld de schuldigen waren. De heer Hastings had die beide mannen nooit gezien en ze nooit hooren beschrijven."

Het Overbrengen van Gedachten en Pijn. — Mevrouw Arthur Severn, de groote landschapschilderes, geeft in het Tijdschrift van de Vereeniging voor Psychisch Onderzoek eene beschrijving van een ongeval dat haar echtgenoot overkwam en waarvan zij op datzelfde oogenblik den indruk ontving.

»Ik werd met een schrik wakker door een harden slag dien ik tegen mijn mond voelde, waarbij ik tegelijk een gevoel had alsof mijn lip bloedde. Ik ging toen overeind zitten en hield een zakdoek tegen mijn lip. Eenige seconden later zag ik tot mijne verwondering dat er geen bloed in den zakdoek was en kwam toen tot de overtuiging dat het niets anders dan een droom was geweest. Ik keek op mijn horloge en zag dat het zeven uur was, en daar ik Arthur niet in de kamer zag, besloot ik daaruit dat hij naar het meer was voor een zeiltochtje, daar het prachtig weer was.

Tegen het ontbijt (half tien) kwam Arthur te huis en ik zag toen dat hij met opzet iets verder van mij af ging zitten dan hij gewoon was en dan den zakdoek tegen zijn lip hield, juist zooals ik gedaan had. Ik vroeg toen: »Arthur, waarom doe je dat? Ik weet dat je je bezeerd hebt; straks zal ik je wel zeggen hoe ik dat weet." Hij vertelde toen dat er onder het zeilen een rukwind kwam waardoor het roer op eens oversloeg en hij van de roerpen een slag tegen den mond kreeg waardoor zijn lip begon te bloeden dat maar niet wilde ophouden. Ik vroeg toen »hoe laat het toen was," waarop hij antwoordde dat het toen ongeveer zeven uur" was. Ik ver-

telde toen tot verbazing van hem en van allen die aan tafel zaten, wat mij overkomen was."

De heer J. M. Wilson, van het Clifton College, beschrijft (in het T. v. d. V. v P. O) het volgende geval, dat wij verklaren kunnen door overbrenging van gedachten, maar ook door geestelijke tusschenkomst.

»Op een avond, toen de lessen afgeloopen waren en ik volstrekt niet onderhevig was aan hallucinaties of ziekelijke fantasieën, werd ik op eens zeer onwel en beefde over al mijn leden zonder schijnbare oorzaak; het kwam mij echter niet voor dat ik phisisch ongesteld was. Ik was verschikt en niet in staat dien schrik te boven te komen. Ik herinner mij zeer goed dat ik er mij met kracht tegen verzetten wilde, maar te vergeefs. Ik hield mij overtuigd dat ik zou gaan sterven. Ik begaf mij naar een vriend die zijn kamer op dezelfde étage had. Om mij te versterken en afleiding te bezorgen haalde hij een flesch wisky en een tric-tracspel voor den dag, maar ik had er geen lust in. Wij zaten bij de kachel en hij riep een ander om naar mij te zien. Tegen elf uur, na mij drie uren onwel gevoeld te hebben, kwam er verandering. Ik begaf mij toen te bed en sliep weldra in, en den volgenden morgen was ik geheel hersteld. In den namiddag kwam er een brief waarin mij kennis gegeven werd dat mijn tweelingbroeder den vorigen avond in Lincolnshire overleden was."

De Eerw. Kannunnik Warburton, te Winchester, Engeland. verhaalt (in T. V. P. O. Mei 1884) het volgende geval, dat van belang is als een voorbeeld van overbrenging van gedachten en gevoel.

»Ik vertrok van Oxford om een paar dagen bij mijn broeder door te brengen, die advocaat was en zijn kamers had in Fish Street 10, Lincoln 's Inn. Toen ik daar kwam vond ik een briefje op tafel liggen waarin stond dat hij naar een bal gegaan was en eerst omstreeks één uur te huis kwam. In plaats van naar bed te gaan, viel ik in een armstoel in slaap. Precies om een uur werd ik met schrik wakker, tegelijk uitroepende, »Mijn God, hij is naar beneden gevallen!" Ik had

hem in den slaap uit de balzaal door de helder verlichte gang naar de trap zien gaan, waar hij toen struikelde en naar beneden viel. (Het huis had ik nooit gezien en ik wist zelfs niet waar het stond.) Ik sluimerde toen weder in, maar werd kort daarop weer wakker door het binnenkomen van mijn broeder, die toen zeide: »Zoo, ben je daar! Ik had daar straks bijna mijn nek gebroken. Toen ik uit de balzaal kwam deed ik bij de trap een misstap en zou naar beneden gevallen zijn als ik gelukkig bij tijds niet iets had kunnen grijpen."

Het volgende wordt verhaald door Miss Millicent Ann Page, zuster van den Eerw. A Shaw Page, Vicaris van Lesly, Engeland, die het vernomen had van Mevr. Elizabeth Broughton te Edinburg.

Mevr. Broughton maakte op een nacht haar echtgenoot wakker en vertelde hem dat er in Frankrijk iets vreeselijks was voorgevallen. Hij antwoordde dat zij beter deed met weder te gaan slapen. Zij verzekerde hem dat zij niet sliep toen zij zag wat zij hem bepaald vertellen wilde. Er was een ongeluk met een rijtuig gebeurd, welk ongeluk zelf zij wel niet gezien had, maar wel de gevolgen er van. Zij zag een gebroken rijtuig, eene menigte volks, iemand die voorzichtig opgenomen en in het naastbijzijnde huis gedragen werd, en eindelijk iemand die op een bed lag waarin zij den Hertog van Orleans herkende. Langzamerhand kwamen zijn bloedverwanten bij het bed, waaronder verscheiden leden van de koninklijke familie — de Koningin, toen de Koning — allen met tranen in de oogen en zwijgend den stervenden Hertog aanziende. Een ander heer, een dokter, stond met den rug naar haar toe, zoodat zij niet kon zien wie dat was. Hij stond gebogen over den Hertog en voelde zijn pols met het horloge in de hand. Daarop verdween het visioen. Den volgenden morgen schreef zij in haar dagboek alles op wat zij had gezien. Het was vóór de uitvinding van de telegraaf, waardoor ruim twee dagen verliepen voor men in de Times het overlijden las van den Hertog van Orleans.

Kort daarna kwam zij te Parijs, herkende de plaats van

het ongeval en kreeg van den dokter eene verklaring van de impressie die zij ontvangen had. De dokter die bij den Hortog geroepen was, was een oud vriend van haar; en toen hij bij het bed stond had hij telkens aan haar en haar familie gedacht. De reden hiervan was de merkwaardige gelijkenis die er bestond tusschen de leden van haar familie en de vorstelijke personen die om het bed stonden. »Toen ik te huis kwam," zeide hij, »sprak ik er over en dacht dien avond dikwijls aan u en de uwen. De gelijkenis was bijzonder frappant geweest. Hier was een schakel tusschen ons, zooals gij ziet."

Sommige droomen kunnen verklaard worden door gedachtenoverbrenging, die wel plaats kan hebben zoowel in de verschillende toestanden van slaap als in wakenden toestand. De Eerw. J. C Learned schrijft (T. V. P. O.): In 1883 was ik predikant bij de Unitariers in de Exeter, N. H. Vijf mijlen daarvan verwijderd, te Hamton Falls. was de Eerw. heer M. Bridge predikant, met wien ik nu en dan van predikbeurt verwisselde. Nadat hij er ongeveer een jaar gestaan had, bedankte hij voor die kleine gemeente en werd eenigen tijd later beroepen te East Marshfield, Mass., welke plaats tachtig mijlen langs den spoorweg van Exeter lag en welk beroep hij aannam.

»Op woensdag, 13 Dec. 1865, toen ik 's ochtends wakker werd, zeide ik tegen mijne vrouw dat ik een vreemden maar duidelijken droom had gehad dien ik haar toen vertelde. Ik zag daarin dat de heer Bridge plotseling en ernstig ziek geworden was. Hij scheen in een school te zijn. Ik zag hem daar neerzinken en door vriendelijke handen wegdragen. Ik was bij hem en hielp hem zooveel ik kon. Maar hij werd slimmer; wij bereikten de buitenlucht met hem niet; een doodkleur verspreidde zich over zijn gelaat; bijzondere vlekken die ik nooit gezien had kreeg hij in zijn gezicht en na een hevig lijden bezweek hij. Onmiddelijk na het ontbijt en terwijl wij nog over den droom spraken, werd er gebeld en kwam de heer Wells Healy binnen, een lid van de gemeente te Hampton Falls, waar de heer Bridge vroeger predikant was. Ik

vermoedde reeds waarom hij bij ons kwam. Hij kwam mij verzoeken de lijkrede te houden bij de begrafenis van zijn vroegeren leeraar. Ik deed dat zooals mij verzocht was. Ik vernam toen van zijn familie de bijzonderheden van zijn dood, die in vele opzichten merkwaardig overeenkwamen met hetgeen ik gedroomd had; en toen ik hem in de kist zag liggen viel terstond mijn aandacht op de bijzondere vlekken in zijn gezicht waarover ik gesproken heb en waaraan ik was blijven denken.

Dubbelgangers-Verschijning van Levenden op andere plaatsen. — Het schijnt dat deze projectie van gedachten op andere plaatsen zoo sterk kan zijn dat daardoor het beeld van den denker ontstaat. Dit kan verklaard worden met behulp van psychometrie of door de werkelijke projectie van de psychische individualiteit, zoodat daardoor de indruk van identiteit ontstaat en dat niet alleen, maar ook impressies van den denker ontvangen en behouden worden. De dubbele aanwezigheid van levende personen, die den beoefenaar dezer mysteries zoo verbaasd heeft, is dus voor oplossing vatbaar en een gevolg van vatbaarheid voor indrukken van gedachten. Dit verschijnen van het beeld van iemand die nog in leven is, is dikwijls aangehaald als bewijs van de subjectiviteit van verschijningen van afgestorvenen en gezegd dat als de eersten niet reëel zijn, de anderen dat ook niet zijn. Maar deze conclusie is niet juist, omdat daarbij ondersteld wordt dat de verschijningen van levenden volgens dezelfde wet plaats hebben als die van afgestorvenen.

Voor den onafhankelijken clairvoyant is het mogelijk zich in den geest naar verafgelegen plaatsen en personen te begeven, en als de laatsten genoegzaam sensitief zijn, zien zij een beeld van den clairvoyant. Het verschijnsel van »dubbele aanwezigheid' kan op die wijze door kunstmiddelen worden voortgebracht, evenals men het somnabulisme door kunstmiddelen kan voortbrengen; dat is, door mesmerisme of hypnotisme.

Vele verhalen van iemands dubbel bestaan er, waarvan som-

mige niet te gelooven zijn, tenzij men bekend is met de bovenvermelde oorzaken.

Josiah Gilbert beschrijft in de Londen Speculator het volgende geval.

»Een zoon van de familie Watkinson, in Lancashire, vertrok naar Amerika. Op een Zondagmiddag waren zij ter kerk gegaan en zaten in een bank bij den preekstoel. Het was warm, de deur van het kleine gebouw stond open, en een van hen die aan het einde der bank zat kon van daar door de open deur op het kerkplein zien dat met boomen beplant was. Op eens zag hij tot zijn groote verwondering zijn afwezigen broeder tusschen de boomen door naar de kerkdeur gaan, de kerk binnentreden en zich naar de bank begeven waar zij zaten, waar hij toen zijn hand op de deur legde, blijkbaar met het doel die te openen en daar ook te gaan zitten. De andere leden der familie zagen hem toen ook; maar op het oogenblik dat hij zijn hand op de deur had gelegd was hij op eens verdwenen.

»Deze vreemde verschijning beschouwden zij toen natuurlijk als een slecht voorteeken, maar niet lang daarna kwam er een brief, waarin hij schreef dat hij gezond en wel was. Zij schreven hem toen een brief, waarin zij hem vroegen of er op dien zondag niet iets bijzonders met hem was voorgevallen. Hij antwoordde dat het wel vreemd moest schijnen dat hij zich nog iets herinneren kon van een Zondag die al zoolang voorbij was, maar toch herinnerde hij het zich. Hij was toen 's middags thuis gekomen, warm en moe, was toen op zijn bed gaan liggen en in slaap gevallen en had een vreemden droom gehad. Hij droomde dat hij tusschen de boomen op het kerkplein liep; dat de dienst begon; dat hij de menschen door de deur die open stond in de kerk zag zitten; dat hij de kerk binnen en naar hun bank ging, waar hij toen zijn hand op de deur legde om die te openen, maar dat hij op dat oogenblik tot zijn groote spijt ontwaakte."

S. F. Deane, M. D., van Carlton, Neb., had een merkwaargeval, dat hij aldus beschrijft:

Bij mijn aankomst in Nebraska nam ik mijn intrek bij mijne dochter. Toen ik Wisconsin verliet waar ik woonde was mijne vrouw niet wel en aarzelde ik haar te verlaten. Nadat ik drie weken was weg geweest, ging ik op een avond naar mijne kamer om naar bed te gaan. Tegen ongeveer twee uur in den morgen, toen ik wakker lag en de kamer door het maanlicht genoeg verlicht werd om alles duidelijk te kunnen zien, zag ik, daar ik met mijn gezicht naar de deur gekeerd lag die gedeeltelijk openstond, iemand binnenkomen in wie ik dadelijk mijne vrouw herkende. Zij ging regelrecht naar mijn bed, knielde daar neer, sloeg haar armen om mijn hals, kuste mij en zeide dat zij ernstig ziek was geweest maar nu veel beter was. Daarop zeide zij dat zij naar Adelaïde (onze dochter) moest, stond toen op, ging weer de kamer door en verdween door de deur. Nadat zij eenige minuten was weg geweest kwam zij weder terug, groette mij, ging de deur weer uit en was voor goed heengegaan.

»Zoolang zij er was verkeerde ik in een bijzonder kalmen toestand, maar toen zij was heengegaan werd ik zeer bevreesd en zou terstond vertrokken zijn als ik met den trein had kunnen vertrekken. Eindelijk besloot ik maar een brief af te wachten dien ik kort daarna van mijn zoon ontving. Daarin schreef hij. »Moeder is nog vrij ziek, maar veel beter dan gepasseerden nacht toen wij omstreeks half drie wel een half uur lang dachten dat zij gestorven was. Zij lag als een lijk, het ademhalen scheen opgehouden te hebben en de polsslag kon niet meer worden gevoeld; maar zij kwam weer bij en voelt zich nu veel beter."

Er is geen grens voor verschijnselen van deze soort, waarvan wij er nog veel meer zouden kunnen aanhalen. Wij hebben er genoeg van overgenomen om te laten zien dat een samenloop van omstandigheden er een armzalige verklaring voor is. Men zal ook zien dat met hoeveel zorg de gevallen van gedachtenoverbrenging ook gekozen zijn, het niet mogelijk is ze zóó te kiezen dat er ook niet een andere verklaring van te geven is. Als men toestemt dat gedachten van den

een op den anderen, zal men ook moeten toestemmen dat een geest zijne gedachten aan een sterveling kan overbrengen en dat dus een geest, als hij een mensch in kommer, verdriet en moeite ziet als een hemelbode hem bij kan staan. In zulk een geval gaan zijne gedachten op hem over, en op dezelfde wijze. De sensitieve aan den eenen kant, ontvangt de gedachten van den ander door de gedachtengolven in den psychoether.

Men ziet dus dat er niets geheimzinnigs in is als men hoort dat iemand de gedachten van een ander weet, want als zij in sympathie zijn is zulk een resuldaat daarvan het gevolg. Evenals een lamp licht geeft omdat zij in staat is het lichtmedium in beweging te brengen of daarin golven te doen ontstaan, evenzoo maakt ook het denkend brein golven of is een kloppend centrum in de psycho-ether. Deze golven verwijderen zich en vormen een sfeer waarbinnen de sensitieve zich bevindt en ze opvangt, evenals de lichtgolven zich van het brandend centrum verwijderen en alle voorwerpen verlichten die er door getroffen worden.

Het sensitieve of sympathetische brein zet die golven dan weder in gedachten over en brengt ze in woorden naarmate van zijn ontwikkeling. Door een sympathetisch brein verstaan wij iemand wiens brein gelijk getoond is als dat van wien de golven uitgaan. Het is daarmede als met twee muziekinstrumenten die op eenigen afstand van elkaar liggen; wordt dan het eene bespeeld en zijn beide niet gelijk getoond, dan laat het niet bespeelde ook geen tonen hooren, maar zijn ze in harmonie, dat is gelijk getoond, dan geeft het niet bespeelde dezelfde tonen terug.

Het brein dat, wanneer het denkt, een kloppend centrum is, maakt golven in de psycho ether waarvoor de sensitieve vatbaar is. Deze psycho ether, waarin een onnoemlijk aantal gedachtengolven zich bevinden, kan beschouwd worden als een universeele gedachten atmosfeer, en het sensitieve brein is in staat er die gedachten en denkbeelden uit op te nemen die vertegenwoordigd worden door de golven uit het brein waarmede het gelijk getoond is.

Als er eenig vertrouwen te stellen is in de waarnemingen van zeer geloofwaardige getuigen, wier getuigenis zou worden aangenomen waar het leven of dood geldt, dan mag dit Gedachtenoverbrengen niet verworpen worden. En als het een feit is dienen wij het te verklaren. Als de gedachten van het eene individu op het andere overgaan, of zooals men dikwijls zegt, als de w i l op een verwijderd persoon invloed heeft, dan is het duidelijk dat er iets van den een op den ander overgaat. Wat is dat iets? De verschijnselen zijn in tegenspraak met de hypothese dat het, matière radiante zou zijn van het eene individu op het andere, zooals men vroeger dacht dat bij het licht gebeurde. Het gaat te gemakkelijk en te snel door zware, vaste lichamen, om uitstralende vaste stofdeeltjes te zijn. De verschijnselen er van hebben veel overeenkomst met die van het licht, de warmte en aanverwante krachten.

H o e w e r k t d i e I n v l o e d? — Aannemende dat er een psychische ether is, waarin door het denken golven ontstaan, hoe influenceert dan het eene individu op het andere? Als de hersens vibreeren gelijk de snaren van een muziekinstrument, zullen er geen twee bij verschillende personen tegelijk vibreeren als zij niet gelijk getoond zijn. Dit is meer dan enkel een illustratie. Beide hangen van gelijke wetten af, want de snaar verwekt golvingen in de lucht die het oor treffen en daarin die snaren doen vibreeren die met dien toon in harmonie zijn. Denken verwekt golven in den psychischen ether die zich voortplanten naar de hersens van anderen en daar op gelijke wijze werken als de geluidgolven op het trommelvlies.

Dit kan door een eenvoudige proef worden aangetoond, die vrij wel de wijze illustreert, waarop de eene geest op den anderen inwerkt. Als men een glazen plaat, in een horizontalen stand geplaatst, met zand bestrooit en dan met een strijkstok met den kant er van strijkt zal er een muzikale toon ontstaan door het vibreeren van de plaat waardoor zich dan het zand verdeelt in geometrische lijnen die overeenkomen met den voortgebrachten toon — iedere toon heeft daarbij eigen lijnen. Zoo onveranderlijk is dit het geval, dat

een muziekstuk nauwkeurig kan opgeschreven worden uit de lijnen die in het zand ontstaan.

Als men een blad papier of perkament horizontaal uitstrekt op den top van een glazen klok en dat met zand bestrooit, zullen in dat zand lijnen ontstaan die overeenkomen met den toon dien men verwekt als men met den strijkstok dwars langs den onderkant der klok strijkt. Houdt men dan de glazen plaat met zand even boven het met zand bestrooide papier of perkament, dan zullen de lijnen in beide zandlagen volkomen met elkander overeenstemmen. Verplaatst men dan de glazen plaat vertikaal naar boven, steeds hooger en hooger, dan zullen de lijnen of figuren blijven overeenstemmen, totdat de afstand te groot wordt voor het overbrengen der vibraties door de lucht.

Als men bij dezen toestel een fluit gebruikt, zal door iederen toon een bijzondere figuur in het zand gemaakt worden, die een anderen toon dan weer zal uitwisschen om er zijn eigen figuren voor in de plaats te stellen. De figuren in het zand kunnen zelf tonen verraden die onhoorbaar zijn.

Professor Wheaton verzon een middel om deze sympathie prachtig te illustreeren. Als een klankbord zoo geplaatst wordt dat het de tonen van al de instrumenten van een orkest opvangt en men verbindt dan dit klankbord door middel van een ijzeren stang van aanmerkelijke lengte met het klankbord van een harp of piano, dan zal dit instrument nauwkeurig de overgebrachte tonen repeteeren.

Het zenuwstelstel is in zijn tweevoudige betrekking tot het physische en spiritueele wezen onbegrijpelijk veel fijner georganiseerd dan het volkomenste muziekinstrument en veel gevoeliger.

Maar men moet niet denken dat alle hersenen er ontvankelijk voor zijn. Het licht valt op alle voorwerpen, maar deze worden er verschillend door aangedaan. Het eene lichaam absorbeert al de stralen behalve de gele; het andere alle behalve de blauwe, weder een ander alle behalve het rood, omdat zij zoo georganiseerd zijn dat zij alleen overeenkomen met

de golven wier kleur zij terugkaatsen.

Van sommige menschen is het oor zoo georganiseerd dat zij sommige geluiden kunnen hooren maar totaal doof zijn voor andere. De geluidgolven treffen alle trommelvliezen op dezelfde wijze; maar in deze gevallen zijn zij niet vatbaar voor sommige dier golven. Iemand, die veel van muziek houdt en alle lage tonen duidelijk kan hooren, kan geen enkele toon meer hooren die hooger zijn dan een bepaalden toon. Bij een ander is het juist omgekeerd. Het oog van sommige menschen is evenzoo gevormd — sommige kleuren kunnen zij niet onderscheiden, terwijl zij het andere wel kunnen doen. De vibraties zijn in al deze gevallen dezelfde, maar door bijzonderheden in de organisatie zijn zij voor alle vibraties niet vatbaar. Evenals alle muziekinstrumenten gelijk getoond moeten zijn als zij elkander antwoord zullen geven, moet er ook harmonie bestaan tusschen een geest die zijne gedachten afzendt en dien welke ze ontvangt. Iedereen die denkt brengt gedachtengolven voort, evenals alle muziekinstrumenten tonen voortbrengen; en evenals er een correspondeerende snaar moet zijn om op een toon antwoord te geven, moet er niet alleen een sensitieve zijn, maar diens brein moet harmonisch getoond zijn met dat van een ander om de gedachtenvibraties te kunnen ontvangen en weder in gedachten om te zetten.

Individuen die onderling niet in harmonie zijn — ten minste in sommige opzichten — oefenen geen mentalen invloed op elkander uit; maar zijn zij het wel, dan zullen zij op elkaar influenceeren. Dit is onvermijdelijk het geval, of er wilskracht uitgeoefend wordt of niet; maar wordt er wilskracht uitgeoefend, dan is de invloed in verhouding grooter en de sterkere zal de zwakkere magnetiseeren; en de bijzondere verschijnselen die daarmede gepaard gaan zullen zich dan voordoen.

Het is niet het lichaam dat magnetiseert of gemagnetiseerd wordt; het is de geest; en de uitwerkselen er van ontstaan buiten het physische lichaam. Het feit dat iemand een ander magnetiseeren kan door eenvoudige wilskracht, ofschoon op

een afstand, bewijst dat de geest bij deze openbaring van kracht onafhankelijk van het lichaam is.

Als wij ter wille van het argument toestemmen dat er een geest woont in ons sterflijk lichaam, zal men gemakkelijk inzien dat alles wat gezegd is van het overbrengen van gedachten tuschen intelligenties, een zaak is tusschen geestelijke wezens. Daar de mensch een geest is die in een lichaam woont en daarin alleen verschilt van een ontlichaamden geest, is het lichaam alleen het eenige obstakel tusschen hem en de geesten boven hem. Gevoeligheid voor indrukken van een mensch of van een geest berust dus op dezelfde wet, maar in de geestelijke regionen heeft het volkomener plaats.

HOOFDSTUK XI.

TEEKENEN VAN DE AANWEZIGHEID EENER INTELLIGENTIE.

Geloof in Beschermgeesten. — De herinnering voert ons terug naar de dagen onzer kindsheid en weder hooren wij onze moeder dat eenvoudige kinderversje zingen dat zooals men zegt Bisschop Mac Lendie zachtjes op zijn sterfbed zong:

Bright angels have from glory come,
They're round my bed; they're in my room;
They wait to waft my spirit home;
All is well! All is well!

Wij bereiken wel alleen den oever van de doodsrivier, maar zonder hulp kunnen wij die niet oversteken. Wij mogen blind zijn voor het licht der hemelsche sfeer als wij in welstand verkeeren; de aanwezigheid niet bemerken van de naasten en dierbaarsten van een geliefde die heengaat; toch zullen de geestelijke zintuigen zich openen voor den ontwakenden geest, wanneer de dood de banden slaakt waarmede het physische lichaam met het geestelijke verbonden is. Dan ziet de

gestorvene dat de dood het leven is en het verlaten van aardsche vrienden het wederzien van hemelsche.

Dat er beschermengelen zijn is sedert onheugelijke tijden geleerd en onder dezen of genen vorm gelooft bijna iedereen er in.

Het is een heerlijk geloof, vol troost, verwachting en opbeuring in den strijd des levens. Hoe zwaar de ijzeren hand van het noodlot ook drukken moge, hoe scherp de steenen ook mogen zijn die onze bebloede voeten betreden moeten, wij denken aan die gezegende gidsen aan onze zijde en weten dat de last dien wij torsen moeten ons is opgelegd met het doel ons te sterken in den strijd, anders zouden zij ons op liefelijker paden geleid hebben. Wij weten dat zij ons in de donkerste uren nabij zijn en zich met ons verblijden in de dagen van zonneschijn. Wij wroeten in het stof en het slijk der aarde en het physische lichaam verduistert het geestelijke tot zulk een graad dat onze gezichtseinder aan dien kant met zware wolken bedekt, waardoor slechts nu en dan met groote tusschenpoozen een lichtstraal heenbreekt.

Ons leven behoorde zóó te zijn, dat wij ons even bewust waren van de aanwezigheid dezer beschermengelen als wij ons dat zijn van aardsche vrienden. Wat mogelijk is in enkele oogenblikken van helderziendheid is ten allen tijde mogelijk onder gelijke voorwaarden. De schuld dat het niet zoo is ligt aan ons, niet aan hem. De zon schijnt altoos in de hemelen, juist boven de dunne wolkenlaag, en wanneer de zee de sterren in den nacht niet weerkaatsen, komt dat omdat haar oppervlak niet kalm en rustig is.

Wij zien niet heen door den dunnen sluier die er hangt tusschen de geestenwereld en den mensch. Wij zien den nevel niet die door een diepen en onrustigen oceaan boven en om ons gevormd wordt. Zonder stoffelijk licht zouden wij de stoffelijke dingen niet kunnen zien en werkelijk blind zijn. Zonder geestelijk licht zien wij de geestelijke dingen niet en zijn daarvoor blind.

Als wij bij nacht een berg bestijgen, kunnen wij alleen de

de met mos begroeide helling tot op eenige meters afstand zien, die zich ter wederzijde van ons pad bevindt, waarbuiten een ondoordringbare duisternis heerscht met diepe afgronden en waarboven donkere wolken zijn waardoor geen enkele ster gezien wordt. Op den top zetten wij ons neer om den morgenstond af te wachten; wij zien niets en ruiken alleen de zwakke geur van het pijnboomenhout en de sterkere der bloesems die zich in de zachte lucht verspreiden. Geduldig wachten wij tot het in het Oosten begint te lichten. Zie! de zon komt op en verdrijft de wolken en vervolgt haar zegetocht over de aarde. Wat een verandering! Welk een schoonheid en pracht! Prachtige valleien beneden onze voeten en met sneeuw bedekte hooge bergen boven onze hoofden! Zware bosschen bedekken de hellingen der bergen en heuvels; bloemen en bloesems overal; zilverkleurige meren, in het zonlicht flikkerende waterstroomen en eindelooze bergen aan de eene zijde en de vlakte aan de andere. Een ganschen nacht waren wij te midden van al die schoonheid en pracht en toch zagen wij die niet. Wij schenen te zweven tusschen de aarde en den hemel en rondom niets dan duisternis; en toch was dit prachtig natuurtafereel er evengoed als toen het licht het zichtbaar maakte.

Zoo is ook de geestenwereld rondom en boven ons, ongezien, niet gevoeld, behalve als wij den geur der affodil [1]) bemerken of het zacht gefluister een engels hooren, want onze oogen zijn blind voor het licht waarbij zij gezien wordt.

---

[1]) Lelie. Bij de Grieken was de getakte affodil aan Proserpina gewijd. Homerus spreekt reeds in de »Odyssée" van de affodillenweide, waar Minos als rechter zit over de zielen der afgestorvenen.

Wordt vervolgd.

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 32)

Verschijnselen die niet kunnen verklaard worden door oorzaken die wij tot hiertoe behandeld hebben. —

Na eene menigte gevallen die verklaard moesten worden verklaard te hebben door hypnotisme, somnambulisme, clairvoyance en overbrenging van gedachten, blijven er nog een groot aantal over die op zichzelf staan, waarbij aan eene onafhankelijke intelligentie moet worden gedacht, daar zij anders moeilijk of niet te verklaren zijn. De eenige passende of aannemelijke verklaring dezer feiten is dat zij toe te schrijven zijn aan de hulp van onzichtbare intelligente wezens. In het bestaan van zulke wezens kan al of niet geloofd worden door dengene die hun bijstand ontvangt. De denkbeelden en de motieven kunnen beide worden ingedrukt. Wij kunnen verzekerd zijn dat zij die door studie of praktische ervaring bijzonder uitmunten op eenig gebied de geschiktste mediums zijn voor indrukken van geesten die zich op dat gebied bewogen hebben, en dat zulke indrukken door den recipient voortdurend onbewust ontvangen worden. De vreemde verhalen van ruwe zeelieden zijn daarom van bijzonder belang. De eindelooze zee, de lange en eenzame wachten bij het klotsen der golven en den zwijgenden sterrenhemel brengen hem in een toestand van afgetrokken droomerigheid, die bijzonder gunstig is voor het ontvangen van indrukken. Als er in deze wereld behoefte bestaat aan hulp van beschermgeesten, dan heeft de zeeman,

die met zijn schip de baren ploegt en overgegeven is aan de genade van wind en golven, die wel het meest van noode. Menschelijke ervaring, beleid en voorzichtigheid kunnen veel bijdragen om gevaren af te wenden, maar er blijven er genoeg over die hij niet kan voorzien en waartegen hij geen voorzorgen nemen kan. De zeeman, wetende dat hij hulpeloos is in de handen der elementen, wordt bijgeloovig, ofschoon dikwijls datgene wat bijgeloof wordt genoemd, geloof is in invloeden die de toekomstige wetenschap zal aannemen als kostbare bijdragen tot geestelijke wetenschap. Ik heb uit den mond van kapitein D. B. Edwards het verhaal van twee gevallen uit het leven van zijn broeder, die een voorbeeld zijn van dit vermogen van intuïtie, als wij het dien naam geven mogen; en als wij de verhalen zouden vermelden van gelijksoortigen aard die door officieren aan boord van schepen gedaan worden dan zouden daarmede boekdeelen te vullen zijn.

Kapitein John. B. Edwards was kommandant van het stoom schip »Monterey," een der booten van de New-York en New-Orleans lijn. Op een zijner reizen kwam er, toen hij niet ver van Sandy Hook was, een vreeselijke sneeuwstorm. De lucht was zoo dik van sneeuw dat men de lengte van het schip niet overzien kon. De zee stond hol, dat van oogenblik tot oogenblik toenam, terwijl er geen loods verscheen. Te blijven waar zij waren was niet mogelijk en door te stoomen was te gevaarlijk. Als hij het lichtschip maar te zien kon krijgen, zou hij weten waar hij was en de haven kunnen binnenstoomen; maar bij dien geweldigen sneeuwstorm en die onstuimige zee kon hij best een mijl uit den koers zijn. Toen hij dus niet wist waar hij was en geen waarnemingen kon doen, kreeg hij plotseling, als een flikkering, een impressie dat het lichtschip in de richting lag, die hem door dien indruk aangewezen werd. Hij gaf den officier der wacht toen last om goed vooruit te zien, daar hij tien minuten in de aangewezen richting stoomen wilde om zijn indruk op de proef te stellen. De groote schepraderen draaiden weer, het schip ging weer vooruit en zes minuten later, klonk het uit den mond van den man op den

uitkijk: »Dicht bij de haven!" en het stoomschip, dat goed naar het roer luisterde, passeerde den achtersteven van het lichtschip en kwam veilig in de haven van New-York.

Tijdens den oorlog was kapitein Edwards kustloods op den Gouvernementsstoomer »Vanderbilt." Op eene reis kwam hij bij Sandy Hook; een storm kwam opzetten en er kwam geen havenloods. De kommandant kwam toen bij het stuurrad en vroeg aan Edwards of hij in staat zou zijn het schip in de haven te brengen. Edwards schrok op die vraag, want hij wist dat het schip te diep ging om over de bank te komen, en de verantwoordelijkheid om die te mijden was groot. Maar op eens kreeg hij een indruk om te antwoorden: »Ja, Sir!" »Vooruit" klonk het toen uit den mond van den kommandant. Edwards hield toen het stuurrad stevig in zijne handen en vol beleid bracht hij toen het schip behouden in de haven. Zijn moed, activiteit en zelfvertrouwen werden toen zeer door den kommandant geprezen.

Het is treurig te moeten zeggen dat deze nobele man later het slachtoffer werd van zijn zorg voor anderen, daar hij na het verplegen in het Hospitaal te Rio Janeiro van een zijner vrienden zelf de gele koorts kreeg en daaraan bezweek.

Van de vele merkwaardige gevallen, die kapitein D. B. Edwards in zijn leven had, zal ik er een als bijzonder merkwaardig vermelden. Hij is een sterk, krachtig gebouwd man wiens gelaatstrekken rechtschapenheid en vastheid van karakter aanduiden. Hij heeft het zeeleven vaarwel gezegd maar is bij de zee gaan wonen.

Hij zegt dat hij op een mooien dag in Maart, toen hij zeilende was naar Long Island, overvallen werd door een sneeuwstorm en dat de wind, die toenam, weldra tot een storm overging. In de nauwe engte waarin hij zich bevond loopt men groot gevaar van te stranden als men de baken niet goed in het oog houdt; maar deze kon hij niet zien, daar de lucht dik van sneeuw was. Daar het donker begon te worden werd de toestand van oogenblik tot oogenblik hachelijker en zijn vrees nam toe dat hij de Theems niet veilig zou bereiken. Hij gaf

het stuurrad toen in de handen van een matroos, om te kunnen nadenken wat hij zou doen. Maar hij kon tot geen besluit komen. Toen was het of op eens de raad hem ingeblazen werd om op het dieplood te zeilen. Hoe? »Wel, waar de Theems in de engte valt is het dieper. Zijt gij daar, dan zijt gij veilig." Aan die ingeving, als de eenige kans voor het behoud van zijn schip, gaf hij toen terstond gehoor. Hij ging naar den boeg, want niemand durfde hij het peilen toe te vertrouwen, na den stuurman gelast te hebben in dezelfde richting te blijven sturen en nadere bevelen nauwkeurig op te volgen. Bij den boeg gekomen zijnde, waar het schuim der golven hem met stroomen over het lichaam liep en de wind al het houtwerk kraken deed, wierp hij het dieplood uit om de diepte der engte te peilen. Dit herhaalde hij telkens tot hij op eens in dieper water kwam; en ten hoogste verblijd gaf hij toen last een weinig van koers te veranderen, waarna hij weinig minuten later in het stillere water van de Theems kwam. Hij verwisselde toen van kleeren en dronk in zijn hut een kop warme koffie met een gevoel van dankbaarheid dat met geen woorden te beschrijven is.

Door waarschuwing van den dood gered. — Men kan gerust gelooven dat bij groot gevaar en onverwachte omstandigheden de geestelijke faculteiten sterker in werking komen en de grenzen hiervan niet te bepalen zijn. Kapitein Edwards had een ingeving gekregen, waarbij niets meer van hem gevorderd werd dan vaardig te doen wat hem was ingegeven. Wij zullen nu een paar gevallen vermelden waarop dit niet van toepassing is. In het eerste zien wij twee intelligenties, waarvan de een hooger staat dan de mensch, daar hij in de toekomst kon zien en die op kapt. Mac Gowan inwerkte om hem te beletten aan een voorgenomen plan gevolg te geven zonder een bepaalde reden, en een ander te volgen dat er lijnrecht tegenover stond. Aan dat plan dacht hij op dat oogenblik niet en gaf zijn beide jongens ook niet de reden op waarom hij van plan veranderd was.

Kapt. Mac Gowan beschrijft het geval aldus: (T. V. P. O. febr. 1885.)

In Jan. 1887 was ik met verlof te Brooklijn, waarheen ik mijne beide zoons had meegenomen die toen op school vacantie hadden. Ik had beloofd dien avond met hen naar den schouwburg te zullen gaan en daags te voren voor ons drieën plaatsen besproken. Ik was toen in de gelegenheid geweest het gebouw van binnen te zien en ook het tooneel nauwkeurig op te nemen. Op den dag der voorstelling echter was het of een inwendige stem telkens tegen mij zeide, »Ga niet naar den schouwburg, neem de jongens weer mee terug naar school.'* Ik kon er niet van vrijkomen; telkens hoorde ik die woorden weer en eindelijk met zooveel aandrang, dat ik tegen den middag tegen een vriend en mijn zoons zeide, dat ik dien avond niet ging. De laatsten vonden dat natuurlijk niet aangenaam en de eerste nam het toen voor hen op zeggende, dat hij het wreed van mij vond om eerst mijn jongens zoo'n buitengewoon genoegen te belooven en dan mijn woorden weer in te trekken; maar ik zeide niets, en den ganschen middag bleef ik die woorden hooren. Een klein uur voor de deuren geopend werden zeide ik hun dat ik vast besloten was niet te gaan; dat wij den volgenden ochtend naar New-York zouden terugkeeren, en om met den eersten trein te kunnen vertrekken in een hôtel zouden gaan logeeren, dicht bij het station. Dienzelfden avond verbrandde de schouwburg, waarbij 300 menschen om het leven kwamen. Als ik er was heengegaan zouden wij stellig over het tooneel de vlucht genomen hebben naar een privaten uitgang en het lot hebben gedeeld van alle die daar waren heengevlucht en verbrandden, omdat de deur dien avond toevallig gesloten was . . . Ik heb nooit anders een waarschuwing ontvangen, noch voor noch na dien tijd. Van waar kwam die inwendige stem die mij tegen mijn verlangen van een genoegen deed afzien dat ik mijn jongens beloofd had en daartoe reeds plaatsen besproken had?"

G e w a a r s c h u w d o m g e e n d r o n k a a r d t e w o r-

den. — De heer S. H. Mann, van Washington, D. C., schreef aan Dr. M. L. Holbrook, wat eens met hem gebeurd was. Toen hij nog een jongen was, was hij bediende in een winkel in een kleine plaats en had zich aangewend om stukjes suiker in brandewijn te doopen en die op te eten. In dien tijd werd het gebruik van sterken drank haast even noodzakelijk geacht om zijn gezondheid te bewaren als voedsel. Hij had de met brandewijn doortrokken stukjes suiker slechts beschouwd als een lekkere snoeperij, zonder er aan te denken dat het reeds een gewoonte bij hem geworden was en hoe hartstochtelijk veel hij er van hield. Eens ging hij weder met zijn suiker naar den kelder en doopte die in brandewijn, maar juist toen hij er een naar den mond wilde brengen verstijfde op eens zijn arm en hoorde hij een stem uit de lucht, want hij was alleen, die tegen hem zeide: »Jongmensch, houd op! Als je met die gewoonte doorgaat zal je als een dronkaard sterven!" Hij kon zijn hand onmogelijk naar den mond brengen, en toen eindelijk zijn arm weer normaal werd en slap langs zijn lichaam viel, gleed de suiker uit zijn hand op den grond. Het geval maakte zulk een sterken indruk op hem, dat hij van dat oogenblik af geheel onthouder werd, in een tijd toen iedereen dronk en dat zijn leven lang gebleven is.

Het leven van een soldaat door een droom gered. — Dit geval is nog merkwaardiger. De Eerw. heer L. W. Lewis, publiceert in zijn werk »Reminiscences of the War" een geval waarin het leven van een soldaat door een droom werd gered. »Een soldaat, Williams geheeten, vertelde eens aan zijn kameraad een droom dien hij had gehad en die sommigen hunner mij oververtelden, eenige maanden vóór hetgeen ik nu verhalen zal. Hij had gedroomd dat hij een rivier overging, over een berg trok en bij een kerk kampeerde die in een bosch stond, in welker nabijheid een felle strijd gestreden werd, en dat hij bij een charge, juist toen zij het ravijn door waren, een schot in het hart ontving.

Op den altijd gedenkwaardigen 7en Dec. 1862 (Slag van

Prairie Grove, Noordelijk Arkansas), toen wij snel onze plaatsen gingen innemen in den veldslag die reeds begonnen was, gingen wij voorbij een kerk, een klein gebouw. Ik reed in de flank van den bevelhebber, tegenover Williams. »Dat is de kerk die ik in mijn droom zag," zeide hij, toen wij in het gezicht er van gekomen waren. Ik gaf geen antwoord, daar ik over dien droom, nadat mij dien verteld was, niet verder had nagedacht. Wij hadden de liniën van den vijand gebroken die op de vlucht ging. Toen wij hem vervolgden kwamen wij aan een droog ravijn, waarop toen Williams zeide: »Juist aan de overzijde van dit ravyn kreeg ik in mijn droom een schot in het hart en zal nu maar uit voorzorg mijn muts er op leggen." De daad bij het woord voegende nam hij zijn muts, vouwde die en legde haar onder zijn jas op het hart. Nauwelijk had hij dat gedaan of een kogel wierp hem omver; en snel weder opstaande haalde hij zijn muts voor den dag, zwaaide die over zijn hoofd en riep uit, »Ik ben gered!" De kogel had een zwarte vlek ter grootte van een manshand op het hart in zijn ondergoed gemaakt."

Hier was de voorspelling al een geruimen tijd geleden en nauwkeurig wat betreft de plaats waar de kogel hem treffen zou, dat toch afhing van een combinatie van omstandigheden die door een mensch onmogelijk te voorzien waren. De vervulling er van was merkwaardig; en dat hij niet gedood werd, was toe te schrijven aan de voorzorg die hij bij tijds genomen had.

Eene fout op eene merkwaardige wijze ontdekt. — De hoofdboekhouder bij een der grootste maatschappijen tot het vervaardigen van naaimachines te New York city, had bij het opmaken der balans een fout van vijf dollars in zijn boeken. Het was wel een klein bedrag, maar toch evengoed een fout alsof het vijf honderd dollars was geweest. Hij zette zijn assistenten aan het werk om de fout op te sporen, maar na dagen lang gezocht te hebben konden zij die niet ontdekken. »Den derden Zondag, na het zoeken er naar," zegt hij, »stond ik na een slapeloozen nacht iets later op dan gewoonlijk en ging

toen uit om een wandeling te doen. Mijne gedachten waren bij mijne boeken en ik wandelde doelloos rond zonder te letten op den weg dien ik ging. Ik was dus zeer verwonderd toen ik zag dat ik voor de buitendeur stond van het kantoor der Maatschappij in Union Square. Werktuigelijk stak ik de hand in mijn zak, nam den sleutel, opende de deur en ging naar binnen. Als in een droom liep ik toen naar de deur van het kantoor, ging naar binnen en opende de brandkast. Daar stonden de boeken een dozijn, naast elkaar. Ik nam er een, achteloos, zonder te weten welk ik nam, ging er mee naar mijn lessenaar en sloeg het open; mijn oogen dwaalden langs de cijferkolommen, en daar op eens zag ik voor mijn oogen de fout van vijf dollars. Ik schreef toen de folio op, stak het blaadje in mijn zak en begaf mij weder naar huis. Het was toen middag. Ik ging toen liggen en viel in een diepen slaap waaruit ik niet eerder ontwaakte dan Maandag ochtend negen uur. Na een stevig ont bijt spoedde ik mij naar het kantoor waar ik zeer verheugd aankwam. Het was of mij een zware last was afgenomen en ik in de lucht wandelde."

Den boekhouder was door onrust en zich overwerkt te hebben zeer sensitief geworden. Hij was, blijkens het verhaal dat hij zelf gegeven heeft, in een toestand die grensde aan clairvoyance. Hij handelde automatisch, niet door een »domineerend denkbeeld", want het domineerend denkbeeld was, dat hij de fout niet vinden kon, dat niet de oorzaak wezen kon dat hij achteloos een der boeken nam en dat juist opensloeg op de folio waar de fout te vinden was. Zijn hand kon dat niet doen, maar wel een andere oorzaak. Daar de hand zichzelf niet leiden kon, moet dit gedaan zijn door een onafhankelijke intelligentie.

Eene moeder redt het leven van haar zoon. — Aan waarschuwingen komt geen einde en hoe men de waarheid dat er dikwijls bij gevaar gewaardschuwd wordt ook ontkennen wil, het is zeker dat binnen zekere grenzen toekomende gebeurtenissen kunnen worden voorzien. Een enkel geval mag aan aan een toeval doen denken, maar twee maakt

dat onwaarschijnlijk en drie onmogelijk. Het is gemakkelijk te begrijpen dat geen mensch, geen toeval den soldaat kon waarschuwen tegen het gevaar dat hij op een bepaalde plaats en op een aangewezen plek van zijn lichaam door een kogel zou getroffen worden, of een vader er toe brengen met zijn kinderen niet naar den schouwburg te gaan om aan het naderend gevaar te ontkomen.

Er zijn een menigte gevallen die de onmiddelijke tusschenkomst doen zien van hoogere intelligenties, waarvan het volgende als voorbeeld dienen kan. Kol. Walter B. Daulay geeft de volgende beschrijving van hetgeen hem overkomen is aan boord van de »Gulf of Lyons'' bij een harden wind.

»Ik had de hondenwacht. De nacht was donker, de wind hevig en de zware golven speelden met het schip alsof het uit kurk bestond. Ik stond bij de bezaanmast, hield mij aan de reeling vast en beschutte mijn gezicht tegen het schuim der golven die aanhoudend over het dek spoelden. Op eens hoorde ik mijn naam zóó duidelijk roepen als ik dat ooit in mijn leven gehoord had — »Walter! Walter!' — en het was de stem mijner moeder die dat riep. Zij ging voort met roepen bij de groote mast in de duisternis en onwillekeurig ging ik er heen. Nauwelijks was ik bij de groote mast, of ik hoorde achter mij iets vallen. Ik ging terug om te zien wat het was en zag toen, dat een met ijzer beslagen takelblok van boven naar beneden op het dek gevallen was, juist op de plaats waar ik gestaan had. Als ik eenige seconden langer was blijven staan, zou het blok mijn hersenpan verbrijzeld hebben. Ik heb dit altijd beschouwd als een tijdige waarschuwing door een hoogere invloed tegen een gevaar dat nabij was.

De dood in een visioen voorspeld. — Voor het volgende geval wordt ingestaan door den heer S. Bigelow, iemand die volkomen te vertrouwen is. Bij het begin van den oorlog (tusschen de Noordelijken en Zuidelijken) werd een zekere Albert Dexter, die zes mijlen van Ionia, Mich., woonde, vrijwilliger onder dienst en werd ingedeeld bij een rege-

ment cavalerie. Zijn zuster Mej. John. Dunham, die nu en dan te Ionia bij haar familie kwam, had wat zij noemde een visioen, daags voor hij vertrekken zou, waarin zij hem te paard zag zitten in vollen draf, dat hij toen door een kogel getroffen werd en ter aarde viel. Zij vertelde aan Albert haar visioen en drong bij hem aan om niet onder dienst te gaan; maar hij lachte om haar vrees en haar visioen en ging onder dienst. In de brieven die hij schreef sprak hij nog dikwijls op een luchtigen en schertsenden toon over de vrees en het visieen van zijn zuster; maar in zijn laatsten brief scheen hij in het visioen en de vervulling er van te gelooven. Meer dan twee jaren waren er sedert zijn vertrek verloopen, toen zij op een middag, terwijl zij alleen te huis zat, duidelijk tegen de deur hoorde kloppen, en toen zij opendeed zag zij niemand. Zij kreeg toen een impressie dat haar broeder gestorven was, maar zij kon zich niet begrijpen dat men wel op de deur had kunnen kloppen, dat geen verbeelding was geweest, maar niet had kunnen zeggen, dat Albert overleden was. In de daarop volgende stille nachtelijke uren werd haar geestelijk gezicht geopend en zag zij Albert te paard zitten in vollen draf, dat hij door een kogel getroffen werd en ter aarde viel; en zij zag alles zoo duidelijk, alsof zij er bij tegenwoordig was. Zij zag juist waar hij getroffen werd, hoe hij viel, enz. Toen wist zij alles, daar zij het volste vertrouwen in zulke visioenen had, omdat zij niet nieuw voor haar waren.

Zij had een slapeloozen nacht, voelde zich zóó onwel en maakte zich zóó beangst, dat zij dacht er onder te zullen bezwijken. Des ochtends was zij bleek en gejaagd en kon zich niet dan met moeite op de been houden. Zij vertelde toen aan de huisgenooten het visioen dat zij gehad had in al zijn bijzonderheden, ook dat zij den luitenant een brief zag schrijven — die eerst een paar dagen later geschreven werd — en wat hij schreef. Dit alles vond plaats op Dinsdagnacht en den daarop volgenden morgen. Den volgenden zondag ging zij naar hare verwanten bij Ionia, waar John Dexter toen juist een brief ontvangen had van den luitenant van het derde regiment

cavalerie, Michigan, waarin deze hem allen bijzonderheden mededeelde van den dood zijns broeders, bij gelegenheid van een aanval dien zij dinsdag gedaan hadden en welke bijzonderheden geheel overeen kwamen met die welke mej. D. in haar visioen gezien had. Zij had ook den man gezien die den brief bestelde, toen deze nog ver van Dexter's huis was. Een ander broeder, James, was ook naar het oorlogstooneel gegaan, en op een avond toen mej. D. te bed lag en haar echtgenoot nog zat te lezen, hoorden zij beiden duidelijk een slag als het knallen van een pistoolschot, en daarop zag zij Albert en James binnenkomen en naar haar bed gaan, waar zij toen vertelden dat James pas gesneuveld was, dat ook twee weken later door een brief bevestigd werd.

De moord op Garfield voorspeld. — De moord op Garfield werd door vele sensitieven voorspeld, daar die eene lange schaduw voor zich uit scheen te werpen. Verscheiden van die voorspellingen zijn gepubliceerd geworden nadat de misdaad gepleegd was en kunnen dus niet dienen als een bewijs voor de waarheid van clairvoyance, maar er zijn er ook die voor dat vreeselijke drama werden bekend gemaakt. Voor de waarheid van het volgende wordt ingestaan door S. Bigelow, waaraan dus niet getwijfeld behoeft te worden.

Een heer in Cleveland, O., dien iedereen daar kent, zag, en wist dus, dat Garfield zou worden vermoord, lang voor het gebeurde. Hij voelde er zich zoo bezwaard door dat hij den Mayor Rose en Dr. Streator, twee rijke en intieme vrienden van Garfield bekend maakte met hetgeen hij had gezien, die er toen met anderen over spraken en ten laatste besloten het aan Garfield te zullen schrijven; maar de sensitieve kreeg in dien tusschentijd een impulsie om zelf te gaan. Daar hij echter een vreemdeling voor Garfield en zijn beurs schraal van geld voorzien was, dacht hij er over om maar niet te gaan. Maar hij had geen rust, en het slot was, dat hij op reis ging naar het Witte Huis om zijn last te volbrengen. Garfield sprak toen persoonlijk met hem (niet door zijn Secretaris

zooals hij dat gewoonlijk met anderen deed), was zeer beleefd en vriendelijk, en zijn bezoeker, die hierdoor aangemoedigd werd, vertelde hem wat hij had gezien en dat hij overtuigd was, dat het visioen in vervulling komen zou als er geen voorzorgen genomen werden. Het gevolg hiervan was dat het bed van Garfield uit zijn slaapkamer naar een vertrek gebracht werd dat een verdieping lager lag.

Die voorzorg voorkwam tijdelijk de misdaad die rijp was voor uitvoering. Later kreeg hij weer een impulsie om naar Washington te gaan naar aanleiding van datzelfde visioen, maar toen werd hij verhinderd te gaan, zoodat hij Garfield niet tijdig genoeg kon waarschuwen om voorzorgen te nemen en die toen ook vermoord werd.

Voorteekens — Bijna iedereen hecht aan voorteekens die goed of slecht kunnen zijn, en ofschoon zij meenen mogen zulk bijgeloof ontwassen te zijn, zullen zij toch bemerken dat er genoeg van overgebleven is als een gevolg van opvoeding en overerving. Zij gelooven niet dat als zij de maan over hun linker schouder zien, dit een slecht en over hun rechter een goed voorteeken is. Zij gelooven niet dat vrijdag een ongeluksdag is, maar beginnen op dien dag toch geen belangrijke onderneming. Sommige menschen hebben hun eigen voorteekens, maar er zijn er ook een menigte die algemeen en over de geheele wereld verspreid zijn en zich sedert de vroegste tijden hebben staande gehouden. Hoezeer deze voorteekens in geen verband staan tot hetgeen zij gezegd worden te voorspellen, kan men zich toch iemand voorstellen die gelooft dat een zeker voorteeken eene voorspelling van iets is, en dat dan een hooger wezen, dat bekend is met iets dat gebeuren zal en hem verlangt te waarschuwen, gebruik maakt van dat voorteeken, of beter, dat voorteeken doet ontstaan ter bereiking van zijn doel. Om dit nader toe te lichten. Er kan geen verband bestaan tusschen het zien van de maan over zijn rechter schouder en eene gelukkige te verwachten gebeurtenis; maar een geestelijk wezen dat die gebeurtenis vooruit ziet, kan dan

zoo op ons inwerken dat wij over den rechterschouder naar de maan zien.

Mevrouw Bancroft, een schoondochter van den grooten historieschrijver, heeft een geval beschreven dat plaats vond bij een gelegenheid van een huwelijk in 1863, waar de echtgenoot van Majoor Brent en kapitein Eugène Barnes bij zouden tegenwoordig zijn. Terwijl zij bezig waren zich voor die gelegenheid te kleeden, zag Mevrouw Barnes op de japon van Mevrouw Brent een bloedvlek die men niet wist hoe er opgekomen was en waarvan zij toen zeide »dat het een ongeluk voorspelde.' Twee dagen later kreeg Mevr. Brent een hevige pijn in de borst bij het hart, hoewel zij volkomen gezond was. Dit gebeurde op den geboortedag van haar echtgenoot. Twee dagen later ontving zij het bericht dat haar echtgenoot. bij het bestormen eener sterkte, op den 4den Juli 1863, gesneuveld was; volgens hare bereken ng op hetzelfde oogenblik dat zij die hevige pijn in de borst kreeg De Majoor had een kogel in de borst gekregen en was terstond dood. Mevr. Barnes geloofde aan voorteekens en dat de bloedvlek op de japon van Mevr. Brent een voorteeken was van een ongeluk dat haar treffen zou en dat kort daarop plaats vond.

— Een droom die uitgekomen is. — De Mobile Register publiceert het volgende, onder het opschrift »Een droom die uitgekomen is,' maar die beschouwd moet worden ale een trance toestand waarin een hooger wezen hem een visioen deed zien:

»Een man, Bronson geheeten, die agent was van een zaadhandelaar, was op reis in Tennessee om inkoopen te doen. Op een avond, toen zijn zaken in Chattanooga afgeloopen waren en hij schikkingen gemaakt had voor een rit te paard van vijftien of twintig mijlen voor den volgenden dag, begaf hij zich naar zijn slaapkamer, waar hij, voor hij zich ter ruste begaf, nog eerst op een stoel een sigaar ging zitten rooken.

Hij was noch vermoeid noch slaperig, maar nadat hij eenige minuten gezeten had, viel hij, zooals hij zeide, op eens in

slaap, en droomde toen het volgende: »Hij reed door de streek te paard, toen een vreemdeling zich bij hem voegde op een punt waar twee wegen samenkomen. Hij zag den man zoo duidelijk, als iemand bij daglicht een ander kan zien. Hij zag de kleur van zijn haar en van zijn oogen, en het viel hem bijzonder in het oog, dat het paard, dat grijs van kleur was, op den schouder met een »Y" gebrandmerkt was.

De beide wegen liepen dan in één weg voort, tot men ongeveer een mijl verder aan een punt kwam waar een omgevallen boom dwars over den smallen weg lag. Zij reden toen om den boom, hij vooruit, en toen hij omzag zag hij den vreemdeling met de pistool in de hand en dat op hem afschieten. Hij voelde dat hij getroffen werd; dat hij van zijn paard stortte en toen door den moordenaar van al zijn geld beroofd werd. Dit alles zag en voelde hij, en toch wist hij dat hij dood was. Hij voelde dat zijn lichaam in het bosch gesleept en daar in een kuil geworpen en met bladeren overdekt werd, waarna de moordenaar heenging. Toen hij moeite deed om de bladeren van zich af te werpen ontwaakte hij. Zij sigaar was uitgegaan en het kwam hem voor dat hij ongeveer een kwartier op zijn stoel geslapen had. Hij was zeer onrustig en gejaagd en er verliep eenige tijd voor hij zich overtuigen kon dat hij geen letsel bekomen had. Toen hij geheel tot kalmte gekomen was begaf hij zich te bed en had een rustigen nacht. Toen hij den volgenden morgen ontwaakte had hij geen duidelijke voorstelling meer van hetgeen hij in zijn visioen gezien had.

Hij begaf zich opgewekt op reis en vond de streek zoo romantisch en hij kwam zooveel menschen tegen, die te paard naar de stad reden, dat hij het vereenigingspunt der beide wegen bereikt had zonder ernstig over zijn visioen te hebben nagedacht. Maar toen stond op eens hem alles levendig voor den geest.

Er voegde zich toen een vreemdeling bij hem op een grijs paard, en man en paard kwamen volkomen overeen met die welke hij in zijn visioen gezien had. De man zag er echter

niet uit als iemand die slechte bedoelingen had. Integendeel hij zag er opgewekt en vroolijk uit en groette Bronson zoo joviaal dat deze hem niet verdenken kon eenig kwaad te willen doen. Hij zag geen wapen op hem, en de man vertelde hem al heel spoedig dat hij voor een rechtszaak naar de plaats ging waarheen Bronson op weg was. Hij was wel verwonderd over die merkwaardige en naar hij dacht toevallige gelijkenis, maar de vreemdeling was zoo spraakzaam en beleefd en scheen zoo welopgevoed te zijn, dat er aan geen achterdocht te denken viel. Dat hij ongeveer een half uur lang voor hem uitreed, scheen hem mede een bewijs te zijn dat hij geen kwaad in den zin had. Bronson's wantrouwen was dan ook geheel verdwenen tot zij eindelijk aan een punt kwamen, waar een boom dwars over den weg lag. Dit nader bewijs dat alles wat hij in zijn visioen gezien had tot hiertoe met de werkelijkheid overeenkwam trof hem toen zeer en begon hem ongerust te maken. Hij reed achter den vreemdeling, en uit voorzorg trok hij toen zijn revolver en hield die naar beneden langs de zijde van het paard om het wapen niet te laten zien.

»Wel, wel." zeide de man, terwijl hij zijn paard inhield, »de boom moet van ochtend gevallen zijn. Wij zullen er rechts omheen moeten gaan.' Zij stonden toen voor den boom, Bronson aan den rechterkant.

»Vooruit vriend!" riep de vreemdeling, alsof hij tegen zijn paard sprak; het paard dat Bronson bereed schrok er van.

Bronson had nauwelijks den weg verlaten of hij keerde zich in den zadel om. Hij zag toen dat de vreemdeling een pistool in zijn rechterhand hield. Wat er toen volgde kon hij zich niet meer in alle bijzonderheden herinneren. Hij liet zich van het zadel glijden en juist op dat oogenblik vloog hem een kogel voorbij. Onmiddelijk vuurde hij toen op zijne beurt. Drie of vier schoten werden toen snel gewisseld, waarop de vreemdeling een gil gaf en getroffen bleek te zijn. Deze gaf toen zijn paard de sporen en reed in galop weg. Nog geen dertig meter was hij ver of zijn paard stortte neer. Hij trok

toen zijn voeten uit de stijgbeugels en verdween haastig in het bosch. Het paard van den vreemdeling had een kogel in den hals gekregen en was eenige minuten later dood.

De droom eener jonge dame. — Miss Amelia Ederly, eene jonge dame van uitnemenden aanleg en vrij van bijgeloof en neiging voor het wonderdadige, vertelde kort voor haar dood aan hare familie bij wie zij een bezoek aflegde, dat zij eenige dagen geleden een droom had gehad die een levendigen indruk op haar had gemaakt. Zij droomde dat zij gestorven was en dat haar ouders en verdere bloedverwanten bij haar lijk weenden. Zij had geen gevoel; alleen was zij verwonderd dat haar lichaam daar lag in het blauw gekleed met gele rozen, en zij beklaagde zich over dat gebrek aan goeden smaak; maar niemand lette op hetgeen zij zeide. Zij lachte toen om dien droom die blijkbaar weinig indruk op haar scheen te maken; maar tien dagen na dat bezoek werd zij ziek en s ierf. Zij had over dien droom maar eens gesproken. en haar ziekte k n dus geen gevolg zijn van vrees of angst als een gevolg van den droom.

Eene waarschuwende stem. — Dr. Fisher, van Waterford, Engeland, staat in voor het volgende geval:

Miss Louise Benn, die bij haar moeder woonde in Wednesburg, zou volgens haar wensch naar Australië gaan. Toen alles voor de reis in orde was vertrok zij naar Londen en begaf zich aan boord. Daags voor het schip onder zeil zou gaan, hoorde haar moeder de kreet, «O, moeder! moeder!" Het was de stem van haar dochter die uit de diepte scheen voort te komen. Zij werd toen zoo beangst, dat zij haar dochter telegrafeerde om terug te keeren. Deze voldeed er met weerzin aan, daar zij reeds was ingescheept en al haar goed in 't ruim geborgen lag dat zij eerst na de reis terug kon krijgen. Haar spijt verdween eerst toen kort daarda de tijding kwam dat het schip met man en muis vergaan was.

Bedenkingen weerlegd. — Tegen zulke waarschuwingen worden dikwijls bedenkingen gemaakt. Onder honderd of meer passagiers is er maar een die een waarschuwing krijgt, terwijl al de anderen aan boord gelaten worden en blindelings hun noodlot te gemoet gaan. Als zulke waarschuwingen direkt van God kwamen, bij Wien alle dingen mogelijk zijn, zouden zulke bedenkingen grond van bestaan hebben en niet te wederleggen zijn en zou men zich alleen kunnen beroepen op de ondoorgrondelijke wegen der Voorzienigheid. Maar zulke waarschuwingen komen niet direkt van God, maar van geestelijke wezens, die iets hooger staan dan wij; heengegane vrienden die belang stellen in hen die zij op aarde hebben achtergelaten. Het is niet waarschijnlijk dat al deze geesten of zelfs een groot gedeelte er van in staat zijn in de toekomst te zien, of de vereischte bekwaamheid bezitten om hunne gedachten op aardsche vrienden over te brengen. De weinigen die in de toekomst kunnen zien, zijn meestal niet in staat met hunne vrienden op aarde gemeenschap te houden. Van daar de zeldzame gelegenheden voor zulke waarschuwingen en het vreemde verschijnsel dat soms maar een enkele onder honderden een teeken ontvangt van naderend gevaar. Voor hen die de wetten en voorwaarden om gedachten over te brengen kennen, is het niet zoo vreemd dat soms maar een enkele gewaarschuwd kan worden; het feit bevestigt de theorie der sensitiviteit.

Waarschuwingen en voorgevoelens van toekomende gebeurtenissen vormen een lange lijst van wel bewezen gevallen. Zij hebben gewoonlijk onmiddelijk betrekking op de personen die ze ontvangen en in de meeste gevallen staan zij in verband met ziekte of overlijden. Men mag aannemen dat op de meeste waarschuwingen die ontvangen worden geen acht geslagen wordt, of dat er niet over wordt gesproken. Verscheiden waarschuwingen komen niet in vervulling, omdat er bijtijds maatregelen genomen worden; waarschijnlijk evenveel als er wel in vervulling komen, omdat er geen maatregelen tegen te nemen zijn. Wanneer iemand een indruk ontvangt dat hij op

een aangegeven tijd sterven zal, ziek wordt en dan op dien tijd sterft, dan wordt er soms gezegd dat die voorspelling hem zóó heeft aangegrepen, dat hij er ziek van geworden en op den aangewezen tijd gestorven is. Mogelijk komt dat voor, maar dikwijls gebeurt dat niet. Het komt ook voor dat iemand meent een indruk ontvangen te hebben dat hij op een aangewezen tijdstip sterven zal, maar niet sterft en dan zegt dat er op die voorspellingen niet te vertrouwen is. Werkelijke impressies dat men op een aangewezen tijd sterven zal, komen met de zekerheid van iets dat niet te ontgaan is, dat er niets aan te veranderen en het noodlot onverbiddelijk is.

De droom van Abraham Lincoln. — De volgende droom van Abraham Lincoln is een historisch feit en in overeenstemming met de sensitieve natuur van dien grooten man. Hij vertelde dien aan Mevr. Lincoln en anderen die daarbij tegenwoordig waren in de volgende bewoordingen.

Een dag of tien geleden begaf ik mij vrij laat ter rustte. Ik was lang opgebleven, omdat ik belangrijke depêches verwachtte. Ik had nog niet lang te bed gelegen of ik sliep en droomde toen het volgende:

Er heerschte een doodsche stilte door het geheele huis. Toen hoorde ik een onderdrukt gesnik alsof verscheiden menschen aan het schreien waren. Ik stond toen op en ging de trap af naar beneden. Daar heerschte diezelfde stilte, die alleen afgebroken werd door datzelfde gesnik; maar menschen zag ik niet. Ik ging toen van de eene kamer in de andere. Geen levend wezen zag ik er, maar overal hoorde ik datzelfde gesnik. Ik was verwonderd en ontdaan. Wat had dat alles te beduiden? Daar ik naar een opheldering verlangde van dit mysterieuse geval, ging ik voort met mij van kamer tot kamer te begeven, tot ik eindelijk aan de laatste kamer kwam die ik toen binnenging. Daar zag ik toen een treurig schouwspel.

Ik zag een catafalk waarop een lichaam lag in 't zwart gekleed. Rondom stonden soldaten die als wacht dienst deden.

Eene menigte menschen zag ik daar, waarvan sommigen met een bedroefd gezicht op het lichaam neerzagen waarvan het gelaat met een doek bedekt was, terwijl anderen hun snikken te vergeefs trachtten te onderdrukken. »Wie is er hier gestorven?" vroeg ik aan een der soldaten. »De President," gaf hij ten antwoord; »hij is vermoord geworden door een laaghartige." Toen steeg er een luid geween op uit de menigte, waardoor ik uit mijn droom ontwaakte. Ik sliep dien nacht niet meer; en ofschoon het slechts een droom geweest is ben ik sedert dien tijd niet gerust geweest.

Dit gebeurde slechts een korten tijd voor de moord werkelijk geschiedde, die de natie in diepen rouw dompelde. Had de President naar die waarschuwing geluisterd en niet naar hetgeen zijne vrouw er van zeide, die aan geen voorspellende droomen geloofde, dan zou de loop der gebeurtenissen een andere zijn geweest! Had hij zijn voorzorgen genomen en daardoor den moord verhinderd, dan zou men gezegd hebben dat zulke visioenen van geen waarde zijn.

Een klein meisje voorspelt haar eigen dood. — Kleine Maud, een driejarig dochtertje van George T. Ford, van Elmore, Michigan, kwam op een dag bij hare moeder en zeide, »Maudie zal niet lang meer bij u blijven; zij wordt spoedig weggehaald en begraven in den kouden grond." Ongeveer een week later zeide zij, »Laat Maudie eens met u uit rijden gaan, want dat zal nooit meer gebeuren." Op den morgen van den dag waarop zij stierf, kwam zij bij haar moeder en zeide, »Maudie voelt zich niet wel. Bent u er niet bedroefd om? Zij gaat nu heen om niet terug te komen." Haar moeder drukte haar aan de borst, verwonderd wat zij daarmede bedoelde; maar zij bleef niet lang in twijfel. Het kind werd ernstig ziek, en later op den dag zeide zij, »Goeden dag — neem mij op — ik hoor de engeltjes zingen — nu ga ik heen!" En zij ging heen.

De droom van Prins Leopold. — Een ander ge-

val, nog al van belang, omdat het verhaald wordt door iemand van zeer hooge positie, vindt men in de Fortnightly Review door W. H. Myers:

»De laatste maal dat ik Prins Leopold ontmoette (twee dagen voor zijn dood) sprak hij met mij over den dood en zeide, dat hij met militaire eer verlangde begraven te worden. Ik vroeg hem waarom hij op zulk een neerslachtigen toon en over zulk een onderwerp met mij sprak? Toen hij mijne vraag wilde beantwoorden werd hij geroepen en zeide, »dat zal ik u later vertellen." Wij zagen elkaar toen niet weder, maar wat hij mij had willen antwoorden zeide hij tegen een dame van zeer hoogen rang in deze woorden: »Twee nachten geleden verscheen Princes Alice mij in den droom, die mij zeide dat zij zeer gelukkig was en verlangde mij spoedig bij zich te zien; die droom stemt mij zeer ernstig.

Ik beschouw dien droom als een voorteeken van zijn spoedig daarop gevolgd heengaan naar de geestenwereld, waarin hij, als behoorende tot eene spiritualistische familie, van zijn vroegste jeugd af heeft geloofd. Het is een bevestiging der waarheid, dat voorteekens nog bestaan, zooals zij altijd bestaan hebben.

Een ander geval. — Miss Mary Paine, toen zij op weg was om eenige bloedverwanten in Gainesville een bezoek te brengen, gaf haar koetsier, toen zij over het Mars Hill kerkhof reden, order om stil te houden. Hij moest haar toen beloven dat hij haar van Gainesville terug zou brengen en haar begraven naast haar zuster Jane; »want," zeide zij, »ik zal niet levend terugkomen, ik zal te Gainesville sterven.' Hiervan hield zij zich vast overtuigd en zij was er niet toe te brengen te gelooven dat zij na haar bezoek, daar zij volkomen gezond was, goed en wel weer tehuis zou komen. Maar nog geen drie weken later stierf zij ten huize van haar bloedverwanten aan de gevolgen eener zwaar gevatte koude; en gelijk zij verzocht had, werd zij naar Mars Hill gebracht en naast haar zuster begraven.

Dr. H—, iemand van een buitengewoon sceptische natuur, vertelde dat hem eens een vreemd geval overkomen was waarvoor hij geen verklaring wist en waardoor hij was beginnen te twijfelen aan zijne materialistische denkbeelden. Op een donkeren, stormachtigen avond was hij eens ontboden geworden naar een verafgelegen boerenwoning om daar naar een patient te komen zien. Hij moest een rivier over met breede, moerassige oevers waarin men een kunstweg had aangelegd, omdat het moeras met geen rijtuig te passeeren was. Die weg was echter niet breeder gemaakt dan voor een rijtuig strikt noodig was. Juist toen hij op dien smallen weg gekomen was kreeg hij op eens een indruk, dat van den tegenovergestelden kant een rijtuig met twee op hol geslagen paarden naar hem toe kwamen en dat hij met rijtuig en al in het moeras zou geworpen worden als hij niet bijtijds zorgde veilig te zijn. Hoe onwaarschijnlijk hij het ook achtte dat hem op dat uur en die plaats een rijtuig met twee hollende paarden zou tegenkomen, maakte hem dat toch zoo ongerust dat hij zich de vraag stelde, »Wat moet ik doen als het eens gebeurde?" Toen bedacht hij zich dat er een punt op dien weg was waar deze iets breeder gemaakt was voor het passeeren van een rijtuig dat van den anderen kant kwam. »Daar moet ik maken dat ik kom," dacht hij. »Gauw dan wat! maak wat spoed!" was een tweede indruk dien hij kreeg. Onwillekeurig zette hij zijn paard tot grooter spoed aan; en aan dat punt gekomen zijnde ging hij ter zijde van den weg. Hij verkeerde in een zenuwachtigen toestand. Geen rijtuig met hollende paarden had hij op den straatweg nog hooren aankomen en hij begreep er niets van dat dat denkbeeld alleen hem zoo beangst had gemaakt. Maar spoedig kwam hij tot de overtuiging, dat zijn haast niet te vergeefs was geweest. Hij hoorde reeds het ratelen der wielen en het paardengetrappel en eenige oogenblikken later vloog hem een rijtuig met een paar hollende paarden voorbij. Zonder de genomen voorzorgen en den spoed waarmede hij gehandeld had, zou hij een ernstig, misschien wel noodlottig ongeluk gekregen hebben. De geest-

vriend, die het rijtuig met de hollende paarden zag aankomen en het gevaar waarin Dr. H. verkeerde, was onafhankelijk van hem; want zij bracht hem op het denkbeeld van iets waaraan hij niet gedacht zou hebben en niet denken kon als zij hem dien indruk niet gegeven had. Die indruk kon van niemand anders komen dan van een wezen dat boven hem stond, buiten het physisch lichaam; en alle theorieën waarbij dit element buiten rekening gelaten wordt schieten te kort ter verklaring van die menigte verschijnselen die onderling in een harmonisch verband staan.

Gezien bij zijne begrafenis. — Dr. John Purdon, nu in Valley Head, geeft een beschrijving van het volgende verhaal, waarin een soldaat kort na zijn dood verschijnt, dat als bewijs kan dienen van sensitiviteit en van de realiteit der verschijning.

»In het jaar 1872, toen ik officier van gezondheid was in het hospitaal te Sandown, eiland Wight, keerde ik van een uitstapje naar Londen terug, in gezelschap van een jonge dame die aan mijne hoede was toevertrouwd, Miss Florence Cook, het later zoo beroemd geworden medium. Tegen den avond van den dag waarop ik weder t'huis gekomen was, ging ik met Miss Cook eene wandeling maken langs de klippen naar Shanklin. Gedurende die wandeling vestigde zij mijn aandacht op een soldaat dien zij zag en die zich volgens haar zeer vreemd gedroeg; hij keerde zich naar ons toe, zag ons aan, maar salueerde niet, zooals zij dat gezien had van al de andere soldaten die ons waren voorbijgegaan. Daar ik op dat oogenblik niemand zag was ik zeer nieuwsgierig geworden, en toen zij zeide dat de man daar juist een boom voorbijging die tegenover ons stond, ging ik er heen en zag overal rond; maar nergens zag ik een soldaat. Daar de weg aan de eene zijde begrensd werd door hooge, steile rotsen, terwijl men aan de andere bouwland had, vroeg ik aan een boer die daar den grond bewerkte, of hij kort voor mij ook een soldaat had zien voorbijgaan; maar hij had er geen gezien.

Toen ik in het hospitaal teruggekomen was vernam ik dat een zieke soldaat, die lang daarin gelegen had en op wien ik eenigen tijd geleden een kleine operatie had toegepast, aan longtering gestorven was.

Toen Miss Cook in gezelschap van nog een jonge dame mijne vrouw eene visite bracht, zeide zij dat zij nog nooit een militaire begrafenis hadden gezien; waarop mijne vrouw haar toen uitnoodigde met haar naar een kruisweg te gaan waar zij den stoet ongehinderd konden zien voorbij gaan. Toen de kist, die op een affuit geplaatst was, voorbijging, vroeg Miss Cook: »Waarom is die kleine man die vooruit gaat anders gekleed dan de andere soldaten?" Waarop mijne vrouw toen antwoordde dat zij niemand vooruit zag gaan, en ook het andere meisje zag hem niet. Miss Cook zeide toen, dat zij hem duidelijk zag; dat hij een muts droeg en geen sjako en dat hij met gebogen hoofd liep. Zij keerden toen huiswaarts terwijl de lijkstoet zijn weg vervolgde naar het kerkhof dat twee mijlen van het hospitaal gelegen was. Toen de begrafenis afgeloopen was en wij den terugtocht weder aanvaarden zouden, kwam de hospitaal sergeant, Malandine, naar mij toe en zeide: »De soldaat Edwards is ziek geworden, mijnheer, en vraagt vergunning om met den trein terug te mogen gaan." Ik vroeg toen wat hem scheelde, waarop de sergeant mij zeide, dat Edwards vreeselijk geschrokken was, daar hij den man dien wij begraven hebben in zijn eigen graf zag kijken naar de kist voor die met aarde bedekt was.

Verschijning na den dood. — Light, een blad dat zeer voorzichtig is met het publiceeren van feiten, staat in voor de volgende verschijning, die plaats had terstond na den dood en wier beschrijving van de hand is van den heer F. J. Teall.

»In het jaar 1884 was mijn zoon onder dienst en geplaatst bij de Koninklijke Scherpschutters in Soudan. Het laatst dat wij bericht van hem ontvingen was toen hij ons schreef dat hij dacht tegen Kerstmis naar Engeland te zullen terugkeeren.

Op den 24en October kwam ik tegen den avond t'huis en zag toen dat mijne vrouw er zeer bleek uitzag, waarom ik haar vroeg of haar iets scheelde? Zij zeide toen »dat zij Walter gezien had; dat hij zich gebogen had om haar een zoen te geven, maar het niet gedaan had toen hij zag hoe vreeselijk zij geschrokken was. Hij ging toen weder heen, maar daar de deur gesloten bleef, was het blijkbaar eene verschijning en vrees ik nu het ergste." Mijn zoon Frederik en mijne dochters Selina en Nellie waren ook in de kamer, maar geen van hen had Walter gezien; alleen Frederik had zijn moeder zien schrikken en haar toen gevraagd waarvoor zij geschrokken was.

Daar ik wist dat dergelijke verschijningen niet zonder beteekenis waren, achtte ik het niet kwaad den datum er van op te teekenen, hetgeen ik dan ook deed. Eenige dagen later ontvingen wij een brief van een der verpleegsters in het Ramleh Hospitaal in Egypte, waarin zij ons mededeelde dat de arme jongen zware koortsen had gehad en tot drie keer toe weder was ingestort. Zij hadden gehoopt en gedacht dat hij het te boven zou komen, maar hij was er helaas aan bezweken. Dien brief ontvingen wij een week na zijn overlijden, maar den datum waarop hij geschreven was, kwam overeen met dien waarop Walter verscheen, namelijk 24 October 1884. Mijne vrouw kwam den schok niet weer te boven; zij trok het zich zoo aan dat zij op den 29 April 1886 als een gevolg er van aan eene zielsziekte bezweek.

V o o r a f g e w a a r s c h u w d. — Miss Lena Herman heeft voor de G l o b e-D e m o c r a t een leerzaam en werkelijk gebeurd verhaal geschreven van geestelijke tusschenkomst in de aangelegenheden der menschen, dat weder een schakel voegt in de keten der bewijzen, dat er een geestenwereld is die belang stelt in het lot van ieder onzer. Miss Herman was eene boezemvriendin van Mrs Lena Reich, die in New York door haar echtgenoot op eene schandelijke wijze werd vermoord. Zij had haar verscheiden maanden voor haar dood niet gezien,

maar den laatsten keer dat zij haar ontmoette vertelde Mrs. Reich haar een treurig verhaal van de laagheid van haar echtgenoot en dat zij hem niet had moeten trouwen, daar zij tegen hem gewaarschuwd was geworden. Zij had hem doen beloven dat hij alles doen zou om samen gelukkig te leven, en toch wist zij dat hij haar vermoorden zou. Zij was gewaarschuwd voor zij trouwde, zelfs voor haar engagement met hem. Ik geef haar eigen woorden hier terug: »Adolph had mij eenigen tijd het hof gemaakt en ik hield van hem. Op een zeer donkeren, stormachtigen avond zeide hij dat hij mij beminde en vroeg hij mij ten huwelijk. Ik antwoordde dat hij mij niet onverschillig was, maar dat ik er eenige dagen over wenschte na te denken en er met mijne betrekkingen over spreken zou. Adolph beviel dit uitstel niet en trachtte mij te overreden mij dadelijk te verklaren; maar ik bleef standvastig bij mijn besluit. Dien avond zaten wij lang bij elkaar en niemand buiten ons bevond zich in de kamer. Toen hij eindelijk heenging was het reeds over twaalf, en daar het koud was stookte ik het vuur wat op en zette een kop thee om mij een beetje te kalmeeren en wat warmer te worden voor ik naar bed ging. Het speet mij een weinig dat ik tegenover hem mij zoo vast aan den tijd gehouden had, daar ik hem beminde en hem wel voorloopig het jawoord had kunnen geven, waardoor hij gelukkiger naar huis zou zijn gegaan.

Terwijl ik bezig was een kopje thee te drinken, zeide ik overluid tegen mijzelf: »Ja, ik bemin Adolph." Op dat oogenblik hoorde ik beweging op de trappen, en denkende dat er iemand naar mijn kamerdeur kwam, draaide ik het gaslicht uit omdat ik niet wilde, dat iemand wist dat ik nog zoo laat op was. Daar het vuur in den haard de kamer nog zwak verlichtte en het halfdonker zoo genoegelijk en kalmeerend was, stak ik het licht niet weder op, maar dronk zoo mijn kopje thee, nu en dan iets hardop zeggende. Op eens echter hoorde ik beweging achter mij, juist toen de kerkklok een uur sloeg. Ik keek rond zonder bang te zijn, en daar stond Ernest, met wien ik vroeger was geëngageerd geweest en

die, toen ons huwelijk zou worden ingezegend, haast voor het altaar, plotseling stierf. Hij stond daar in dezelfde kleeding als waarin ik hem het laatst gezien had — zijn trouwkleeren — want wij waren op weg om te trouwen, toen hij aan een hartkwaal stierf.

Ik schrok en wilde vluchten, maar hij zeide: »Doe dat niet, Lena; ik zal je geen kwaad doen. Ik ben gekomen, Lena, omdat ik veel van je houd en je beklaag als je met Adolph Reich gaat trouwen; als je dat doet zal je een hondenleven bij hem hebben. Wat meer is, hij zal je vermoorden! Ik zie het tooneel! Hij grijpt je bij de haren; hij heeft een scherp mes in de hand, je grijpt naar het mes en vat het, en met een vreeselijken eed haalt hij het lemmet door je hand en snijdt je vingers bijna af. Hij werpt je nu te bed; hij grijpt weer naar het mes; je verweert je en schreeuwt. Hij geeft je een snee door den hals — die prachtige hals; je verweert je heftiger en vlucht de kamer uit. Door bloedverlies bereik je wel de gang maar stort daar neer, terwijl de moordenaar ontvlucht! O, vreeselijk! vreeselijk!" — Toen zweeg hij stil. Ernest sprak eenige minuten lang geen enkel woord, terwijl ik, door schrik verlamd, geen geluid kon geven. Toen sprak hij weer: »Lena, ik houd nog evenveel van je als vroeger, en lang duurt het niet voor je bij mij komt en wij weder gelukkig zullen zijn. O, trouw Reich toch niet, als je leven je dierbaar is en veel verdriet voorkomen wilt. Vaarwel! God bescherme u!" en daarop ging hij heen!

De voorspelling kwam letterlijk in vervulling. Na het toebrengen van de vreeselijke wond vluchtte zij naar de gang waar zij neerviel en stierf. Hoeveel waarschuwingen worden er niet ontvangen, die in den wind geslagen worden, en hoe gezegend zouden degenen zijn die ze ontvangen en er acht op sloegen.

HOOFDSTUK XII.

PHYSISCHE INVLOEDEN OP SENSITIEVEN.

Menschen die buitengewoon gevoelig zijn voor veranderingen in hun omgeving of in die der atmosfeer worden gezegd nerveus te zijn — een naam waaronder veel verstaan moet worden, maar waarvoor geen beter woord te vinden is. Een kat die in de kamer komt, hoe bedaard zij dat ook doet, verwekt somtijds de onaangenaamste gewaarwordingen. Sommigen zijn zoo gevoelig voor den invloed van het weder, dat zij soms uren of dagen te voren kunnen zeggen dat er storm in aantocht is. Het bijgeloovig zien naar de schijngestallen der maan vindt zijn grond in onbekendheid met den invloed dien zij uitoefent. Dat de mensch een magneet is en in polaire betrekking staat tot de polen der aarde, is een vermoeden dat bevestigd wordt door den invloed der magnetische aardstroomen op vele ziektegevallen. Sommige patienten zijn daarvoor zoo gevoelig, dat zij niet rustig kunnen liggen dan met het hoofd naar het noorden gericht; en daaruit heeft men afgeleid dat als die richting voor de sensitieven de beste is, zij het voor iedereen is.

Die invloed kan men het best zien bij het verloop eener ziekte die met den dood eindigt, waarbij de lichaamskrachten afnemen en de geestelijke faculteiten zich langzaam beginnen te ontplooien.

»Hij zal met het getij heengaan,'' is het gewone gezegde der weinig ontwikkelde menschen die aan de zeekust wonen. Men mag het bijgeloof noemen van menschen die op zee hun bedrijf uitoefenen, maar het is een feit dat zieken en ouden van dagen veel meer sterven bij eb dan bij vloed.

Een geneesheer, aan de zeekust van Connecticut, die daarop bijzonder gelet had zegt: »Meer dan dertig jaren lang heb

ik onder dat ruwe, onbeschaafde volk gewoond en aan dit verschijnsel bijzonder mijn aandacht geschonken, terwijl mijn vader dat meer dan vijftig jaren heeft gedaan. Gedurende dat tijdsverloop heb ik bij honderden sterfbedden gestaan van visschers en landlieden, bij ouden en jongen, en ik herinner mij nauwlijks een geval dat iemand bij vloed stierf. Het is een feit dat ik in kritische gevallen gerust een uur of langer durfde weggaan bij vloed; maar bij eb, en vooral tegen het einde er van, bleef ik, als ik kon, bij den zieke, tot de vloed weder ingetreden was. Gij zult het nauwelijks willen gelooven, maar de eb en vloed was het belangrijkste gedeelte van den almanak bij mijne praktijk. Als ik een patient had die ernstig ongesteld was bij kentering der eb, wist ik dat er nog geen gevaar was voor de eb weder begon.

Francis Gerry Fairchild zegt dat hij gedurende vijf jaren het uur en de minuut van drie en negentig sterfgevallen heeft opgeteekend en dat er maar vier onder waren (aan de gevolgen van een ongeluk) die stierven bij vloed. »Dikwijls zegt hij, »had ik bij een ernstige zieke zijn pols tusschen mijne vingers en voelde die dan zwakker worden bij eb en krachtiger bij vloed."

Onder eenentwintig sterfgevallen, waarvan Kap, D. B. Edwards nauwkeurig aanteekening heeft gehouden, was er maar een die bij vloed plaats had.

Niet dat de golven bij haar komen en gaan een bijzonderen invloed hebben. De oorzaak er van ligt dieper en hangt samen met de gravitatie. Niet alleen wordt de oceaan bewogen en aangetrokken door de aantrekkingskracht der maan; maar ook de diepere en elastische luchtzee komt er door in nog sterker beweging, en de electrische en magnetische toestanden veranderen daardoor periodiek. Het maximum der positieve kracht wordt bereikt bij vloed, welke kracht aanhoudend toeneemt als de vloed begint om langzaam weer tot nul te dalen bij kentering en dan negatief wordt. Bij vloed en hoogere atmosferische drukking nemen de levenskrachten toe door grootere positiviteit, terwijl zij beginnen af te nemen als de negatieve toestand in-

treedt en de ziel het te zwak geworden lichaam verlaat. De mensch is gevoelig voor de invloeden der zon, maan en sterren.

De invloed der maan in gevallen van krankzinnigheid is reeds in den ouden tijd opgemerkt; en in de meeste gevallen doorloopt een krankzinnige in iedere maanmaand zijn cyclus van krankzinnigheid.

Zoolang men gezond is bemerkt men niets van die subtiele veranderingen, omdat zij te zwak zijn om dan te worden gevoeld. Men bemerkt ze alleen bij ziekte, wanneer de physische krachten zóó zijn afgenomen dat een zwakke kracht de balans doet overslaan. Er zijn zon- en maangetijden in den oceaan en in de atmosfeer. De magnetische storingen zijn niet altoos gelijk en verschillen soms aanmerkelijk waardoor het onderwerp gecompliceerd wordt; maar bij onderzoek zal men bevinden dat er verband bestaat tusschen levenskracht en de krachten der natuur.

Een geest is een op toon gebrachte harp en geeft antwoord op myriaden krachten die aangeslagen worden. Hij bevindt zich in het midden dezer menigvuldige krachten die uit alle richtingen tot hem komen. Hij is gevoelig voor den invloed der zon, der maan en der planeten, en zelfs voor de verst verwijderde ster die zich in den Melkweg bevindt. Als de magneetnaald gevoelig is voor een zonnevlek, als de magnetische aardstroomen een wijziging ondergaan door verandering in de kracht der zonneschijf, zou men er dan een oogenblik aan kunnen twijfelen dat de veel fijnere etherische gewaarwordingen van den geest zulke storingen zouden voelen? De aangename invloed der Pleïaden is meer dan dichterlijke verbeelding en het koude licht der maan draagt op haar stralen den adem der liefde.

Het is wel bekend dat vele ongesteldheden erger worden als de avond begint in te vallen, terwijl andere op den dag erger zijn. Alle nerveuse pijnen nemen toe zoodra het donker begint te worden — een feit dat wel wordt erkend, maar dat de wetenschap toeschrijft aan verbeelding, daar deze vrij spel heeft in de stille uren van duisternis. Gedurende den dag is

de verlichte helft der aarde positief, in tegenstelling met het duistere halfrond dat negatief is. Daarom zijn de gewaarwordingen bij avond anders dan des morgens. Wij hebben het licht genoten en zijn positief geweest gedurende den dag; wanneer het donker wordt, worden wij negatief, begeven ons ter ruste en ontwaken weder voor den positieven dag.

De slaap in den nacht werkt heilzamer dan op den dag — dat ondervonden wordt door dier en plant. De nacht is evenmin angstverwekkend als de dag, maar de geest, gedrukt door den negatieven toestand waarin dan alle dingen verkeeren, schept zich dan allerlei beelden. Het middernacht uur is het uur voor spookverschijningen. Menigeen die op het middaguur zonder vrees over het kerkhof durft te wandelen, zou zijn moed voelen bezwijken als hij dat te middernacht moest doen. Zelfs Haeckel, de groote naturalist, zegt dat als de avond inviel en hij alleen stond op de uiterste punt van Ceylon en de duisternis toenam over het eenzame bosch en de zee, hij een gevoel kreeg dat hij niet verklaren kon.

En de ziel beweegt zich in den cirkel der getijden; niet alleen heeft het menschelijk leven zijn Lente, Zomer, Herfst en Winter; in de lange reeks van drie maal twintig en tien jaren slingert zij in dien cirkel bij iedere opvolging van jaargetijden en ondervindt de veranderlijke indrukken die deze met zich brengen.

HOOFDSTUK XIII.

Onbewuste Sensitiviteit.

Stilte en ontvankelijkheid. — Ik zit met een vertrouwd vriend en geen van beiden spreekt een woord; wij zitten in gemeenschap des harten, in stilte; woorden zouden voor ons een wanklank zijn geweest. De onnadenkende gebruikt een vloed van woorden; hij is gelijk een woordenboek,

veel woorden, maar geen denkbeelden. De hoogste gedachten, de diepste gevoelens zijn met geen woorden uit te drukken.

De rustelooze wind suist altijd; de ongestadige, onnadenkende geest spreekt onophoudelijk zijn niet overwogen gedachten uit. De altijd vloeiende beek kabbelt onophoudelijk voort langs de oevers die haar begrenzen; de diepe rivier vervolgt rustig haar loop, zonder aan hare oppervlakte te verraden welk een kracht zij in zich bevat.

Als wij van de natnur willen leeren moeten wij ons begeven naar eenzame plekjes waar wij niet gestoord worden. De naaste en dierbaarste mag dan met een welmeenende hand een sluier wegnemen tusschen ons en de zon. In de eenzaamheid van het woud, bij het strand der sombere zee en bij het aanschouwen van den plechtigen sterrenhemel gevoelen wij onze nietigheid, overweldigd als wij worden door de macht en grootschheid der elementen. Wij staan te midden der scheppende krachten, en als wij zwijgend vragen, komen de antwoorden zoo snel als wij daarvoor vatbaar zijn. In de aanbidding van het eindelooze spiegelt de oneindigheid der ziel zich af. De eindelooze zee, met golven en wolken die zich tegen den horizon aan ons oog onttrekken; de diepten der sterren, waarin wij al dieper en dieper staren kunnen tot zij zich in het eindelooze verliezen, voorbij al het zichtbaar geschapene — daarmede voelt de ziel zich verwant en daarin vindt zij voldoening. De sterren spreken zwijgend, zij flikkeren in de eindelooze ether en zeggen eindeloos veel aan het ontvankelijk gemoed. Nog gewichtiger is in de eenzaamheid het in contact komen met het rijk der geesten. De oceaan van het onzichtbare strekt zich overal rondom ons uit. Wij mogen niet bevelen, noch nieuwsgierig vragen. Wij moeten tevreden zijn met een grein manna uit de hemelsche oorden; wij kunnen een voldoend maal verzamelen. Als geestelijke wezens die op den drempel staan van het onsterflijk, geestelijk leven, zijn wij in staat de wetten van dit ongeziene tot nu toe onbekende heelal te begrijpen. Evenals zonnen uitstralende centra's zijn van licht, zijn geestelijke wezens uitstralende centra's van gedachten;

en evenals lichtgolven in alle richtingen uitgaan tot zij zich verliezen in het oneindige, zoo gaan ook gedachtengolven uit van den denkenden geest, die opgevangen worden door alle geesten die daartoe in staat zijn.

Bij de zee ziet de geest de inwendige wereld afgespiegeld in een reeks van veranderlijke tooneelen. De schepen die de haven verlaten en alle zeilen hebben bijgezet en door den wind worden voortgedreven tot zij zich eindelijk aan ons oog onttrekken, is een beeld van onze levensreis. De witte vogels met hunne uitgespreide en klapwiekende vleugels zijn een zinnebeeld der geesten in de lucht. En de sterren! welk één troost hebben zij niet geschonken aan de beroofden en bedroefden in de voorbijgegane eeuwen van strijd en lijden en verdriet door haar onveranderlijk zachten aanblik vol bemoediging en troost!

De ware ontvankelijke geest voelt zich niet alleen wanneer hij zich in de eenzaamheid bevindt. Daar is hij het voorgebergte waartegen de gedachtengolven slaan van ieder denkend wezen in het heelal. Gelijk de ontvanger van den telegraaftoestel neemt hij die gedachten op waarvoor hij gevoelig is, terwijl de andere haar weg vervolgen naar hen die voor deze gevoelig zijn. Zoo wordt het ons duidelijk dat er een opvoeding bestaat die voortreffelijker is dan eenige andere; die, van ontvankelijk te zijn voor de gedachtengolven in de psychische ether. De dichter is het meest ontvankelijk voor poëtische gedachten en in dien zin een medium, niet slechts voor de gedachten van individueele dichters, maar, misschien onbewust, voor de vereenigde denkbeelden van allen. De waarlijk groote staatsman ontvangt impressies van vroegere groote staatslieden. Door sensitieve predikers spreken predikers uit vroeger tijd. De man van wetenschap, indien hij gelukkig is in zijne nasporingen, mag men prijzen om zijn kennis en onvermoeiden arbeid, maar boven die hoedanigheden staan de indrukken die nederdalen van allen die over die bijzondere onderwerpen nadenken of vroeger hebden nagedacht.

(Wordt vervolgd.)

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 64.)

Er bestaat een sensitiveit door organisatie, die eene andere is en hooger staat dan die kunstmatig kan worden aangekweekt en die den bezitter maakt tot een instrument, waardoor geesten hunne denkbeelden kunnen overbrengen. Die sensitiviteit, die wij hier beter ontvankelijkheid zouden kunnen noemen, indien zij in eene goede bedding geleid is, is de hoogste vorm van mediumschap, ofschoon de bezitter er volkomen onbewust van wezen kan.

Sensitiviteit en Macht. — Hier en daar vindt men er die door organisatie sensitief en geschikte werktuigen zijn om de wereld te zegenen met licht uit hooger sferen. In de laatste vijftig jaren zijn er vele geweest. Eeuwen zijn voorbijgegaan en in geen enkele van die onvruchtbare eeuwen is de mensch stationair gebleven of in dieper onwetendheid teruggegaan.

Evenals de toppen der bergen het morgenlicht opvangen wanneer de vlakten en valleien beneden nog in duisternis zijn gehuld, zoo verheffen zich ook de sensitieven in de geestelijke atmosfeer en baden zich in geestelijk licht.

Wie zou om een Staat wel te besturen beter sensitief zijn dan het Hoofd van den Staat die er verantwoordelijk voor is? Wien zou de heengegane staatsman, die zijn vaderland lief heeft beter impressies geven dan hem, die de macht bezit er uitvoering aan te geven? Maar het zou kunnen zijn dat

zoo iemand niet vatbaar was voor het ontvangen van indrukken; en dan kan naar waarheid gezegd worden dat hemelsche machten haar strijd strijden.

Lincoln was er vatbaar voor. Zijn ontvankelijke geest kon de gedachtengolven der psychische atmosfeer opvangen, en hij werd het centrum van een draaikolk van gedachten — de concentratie van een groot aantal intelligenties — met het heilige, geestelijke vuur van den wijze en profeet. Zichzelf tot een grootsche taak geroepen gevoelende en zich toewijdende aan de vervulling er van, beantwoordde zijn groote en vurige geest aan den adem der inspiratie. De menschen begrepen hem niet, omdat hij door motieven handelde die zij niet bevatten en niet konden begrijpen en die voor hemzelf onbegrijpelijk waren; maar gedurende de jaren van donkerheid, zorg en moeite, was het kabinet waarin hij vertrouwen stelde niet dat zijner officieele raadslieden, maar een dat bestond uit die Vaders der Republiek, die van het uur zijner geboorte af reeds op hem waren begonnen in te werken. Hij faalde nu en dan; er kwamen tegenspoeden welke die perioden vertegenwoordigden, waarin de wolken het heldere licht van inspiratie verduisterden. Hij verontachtzaamde de impressies van naderend gevaar, en niet luisterende bezegelde hij zijn arbeid met zijn bloed!

Verder nemen wij tot voorbeeld op het gebied van uitvindingen, iemand die de elementen tot zijne gewillige dienaren maakte. Een arme, onopgevoede jongen, met niet meer kennis dan noodig was om berichten telegrafisch over te seinen — die geen schoolkennis bezat en niet geschikt scheen om raad te geven of de leiding van iets op zich te nemen. Hij betrad weldra een veld, waarop geen sterveling hem raad kon geven en van wien hij dien niet noodig had. Hij was sensitief, en de geheimen voor het toepassen der electriciteit werden voor hem ontsloten. Wat voor ieder ander, die zijn leven lang aan de studie der electriciteit gewijd had, duister en onoplosbaar bleef, werd voor hem het A. B. C. voor hooger lessen. Hij zond zijn stem door heel het vasteland; hij

bond de geluiden, zoodat het instrument in alle volgende jaren in staat is ons de stem te doen hooren van hen die wij lief hebben; hij maakte van de electrische vonken een rustig onafgebroken licht, waardoor hij als het ware den nacht in dag veranderde; hij deed een reeks van schoone, nuttige uitvindingen.

Zuivere Inspiratie — Ole Bull. — Wat bedoelt men met de dikwijls herhaalde bewering dat groote, buitengewone menschen geinspireerd worden? Bij muziek en dichtkunst vooral is inspiratie uit hooger bron duidelijk te bemerken. Ole Bull, de koning van alle vioolspelers, werd, volgens zijn eigen bekentenis, door een invloed buiten hem geinspireerd en bewerkt. Toen hij nog een jongen was en zonder leiding zijn heerlijk ideaal en muzikale tonen trachtte over te brengen, hoorde hij telkens een stem »Bravo"! roepen om hem aan te moedigen, hetgeen hij voor een teeken hield dat zijn spel goed was. Niet zooals Socrates, die altoos dezelfde stem van zijn »demom" hoorde, hoorde hij bij afwisseling de stem van verscheiden beroemde musici. Bij zekere gelegenheid, na het spelen van »Halleluja Koor" van Händel, hoorde hij de stem van den componist aan zijn oor; en op zijne vraag: »Waar is dan de substantie, Meester?" was het antwoord: »In mijne wereld, waar alles reëel en muziek de taal is."

Paganini. — Van Paganini werd gezegd dat hij niet alleen zijn hoorders in verrukking bracht, maar dat hij speelde als iemand die in verrukking was, zijn bewustzijn verloor, en zoolang hij speelde in een toestand van trance verkeerde. Zóó reëel werden muzikale denkbeelden op zijn geest afgedrukt, dat zij voor hem als objectief werden en in een wilde, rijthmische beweging voor hem dansten.

Hoe ver de extase van alle ware musici oorzaak wezen kan van hunne buitengewone resultaten, hangt af van de beteekenis die men aan extase hecht. Het is werkelijk een toestand van sensitiviteit voor harmonische geluiden, die op haar hoogsten trap weinig verschilt van den meest verheven vorm van clairvoyance, of beter misschien, van clair-audience.

Blinde Tom. — Iedereen heeft wel gehoord van Blinde Tom, een onnoozelen neger, een zonderling, die niets geleerd had en toch in staat was de moeilijkste stukken te spelen op eene wijze zooals anderen dat alleen kunnen doen na jarenlange studie en oefening. Zijn improvisaties brachten zijn toehoorders in verrukking, en als hij voor de piano zat gaf hij den indruk dat hij werkelijk een automaat was. Hoe was die verwonderlijke gemakkelijkheid waarmede hij speelde en dat meesterlijk aanslaan der toetsen te verklaren? Hij had nooit les gehad en van verband in muziekstukken had hij geen begrip; toch werd er aan eenig concervatoire nooit een beter musicus gevormd. Wij kunnen niet anders dan een van deze twee conclusies aannemen: òf dat hij boven ieder ander stond in muzikalen aanleg, òf dat hij zijn talent ontving uit een bron buiten hem. Het eerste komt mij voor een absurditeit te zijn. Hij was evenmin de oorzaak der muziek die hij voortbracht, als het de piano was waarop hij speelde. Beiden waren instrumenten; hij was het medium waardoor een ander speelde.

Händel. — Op het gebied van gewijde muziek had Händel zijns gelijke niet. Zijn heerlijk werk staat zoo hoog boven het gewone peil, dat hij niet genoeg te prijzen is; want wij prijzen het meest wat in ons gemoed een echo vindt, en voor zijn arbeid kunnen wij ons niet diep genoeg in bewondering nederbuigen. In drie en twintig dagen bracht hij »De Messias' voort; een werk dat wat grootschheid van opvatting en schoonheid van uitvoering betreft, het schoonste koraalwerk is dat de wereld ooit heeft voortgebracht. Hij behoorde tot geen school, had geen navolgers, daar hij te hoog stond om nagevolgd te kunnen worden. Het is waar, wanneer men zegt dat het werk van zulke eminente geesten de kritiek verlegen doet staan. Dat zij staan boven het gewone peil en zulke buitengewone bekwaamheden bezitten, leidt tot de gevolgtrekking dat zij in aanraking komen met een gedachtensfeer, die niet kan worden aangeraakt door hen die minder sensitiviteit bezitten.

Beecher. — Deze groote prediker, die den kansel te Plijmouth vacant liet en die nooit weer zoo waardig zou worden ingenomen, is een schoon voorbeeld dezer beschouwingen.

De man en zijn inspireerende geest streden voortdurend om den voorrang. In den gloed zijner inspiratie bestormde hij met groote kracht het gebouw der onrechtzinnigheid; zijn enthusiasme sleepte hem en zijn toehoorders mede tot ver over de grenzen hunner rechtzinnigheid; maar bedaarder geworden zijnde, verklaarde en verzachtte hij de strenge taal die hij in zijn enthusiasme uitgesproken had. Steeds echter werden hij en zijn toehoorders rechtzinniger, daar hij nooit zoover terugging als hij was vooruitgedreven; en na verloop van eenige jaren had de inspireerende macht den man gebracht op het standpunt waarop zij hem plaatsen wilde en waarop hij toen bleef staan. Een geslacht lang stond hij op den kansel als een goddelijk orakel; iederen Zondag had hij een talrijk gehoor en als prediker had hij zijns gelijke niet. Hij verbrak de kluisters van den slaaf en van het bijgeloof van millioenen die meer gebonden waren dan de negerslaaf. Als men alles verzamelen wilde wat hij geschreven heeft, zou dat een aardige collectie zijn; en toch is er weinig van hetgeen hij geschreven of gesproken heeft dat van blijvende waarde is. De waarde er van bestaat niet in iets wat den tijd verduren zal; meer in hetgeen men een proef zou kunnen noemen; stappen die wel voorwaarts gaan, maar niet beklijven. Hij verkondigde de zuivere waarheid niet, en kon dat ook niet doen. Het leekendom, als een behoudende macht, hield hem terug. Gelijk een arend met een groot gewicht bracht hij zijn kerk en de menschen wel vooruit en met iedere golf van inspiratie werd de last wel lichter, maar nooit was hij geheel vrij.

Het individueele plaatst zich altijd op het pad van volkomen inspiratie. Hij was verplicht te spreken volgens de leerstellingen der kerk waarin hij was opgevoed en die zijn toehoorders hadden aangenomen en voor waarheid hielden. Die geloofsdenkbeelden geraakten aan het wankelen, en bij

het versterken er van kon hem geen licht geschonken worden uit de zuivere bron der waarheid, waarom het dan ook den tijd niet verduren kan. Maar hij oefende een grooten invloed uit, die vergeleken kan worden, niet bij een lawine die van boven van den berg naar beneden stort, maar bij den adem der lente, die sneeuw en ijs zachtjes smelten doet en den grond verwarmt en toebereidt voor den oogst die in den herfst zal worden binnen gehaald.

Het is opmerkelijk dat weinig schrijvers meer dan een meestersstuk aan de wereld geschonken hebben, en dikwijls is een enkel kort gedicht uit een massa composities het eenige dat van blijvende waarde is. Gray's »Elegie" en »Sweet Home" zijn hiervan voorbeelden. De genius die in staat was deze wonderschoone gedichten te schrijven, moet ook in staat zijn geweest er nog andere even schoon te schrijven; maar slechts eenmaal verhieven zich de schrijvers tot die hoogte van zuivere inspiratie. Mrs. Julia Ward Howe schreef op zulk een oogenblik de »Battle Hymn of the Republic," dat ongelijk aan alles wat vóór dien tijd geschreven is en ongelijk aan alles wat zij ooit schreef, is het volkslied eener natie op het pad van recht.

Harriet Beecher Stowe — schreef vóór en na »Uncle Tom's Cabin" eenige verdienstelijke werken, maar niets dat te vergelijken was met dat wonderschoone verhaal, dat meer gedaan heeft voor de afschaffing der slavernij dan al de andere invloeden te zamen. Volgens haar eigen zeggen schreef zij dat boek in een toestand waarin zij beheerscht werd door het onderwerp en gedreven om te schrijven gelijk zij deed.

Dickens — kwam in dienzelfden toestand, en de verschillende karakters stonden hem zoo duidelijk voor den geest, dat het hem was alsof die menschen leefden en spraken, en zijn dialogen waren meer het werk van een verhaler dan van iemand die samenstelt.

Bunyan. — Geen boek heeft misschien ooit een grooter invloed uitgeoefend dan »Pilgrim's Progress" (Pelgrim's reize naar de Eeuwigheid), geschreven door iemand die in zijn jonge jaren ruw en goddeloos was, een rondreizend ketellapper en ruw soldaat, iemand zonder opvoeding en onbekwaam om iets te schrijven. Hij bezat een hoogst sensitief temperament, wat men aan zijn portret wel kan zien en verstandelijken aanleg, hoe ongecultiveerd het ook was. Zoolang Bunyan onder het ruwe volk verkeerde was hij als ieder ander die daartoe behoort. Zijn sentiviteit kon alleen vruchtdragend worden door afzondering van de wereld. En dit geschiedde toen hij veroordeeld en in de gevangenis gezet werd. Daar keerde hij tot zichzelf in en ontwikkelde zich zijn sensitiviteit. Hij werd vatbaar voor indrukken uit een hooger sfeer en schreef dat merkwaardige boek dat millioenen menschen gesterkt heeft op hun pelgrim's tocht op aarde.

Toen hij later zijn vrijheid herkreeg werd hij een dweper onder hen die hem vroeger zouden verworpen hebben om hetgeen hij geschreven had in zijn »Pilgrim". Slechts éénmaal was de geest in die mate over hem vaardig geworden dat hij dat boek kon schrijven. Het succes er van maakte hem niet meer ontvankelijk voor even hooge indrukken en hij werd meegesleept in den maalstroom van godsdienstige dweperij.

Tennyson. — De sentiviteit van Tennyson is door hem zelf beschreven in woorden die geen twijfel overlaten. In een brief, in 1874 aan een vriend geschreven, zegt hij: »Ik ben dikwijls, van jongsaf, als ik alleen was, in een bewusten trancetoestand (waarvoor ik geen beteren naam weet) geweest. In dien toestand heb ik mij herhaaldelijk gebracht, waartoe ik slechts dikwijls mijn naam in mijzelf behoefde uit te spreken. Dan scheen mijn geest zich van het lichaam los te maken en vrij te worden; niet in bewusteloozen toestand, maar in een, waarin ik mij volkomen bewust was; een toestand die mij voorkwam het ware leven te zijn en met geen woorden te beschrijven is. Dood zijn kwam mij dan voor eene onmogelijk-

heid te zijn. Ik schaam mij bijna over mijne zwakke beschrijving; maar heb ik niet gezegd dat die toestand met geen woorden te beschrijven is?"

Uit het leven van schrijvers, artisten, uitvinders, staatslieden en krijgslieden, zou men een menigte voorbeelden kunnen aanhalen ter opheldering onzer beschouwingen. In de rij der illustre personen zou er nauwelijks een te vinden zijn die hiervoor niet zou kunnen dienen.

De groote mannen — op het gebied van geschiedenis, staatkunde, oorlog, literatuur, wetenschap, uitvindingen, weinig in aantal, schijnen als centra, waar de denkbeelden van hun tijd van uitgaan om licht te verspreiden. Zij worden gedreven door machten buiten hen en maken ontwerpen die van grooter beteekenis zijn dan zij zelf weten. Napoleon maakte plannen voor het vergrooten van zijn rijk, maar boven hem stond een macht die zijn streven bestuurde. De kunst van oorlogvoeren was voor hem een open boek, en zijn krijgskennis, het produkt van zijn onvermoeiden en voortbrengenden geest, maakten voortdurend zijne vijanden bevreesd. Zoolang zijn zending niet vervuld was, was hij onoverwinnelijk. Toen die vervuld was, toen hij het feudalisme vernietigd en den slaaf tot mensch gemaakt had en in hoogmoed op de volken nederzag als op zijn prooi, verloor hij de condities die hem ontvankelijk gemaakt hadden voor geesteninvloed en kon hij zijn val niet ontgaan.

Deze groote geesten hebben, om het zoo eens uit te drukken, geen geslachtlijst; hun talent gaat zelden over op hunne nakomelingen. Zij bereiken slechts voor een korten tijd de hoogten die nog niet bereikt zijn geworden en door hunne nakomelingen nimmer bereikt zullen worden.

Concentratie. — Wij hebben gezegd dat sterke concentratie van den geest — het vermogen om aan niets anders te denken dan aan datgene wat men voor den geest heeft — de voornaamste factor van het genie is en dat daardoor het be-

reiken van het doel dat hij beoogt te verklaren is. Met andere woorden, concentratie is een andere naam voor sensitiviteit. Wat is concentratie? Is het niet een toestand van den geest waarin een denkbeeld domineert? En welk verschil bestaat er tusschen dien toestand en den hypnotischen? Is het geen toestand van buitengewone sensitiviteit voor denkbeelden die betrekking hebben op het domineerende? Er bestaat inderdaad weinig verschil tusschen de concentratie van den spreker, schrijver of uitvinder en den mesmerischen of hypnotischen toestand van den sensitieve. Het komt er slechts op aan van welke zijde men de zaak beschouwt.

Deze concentratie heeft de aandacht getrokken van sommige schrijvers die het genie geheel afhankelijk wilden maken van oplettendheid en vasthoudendheid, wat Buffon uitdrukt door voortdurend geduld te hebben. De geest die den draad van het onderwerp vast kan houden in al zijn verwikkelingen tot het einde toe, wordt daartoe in staat gesteld door een hoogere macht die op hem inwerkt. Concentratie is hiervoor het beste woord, maar welken naam men er ook aan geeft, dezelfde geestestoestand wordt er door bedoeld. De sensitieve geleerde, die in zijn studeervertrek aan den arbeid is, concentreert zijne gedachten en wordt zoo afgetrokken dat hij in een geestestoestand komt die onverklaarbaar schijnt. Als die concentratie gecontroleerd wordt door den wil, is zij voor hem van onschatbare waarde. Zij is dan gelijk aan den hypnotischen toestand met geen der nadeelen hiervan en verkeert hij in een verhoogden geestestoestand; en in dien hoog sensitieven toestand is hij vatbaar voor de gedachtengolven in den psijchischen ether. Wordt, omgekeerd, bij den sensitieve, die concentratie niet gecontroleerd door den wil, dan is zijn toestand niet benijdenswaardig. Hij komt dan in een toestand van rèverie, een droomerigen, nevelachtigen toestand van den geest, die hem ongeschikt maakt voor het vervullen zijner dagelijksche plichten. Het verschil bestaat dus hierin, dat de laatste zijn plicht verwaarloost, dat altoos, door de wereld en op het tooneel belachelijk is gemaakt, en dat de eerste, als hij dichter is, een

gedachtensfeer bereikt die hem in staat stelt verheven, goddelijke gedichten te maken. Een eerste vereischte van diep nadenken is abstractie van alles buiten het onderwerp waarmede men zich bezig houdt. Het vermogen om den geest naar welgevallen te concentreeren kan overerving zijn, of ook het gevolg van oefening. Die oefening bestaat dan daarin, dat men zich uitsluitend bezig houdt met het onderwerp waaraan men bezig is. De latere opvoeding zal dan ook gericht worden op het aankweeken van deze tot nu toe vrij wel verwaarloosde faculteit.

In de toekomst zal het mogelijk zijn de ontwikkeling te bevorderen van het sensitief vermogen, en het resultaat daarvan zal beter zijn dan dat wat nu verkregen wordt door wat men noemt een abnormalen toestand en het produkt van het toeval.

Sensitiviteit bezit iedereen in meerdere of mindere mate en kan als iedere andere eigenschap van den geest ontwikkeld worden. Als hare wetten en voorwaarden beter gekend en de onschatbare waarde er van meer algemeen bestudeerd zullen zijn, zal zij een deel uitmaken van de ware opvoedingsmethode.

De omvang dezer theorie in het volgend leven. —

Deze theorie leert ons de wetten kennen volgens welke geestelijke wezens de sensitieven kunnen controleeren en elkanders gedachten weten. De mensch, een geestelijk wezen zijnde, dat belemmerd wordt door zijn stoffelijk lichaam, verbreekt door zijn sensitiviteit onder gunstige omstandigheden die kluisters en neemt de gedachtengolven in den psychischen ether op, die door de denkbeelden van anderen daarin zijn voortgebracht.

Wanneer de geest vrij is van het stoffelijk lichaam bezit hij datzelfde vermogen, maar in veel hooger mate, en kan op gelijke wijze zijne gedachten aan den sensitieve mededeelen. Sensitiviteit bezitten de geesten in zulk een hooge mate, dat

wij ons daarvan geen denkbeeld kunnen vormen en waardoor zij voortdurend onderling met elkander in gemeenschap staan. Afstanden verdwijnen daarbij geheel en al, en met ondenkbare snelheid vliegen de gedachten naar dengene voor wien zij bestemd zijn.

Waar men zich dus in een verloren uurtje vermaakte met gedachten lezen, mesmerische contrôle van den wil en het mysterie van sympathetische gemeenschap, waren dat niet anders als ruwe manifestaties eener niet ontwikkelde facnlteit, die na den dood de glorie uitmaken van het geestelijk bestaan.

HOOFDSTUK XIV.

Het gebed in het licht van sensitiviteit en gedachtengolven.

Toen President Garfield veel pijn leed aan de wond hem toegebracht en die zijn dood ten gevolge had, stegen de gebeden eener gansche natie als één gebed ten hemel om zijne genezing af te smeeken. Van zestig duizend kansels stegen de gebeden op naar den troon der genade. Er waren dagen vastgesteld voor een gemeenschappelijk gebed tot God. Hij was een eminent man zoowel op godsdienstig gebied als in staats- en krijgskundige aangelegenheden. Toch stierf hij, de geleerde, de staatsman, de theoloog, juist zooals hij gestorven zou zijn als er niet voor hem gebeden was. Het schip op den oceaan, vol passagiers, wordt door een ijsberg door midden gebroken en langzaam zinkt het. Mannen en vrouwen er op bidden vurig tot God om hulp en redding, maar er komt geen hulp, geen bijstand, tot het eindelijk in de diepte verdwijnt.

Bij groote nationale rampen, als de oogst door droogte mislukt, de velden door sprinkhanen verwoest worden, of eene besmettelijke ziekte eene menigte menschen uit het leven wegrukt, worden er bededagen uitgeschreven. Iedere evange-

liedienaar, iedere leek zendt dagelijks een vurig gebed ten hemel. Toch komt er geen regen, de sprinkhanen verdwijnen niet, en de besmettelijke ziekte blijft voortduren, zonder dat er een schaduw van verandering komt. De gebeden zijn in die gevallen even vruchteloos als het gebed van iemand, die op een spoorweg staande God zou bidden bij het naderen van een trein om dezen te doen stilstaan. Het zijn gebeden die niet in vervulling kunnen komen.

Maar die gebeden hebben toch dikwijls vruchtbare gevolgen. Als er oprecht gebeden wordt, sterkt dat de geestelijke faculteiten van hen die zoo bidden en schenkt hun kracht om met gelatenheid de bezoeking te dragen. Hoeveel gevangenen in den kerker hebben niet in navolging van den apostel vurig gebeden dat hun de ketenen mochten afvallen en de deuren der gevangenis geopend worden, maar wier gebeden niet werden verhoord! Hoeveel martelaren zijn niet naar de schandpaal geleid, die tot Jezus om verlossing baden, maar niet werden verlost! En Jezus zelf, in de ure van zijn strijd in Gethsemane, bad of den drinkbeker van hem mocht voorbijgaan, indien dat mogelijk was; maar zijn gebed kon niet worden verhoord. Slechts boosheid en bespotting, een doornenkroon en een kruis ontving Hij, waar Hij een kroon en een scepter had verdiend.

Het vroeger algemeen verspreid geloof, dat sommige menschen, priesters en wonderdoeners, de dwingelanden der menschheid, het vermogen bezaten en door een gebed tot God rampen te keeren en verandering te brengen in de werking der elementen, is sedert veel verminderd. Men gelooft niet meer zoo algemeen dat het gebed het vermogen bezit om het te doen regenen in tijden van droogte, om een sprinkhanenplaag te doen verdwijnen, of een besmettelijke ziekte te doen ophouden.

Het is voor den evangeliedienaar moeilijk om de rol van voorbidder bij dergelijke gelegenheden te laten varen en niet meer te bidden om verandering van weer omdat anders het gebed licht kans heeft in minachting te komen.

Dat er nog altoos menschen zijn die denken dat dusdanige

rampen door het gebed te keeren zijn, kan men lezen in een werk dat pas verschenen is. Daarin vindt men een verhaal dat overgenomen is uit een werk over het leven van Tinney, den voorganger van de Oberlin Gemeente, en dat aldus luidt:

»Het had in drie maanden niet geregend en de harde, uit gedroogde kleigronden deden een mislukking van den oogst verwachten; wel kwamen er telkens zware regenwolken opzetten maar deze bleven hangen boven het meer en ontlastten zich daar. Iederen dag herhaalde zich dat; telkens werd de hoop der bevolking teleurgesteld.

Tinney, die een enthusiast was, maakte toen eene wandeling, waarop hem een zijner kennissen tegenkwam die tegen hem zeide: »Ik zou wel eens willen weten waarom gij altijd spreekt van Gods wijsheid en goedheid, daar wij nu toch zien dat er hoegenaamd geen regen valt op de uitgedroogde gronden die dien zoo hoog noodig hebben, terwijl de wolken zich dagelijks ontlasten boven het meer, dat geen regen noodig heeft?'

Deze woorden, zeide Tinney, sneden mij door de ziel; ik ging terug naar huis, begaf mij naar mijn kamer, viel op de knieën en zeide tegen den Heer wat mij was gezegd geworden. Ik bad Hem, voor de eer van zijn grooten naam, dien bediller te beschamen en de macht en grootheid Zijner liefde te openbaren. Ik zeide dat Hij den menschen geleerd had om regen te bidden wanneer die noodig was; dat het nu tijd was een bewijs Zijner liefde te geven en dat Hij een verhoorder der gebeden was. Nog voor ik uit het gebed was opgestaan hoorde ik het geloei van een sterken wind. Ik zag het venster uit, en zie! de hemel was donker; zware wolken dreven aan en weldra viel de regen bij stroomen neder, dat twee volle uren aanhield."

Zij die bekend zijn met de ligging van het meer, weten dat die winden soms plotseling ontstaan. Daarvoor is geen gebed noodig; en dat het toevallig samenvallen van den regen en het gebed door den leeraar aan zijn gebed werd toegeschreven, is een voorbeeld van kinderlijk geloof.

Wij hebben dit voorbeeld aangehaald om duidelijk te maken dat er een grens bestaat voor het vermogen van het gebed. Op de gevoellooze elementen kan geen invloed worden uitgeoefend. De wolken en de winden, de stormen en aarbevingen komen en verdwijnen niet op ons verzoek of zelf niet op het gebed van een heilige. *)

Toch kan een ernstig gebed binnen zekere grenzen verhoord worden en is dikwijls verhoord geworden. De bidder komt dan in harmonie met de subtiele geestelijke krachten, die op eene wijze werken waarvan het meerendeel der menschen nog geen denkbeeld heeft. Wanneer wij menschelijke en geestelijke wezens beschouwen als omringd te zijn door een oceaan van uiterst fijne substantie, elastisch en uitermate geschikt voor het opnemen van gedachtegolven en die met groote snelheid voort te planten en dat ieder geestelijk wezen een centrum van vibratie is, dan is het wel te begrijpen hoe krachtig en snel een vurig gebed wordt voortgeplant; en ofschoon die golven een ontelbaar aantal individuen treffen die er ongevoelig voor zijn, vinden zij toch anderen in sterfelijke of onsterfelijke lichamen als harpen die gelijk getoond zijn en antwoord geven. Zoo plant het gebed tot God zich met ondenkbare snelheid door den geestelijken ether voort, dat dan opgevangen wordt door geestelijke vrienden, die dan onmiddelijk dengene die bidt vertroosting zenden, of op stervelingen inwerken ter beantwoording van het tot God opgezonden gebed.

Het volgende verhaal van Dokter Joseph Smith, van Warrington, Engeland, en dat opgenomen is in het tijdschrift der Vereeniging voor Psychologisch Onderzoek, Mei 1885, is een

*) Hoewel wij Hudson Tuttle voor geïnspireerd medium houden, zoo weten wij ook dat de inspireerende geesten spreken en denken naar de mate van hunne ontwikkeling en volgens het licht hunner sfeer. Bij hooger ontwikkeling worden zij ook ingeleid in het werk van wezens die wel degelijk invloed op de elementen kunnen uitoefenen.

Het tegenwoordig geslacht weet weinig van dat geloof dat bergen verzet en waarvoor niets onmogelijk is; dat is ook niet voor iedereen bereikbaar zooals de dagelijksche gezonds-verstands-philosophie.

geschikt voorbeeld tot opheldering van wat men gewoonlijk noemt Gods antwoord op het gebed.

»Ik zat op een avond te lezen, toen ik een stem hoorde die zeide: Stuur wat brood naar de woning van Grady."

Ik ging toen voort met lezen, waarop de stem met grooter nadruk hetzelfde zeide en waarbij ik tevens een sterke impulsie kreeg om op te staan. Ik ging toen de deur uit en kocht bij een bakker een brood. De deur weder uitgaande zag ik bij het huis een jongen staan, wien ik vroeg of hij ook wist waar James Grady woonde! Hij zeide van ja, waarop ik hem belastte het brood naar Grady te brengen en te zeggen dat een heer hem dat voor hen gegeven had. Daar de vrouw van Grady een lid mijner gemeente was bracht ik haar den volgenden morgen een bezoek, om eens te hooren of zij het mij ook vertellen zou. Nauwlijks was ik bij haar, of zij vertelde mij dat haar den vorigen avond iets vreemds overkomen was. Toen zij namelijk de kinderen naar bed wilde brengen waren deze begonnen te schreien en te vragen om een stukje brood, wat zij hun niet geven kon, daar zij niets in huis had. Zij wendde zich toen tot God met de bede hun iets te geven, waarop toen kort daarna een jongen aan de deur verscheen met een brood in de hand dat hij in last had hun te brengen." Toen ik haar vroeg hoe laat het was toen zij tot God gebeden had, bleek het dat die tijd juist overeen kwam met dien waarop ik de stem had gehoord.'

Daar zij een lid zijner gemeente was bestond er een nauwe betrekking tusschen hem en juffrouw Grady, waardoor hij gevoelig was voor het ernstige gebed dat zij opzond tot God om brood voor haar schreiende kinderen.

Het geval van Heinrich Young Stilling vindt men beschreven in vele orthodoxe boeken waarin over het gebed gehandeld wordt. Hij was geneesheer aan het hof van den Groot He tog van Baden, den boezemvriend van Goethe, die, getroffen door zijne merkwaardige ervaringen, hem er toe overhaalde zijn levensgeschiedenis te beschrijven.

Stilling verlangde in de medicijnen te studeeren aan een

der hoogescholen. Daar hij niet wist welke hoogeschool hij kiezen zou, bad hij tot God om dat te mogen weten, en spoedig wist hij dat hij naar Straatsburg moest gaan. Om daar echter te studeeren had hij duizend dollars noodig en hij bezet er niet meer dan zeven en veertig. Toch begaf hij zich hiermede op reis, vertrouwende op hulp van Boven. Toen hij te Frankfort kwam bezat hij nog maar één dollar. Hier bad hij weder om hulp en bijstand. Toen hij daarna de stad doorwandelde, kwam hij een koopman tegen die hem kende en hem vroeg waarheen hij op reis was? Toen hij dezen vertelde dat het zijn bedoeling was aan de Universiteit te Straatsburg te gaan studeeren, kreeg hij ten antwoord dat studeeren veel geld kost, en of hij dat had? Stilling zeide daarop dat hij niet meer dan een enkelen dollar bezat, maar dat zijn Hemelsche Vader rijk was en wel voor hem zorgen zou. »Welnu," zeide de koopman, »dan ben ik een der rentmeesters uws Vaders," en gaf hem drie en dertig dollars. Toen hij zich te Straatsburg gevestigd had en zich als student had laten inschrijven, moest hij de collégegelden betalen, dat uiterlijk woensdagavond geschieden moest, daar hij anders van de lijst der ingeschrevenen geschrapt werd. Hij bad den ganschen dag, maar het werd vijf uur en nog had hij geen geld. Zijn angst werd ondragelijk, maar op eens werd er tegen de kamerdeur getikt en trad zijn hospes binnen, die hem kwam vragen hoe de kamer hem beviel en of hij geld had? »Neen" gaf Stilling wanhopig ten antwoord, »geld heb ik niet.' »Dan is mij alles duidelijk,' hernam zijn hospes; »God zendt mij om u te helpen,'' en hij gaf hem veertig dollars. Stilling viel toen op zijn knieën en dankte God, met tranen in zijn oogen. Zijn leven lang had Stilling gelijksoortige ervangen. Voortdurend nam hij zijn toevlucht tot God, en op het laatste oogenblik werd er altoos in zijne behoeften voorzien.

Hoe moeilijk is het te gelooven dat God zich het lot aantrekt van één onder duizend studenten en de anderen voorbijgaat, die misschien even arm zijn als hij en ook hun best doen! Hoe gemakkelijk is het aan te nemen dat een geestenvriend,

die een blik heeft in de groote bekwaamheden van Stilling, belang in hem stelde en dezen en genen influenceert om zijn pad te effenen en hem de middelen te verschaffen die hij volstrekt noodig heeft! Uit zijn levensgeschiedenis blijkt dat zijne behoeften zeer gering waren. Niemand gaf hem ooit meer dan hetgeen hij volstrekt noodig had.

De Eerw. heer H. Bushnell maakt in zijn werk »de Natuur en het Bovennatuurlijke" melding van een merkwaardig geval dat hij hoorde op zijne reis door Californië. Een geneesheer had een huisje gehuurd in een pas aangelegde handelsstad voor tien dollars per maand. Toen de betaaldag kwam had hij geen geld en wist ook niet hoe hij er aan komen zou. Hierover met zijn vrouw sprekende, kwamen zij beiden tot het besluit dat het gebed, waardoor zij zoo dikwijls geholpen waren, hun eenige hoop was. Zij zonden toen een vurig gebed op tot God, waarna zij zich verzekerd hielden dat in hunne behoefte zou worden voorzien. De verhuurder kwam dien dag vroeger dan gewoonlijk om de huur, en toen hij er was hadden zij nog geen geld. Hun hoop verdween en zij fluisterden tegen elkaar, dat zij te vergeefs schenen gebeden te hebben. Maar voor de verhuurder hem om de huur vroeg, kwam juist een buurman binnen, die den verhuurder een paar minuten buiten de deur verlangde te spreken. In dien tusschentijd kwam toen een vreemdeling binnen die tegen den dokter zeide: »dokter ik ben u nog tien dollars schuldig voor uwe hulp toen ik de koorts had, en hier is het geld." De dokter herinnerde zich noch den man, noch de hulp die hij hem verleend had, maar hij liet zich overreden om het geld aan te nemen, waarmede hij toen de huur betalen kon. Dezelfde verklaring als hierboven is hierbij van toepassing.

Het volgende is geen antwoord op het gebed, maar eene directe communicatie en wordt verhaald door Dr. Wilson van Philadelphia: De paketboot »Albion," die vol passagiers van Amerika vertrokken was, leed schipbreuk op de kust van Ierland en er werd gezegd dat allen aan boord waren omgekomen. Een predikant te Philadelphia, die een lijst van de

verongelukten in handen kreeg, zag daaronder ook den naam van een lid zijner gemeente waarop hij zich terstond naar diens vrouw begaf om haar met het treurig nieuws bekend te maken. Gedurende de reis van haar echtgenoot had zij dikwijls gebeden voor de behouden overkomst van haar echtgenoot, en na de schipbreuk had zij de vaste overtuiging gekregen dat hij behouden was aan land gekomen. Nadat de leeraar haar voor het treurig nieuws had voorbereid en haar de lijst had laten zien van hen die omgekomen waren, zeide zij tot zijne groote verwondering, dat er eene vergissing moest hebben plaats gehad, want dat haar echtgenoot behouden was aan land gekomen. Toen er een later bericht kwam bleek het dan ook dat haar echtgenoot wel in groot gevaar had verkeerd, maar de eenige was geweest die zich had weten te redden.

Er kan geen verband bestaan tusschen het gebed der vrouw en de redding van haar echtgenoot, maar haar geestestoestand door het gebed maakte het mogelijk haar den indruk te geven dat haar echtgenoot gered was.

De beroemde schilder, Washington Allston, had aanvankelijk met groote moeilijkheden te kampen en leed somtijds groot gebrek. Eens had hij met zijne vrouw zelfs geen stukje brood in huis. Wanhopig begaf hij zich toen naar zijn atelier, sloot de deur en bad toen vurig om bijstand. Terwijl hij bad werd er aan de deur getikt en kwam een vreemdeling binnen die hem vroeg, of die prachtige schilderij, »de Engel Uriel," nog in zijn bezit was? De heer Allston haalde haar uit een hoek en ontdeed haar van de stoflaag. De vreemdeling zeide hem toen, dat hij die schilderij zeer bewonderd had toen zij was tentoongesteld en vroeg hem naar den prijs. De artist antwoordde, dat daar niemand hem ooit naar den prijs gevraagd had hij er nog geen som voor bepaald had. »Welnu" zeide daarop de vreemdeling »ik geef er vier honderd pond voor." »Ik had er," zeide Allston, »niet de helft voor durven vragen." »Dan behoort zij mij" gaf hem de vreemdeling ten antwoord, die toen niemand minder bleek te zijn dan de Markies van

Stafford die bij zijn heengaan den schilder achterliet overstelpt van dankbaarheid.

Waar het antwoord op het gebed zoo onmiddelijk daarop volgt, mogen wij onderstellen dat de intensiteit der gedachtegolven onmiddellijk dengene getroffen heeft die daarop antwoord gaf. Toen Allston zoo wanhopig was gingen zijne gedachten met groote snelheid in alle richtingen voort, en de Markies van Stafford, die de schilderij gezien had en die verlangde te bezitten, kan daardoor zijn aangezet om zich naar het atelier van den schilder te begeven om de schilderij te koopen. Natuurlijk kan het ook verklaard worden door onmiddellijke tusschenkomst eener hemelbode; want verschijnselen van die soort kunnen op beide manieren worden verklaard en het is moeilijk te zeggen aan welke der twee zij moeten worden toegeschreven. De deur die hemelboden toegang geeft, maakt den invloed van gedachtengolven op iemand ook mogelijk.

De genezing van Melanchton door de gebeden van Luther, is wel bekend aan hen die de geschiedenis der Reformatie bestudeerd hebben. De eerste, zegt men, lag op sterven, toen Luther aan het bed verscheen van zijn geliefden vriend met tranen in zijn oogen. Melanchton ging toen overeind zitten, en zeide: »Luther, mijn vriend, zijt gij dat? Waarom laat gij mij niet in vrede heengaan?' »Wij kunnen u nog niet missen, Philip," gaf daarop Luther ten antwoord. Toen viel hij op zijn knieën en bad een uur lang, tot hij voelde dat zijn gebed verhoord was. Melanchton nam toen Luther's hand in de zijne, en zeide: »Dierbare Luther, waarom laat gij mij toch niet in vrede heengaan?' »Neen, neen, Philip, wij kunnen u bij ons werk nog niet missen;" en hij voegde er toen bij: Philip, gebruik nu dadelijk dit bordje soep, anders excommuniceer ik u." Melanchton gebruikte toen de soep, begon te herleven, en leefde nog verscheiden jaren om den hervormer met zijn welversneden pen bij te staan. Luther ging naar huis en vertelde vol vreugde aan zijne vrouw »dat God hem zijn broeder Melanchton teruggegeven had in antwoord op zijn gebed."

Zulk eene genezing zou men nu een gebeds- of magnetische genezing noemen. Het gevoel, dat door ernstig en aanhoudend bidden werd opgewekt, was de bron van magnetische kracht, en hierdoor, en niet door Gods onmiddellijke tusschenkomst, werd het gebed verhoord en de genezing volbracht.

Bisschop Bowman geeft het volgende verhaal van de ongedachte herstelling van Bisschop Simpson, toen men onderstelde dat hij stervende was.

»Ik herinner mij nog zeer goed, toen er een conferentie was van geestelijken te Mount Vernon, Ohio, waarbij ik tegenwoordig was, dat op een namiddag, toen Bisschop James presideerde, nadat een bericht was voorgelezen dat Bisschop Simpson, te Pittsburg ernstig ziek en op sterven lag, het voorstel werd gedaan dat al de aanwezigen zich zouden vereenigen in het gebed, om zoo mogelijk zijn leven te redden. Wij knielden toen allen neder, en Taylor, de groote straatprediker, ging toen voor in het gebed. Na eenige weinige volzinnen, waarmede mijn hart volkomen instemde, kwam ik in eene hoogst vredige stemming, waarbij ik toen verder weinig aandacht meer schonk aan hetgeen er verder gezegd werd, niet meer dan dat ik zeggen kon dat het een schoon gebed was; ik voelde, bij den aanvang reeds, den invloed op den zieke. Toen wij van het gebed waren opgestaan, wendde ik mij tot een broeder, en zeide, »Bisschop Simpson zal niet sterven; ik voel het." Deze verzekerde mij dat hij een gelijken indruk ontvangen had. Die verklaring ging toen de vergadering rond; en meer dan dertig geestelijken verklaarden toen dat zij diezelfde impressie ontvangen hadden. Ik nam toen mijn notitieboekje en teekende daarin op den dag en het uur waarop wij gebeden hadden. Verscheiden maanden later ontmoette ik Bisschop Simpson en vroeg hem wat hij gedaan had voor zijne herstelling? Hij wist het niet; maar de dokter had gezegd dat het een wonder was. Hij zeide, dat hij op een namiddag, toen hij hopeloos ziek en naar hij dacht stervende was, de dokter hem eenige oogenblikken had moeten verlaten. Toen deze een half uur later terugkwam, vond hij

hem op eens zeer veel beter, waarom hij dan ook aan de huisgenooten vroeg, wat er gedaan was? Deze zeiden toen, dat er niets gedaan was. Dat half uurtje, het verschil in tijd door verschillende lengtegraden in aanmerking genomen, kwam juist overeen met den tijd waarop wij te Mount Vernon voor zijn behoud gebeden hadden. Van dat oogenblik af was hij onafgebroken in beterschap toegenomen en leefde weer tot zegen voor de Kerk en de menschheid."

Bisschop Bowman voegt hierbij:

»Op den God die zoo dikwijls mijne gebeden verhoord heeft wil ik blijven vertrouwen, wat wetenschappelijke mannen en philosofen daarvan ook zeggen mogen." De »wetenschappelijke man" zou zeggen dat hij over het gebeurde zooals het hier vermeld staat niet twisten wil, maar in plaats van een persoonlijk God, die Bisschop Simpson met eene ziekte bezocht om hem tot zich te nemen, maar Zijn voornemen veranderde om het gebed eener vergadering van geestelijken, was het veeleer hun vereenigd gebed dat als een magnetische stroom naar den zieke ging en hem nieuwe levenskracht schonk. Als er een goddelijke agence bij in werking was, maakte die gebruik van de wetten der geestelijke krachten, in welk geval het gebed slechts een middel was om die krachten in eene bepaalde richting te doen werken.

Hij werd er op gelijke wijze door aangedaan, als ware hij in de vergaderzaal tegenwoordig geweest, want zooals wij herhaaldelijk gezien hebben is afstand een onbeteekenende factor bij aanwending dezer psychische krachten.

Er zijn verscheiden liefdadige instellingen waarvan de stichters verklaren dat zij geheel in stand gehouden worden door schenkingen die gedaan worden in antwoord op gebeden. Daar deze dikwijls worden aangehaald als een bewijs dat het gebed direct beantwoord wordt, worden zij van belang voor de studie van dit onderwerp.

De Weezeninrichting te Bristol is een voorbeeld van die soort. George Muller, de stichter er van, begon er mede, zonder iets te bezitten dan een krachtig geloof en vertrouwen

in den goddelijken bijstand. In zijn Zesendertigst Jaarlijksch Verslag zegt hij, dat in 1875 zijn geloof op een zeer zware proef gesteld werd. Hij begon het jaar met 20,000 dollars in kas die na drie maanden tot op de helft verminderd waren, nauwelijks genoeg om in de uitgaven voor een maand te voorzien, daar het getal weezen verdubbeld was. De kas was nooit zoo leeg geweest. Hij bad vurig, daar de toestand bedenkelijk werd, en op het einde dier maand waren de giften in zoo ruime mate toegevloeid, dat hij toen weer 48,000 dollars in kas had.

In de eenenveertig jaren van haar bestaan, waarin nooit aan iemand iets gevraagd werd, behalve in het gebed aan God, werden 3,325,000 dollars aan giften ontvangen. Hiermede werden 46,400 kinderen geheel onderhouden en onderwezen, en voor tienduizenden werd het schoolgeld betaald; 96,000 Bijbels, 247,000 Nieuwe Testamenten, en 180.000 uittreksels uit de Schrift verspreid; behalve 53,500,000 tractaatjes en boeken in verschillende talen rondgedeeld; in de laatste jaren 170 missionarissen jaarlijks bijgestaan; voor 4,677 weezen gezorgd; vijf groote gebouwen daargesteld die 575 000 dollars gekost hebben en geschikt zijn om er 2,050 weezen in op te nemen.

Zulk een instelling moge al op aarde geen geregeld bestuur hebben, in de geestenwereld heeft zij dat zeker. Zij is een machtig centrum van attractie voor hen die middelen hebben en die voor een weldadig doel willen besteden. De leiders die vol zelfverloochening zijn, wijden hun leven aan een onzelfzuchtig werk, en de hemelboden werken met gelijke toewijding in op hen die zij kunnen naderen.

Wij mogen tevens als een machtigen factor beschouwen, dat het ernstige gebed als gedachtengolven voortgaat en onmiddellijk ontvankelijke gemoederen treft, waardoor hun aandacht gevestigd wordt op de groote liefdadige instelling, waardoor zij dan gedreven worden die te ondersteunen.

Deze uitlegging van de werking van het gebed en der oorzaken die tot de verhooring er van bijdragen, maakt het onderwerp tot een van groote beteekenis. De Goddelijke Geest

geeft nimmer persoonlijk antwoord, maar er zijn wetten en voorwaarden waardoor op het ernstig gebed de afgebeden bijstand verleend wordt. Het is een dwaling het antwoord onmiddellijk aan God toe te schrijven, evenals het een dwaling zou zijn als men beweerde dat Hij de wereld in de ruimte met Zijn uitgestrekten arm bestuurt. De Protestanten houden het voor heiligschennis om tot iemand anders als tot God te bidden. De Catholieken zijn daarin verstandiger en dragen hunne gebeden op aan hunne beschermheiligen, waardoor vertroostende liefde en toegenegenheid verkregen wordt, doordien zij met deze in onmiddellijke verbinding komen.

HOOFDSTUK XV.

De zoogenaamde Christelijke Wetenschap in Amerika, Genezing door Wilskracht, Genezing door Geloof, hare Psychische Verhoudingen.

Uit de hier voorgedragen beschouwingen omtrent den geest, aan psychische onderzoekingen ontleend, zijn een aantal stelsels opgebouwd die onderling verschillend zijn en soms het veld betreden van phychische wetenschap, waarbij niet alleen getracht wordt de verschijnselen van den geest in onderlinge betrekking te brengen, maar ook om daarop een zedekundig leerstelsel te bouwen. Om die reden hebben wij aan Christelijke wetenschap, theosophie, genezing door wilskracht, genezing door een vast geloof, wondergenezing, enz., in dit werk eene plaats gegeven. Nagenoeg allen dienen als middel tot genezing. Hun eerste werk is de gezondheid te herstellen. Dat is de toepassing geweest van bijna alle nieuwe ontdekkingen; om licht te doen schijnen op hetgeen in mysterie gehuld was. Electriciteit en magnetisme behooren hiertoe, en magnetisme dacht men aanvankelijk een middel te zijn tot het genezen van alle ziekten.

Het is vreemd dat alle godsdienststelsels, van den wilde af, die op den laagsten trap staat en wiens god wordt voorgesteld door een stuk hout of steen, tot op den reinsten vorm van Christelijken godsdienst toe, wondergenezingen aanvoeren als een bewijs van waarheid. Het is waar dat de kracht van dat bewijs voortdurend verzwakt met het toenemen der beschaving, maar toch bestaat het nog en voor menig geloovige is het nog een afdoend bewijs.

Het magnetisme ontkwam niet aan charlatanerie, evenals alles wat nieuw is, waardoor zijn genezende eigenschappen in discredit kwamen om zijn aanmatiging en omdat men onbekend was met het wezen der zaak. Maar het bezat een kiem van waarheid; en van tijd tot tijd verscheen het weder onder een anderen naam, somtijds zoo, dat het oppervlakkig iets geheel nieuws scheen te zijn. Zij die tegen het mesmerisme waren namen dan het nieuwe aan waarvan alleen de naam veranderd was.

Ik stel mij voor om enkele er van hier in het kort te behandelen en zoo mogelijk de rots der waarheid te vinden waarop zij rusten.

Christelijke Wetenschap. — In de eerste plaats vinden wij Christelijke wetenschap, die het meest in Amerika de aandacht heeft getrokken. Zij maakt er aanspraak op een middel te zijn voor het genezen van ziekten, het bewaren der gezondheid, en een volkomen veilige gids in het leven te zijn.

Het genezen van ziekten beschouwen hare aanhangers als een bewijs voor de waarheid van hun leerstelsel. Zij roemt er in de Wetenschap van den Geest te zijn, en daar geest het hoogste is, moet Christelijke Wetenschap de hoogste wetenschap zijn. Haar doel is een volkomen stelsel van godsdienst en zedeleer, en zij eischt het reinste, onzelfzuchtigste, meest toegewijde leven. Haar eisch is universeele liefde; onwankelbare, werkdadige liefde; geen kwaad denken of doen; het onderdrukken van haat; het vermijden van hoon en spot; en te gelooven dat alles goed is, omdat alles van God komt die volmaakt goed is.

Zij verschilt aanmerkelijk van de »genezing door geloof" en »genezing door wilskracht," daar zij de hoogste eischen stelt voor een waarlijk edel leven, terwijl de geloofsgenezing eenvoudig geloof eischt in de middelen die gebezigd worden of in de macht van God.

Theosophie heeft veel overeenkomst met Christelijke Wetenschap en begeeft zich ver op het gebied van moraliteit, verstand en geest, met vermijding van genezing als bewijs. Beiden stellen al datgene op prijs wat in andere leerstellingen goed is. De Theosophie heeft echter ééne fundamenteele leerstelling waarop haar bovenbouw rust. Deze is het vóórbestaan der ziel of van den geest en dat deze herhaaldelijk op aarde gereïncarneerd wordt. Daar wij de leerstelling elders reeds gecritiseerd hebben, behoeven wij de argumenten er tegen hier niet te herhalen. Als leiddraad voor ons leven bevat zij niets waarvan men zeggen kan dat het nieuw is; hare voornaamste leerstellingen moeten nog bewezen worden, en zijn niets anders dan speculaties en droomen uit vroeger tijd toen de natuur een raadsel was en het leven een mysterie.

Genezing door geloof berust op hetgeen in den Bijbel staat, dat het geloof bergen verzetten en den geloovige redden zal. Toen Jezus en zijne discipelen hunne handen op de zieken legden om hen te genezen, vroegen zij eerst: gelooft gij? — Er is genezende kracht in het geloof. Wanneer de zieke vast gelooft dat hij genezen zal, is hij reeds half genezen; en het geloof dat de gebruikte middelen helpen zullen, is dikwijls van meer invloed dan het midden zelf.

Genezing door wilskracht is gegrond op de macht van den geest over het lichaam als een wetenschappelijk feit, zonder toevlucht te nemen tot God of het geloof. Op het punt dat het lichaam aan den geest moet onderworpen zijn komen al die stelsels in den grond overeen. Christelijke Metaphysische en Christelijke Wetenschap, in naam slechts verschillend, en genezing door wilskracht enz., hebben dezelfde

basis. Ieder beweegt zich binnen een kleine ruimte en plaatst zijn naam boven den ingang. Christelijke Wetenschap is, door de meeste vertooning te maken, het meest opgemerkt. Vele harer leerstellingen verwekken geen tegenspraak, en andere zijn te dwaas om wederlegd te worden.

Dezelfde argumenten zijn van toepassing op al die systemen en behoeven niet afzonderlijk behandeld te worden.

De macht van den Geest over het Lichaam. — De geest oefent een grooten invloed op het lichaam uit, gelijk is aangetoond door hen die dat onderwerp onderzocht hebben, sedert den tijd van Hippocrates. Den sterksten geest vindt men somstijds in een zeer zwak lichaam.

Lord Brougham ontwikkelde in een zwak lichaam Herculische geestkracht. Men zegt dat hij eens honderd vier en veertig uren of zes dagen achtereen doorwerkte en toen van zaterdagnacht tot Maandagochtend doorsliep toen zijn kamerbediende hem wekte, waarna hij toen zijn arbeid hervatte.

Van de macht van den geest over het lichaam vindt men illustraties in de werken van reizigers door poolstreken en van onderzoekers in de tropen. De leiders van zulke expedities, met al hun moeite en verantwoordelijkheid, waren meer volhardend dan hun tochtgenooten en bezweken zelden onder tegenspoed en den invloed van het klimaat waaraan velen der laatsten geen weerstand konden bieden. De moeilijkheden waarmede Dr. Kane en Luitenant Greely te kampen hadden, liggen nog versch in het geheugen; en de stoutmoedige Stanley, die te strijden had tegen wilden en malaria in de wildernissen van Afrika, is er een ander voorbeeld van. Zulke onderzoekers die kracht putten uit de eer, wanneer zij het doel bereiken, bereiken meestal het doel, omdat zij alle tegenspoeden weten te overwinnen en den dood verkiezen boven de schande van niet te slagen; terwijl velen hunner tochtgenooten, die onverschilliger omtrent den uitslag zijn gedurende den tocht bezwijken.

Nergens vindt men echter een sterker bewijs van de macht

van den geest over het lichaam dan bij de godsgerichten of martelaars. De zwakke en teergevoelige vrouw, zoowel als de krachtige man, werd op de pijnbank gelegd of onderworpen aan de duldelooze pijnen der duimschroef, der gloeiend gemaakte nijptang, of den verstikkenden rook van het hout van den brandstapel; en wel verre van daarbij een klacht te uiten, glimlachten zij integendeel tegen hun beulen en zongen een lied te midden der vlammen. Hun geest was dan in zulk een verhoogden toestand, dat zij als het ware geen lichaamssmarten meer voelden.

Er is geen pathologisch verschijnsel beter bewezen dan het plotseling bederf der afscheidingen bij plotselinge geestverstoringen. Van eene moeder zal, bij hevigen schrik of grooten angst, de melk plotseling tot bederf overslaan en vergif voor haar zuigeling geworden zijn. Dr. A. Combe verhaalt het geval eener moeder, die haar kind verliet om haar echtgenoot bij te staan bij eene worsteling met een dronken soldaat. Daarna gaf zij haar kind de borst, dat sterk en gezond was. Eenige oogenblikken later hield het kind op met zuigen en lag dood in hare armen; de melk was voor den kleine vergif geworden.

Eene dame, van een opvliegend karakter, was door haar dokter gewaarschuwd om toch vooral veel door de vingers te zien zoolang zij haar kleine zoogde; hetgeen zij gedaan had gedurende vele maanden, waarbij haar kind sterk en gezond geworden was. Toen maakte zij zich boos om een gewoon dagelijks voorkomend geval; en toen zij kort daarop haar kind de borst gaf, werd het ziek en was binnen een uur dood. De verandering, die het speeksel ondergaat als men kwaad is, is wel bekend. De beet van een in woede ontstoken mensch is even gevaarlijk als die van een dollen hond. Bloedvergiftiging is bijna het zekere gevolg van inenting met het speeksel van een verwoed mensch. Hondsdolheid is waarschijnlijk het plotseling opkomend gevolg van slechte behandeling en gebrek lijden.

Groote vreugde of smart bederft eveneens het bloed en maakt

het vergiftig. Het bloed komt dan in zulk een slechten toestand, dat er veel tijd voor noodig is voor het weder in normalen toestand is teruggekeerd. Wordt de bedorven stof niet uitgedreven. dan is een wegkwijnende ziekte en de dood er het gevolg van. Dit is niet hetzelfde als het plotseling sterven bij het vernemen van een hoogst blijde of droevige tijding. In die gevallen staat op eens het hart stil, door den nerveusen schok. Welgeslaagde arbeid wekt op en versterkt, terwijl teleurstelling bij arbeid neerdrukt en verzwakt. Vroeger, bij het goudgraven in Californië, kwam daar een vreemdeling, die langs de delvers gaande terstond kon zien wie goud vond en wie niet; en dat alleen aan het uiterlijk der delvers. Hij wiens arbeid niet beloond werd was neergedrukt, koortsachtig en lui. Wie goud vond was vroeg en laat aan den arbeid, opgewekt, gezond en werkzaam.

Alles wat den geest opwekt en aanmoedigt werkt gunstig op het lichaam, bevordert de gezondheid en verlengt het leven.

Dat is het groote overwicht dat de geest heeft over het lichaam. Omgekeerd heeft ook het lichaam een grooten invloed op den geest; zoo sterk soms, dat physiologen van naam gelooven dat de laatste het resultaat is van het eerste en daarvan geheel afhankelijk, en dat er buiten het lichaam geen geest bestaat.

Het microscoop heeft een stroom van licht op het ziek zijn geworpen. In de meeste gevallen, zooals bij epidemieën, is een ziektekiem of baccil in het bloed gekomen die zich daarin vermenigvuldigt en zich met de levensstoffen voedt. Of die in het lichaam komt van een gezond, oppassend mensch, of in dat van een ellendeling, in beiden verwekt zij dezelfde ziekte. Er zou meer kans bestaan zich ongewapend uit de klauwen van een tijger te bevrijden, dan door wilskracht de myriaden van microben te verdrijven die zich in het bloed bevinden van een aan koorts lijdenden patient of in de longen van een teringlijder.

Is dan het systeem van genezing door wilskracht bedrog? Volstrekt niet! Maar als millioenen baccillen zich in de longen

bevinden of microben in het bloed, kunnen die door wilskracht niet gedood en onschadelijk gemaakt worden. Men moet zich dat anders voorstellen. De geest beheerscht het lichaam. Maar als door een eindelooze reeks van besmettingen van lichaam en geest, door valsche denkbeelden, levensbeschouwingen en levenswijze, lichaam en geest ontzenuwd zijn of althans niet zooals zij behoorden te zijn, kan dat niet vergeleken worden bij een volkomen gezonden geest en een gezond lichaam. De grenzen van de macht van den geest over het lichaam kennen wij niet, maar door kennis verruimen zij zich.

Aan de klasse van ongesteldheden die beschouwt kunnen worden als hoofdzakelijk het lichaam te betreffen, zooals de bovenbedoelde besmettelijke ziekten door microben en meer andere, zijn grenzen gesteld door mentale invloeden. Bij het heerschen eener epidemie worden menschen die voordurend in aanraking zijn met zieken en stervenden, geneesheeren en verpleegsters er niet door aangetast. Hun constitutie verkeert niet in den toestand die noodig is voor de ontwikkeling der ziektekiem. Zulke menschen kennen geen vrees, en men zegt dat hunne verachting voor het gevaar hun schild is dat hen beschermt; toch gebeurt het dat als zij uitgeput zijn door bovenmatigen arbeid, zij als slachtoffers er van vallen. Men kan echter veilig deze conclusie trekken, dat er namelijk toestanden van lichaam en geest, of van beiden, bestaan die er onvatbaar voor maken. Welke die toestanden zijn weten wij niet, maar het is mogelijk ze te leeren kennen.

In deze gevallen van zuiver physische ongesteldheid, reageert het lichaam op den geest, en het verzwakken der wilskracht is de eerste aanduiding van het begin der ziekte, Het zou dwaas zijn te zeggen, dat men een ziekte, waarvan de kiem heimelijk binnen geslopen is, door wilskracht verdrijven kan. Dit wil niet zeggen dat waar de verkeerde toestanden door levenswijze en overerving niet aanwezig zijn, de macht van den wil niet in staat zou zijn het lichaam te vrijwaren tegen alle nadeelige invloeden. Maar om dien volkomen toestand te bereiken zijn vele generaties noodig waarin naar

de eischen eener goede gezondheid geleefd is.

Wanneer verdriet, toorn of buitengewone vreugde in staat zijn afscheidingen te bederven en ziekte en dood te veroorzaken, dan kunnen ook een kalme, bedaarde geestestoestand, rustige bezigheid en zedelijke grootheid deze afscheidingen in goeden staat doen verkeeren. Gezondheid is een toestand die men verkrijgen en behouden kan door hare wetten, zorgvuldig in acht te nemen; wetten die zoowel het lichaam als den geest betreffen.

Welke waarheid deze genezingstheorieën ook bevatten waaraan men nieuwe namen gegeven heeft, zij is dezelfde als waarop de mesmeristen en magnetisten aanspraak maken. Het proces, de oorzaak en het gevolg, is hetzelfde, onder den naam van Christelijke Wetenschap of onder dien van magnetisme. In de uitgebreide klasse van nerveuse ziekten is de bedarende invloed van een ander van onschatbaren zegen. Reeds de verwachting dat iemand door zijn wilskracht genezing zal aanbrengen, werkt er toe mede. De wilskracht en de verbeeldingskracht zijn verbazend krachtige middelen tot genezing. Wanneer de invloed van den geest op het lichaam erkend wordt, zoolang de eerste in de laatste woont, moet de invloed der phijsische wereld worden gevoeld. Er is een ziek zijn van den geest en van het lichaam, waarbij de geest het lichaam niet onder contrôle heeft. Hoe groot de macht van den geest over het lichaam kan zijn bij een geslacht dat vrij is van erfelijke ziekten en generaties die lang gehoorzaam zijn geweest aan de wetten der gezondheidsleer, is nog niet bekend.

Als de moeder op haar nog ongeboren kind de gevolgen van een schrik kan overbrengen; als zij den onzinnigen dorst naar stimulants en haat en wreedheid kan doen overerven, zou zij dan door gunstige voorwaarden, edele motieven, het bewustzijn dat haar geest van goddelijken oorsprong is, en zij aan een onsterfelijk wezen het aanzijn gaat schenken, op haar kind geen edele hoedanigheden kunnen overbrengen en het een edel wezen doen worden. Welke verheven geestelijke hoedanigheden zouden de kinderen van vele geslachten van zulke

moeders niet bezitten!

Maar wij mogen de moeder daarvoor niet alleen verantwoordelijk stellen. Het moederschap is verbonden aan het vaderschap, twee tegenovergestelde elementen, maar van gelijke waarde. De overgebrachte kiem bevat alles uit de levens der voorouders, en de moeder werkt daarop met lichaam en geest. Hoe groot het ideaal in de toekomst ook is, voor het tegenwoordige is het nog niet bereikt en zal niet bereikt zijn dan eerst na vele eeuwen. Het is dwaasheid te beweren dat er geen ziekte bestaat als alleen in de verbeelding; dwaasheid te zeggen dat het geloof een ziekte genezen kan, waarvan het zaad in vorige geslachten gezaaid is en van vader op kind is overgegaan. Reinheid, een edel leven, geestelijke beschaving, toewijding aan hetgeen recht is en goed, en gehoorzaamheid aan de wetten der gezondheid, daarnaar kan gestreefd worden om het ideaal te bereiken dat echter nog ver verwijderd is.

Intusschen mogen de oude methoden niet geheel ter zijde worden gesteld. De gewone geneesmiddelen kunnen nog niet veilig worden weggeborgen. De lamme moet nog zijn kruk gebruiken, tot hij sterk genoeg is om alleen te wandelen.

(Wordt vervolgd.)

EEN HEMELSCH BEZOEK.

Eenigen tijd geleden was ik gevaarlijk ziek. De dokter gaf alle hoop voor mijne herstelling op en deelde aan mijn familieleden mede dat het slechts nog weinige uren zou duren. Ik zelf voelde ook dat het eind nabij was en zag reeds met genoegen naar de gelukkige ontmoeting met mijne geliefden. Lichamelijk lijden gedurende vele maanden had alle begeerte bij mij weggenomen om nog te blijven leven in een lichaam dat zoo broos en versleten was. De smart van het vaarwel te moeten zeggen voor een korten tijd aan mijne geliefden op aarde was overwonnen en ik wachtte geduldig op mijn overgang, toen een schoone, lichtende gestalte in mijne

kamer kwam! Hare tegenwoordigheid scheen de omgeving met een helderen zonneschijn te vervullen, zelfs haar golvende kleederen waren bijna te schitterend om er op te zien en men moest eerst de oogen half bedekken om den blik op haar te kunnen vestigen. In hare handen hield zij een boek; de band was blauw met goud; de titel was helder en duidelijk: »God is liefde." Na met groote teederheid en medelijden op mij neergezien te hebben, die mij hoop en vertrouwen inboezemde, begon zij de bladzijden van het boek dat zij in de handen hield om te slaan, en bij het eind gekomen zeide zij: Ik ben gekomen om u mede te deelen dat gij nog niet zoo spoedig bij ons zult zijn; gij hebt nog eenige blaadjes om te slaan. Er is nog iets voor u te doen. Wees moedig en geduldig; doe in alles uw best; leef bij den dag; verheug u in den zonneschijn — verblijd u met de bloemen. Wanneer uw werk is voleindigd zult gij een schoone woning hebben" — en met nog eenige andere vriendelijke woorden zeide zij mij vaarwel. Ik moet eerlijk bekennen dat ik in een enkel opzicht teleurgesteld was bij de gedachte dat ik de verantwoordelijkheden der aarde nog weer op mij moest nemen, want gedurende den strijd met mijne smarten had ik nu en dan een bezoek gebracht aan het geestenland, wat mij een tijdelijk losmaken van mijn lijden had gegeven — en ik wist dat mijne geliefden mij wachtende waren. Ik vroeg aan mijn beschermgeest, die ook had gedacht dat mijn overgang nabij was, of zij mijn schoone bezoekster gezien had. Zij zeide: »Ik ontmoette haar toen ik bij u kwam; met uwe dierbaren van de andere zijde wachtte ik om u welkom te heeten in het geestelijke leven."

Deze bijzonderheden leerden mij dat zelfs onze nabij zijnde geestelijke beschermers den tijd van onzen overgang niet weten. Het was een geest uit een hoogere sfeer, die de boodschap tot mij bracht, en zij is misschien een afgevaardigde van een nog hoogere sfeer. Zoo gaat de electrische liefdeband al hooger en hooger.

Uit »Light".

EENE MERKWAARDIGE MESMERISCHE SÉANCE MET ALEXIS DIDIER.

DOOR ARNESTO BOZZANO, GENUA.

De heer Oliver Lodge wijst in zijne onlangs gehouden Presidenteele Toespraak voor de Vereeniging voor Psysisch Onderzoek zoo nadrukkelijk op het groote theoretische belang van clairvoyante verschijnselen in het algemeen en op de noodzakelijkheid om feiten over dat onderwerp te verzamelen, dat ik mij gedrongen gevoel u het verhaal toe te zenden van eene merkwaardige maar nauwelijks opgemerkte séance omtrent dierlijk (of levens) magnetisme met den beroemden Alexis Didier. De séance had plaats in een aristocratisch salon te Parijs, in het jaar 1847, maar ik geloof dat het niet anders kan of zij zal den lezers van »Light" zelfs nu nog belang inboezemen; en gaarne zou ik de meening van den heer Podmore er over willen vernemen, te meer, omdat hij in zijn onlangs verschenen werk »Modern Spiritualism, in vele misslagen vervallen is ten opzichte dezer verschijnselen, die hem tot zeer verkeerde en onredelijke conclusies gebracht hebben.

Behalve de gewone verschijnselen van clairvoyance — mogelijk in meerdere of mindere mate toe te schrijven aan overbrenging van gedachten — op deze séance, had er, zooals de lezer zien zal, eene omstandigheid plaats, die duidelijk het bestaan bewees van »clairvoyant reizen;" terwijl dienzelfden avond eene andere omstandigheid onmiskenbaar het bestaan bewees van »helderzien in de toekomst."

Ik heb het verhaal van deze séance overgenomen uit »The Mysteries of Modern Spiritualism,' gepubliceerd in 1867 (Uitgever Bettoni, Milaan) door Professor Francis Guidi, de welkekende magnetiseur, die daarbij eene geheel andere verkla-

ring van het Spiritualisme tracht te geven, en tegenover de spiritualistische theorieën en verschijnselen andere theorieën en verschijnselen stelt, die afgeleid zijn uit proefondervindelijk mesmerisme, met het doel om te bewijzen dat zoogenaamde spiritualistische verschijns·len niet anders dan mesmerische verschijnselen zijn.

Om de voorbeelden uit eigen ervaring en hetgeen hij daaruit heeft afgeleid kracht bij te zetten, neemt hij van andere schrijvers veel gevallen over, waaronder hij ook het verhaal geeft van eene zeer merkwaardige sénace met Alexis, dat verscheen in de »Museo Scientifico, Letterario ed Artistico," van Turin No 24, 1847, door C. A. Vecchi, een welbekende uitgever en geleerde; en ik moet de bijzondere aandacht van den lezer vestigen op de bovenstaande data — 1847, van den heer Vecchi's verhaal van de séance, en 1867, waarin de heer Guidi het publuceerde — daar zulks van niet weinig belang is voor het bewijs van clairvoyance in de toekomst. Ik dien er nog bij te voegen dat de heer Vecchi, aanvankelijk volkomen onverschillig en sceptisch ten opzichte van het mesmerisme zijnde, zoo getroffen was door deze séance, dat hij besloot het mesmerisme te bestudeeren, in welke verschijnsel hij een groote autoriteit werd.

De séance in quaestie, zooals ik gezegd heb, werd gehouden in een aristocratisch salon in Parijs, in tegenwoordigheid van personen van hoogen stand, waaronder de Engelsche Ambassadeur, Lord Normanby, Lady Peel, en een gepensioneerd Engelsch admiraal, een roemrijk overlevende van den slag van Aboukir. En nu verlaat ik den heer C. A. Vecchi, om den operateur, Dr. Marcillet, en den sensitieve, den beroemden Alexis, bij den lezer te introduceeren. De heer Vecchi zegt:

Om tien uur 's avonds traden Dr. Marcillet en de heer Alexis de séance-kamer binnen, waar zij met verlangen verwacht werden. De Dokter had een vrij, open en opgewekt gelaat en een natuurlijke kalmte, hetgeen op iedereen een bijzonder aangenamen indruk maakte, terwijl men het gevoel kreeg alsof hij reeds een oude bekende was.

»De jonge Alexis had zwart haar, een zwarte snor, vriendelijke, donkere oogen en een bleek, droefgeestig hezicht. Hij is van middelmatige gestalte, innemend en vlug. Hij houdt zijn hoofd dikwijls op zijde, en dikwijls schijnt hij in gepeins verzonken. Herhaaldelijk maakt hij nerveuse bewegingen met mond en armen, alsof zijn zenuwen in abnormalen toestand verkeeren. Hij lacht zelden, en als hij het doet, is het meer een grijnzen dan lachen. Zijn stem is zacht en duidelijk. Hij spreekt niet veel wanneer hij in normalen toestand is. Over het geheel is hij een aangenaam en ernstig mensch. Dr. Marcillet noodigde Alexis uit in een armstoel plaats te nemen, staarde hem toen een oogenblik aan, en bracht hem spoedig in den mesmerischen slaap. Betooverd door zijn blik, deed hij alsof hij vermoeid was, sloot daarop zijn oogen, en zat toen stil als een standbeeld.

»Ik zal nu zijn tong losmaken," zeide Dr. Marcillet, en het overtollige (magnetische) fluide van zijn borst wegnemen, waarna hij in staat zal zijn met u te spreken over welk onderwerp gij ook verkiezen moogt."

»De bejaarde Engelsche admiraal was de eerste die bij Alexis kwam; en hem bij de hand nemende vroeg hij hem of hij ook zeggen kon welke de merkwaardigste gebeurtenis in zijn leven geweest was?

»Negen en veertig jaren geleden waart gij, in de maand Juli, aan boord van een oorlogschip van vier en zeventig stukken, genaamd — vergun mij den naam er van in vergulden letters te gaan lezen — »Cul-lo den." Wat een menigte andere schepen! Dertien er van voeren de Engelsche vlag, neen, er zijn er vijftien. Zeventien andere hebben de Fransche Republikeinsche vlag in top! Och! wat een verwarring onder de artillerie! wat kreten van gewonden! wat een in den grond boren van schepen! De zee is rood van bloed! De woelige zee doet de lichamen der gewonden en ontzielden tegen elkander slaan! De »Guillaume Tell" entert uw schip; zijn kanonnen donderen op u los; uw mannen slaan tegen den grond door den schok der Fransche zeilers! De commandant

van de »Culloden" wordt ernstig gewond en vervangen door een ander officier,, die een schot in de borst krijgt en op de plaats sterft. Gij volgt hem in het commando op. Och! wat een bloedbad op het dek! Ik zie u gaan tusschen brandende en stuk geschoten voorwerpen van allerlei soort. Een wolk van rook onttrekt u voor een oogenblik aan mijn gezicht. Ik hoor een zwaar, rommelend geluid, gelijk het afschieten van een duizendtal kanonnen: Het is het in de lucht vliegen van het Fransche admiraalschip »L' Orient." Terwijl gij bezig zijt uw schip te bevrijden van de brandende voorwerpen op het dek waardoor het schip in de brand zou raken, wordt gij gewond aan uw linkerarm en valt over boord. Verscheiden sloepen haasten zich u te hulp te komen; een paar zeelieden grijpen u en — gij zijt gered."

»Gedurende het verhaal dezer episode van den slag van Aboukir, zeide de bejaarde Engelsche admiraal, bijna onhoorbaar, met groote verwondering: Ja! ja! zoo was het werkelijk;" en daar een Engelsche dame, toen het onderwerp was afgeloopen, hem vroeg, of hetgeen hem gezegd was volkomen met de waarheid overeenstemde, gaf hij ten antwoord: »Zeker, zeer zeker! Ik ben volkomen tevreden!"

»Een der vrouwelijke aanwezigen, die eene kleine liefdesgeschiedenis aan gene zijde der Alpen had en zich verontrustte over het langdurig stilzwijgen en de onstandvastigheid van hem dien zij lief had, legde een brief, dien zij eenige maanden geleden van hem ontvangen had, in een boek, wikkelde toen het boek in een cachemiren sjaal, en legde dat toen zoo in de handen van hem dien zij gekozen had als den vertrouwde van haar verborgen lijden en pijnlijke vrees. Alexis fluisterde haar toen in het oor.

»Ik weet wat gij verlangt — dat ik u over hem zal spreken. Ik ken den inhoud van den brief niet, daar hij noch in uwe noch in mijne moedertaal geschreven is. Maar ik zal heengaan en hem zoeken, ik zal hem vinden en in zijn hart lezen en u tijding van hem brengen."

»Kunt gij mij ook zijn naam zeggen?"

»Dat is gemakkelijk, daar ik dien onder aan den brief lees." Werkelijk zeide hij haar toen zijn naam, maar slechts de helft van zijn voornaam, daar de andere helft door het vouwen andere letters zóó kruiste dat hij die niet lezen kon. Kort daarop zeide hij: »Vreemd, wat loopen de huisnummers in Milaan toch ver door! Toch is »Via del Cappello" niet zoo heel lang! In onze »Rue Saint Honoré", die niet kort is, gaan ze de driehonderd niet te boven."

»Nu, daar gij de straat en het nummer van zijn woning kent, begeef u dan eens naar Milaan en vertel mij, als gij kunt, alles wat hij doet en denkt."

»Ik sta te Milaan voor zijne woning, ik ga de vestibule in, loop de trap op, en kom in een kamer. Ik zie licht branden in de kamer er naast en ga er heen. Ik maak u mijn compliment wat het uiterlijk van den jongen man aangaat. Hij is bezig zijn toilet te maken. Hij is zoo netjes als een Parijsche dandy maar wezen kan. Hij heeft een zwarten baard en draait zijn knevels op. Wat een mengsel van eigenwaan, eerzucht en hoogmoed! Wat een leeghoofd! Hij zingt de finale van de opera »Lucia." Zijne gedachten gaan niet verder dan Milaan. Arme lady!

»Ga voort, als het u belieft."

»Hij vult een beurs met goudstukken steekt een sigaar op, en belt. Een bediende verschijnt bij de deur. Hij zegt hem iets in een dialect . . . . ja, zijn woorden klinken niet zoo als die van Mario, Gardoni, of van Madame Grisi. De bediende laat hem uit, zij gaan de trap af, er staat een rijtuig voor de deur. Wilt gij dat ik hem volgen zal?"

»Natuurlijk!"

»Hij treedt een schouwburg binnen. Verscheiden jeugdige heeren geven hem de hand; sommigen lacht hij toe. Het parterre is vol menschen. De loges zijn niet open als die in onze schouwburgen. Hij ziet rond met zijn oogglas, waarmede hij eindelijk ophoudt, en gaat zitten met een geaffecteerde gratie. Och! wat eens zotskap is hij! De auteurs spelen een liefdedrama, waaraan hij hoegenaamd geen aandacht schenkt;

zijne gedachten dwalen ergens anders heen. Eindelijk staat hij op, gaat twee bordessen eener trap op, opent de deur eener loge, en wordt daar hartelijk welkom geheeten. Daar is de vrouw die hij liefheeft, en die zijn hart van u gestolen heeft."

»Bestaat er geen hoop meer?"

»Neen, hoegenaamd geen. Eerlijke mannen tusschen mijn leeftijd en de zijne zijn er genoeg. Een rijk jongmensch, bijvb. zal nooit iemands eigendom stelen, maar met eene vrouw is hij zoo eerlijk niet. Een onschuldig meisje te bedriegen, haar afgod te worden, er in te roemen, een engagement te verbreken, een bedrogen hart van rust en vrede te berooven, is slechts een kleinigheid voor hem. Ik weet dat hij u achting toedraagt en altijd toegedragen heeft, maar dat is alles. De eenige troost voor u is, dat hij u achting toedraagt!"

»Deze woorden hoorende, boog het meisje haar hoofd en vroeg niets meer. Zij had de doos van Pandora tot den bodem toe willen onderzoeken; maar niet de minste hoop was haar overgebleven. Arm klein wezen!

»Op dit oogenblik trad een beroemd redenaar, die slechts een paar dagen geleden gezegd had dat hij niet veel geloofde van die dwaze mesmerische kwakzalverij, het salon binnen. Toen men hem verzocht om Alexis eenige vragen te doen, vroeg hij hem eerst welke betrekking hij bekleedde en wat hij dien dag gedaan had, waarop de somnambule ten antwoord gaf, dat hij een bedienaar van het Evangelie was en vandaag voor een volle kerk eene preek gehouden had, en op de vraag of hij ook zeggen kon welke hoog geplaatste personen zich onder zijn toehoorders bevonden hadden, zeide hij, dat de preek was bijgewoond door de Koningin van Frankrijk, de Koningin van België, en de Prinses van Joinville.

»Dit werd gezegd volkomen waar te zijn.

»Lady Peel, in de algemeene verbazing deelende, voelde zich gedrongen om zelf iets te vragen en vroeg Alexis zich naar Londen te begeven, van daar naar Windsor, en daar een huis binnen te gaan dat zij hem wijzen zou. Alexis stak toen in den geest het Kanaal over; en op de aangewezen

plaats gekomen zijnde, zeide hij, dat hij voor een groot huis stond dat aan de voorzijde verlicht werd door een groot aantal gaspitten. Hij ging toen de poort dier woning binnen en de trappen op naar de tweede verdieping naar kamer no. 47, waar hij toen een knaap zag zitten met een boek vóór zich.

»Zoudt gij mij kunnen zeggen welk boek het is?"

»Zeker; het is het eerste deel van »Le Diable à Paris."

»Is de knaap gezond en wel?"

»Hij is tevreden en lacht. Hij kijkt meer naar de plaatjes dan naar den inhoud van het boek."

»Ziet gij iets in de kamer?"

»Zeker, mevrouw; tegenover de tafel zie ik in een rijk vergulde lijst het portret in waterverf hangen van den Graaf van Parijs.'

»Gij hebt den spijker op den kop geslagen."

»Lady Peel zeide, dat zij eenige dagen geleden het portret met wat boeken aan haar zoon gezonden had, die op het collége ging te Windsor.

»De verbazing der aanwezingen werd steeds grooter en iedereen verlangde zelf een proef te nemen.*) Een der aanwezigen vroeg toen den slaper: —

»Kunt gij den titel van het boek lezen dat gewikkeld is in deze sjaal?"

»Ik zal het beproeven; de aanraking van uwe hand zegt mij reeds dat gij uw eigen oogen niet vertrouwt."

»En het pakket tegen zijn borst leggende zeide Alexis:

»Le Beffroi de Gand" (De Klokkentoren van Gend) is de

*) Het is hier de plaats om er op te wijzen dat hetgeen hier gezegd werd, en dat zich wel verklaren laat uit hetgeen er is voorafgegaan en uit hetgeen er volgen zal, reeds voldoende kan geacht worden om de ernstigste bedenkingen van den heer Podmore te ontzenuwen, wiers bedoeling het is om den mesmerischen clairvoyanten toestand van Alexis als bedrog te brandmerken. De heer Podmore zegt: »Ik heb reeds aangetoond dat de verhalen van clairvoyance bij Alexis Didier op onwaarheid berusten, zooals bewezen is in gelijksoortige gevallen bij anderen. Alexis kiest een paar personen uit de aanwezigen, met wie hij dan succesvolle proeven neemt." (Vol. I., p. 331) — E. B.

titel van het boek. In het boek is slechts ééne groote aanteekening, fijn gedrukt. Hieruit zal ik een volzin overschrijven, dien gij daarna vinden zult op pagina honderd en twintig."

»Hij nam toen een stuk papier en potlood, en schreef den volgenden volzin: —

»L'orgueil d'un peuple disparait dans l'emotion religieuse."

»(De hoogmoed van een volk wordt overwonnen door het godsdienstig gevoel.)

»Hetgeen werkelijk gevonden werd op pagina honderd en twintig, toen het boek geopend werd.

»Een ander heer, hem bij de hand nemende, verlangde toen van hem dat hij zich in den geest begeven zou naar zijn bureau.

»Ik ben er reeds," zeide hij — »neen, wacht een oogenblik. Nu ben ik er. Gij verlangt van mij om iets te nemen uit een doos?"

»Juist."

»Welke doos in de bibliotheek is weggesloten niet waar?"

»Zoo is het."

En dat ik naar een klein portret op ivoor zal zoeken, dat in een lederen zakje zit?"

»Juist."

»Dat portret werd twintig jaren geleden geschilderd door Smith, in 1827, zooals ik onderaan lees, en dat eene dame voorstelt die sedert dien tijd in stand wat meer geworden is. — Maar — zij is hier! Vergun mij de eer te hebben u aan haar voor te stellen."

»Hij stond op, en Lady Peel bij de hand nemende, bracht hij haar voor Lord Peel.

»Er bevond zich onder ons ook een vrijdenker uit Venetië, die, toen het algemeen enthusiasme losbrak, slechts spotachtig lachte, ons allen voor handlangers van Alexis hield, of wel als de grootste domkoppen die hij ooit ontmoet had. Met een doctoralen blik, die aan dat soort menschen eigen is, ging hij naar de tafel waar wij in een cirkel om den jeugdigen toovenaar zaten, en deed hem de volgende vragen: —

»Wat zit er in deze enveloppe?"

»Een vel papier in vieren gevouwen.

»En wat staat daarop geschreven?"

»Slechts een enkele volzin."

»Zoudt gij dien kunnen lezen?"

»Natuurlijk; en als ik dien gelezen heb, zult gij hem dan laten zien?"

»Maar ik kan niet gelooven dat gij ooit in staat zult zijn dien te lezen."

»Ik heb hem reeds gelezen."

»Welnu, als gij goed gelezen hebt beloof ik u dat ik voortaan alles gelooven zal wat gij zegt."

»Daarmede kunt gij dan van dit oogenblik af beginnen, want de volzin luidt: »Ik geloof er niets van!"

»Hij was getroffen, maar niet overtuigd; verlegen kwam hij naar mij toe en zeide in zijn moedertaal: »Ik zou hem nooit in staat geacht hebben om zoo iets te doen. Waarlijk, hij is een buitengewoon wezen; als hij te Venetië kwam zou hij er veel geld kunnen maken."

»Alexis, zijt gij vermoeid?" vroeg Dr. Marcillet.

»Ja, zeer vermoeid.!"

»Maar de séance heeft nog niet lang geduurd!'

»Neen, maar deze heer, die een hardnekkiger ongeloovige is dan ik er ooit ontmoet heb, heeft mij erg zenuwachtig gemaakt en mij hoofdpijn bezorgd!"

»Wees niet bang; ik zal u spoedig weer in orde maken!" En dit zeggende besprenkelde hij zijn hoofd met wat magnetisch fluide.

»Voelt gij u wat beter?'

»Ja, veel beter. Laat mij echter reizen, om weder geheel te herstellen."

»Waarheen?"

»Waarheen gij wilt."

»Waarop een ander heer naar Dr. Marcillet toeging en hem eenige woorden in zijn oor fluisterde, waarop de laatste antwoordde: »Gij kunt doen zooals u goed dunkt; geef hem

echter uw hand, als gij wilt dat hij u volgen zal."

»De nieuwe onderzoeker nam toen plaats naast den jeugdigen toovenaar, en dezen bij de hand nemende, zeide hij: »Laten wij vertrekken."

»Ik ben te Marseille. Wij gaan op een stoomboot voor een zeereis; het komt mij voor dat wij in Afrika aan wal stappen. Het is zeer warm. De Arabieren mogen zich gelukkig achten dat zij geen denkbeeld hebben van ons somber, mistig weer."

»Waar zijt gij nu?"

»Op het zandige strand van een eiland in de Middellandsche zee, door een doorvaart van het vaste land gescheiden die op sommige plaatsen niet breed is. Maar gij wilt niet dat ik zal oversteken naar het vaste land?"

»Neen."

»De haven is vrij klein; dicht bij is de markt. Daar staat een Triumfboog, gelijk aan die op de »Place du Carousel." Zij is hier en daar beschadigd, en er staat een inscriptie in: »Antonino et Vero," enz. Wel! wat een menigte menschen! Wat zie ik veel donkere en leelijke menschen te paard! De soldaten zijn gekleed als die van de Bey van Tunis, die onlangs een bezoek bracht aan Parijs. Onder hen zie ik ook Fransche soldaten die tot de Afrikaansche troepen behooren."

»Waar gaan zij heen?"

»Naar het zeestrand aan mijn rechterhand. Ik zie een obelisk. Van welk een vreemden bouw! Het zegeteeken bestaat uit menschenbeenderen! Zie! die bleeke schedels hebben eeuwen geleden om wraak geroepen . . . . . en gewroken zijn zij in Algiers. Volkomen voldoening is er gegeven!"

»Op welke wijze?"

»De Arabieren hebben op bevel hunner hoofden den smaad hunner vaderen uitgewischt. De afschuwelijke obelisk is neergehaald, de beenderen zijn verzameld in een graf, en de Mahomedaansche cavalerie heeft militaire eer bewezen aan de overblijfselen der dapperen die als slachtoffers vielen voor de eer en het geloof van hun land. Maar wat zie ik? Gij woondet de plechtigheid bij in uw uniform van Fransch Kolonel."

»Alles wat gij gezegd hebt is naar waarheid gezegd, en het is een heerlijk genot naar u te luisteren."

»Eene dame, die geheel in verrukking was over hetgeen zij het laatst gehoord had, kwam op hare beurt het orakel raadplegen. Zij zond hem naar Florence, naar de »Via del Palagio," naar het huis van haar zuster, en verzocht hem eene beschrijving te geven van de beneden voorkamer, de kleur der wanden en van het plafond, van de meubels en waar die staan. Een Chineesche zwart verlakte boekenplank, met vergulde opgelegde versierselen, die zich in de kamer bevond, werd door hem in alle bijzonderheden beschreven.

»Eene slanke dame, niet groot van gestalte, zit op een sofa die bekleed is met karmozijn rood fluweel. Zij spreekt tegen een gezet oud man; gij schijnt aan beiden vermaagschapt te zijn. Een derde persoon komt binnen — het is een militair, met een zwaren, zwarten baard. Zij zijn druk aan het praten, maar ik kan hem niet verstaan."

»Ziet gij in het vertrek geen andere voorwerpen?'

»Zeker zie ik die; op de tafel staat een Carcel lamp, en ook zie ik er op liggen, een klein boek, een courant, een brief met het postmerk Parijs. O! nu weet ik den naam der dame, en ook den uwe — gij zijt zusters."

»Ik, op mijne beurt, liet hem, door er aan te denken, naar Rome gaan, waar ik te weten kwam dat mijn dierbare Ciciruacchio op dat oogenblik niet te huis was; dat Z. H. Pius IX eene goede gezondheid genoot, en dat hij op dat oogenblik bezig was zijn algemeen geëerden naam te zetten op eenige stukken die men hem ter teekening had voorgelegd; dat een mijner vrienden, die in de Via del Santi Apostoli woonde te bed lag wegens gevatte koude, en, hoezeer hij ongesteld was, bezig was verzen te schrijven. Dat is goed, beste Peter, dat gij u nog altijd aan die manie houdt!

»Toen ik hem verzocht naar het paleis van den Alderman van het wapengilde te gaan, bemerkte hij een sterke, onaangename stallucht en tabaksrook; in de kamer rechts, die op het voorplein uitzag, zag hij een klein persoon, in het zwart ge-

kleed, die bezig was te schrijven, een bijna kaal hoofd had, een hoog voorhoofd, en een open, intelligent gelaat.

»Zoudt gij mij zijn naam kunnen zeggen?"

»Neen, dien weet ik niet."

»Kunt gij dien niet lezen op een van de vele papieren die over de tafel verspreid liggen?"

»Ik zal het beproeven. Alle stukken zijn in het Italiaansch. Zij zijn alle geadresseerd: A San Excellenza Monsignor Presidente delle Armi, Roma."

»Wat ziet gij in de kamer?'

»Het Portret van den Paus; een klok op den schoorsteenmantel tegenover de beide ramen; in een hoek verscheiden geweren en zwaarden . . . . Er klopt iemand aan de deur; een oppasser komt binnen en overhandigt een brief aan den in het zwart gekleeden man — O! nu weet ik eindelijk zijn naam, en als gij mij een potlood en een stuk papier geeft zal ik hem opschrijven." Alexis schreef toen de volgende woorden waarvan hij de letters een voor een spelde: »Monsignor Giovanui Rusconi."

»Het was op die wijze dat ik te weten kwam dat mijn vriend, vroeger pro-major domo bij zijne Heiligheid, Directeur van het Ministerie van Oorlog geworden was."

Laat ons hier een oogenblik stilstaan. Hier hebben wij, zooals wij zien, reeds een zeer duidelijk en belangrijk geval van »clairvoyant reizen." De heer Vecchi wist inderdaad, zooals hij zelf verklaart, nog niet dat zijn vriend tot zulk een hooge betrekking benoemd was. Bovendien hebben wij gezien dat Alexis niet in staat was den naam te zeggen van den persoon, een vriend van den onderzoeker, voor dat hij dien gelezen had op de enveloppe van een brief, niettegenstaande den naam in het geheugen stond van den heer Vecchi terwijl hij aan het onderzoeken was. Deze omstandigheid is van groot belang, daar het een duidelijk bewijs is dat Alexis' clairvoyance somtijds niet geïnfluenceerd werd — indien het ooit gebeurde — zelfs niet in geringe mate, door het overbrengen van gedachten of gedachtenlezen.

Het is op deze hoogte van het verhaal van den heer Vecchi dat Alexis' mesmerisch helderzien tot een hoogen graad van clairvoyance in de toekomst stijgt, want de heer Vecchi gaat voort en zegt: »Toen wij het Pantheon voorbij gingen voorspelde hij mij, dat dat monument, door Agrippa gewijd aan alle goden, later een plechtiger en geheel Italiaansche bestemming krijgen zou. Mijn aanhouden om hiervan meer te weten was vruchteloos, en zoo begreep ik niet welke bestemming hij bedoelde."

Deze voorspelling kan door den lezer, als van geen waarde zijnde, niet worden voorbijgegaan, daar zij in zichzelf het kruisvormig bewijs bevat dat clairvoyance in de toekomst werkelijk bestaat; en zulks te meer, als wij in aanmerking nemen dat de heer Vecchi deze voorspelling klaarblijkelijk opgeteekend heeft ter wille van een nauwkeurig verhaal van hetgeen er plaats gehad heeft, zonder hieraan zelf veel gewicht te hechten.

Laten wij het in het kort analyseeren. Wij hebben vóor ons een somnambule, die, in het jaar 1847, krachtens een mysterieuze psychische faculteit, eene historische gebeurtenis voorspelt die eerst een en dertig jaren later plaats zou hebben; die gebeurtenis, namelijk, waarbij het Pantheon van Agrippa veranderd werd in een mausoleum, bestemd om de stoffelijke overblijfselen te ontvangen van de koningen van Italië, waardoor die tempel, met algemeene toestemming der natie, de beteekenis kreeg van een nationaal monument van de eenheid van Italië. Dit komt volkomen overeen met de woorden van Alexis, namelijk: Het Pantheon van Agrippa zal láter een plechtiger en geheel Italiaansche bestemming krijgen.

Niemand kan tegenwoordig, volgens mijn gevoelen, er een oogenblik aan twijfelen, of Alexis heeft, toen hij de bovengenoemde voorspelling deed, op die gebeurtenis het oog gehad. De eenige hypothese waartoe men nog zijn toevlucht zou kunnen nemen, zou zijn die eener toevallige overeenstemming; maar die hypothese is onhoudbaar bij eene

nauwkeurige analyse van de eenvoudige bijzonderheden die tot de episode in quaestie aanleiding gaven. Ik beroep mij op het gezond verstand van den lezer. Ook de omstandigheden dat Alexis weigerde in meer bijzonderheden te treden aangaande deze zaak, draagt er veel toe bij om het onbeduidende van de genoemde hypothese te doen uitkomen. »Ofschoon ik er hem herhaaldelijk om vroeg," zegt de heer Vecchi, »kon ik niet te weten komen wat hij precies bedoelde."

Arme Alexis! Vroegere bittere ervaringen, vervolgingen en moeilijkheden van allerlei aard, als een gevolg van andere politieke gebeurtenissen die hij vroeger voorspeld had, hadden hem voorzichtig en gereserveerd gemaakt, en ongetwijfeld mocht hij op dat oogenblik, toen hij weder een profetisch visioen had, zich ten volle bewust zijn van het lot dat hem wachtte, bijaldien hij, op zulk een tijd van reactie en despotische gouvernementen, den moed zou hebben gehad om duidelijker te spreken.

Laten wij nu de data dier gebeurtenissen eens vergelijken en er op letten hoe er over gedacht werd. Het verhaal is gedateerd 1847; en het boek, waarin het opnieuw verhaald wordt werd gedrukt in 1867. Het feit, dat beide berichtgevers van de profetie melding maken zonder er verder iets van te zeggen, doet zien dat zij, onder een zeer natuurlijk gevoel handelende, geen buitengewoon belang hechtten aan de voorspelling; terwijl bovendien de beschermers allen stierven vóór de vervulling der profetie. Het geval dat wij onderzocht hebben bevat dus niets dat aanleiding zou geven tot eenigen twijfel, of de verdenking ingang doen vinden dat het verhaal op deze of gene wijze veranderd zou zijn. De dokumenten in mijn bezit spreken voor zichzelf. Het bewijs van het positieve bestaan van clairvoyance in de toekomst, zoowel als dat van clairvoyant reizen, komt mij voor mathematisch geleverd te zijn.

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 103.)

Besluit. — Het ideaal kunnen wij in onze verbeelding schetsen en het trachten te verwezenlijken door een edeler, reiner leven te leiden. Weten wij wat dat zeggen wil? Het is meer dan eenvoudig te leven. Het gaat dit ver te boven. Wat het zeggen wil kan het best begrepen worden uit de voorgaande bladzijden, waar wij gezien hebben dat er een gedachtenatmosfeer is, waaruit sensitieven een vloed van inspiratie ontvangen. Magnetisme, Hijpnotisme, of de toestanden van genezing door geloof en Christelijke Wetenschap, komen slechts voor eenige oogenblikken dien toestand van sensitiviteit nabij. In dien toestand kunnen verbeteringen gebracht worden in de oorzaak, waardoor de verschillende organen, als van vrees, leed, wroeging, enz., worden in werking gebracht, welke verbeteringen dan door een edeler leven gevolgd worden.

De dood komt vroeg of laat voor iedereen, want die is even noodzakelijk om tot onze bestemming te komen, als hij voor een rups is om een vlinder te worden; maar ziekten en alles wat daarvan het gevolg is, zullen verdwijnen, wanneer het sterfelijk leven zoo geregeld is dat wij voortdurend wandelen onder de schaduw van geestelijke krachten.

Dan zal ziekte worden beschouwd als een bewijs van onwetendheid, zoo niet van misdaad.

HOOFDSTUK XVI.

WAT DE ONSTERFELIJKE TOESTAND WEZEN MOET.

Het groote gewicht van het bewijs van Onsterfelijkheid — Bij verder onderzoek van hetgeen in de voorgaande bladzijden behandeld is, ontvangt de onderzoeker menig bewijs van het bestaan van intellingenties die het aardsche lichaam hebben afgelegd. Deze krijgt hij door de verschijnselen van somnabulisme, trance-clairvoyance, enz., en door het verschijnen van overledenen aan vrienden of bloedverwanten die afwezig zijn, kort na of op het oogenblk van overlijden.

Het voortbestaan na den dood heeft men afhankelijk gemaakt van het geloof in zekere dogma's of liever den toestand er van, zooals het godsdienststelsel waartoe men behoorde dat leerde. Nu de wetenschap echter het gelooven op gezag bestrijdt en voor alles zekerheid verlangt, wordt de onsterfelijkheid, die op dogma's berust, welke geen vasten grond hebben, door menigeen in twijfel getrokken. Bezit echter de mensch een geest, die voort blijft leven na den dood en kan het bewijs hiervan geleverd worden, dan is dat van het hoogste gewicht en in overeenstemming met het verlangen en de aspiraties van het menschelijk gemoed. Onze geliefkoosde verwachtingen en schoonste droomen draaien daaromheen als om een centrum; alle schijnbare dissonanten en onrechtvaardigheden in dit leven, denkt men er door een doel te hebben, die hiernamaals zullen worden opgelost; het is balsem voor het gebroken hart, en de zorgen en moeiten des levens worden met moed gedragen. De zekerheid van onsterfelijkheid is een onfeilbare staf in de hand van hen, die hun verloren geliefden beweenen en een troost in het uur waarin wij bij hun sterfbed staan, verzekerd als wij zijn dat over het graf van diepe duisternis en stilte een echo in ons hart antwoord geeft bij het noemen van den

naam van hem of haar dien wij in het graf hebben neergelegd. De positieve zekerheid van onsterfelijkheid is daarom van grooter waarde voor ons dan alles wat de wereld geven kan.

Het geloof in onsterfelijkheid is tot een vloek gemaakt.

Dit geloof, zoo heerlijk en vol schoone verwachtingen, is al vroeg, van den aanvang af van 's menschen godsdienstige natuur, het middel geweest, om den menschen onuitsprekelijke kwellingen aan te doen, zoowel naar lichaam als naar geest. De priesters plaatsten zich, door zelfzucht gedreven, tusschen den mensch en de onzichtbare geestenwereld; zij gebruikten de onsterfelijkheid om over het menschdom met diabolische willekeur te regeeren. Wanneer de regenmakers hun kalebas naar boven wierpen en de wolken aanbaden opdat het regenen zou, werkten de priesters op dat bijgeloof dier onbeschaafde wilden; en door de gansche geschiedenis heen, bij het opkomen en ondergaan van ontelbare generaties en den vloed en de eb der rijken, hebben de priesters den greep waarin zij de volken gekluisterd hielden geen oogenblik losgelaten. De macht van den aardschen monarch werd gedeeld door hen die de sleutels hielden van het leven over het graf. Of de vorst al de macht bezat om iemand tot gevangenisstraf, het kruis of den brandstapel te veroordeelen, hij miste daardoor slechts zijn vrijheid voor een luttel aantal jaren, of had slechts pijnen te verduren voor weinige oogenblikken tijds; en wat beteekende dat alles bij de eindelooze smarten in het leven na den dood? De Farao mag heden heerscher zijn, maar morgen kan hij opgeroepen worden voor het tribunaal van den Dood; en die strenge kerkelijke rechters hebben dan te beslissen of zijn lichaam voor de krokodillen in den Nijl behoort geworpen en vernietigd te worden, of dat het gebalsemd moet worden om ten jongsten dage gereinigd weder op te staan.

Welk een toestand voor een onwetend mensch! Onsterfelijkheid is de Prometheus waarvan de priesters zich bedienen om

eeuwige straffen op te leggen. De grootste weldaad is vernietiging, maar deze wordt ontkend. De zon moge van den hemel vallen en de sterren niet meer schijnen; maar de geest des menschen kan niet ontgaan waartoe hij is veroordeeld. Is het te verwonderen dat de mensch krankzinnig wordt bij zulk een vreeselijk geloof? Onwetende menschen, die meer vrees hebben voor de onzichtbare geesten in de lucht dan voor de straffen van den aardschen rechter, zagen in de priesters, die zij dachten dat de sleutels van het Groote Ongeziene in handen hadden, hun eenige hoop. Hoe goed is het dat hierin verandering komt, dat het bijgeloof begint te verdwijnen en de menschen verstandiger worden.

Dit leven is niets in vergelijking met het leven dat ons wacht. Zijne onschuldigste vermaken zijn zonde; want het lichaam is zondig en de mensch is in zonde geboren. Neergedrukt onder het gewicht van algemeene ontaarding, was de leer van Jezus de weeklacht der wanhoop. Wees niet bezorgd voor den dag van morgen. Denk alleen aan het heden. Geef hetgeen gij hebt den armen. Wederstaat den booze niet. Dit leven is een tranendal, en de treurenden zullen het meest verblijd worden in het toekomende leven. O, Jezus aan het kruis genageld hoe eindeloos veel ellende is er ontstaan door misvatting van uw leer! De menschen, die geloofden dat hun onsterfelijke geest een zondig lichaam tot woonplaats had, begaven zich in menigte naar spelonken in de bergen of naar dorre, eenzame plaatsen in de woestijn, en zochten, door onthouding van voedsel en drank, door een kemelsharen kleed om het naakte lijf te hangen, door geeseling en kwelling van het lichaam, boete te doen en de zonden van het lichaam uit te wisschen, om zoo het toekomende leven gereinigd te kunnen binnengaan.

Geloovende in een onsterfelijk leven, zochten zij hun geloof aan anderen op te dringen en proselieten te maken door het zwaard en door marteling. Het dogmatisme tierde welig in dit warme bed van bijgeloof en onwetendheid. De menschheid was aan den wagen gebonden; en het vernuft spande zich in

om diabolische martelingen uit te denken, om door lichamelijk lijden den geest te reinigen. De arme menschheid mocht wel zeggen, »Gezegend zij de vernietiging bij die vervloekte Onsterfelijkheid."

Het doel waarnaar men streefde was niet om een rein gelukkig leven te leiden, maar om te ontkomen aan de smarten der hel en de gevolgen der erfzonde te ontgaan. En men achtte zich verplicht aan de verbreiding van dat geloof te arbeiden tot zoolang de geheele wereld het aangenomen had. Door deze leer ontstonden eeuwen van vervolging, zooals de heidenwereld nimmer had kunnen droomen. Indien een uwer naasten geloofde wat gij dacht een dwaalleer te zijn en dat een eeuwige verdoemenis zijn lot zou worden, was het dan niet uw plicht om alles aan te wenden om hem tot andere gedachten te brengen, zij het ook door dwang? Want al zoudt gij ook zijn lichaam dooden, wat nood! indien zijn ziel behouden bleef!

De wilde, die zijn vijand heeft gedood, beeft bij de gedachte dat de onvloden geest zich op hem wreken zal. Hij is bang dat op het kannibalenfeest, wanneer het doode lichaam opgegeten wordt, hij zijn geest zal inzwelgen, die zich dan dubbel wreken zal, door zijn lichaam en geest een deel van hemzelf te maken.

Edele en onberispelijke levens heeft de Christenheid voortgebracht, evenals ieder ander godsdienststelsel, zooals de schoone leliën zich uit den vuilen grond ontwikkelen; maar zij ontwikkelden zich in twijfel aan de leer, die zegt, dat dit leven van geene waarde voor het toekomende is. Evenals alle godsdienstelsels op het geloof in een toekomend leven berusten, staan ook alle godsdienstoorlogen die het menschdom tot een vloek zijn geweest daarmede in verband; zoo ook al de vervolgingen, al de onuitsprekelijke kwellingen die de menschen zijn aangedaan zoowel lichamelijk als geestelijk en die van de eeuwen een langen nacht van lijden hebben gemaakt.

Zij heeft de star der hoop van den hemel weggenomen en de dikke duisternis met het gejammer der wanhoop vervuld.

De menschheid drijft voorwaarts als de rivier in haar bedding, om over de klip des doods in een onpeilbaren afgrond van eeuwige foltering neer te storten; en de Christelijke dogma's kennen als hoogste belooning geen andere dan die van eeuwig psalmen zingen bij gouden harpen. »Red zielen," is het thema geweest van het Christendom gedurende omtrent twee duizend jaren, en verschillend zijn de middelen geweest om daaraan te voldoen. De kerker, de foltertuigen, de brandstapel — waar vind ik ruimte om een opsomming te doen van al de methoden, die het bloed in de aderen doen verstijven? De kannibaal, die een feest geeft als hij een vijand verslagen heeft, zal niet nalaten een ander tot zijn denkbeelden over te halen, en de Christelijke priester martelaars doen desgelijks. De Bruno's waren aan de schandpaal vastgebonden te midden der vlammen, om hunne ziel te redden en die van anderen die door hunne leer van den rechten weg waren afgedwaald. Treed binnen in de zwak verlichte gerechtzaal, waar de kerkelijke rechters ten oordeel zitten. Vóór hen staat iemand die van het geloof is afgeweken. Argumenteeren doet men niet. Op de tafel staat een klein instrument met een schroef aan beide zijden. De ketter steekt zijn vingers daarin; de rechters draaien langzaam de schroeven aan. De samengeknepen lippen worden wit, de aderen zwellen aan de slapen, de zweetdruppels staan op het voorhoofd, wanneer het harde staal langzaam in de gevoelige nagels gedreven wordt, tot eindelijk over de bevende lippen de uitroep komt, »Dierbare Christus, ik geloof!" Dan worden de schroeven losgedraaid de schel klinkt; men verheugt zich, want een ziel is gered!

Uit die zaal komt men langs een smalle trap in een kleine ruimte, diep beneden den grond. De muren zijn er vochtig en de lamp geeft een zwak schijnsel in de bedompte, onzuivere lucht. Wees voorzichtig op den glibberigen vloer, waar het vuil zich jarenlang verzameld heeft. Achter in die ruimte bevindt zich een zware deur in den muur die geopend wordt en toegang geeft tot een nog kleiner vertrek. De lamp brandt nog flauwer in de bedorven lucht. De wanden en de vloer

zijn van steen. Op den grond ligt iets dat zich beweegt, dat leeft! Hoor! Het kreunt! Het is een menschelijk wezen! Hij heeft een ijzeren ring om den voet boven de enkels, die tot op het been is doorgedrongen. Aan dien ring is een keten bevestigd, waarvan het andere einde in den grond is vastgemaakt. Wat voor vreeselijke misdaad heeft die man begaan om hem zoo te doen lijden? Geen andere dan dat hij voor zichzelf is gaan denken in godsdienstzaken en — verloren is; terwijl zijn rechters al het mogelijke doen om zijn ziel te redden!

Zielen redden voor het toekomende leven, niet te leeren er zich hier op voor te bereiden, is de vloek van het menschdom geweest. De leer, dat het leven hier beneden van geen waarde is en het eigenlijke leven eerst hier boven een aanvang neemt, is eene zeer verderfelijke leer. Het leven is een en ondeelbaar en het leven over het graf eene voortzetting van het leven op aarde dat een oefenschool is voor een hoogere klasse van bestaan.

Door kennis is de mensch uit de nevelen van het bijgeloof naar het hoogland van vrije gedachten overgegaan en heeft zich vrijgemaakt van theologische wanbegrippen die hem eeuwen lang gebonden en in slavernij hielden. Dat waren de eeuwen waarin God en Christus ingewerkt werden in de Constitutie van den Staat en de Bijbel het fundament der wet was. Dat waren de eeuwen van de St. Bartolomeus moorden van de autos da-fé's, van de foltertuigen, Dat waren de eeuwen toen de dag verduisterd werd door den rook van brandende steden en de slagvelden wit zagen van de beenderen der verslagenen. Dat waren de eeuwen toen de gansche Christenheid het zich ten plicht rekende om zielen te redden, door welke middelen ook!

Als het toekomende leven eene voortzetting van het tegenwoordige is, dan bestaat de volkomenheid van den godsdienst in het volkomen maken van dit leven. Niet door kruisiging van het lichaam, niet door lijden of teleur-

stelling, maar door algeheele en harmonische ontwikkeling op moreel en intellectueel gebied.

De nieuwe methode. — Om het probleem van onsterfelijkheid door wetenschappelijke methoden op te lossen, om het uit het moeras van gissing te trekken en te brengen op den vasten grond van weten, dat is weggelegd voor deze eeuw en ons geslacht. Het is een taak die het kan en moet vervullen. Het is zooveel eeuwen lang het vruchtbare veld geweest van bijgeloof, dat het onmogelijk schijnt het los te maken uit de verwarring waarin het gebracht is. Men dient te beginnen met den physischen mensch als basis van den geestelijken mensch, die door het physisch lichaam met de uitwendige wereld in verbinding treedt. De geest is het superlative wezen; het laatste, maar nog niet volkomen ontwikkelde gewrocht van den Scheppenden Geest. Al de takken van wetenschap scharen zich rondom hem als om een centrum, en om hem volkomen te kennen staat gelijk met het heelal te kennen.

In de vroegste eeuwen, in de kindsheid van het menschelijk geslacht, werd reeds de gewichtige vraag gedaan: Wat ben ik? De oplossing dier vraag voelde men reeds van groot gewicht te zijn, niet alleen voor dit leven, maar ook voor het volgende, waarop verstandige en wijze mannen reeds flauw gewezen hadden, het fundament der groote godsdienststelsels der wereld. Het vermoeden van onbevooroordeelde en verstandige mannen nam men aan waarschijnlijk te zijn, dat in latere eeuwen door menschen die zichzelf onfeilbaar achtten als onomstootelijke waarheid vastgesteld werd, waaraan niet getwijfeld mocht worden. Vastgesteld. in een eeuw toen de natuur nog een onbekend rijk was, begon later de wetenschap, die hare geheimen een voor een ontsloot, te twijfelen aan de waarheid dier vastgestelde dogma's en ze voor valsch te verklaren, waarvan tweedracht en strijd het gevolg waren. Over die theologische kwesties zal ik niet uitwijden, daar ze verouderd,

smakeloos en onvruchtbaar geworden zijn, daar iedere druppel levenssap dien zij bevatten reeds lang er uitgezogen is. Het eindeloos aantal secten, die getwist hebben over de dogmatische oplossing dezer levenskwestie van 's menschen oorsprong en bestemming, die tot geen oplossing gekomen zijn, onderling en met zichzelf in strijd waren, zijn voor den ernstigen zoeker naar waarheid niet geschikt om in hun voetspoor voort te gaan. Als metaphysiche theologie de kiem bevatte eener betrouwbare oplossing, dan zou men reeds voor eeuwen tot eene oplossing gekomen zijn, en de geest tevreden met het antwoord zijnde, had zijn krachten in eene andere richting kunnen gebruiken. Maar in plaats daarvan bleven zijn rusteloosheid, rumoer, strijd en onbeslistheid bestaan; en nimmer is er een vraagstuk geweest dat zoo noodig was om opgelost te worden. Faalt de wetenschap ook, dan kan zij er niet meer op terugkomen, daar zij zegt onfeilbaar te zijn; hare uitspraken zijn altijd gegrond op proeven. Daar de moeielijkste studie voor den mensch de mensch zelf is, is de zwaarste studie voor de wetenschap de oplossing van dit moeilijk probleem.

De physische mensch. — Het eerste wat bij het onderzoek hiervan onze aandacht trekt, is het lichaam van den mensch, de tempel van den inwonenden geest. De geleerde, zelfs wanneer hij de materialistische leer is toegedaan, staat met bewondering, zelfs met eerbied stil bij de studie van het menschelijke lichaam, en kan zich niet onthouden van te verklaren dat de mensch een verwonderlijk en onbegrijpelijk maaksel is.

Het is niet te verwonderen dat wij sterven, maar dat wij leven. Het breken van een zenuwdraad, het vastraken eener klep, het stilstaan der ademhaling, het in het ongereede raken van een der vele teedere deelen, brengt dit meest samengestelde gebouw tot eeuwige rust. Door welke kracht blijft het in leven, behoed tegen dadelijken ondergang?

Deze physische mensch is een dier, onderworpen aan de wetten van dierlijk bestaan. Zijn lichaam is het type waarvan

onvolkomen kopieën bestaan. Uit twee of drie minerale zelfstandigheden zijn zijn beenderen gekristaliseerd, die door het lichaam zijn verspreid evenals bij al de gewervelde dieren en waarover de spieren gelegd zijn. Van de amphioxus af, die te laag op de schaal der wezens staat om een visch genoemd te worden, een wezen zonder organen, zonder hoofd; weinig meer dan een klomp geleiachtige stof, waardoor een witte streep loopt, die de plaats aanduidt van de toekomstige ruggegraat, bestaat een langzame overgang, een trapsgewijze evolutie tot aan het volkomen skelet van den mensch. Zijn beenderenstelsel is het type van allen. De vin van den visch, de klauw van den tijger, de hoef van het paard, de vleugel van den vogel en de verwonderlijk buigzame hand van den mensch, zijn alle voortgekomen uit dezelfde elementaire beenderen, naar een model. De verandering van vorm, naar de behoefte der bezitters is ontstaan door de relatieve ontwikkeling of niet ontwikkeling van een of meer der samenstellende deelen. Wanneer het vleesch wordt weggenomen, is het verwonderlijk te zien hoe deze schijnbaar uiteenloopende vormen in den grond werkelijk gelijk zijn. Bij den walvisch vormen de groote beenderen van de hand door het vleesch vereenigd een breede vin; bij den tijger zijn het de klauwen die hij kan intrekken en uitstrekken; bij den vogel zijn sommige vingers niet tot ontwikkeling gekomen, terwijl andere zich sterk ontwikkeld hebben en van veren zijn voorzien om in de lucht te kunnen vliegen; terwijl bij het paard de beenderen der vingers vereenigd zijn en zich in den hoef bevinden.

Evenals er groote overeenkomst bestaat in het beenderenstelsel van den mensch en het dier, bestaat die ook in de spieren die er aan bevestigd zijn. Volg een spier in het menschelijk lichaam van haar begin tot haar einde, let op de plaatsen waar zij aan de beenderen bevestigt is, het werk dat zij te verrichten heeft, en ontleed dan de laagste onder de gewervelde dieren; gij zult dan zien dat dezefde spier bij dit dier hetzelfde werk verricht. De spieren in de klauw van den tijger rekken zich uit en trekken te zamen, evenals zij dat

doen in de menschelijke hand, en datzelfde gebeurt ook in de vin van den walvisch.

Van meer beteekenis dan de beenderen en de spieren om het leven te onderhouden, is het zenuwstelsel, dat niet alleen de centrale bron van levenskracht schijnt te zijn, maar het middel van verbinding en sympathetische betrekking van iedere cel en vezel van het geheele lichaam.

De hersens worden terecht vergeleken met een centraal telegraafkantoor en de zenuwen met de draden, dat al de organen in verbinding en onderlinge betrekking brengt en de functiën van ieder bestuurt.

Het zenuwstelsel is de brug die den afgrond overspant tusschen stof en geest; en de strijd tusschen Materialisme en Spiritualisme moet niet enkel bij de hersenen, maar over het gebied der hersenen gestreden worden. Hoewel wij den geestelijken mensch als een onafhankelijk wezen mogen beschouwen, zijn wij, als wij dit onderwerp van de physische zijde beschouwen, verplicht om de ingewikkelde werking van den invloed der hersenen op hetgeen dat wezen doet aan te nemen. De vraag die zich terstond hierbij voordoet is deze: Is de geest een rusultaat van organische veranderingen in de cellen en vezels der hersenen, of is geest een manifestatie door en met behulp der hersenen van iets hoogers en voortreffelijkers?

Diepzinnige denkers zijn tot de conclusie gekomen dat de hersens en hare functiën een ondoorgrondelijk mysterie is, en dat onderzoekers tevreden moeten zijn met wat men noemen kan secondaire oorzaken en gevolgen. Phosphorus en zwavel mogen noodig zijn voor de werking der hersenorganen, toch zou het absurd zijn te willen beweren dat door een overvloed dezer elementen de Ilias geschreven werd, of het probleem der zwaartekracht werd opgelost. Het is geen phosphorus, noch koolstof, noch stikstof, hoe volkomen ook geoxideerd, die de emoties doen ontstaan van vriendschap of liefde; die ons doen voelen, denken en weten; die ons het verleden doen herinneren, een voorgevoel geven van hetgeen ons wacht en ons doen aspireeren naar eindelooze volmaking.

De werking van het denken op de hersens, de kracht die het lichaam noodzaakt om te doen wat de geest wil, mogen deze elementen verteren, evenals bij het in werking zijn eener stoommachine er steenkool en stoom wordt verbruikt; maar de steenkool en stoom zijn slechts middelen waarmede door den geest op de stof wordt ingewerkt.

De physioloog bestudeert de hersens zooals iemand die, onbekend met eene stoommachine, dat werktuig zou gaan bestudeeren alsof het een levend wezen was. Hij zou de werking er van nagaan, zien hoeveel steenkool er verbrand is en dan zeggen dat de ontwikkelde warmte zich in den ontsnappenden stoom bevindt die den zuiger voortgedreven heeft. Hij zou zeggen dat de stoom de leidende intelligentie is, en dat met zooveel water en zooveel steenkool er zooveel intelligentie ontstaat.

Zoolang wij den drempel der functioneele werking van de hersens en het zenuwstelsel niet overschreden hebben, behooren wij voorzichtig te zijn met het trekken van conclusies.

Als men zegt dat de mensch een natuurlijk wezen is, ontstaan en onderhouden door de wetten der natuur en dat zijn verschijning geen wonder is, dan nemen wij de grenzen weg tusschen den mensch en het dier en zijn tevreden met den mensch te plaatsen aan het hoofd van het dierenrijk. Eene oneindige en onafgebroken reeks van wezens bestaan er in eene trapsgewijze afdalende reeks, tot eindelijk de organen, waardoor de levensverschijnselen zich openbaren een voor een verloren gaan, de zintuigen verdwijnen en wij eindelijk komen aan wat terecht genoemd wordt »protoplasma," geen georganiseerd lichaam, maar slechts *georganiseerde* stof, waaruit georganiseerde lichamen kunnen worden voortgebracht.

Wanneer wij deze keten, die langzaam door evolutie ontstaan is, met aandacht volgen, dan zien wij dat iedere schakel, die schijnbaar volkomen is, de kiem bevat waaruit de volgende zich volkomener ontwikkelt. Iedere schakel is een voorgangster van eene beter volgende. Men kan de keten langs gaan, waarbij aan het einde de physische mensch verschijnt.

De evolutionisten die niet verder gaan en zich bepalen tot deze evolutie, die voor het leven is wat de wet der zwaartekracht voor de wereldbollen is, zeggen ook dat met de leer van het »behoud van arbeidsvermogen" de hoop van onsterfelijkheid een droombeeld is.

Welk een leugen maken zij van de schepping! welk een onrust en strijd voor geen resultaat! Eindelooze eeuwen van ontwikkeling en vooruitgang, gedurende welke elementaire stof volgens vastgestelde wetten zich zoekt te individualiseeren en hare kracht te incarneeren in levende wezens; eeuwen van strijd om opwaarts te gaan, van beneden naar boven, van gevoeligheid tot zelfvoelend, van gewaarwording tot verstand en oordeel, van plantdier tot mensch! En dit volbracht zijnde, nadat hij uitnemend geschikt geworden is om na te denken, lief te hebben en vriendschap te bewijzen, hem den laatsten factor te maken in de rij der wezens en hem dan te laten ondergaan! Wat is er gewonnen met dit werk van eeuwen? Zou het niet evengoed zijn geweest als de reeks geëindigd was met de groote hagedissen, de mastodons of de mammouths uit het voor-historische tijdperk, in plaats van met den mensch! Evenals iedere schalm een factor is in de keten der opvolgende diersoorten, zoo is ook de mensch een factor in de keten die voortgaat over het graf. Hij is physisch niet volkomen geworden; want in de dagen der Grieken en Romeinen was de mensch physisch even volkomen als nu, gelijk wij zien kunnen aan hun beeldhouwwerken. Eeuwen bij eeuwen geleden was die schoone gestalte reeds bereikt. Door evolutie zal niet iets meer ontstaan dat voortreffelijker is dan de mensch; want daar in ieder lager dier onvolkomen organen, of de bouw, of gedeeltelijk gebruikte leden door opvolgende geslachten verbeterd en volkomener geworden zijn, is in den mensch het oorspronkelijke type tot volkomenheid gekomen; en geen gedeeltelijk ontwikkeld orgaan wijst op de mogelijkheid van toekomstige verbetering.

Wat het lichaam betreft heeft de vooruitgang zijn toppunt bereikt; hij verandert nu van richting, en treedt op in de

ontwikkeling van den geest.

Wat baat het ons of toekomstige geslachten edeler en verstandiger zijn, als wij vernietigd worden! Wat baat het hun dat zij edeler en verstandiger zijn dan wij, als het leven slechts eenige vluchtige oogenblikken duurt! Ook kunnen wij niet gelooven dat de Natuur zulk een dwaasheid — zulk een misslag is. De geest verzet zich tegen de onderstelling zijner sterfelijkenheid. Het lichaam is zijn kleed. Zal het kleed zeggen dat hij de geheele mensch is? Zal het kleed den drager ignoreeren?

Dit is de dierlijke zijde van den mensch. Physisch uit dezelfde elementen bestaande en na ontelbare veranderingen te hebben doorgemaakt is hij een wereld in het klein. Evenals de zich ontwikkelende typen in de rij van organisch leven voorafschaduwingen waren van den mensch die komen moest, zoo is ook de mensch eene voorafschaduwing van een hooger bestaan. Wanneer hij het lichaam, dat tot volkomenheid gekomen is, verlaat, verrijst voor hem een nieuwe wereld van geestelijke behoeften en aspiraties, waaraan in het sterfelijk leven niet kan worden voldaan.

De mensch een tweevoudig wezen. — Terwijl de Theologie van den Brahmin, den Buddhist of den Christen leert dat de mensch een geïncarneerde geest is, onafhankelijk van het physische lichaam, ontstaan door een wonder, onderhouden door een opeenvolging van wonderen, en door een wonder van een eeuwigen dood gered, ontkent de materische wetenschap, zooals die thans door hare voornaamste beoefenaars onderwezen wordt, ten eenenmale het bestaan van geest, en zegt dat de mensch niets meer dan een physisch wezen is. Ik wil niet trachten deze beide tegenstrijdige denkbeelden tot elkaar te brengen. Waarheden behoeven niet tot elkaar gebracht te worden. Zij zijn nooit met elkaar in strijd; en wanneer de resultaten van twee verschillende methoden van onderzoek in strijd met elkander zijn, dan is een van beiden, of beiden misschien, op een dwaalweg; en het eenige wat er

dan te doen is, is de dwaling te elimineeren. Het egoïsme der theologie en de hoogmoed der wetenschap doet iedereen op hun standpunt blijven, terwijl de waarheid op den middengrond staat en door geen der beide partijen onderzocht wil worden. De mensch is noch geest, noch lichaam alleen; hij is beiden vereenigd. In en door het physisch lichaam ontwikkelt zich de geestelijke natuur uit de krachten der elementen en openbaart zich. Dit physische lichaam bevat meer dan de resultaten van chemische verbindingen, actie en reactie. Binnen in dit organisch lichaam bevindt zich een geestelijk lichaam dat daarin tot ontwikkeling komen moet en door het physisch lichaam aan ons oog onttrokken is.

Paulus, de diepste denker onder al de grondleggors van het Christendom, spreekt duidelijk en klaar over deze dualiteit, waar hij spreekt van het »hemelsche lichaam' en het »aardsche lichaam." In het sterfelijk leven zijn deze twee vereenigd, en de dood is niets anders dan hun beider scheiding. Zijne discipelen hebben zijne uitlegging niet begrepen en er eene andere verklaring van gegeven. Het aardsche lichaam kan het eeuwige leven niet beërven, dat het geboorterecht van het hemelsche is. De dood is het verbreken van den band die de beide lichamen vereenigt en het schijnbaar ondeelbare weefsel van het aardsche leven. Het aardsche lichaam keert terug naar de elementen waaruit het genomen is, het hemelsche blijft geïndividualiseerd. Het is geen gebruik onder de wetenschappelijke schrijvers van den tegenwoordigen tijd om den Bijbel te gebruiken bij hunne theorieën, maar geen schrijver voor en na Paluus heeft een betere phylosofie van het leven gegeven en een sleutel voor het ontsluiten der geheimen van het graf

Definities. — Het vergelijken van uitdrukkingen of spreekwijzen heeft tot de vreemdste redeneeringen geleid, en het classificeeren, dat sommige schrijvers zoo gaarne doen, heeft eerder als middel gediend voor intellectueele gymnastiek, dan om duidelijk te redeneeren. De drievoudige verdeeling van

lichaam, ziel en geest (I Thess. V : 23), door de beide laatste factoren somtijds als van elkaar onderscheiden te beschouwen, en somtijds als synoniem met intelligentie en met elkaar, en ziel en lichaam synoniem op te vatten, was mede een geschikt middel om te disputeeren, hetgeen men niet heeft nagelaten en waarbij de discussies het onderwerp in een nevel hebben gehuld. Wanneer zij Paulus beter begrepen hadden, zouden zij geweten hebben dat hij met lichaam, het stoffelijk aardsche lichaam bedoeld heeft; met geest, het edelste deel des menschen, de kern en grondslag van zijn wezen; en met ziel, het geestelijk lichaam, dat, bij den dood, met den geest het stoffelijk, aardsche lichaam verlaat, om in de geestenwereld zich eindeloos te volmaken.

Voorbestaan. — Men zegt dat de ego, het onsterfelijk deel, van God is, en na den dood tot God wederkeert. Het eeuwig voortbestaan van geesten is eene veronderstelling; en dat zij op lichamen wachten om daarvan bezit te nemen en op aarde te wonen, heeft ten doel te boeten voor hun overtredingen die zij in een vroeger bestaan begaan hebben en beter te worden. De geschiedenis dezer theorie is van groot belang, daar zij van de vroegste tijden af, sedert het begin van den godsdienst bestaan heeft. Zij ontkent dat het leven een en ondeelbaar is en maakt van de geboorte van ieder kind een wonder. De oude leer der reïncarnatie die onlangs weder is opgestaan ontmoet dezelfde objecties. Een geest, tevreden in zijn individualiteit, wordt door een kiem met vleesch bekleed. Hij doet dat niet omdat de sterfelijke toestand hem zoo tegenlacht en zoo verkieselijk is, want de geest verlangt voortdurend om uit zijn slavernij verlost te worden. Hij wordt er door God toe genoodzaakt die metamorphose te ondergaan, tot straf en als middel tot verlossing. Overeenkomstig deze leer verschilt de ontwikkeling van den mensch geheel van die van het dier. Er is geen orde, geen eenheid, geen regelmaat meer. Onophoudelijk heeft er een wonder plaats. Wanneer dit schema tot de vaste wetten in de

geestenwereld behoort, gaan oorzaken uit de physische wereld over naar de geestelijke waar de gevolgen er van zijn.

Het behoeft niet gezegd te worden dat zulke beschouwingen niets gemeen hebben met verklaringen die op wetenschappelijke juistheid aanspraak maken.

D e o o r s p r o n g v a n d e n g e e s t. — Als wij een geest hebben die bij den dood blijft voortleven, hetzij zijn duur eeuwig is of door tijd gemeten, moet hij tegelijk met het lichaam ontstaan zijn. De geschiedenis van de ontwikkeling der kiem, correspondeert met die van den geest. Als de ouders onsterfelijke geesten en sterfelijke lichamen bezitten dan moeten, omdat hunne physische lichamen het stoffelijk wezen voortbrengen, eveneens hunne geestelijke naturen den geest voortbrengen van de nog ongeboren vrucht; en de ontwikkeling van beide naturen moet gelijk zijn, beiden ontvangen voedsel van de moeder. Zij ontwikkelen te zamen; de eene doordringt de andere en is daarvan eene nauwkeurige kopie.

O b j e c t i e s. — Daar bij de dieren het levensproces en die lagere orde van intelligentie, bekend als instinct, zich openbaren, evenals bij den mensch, en als een gevolg der betrekking die er bestaat tusschen al de leden der dierenwereld, van het protoplasme tot den mensch, moet ook, wat waar is voor den een ook waar zijn voor den ander; en daaruit volgt dan, dat als wij den geest te hulp roepen voor het verklaren der verschijnselen bij den mensch, wij dat ook moeten doen voor het verklaren der verschijnselen bij de dieren. Dit toegestemd zijnde is het eerste wat wij te doen hebben de dwaasheid aan te toonen van het denkbeeld dat de eindelooze reeks der dierenwereld, van de microbe af tot den leviathan toe, een leven hebben dat rijkt tot over hun dood. De gevolgtrekking is gemakkelijk te maken, maar aan te toonen dat het dwaasheid is, is niet zoo gemakkelijk. Allen kunnen geesten hebben, van de laagsten tot de hoogsten, die tot hun lichaam

in dezelfde betrekking staan als de geest van den mensch in betrekking met zijn lichaam staat. Wij zullen aannemen dat dit zoo is. Het is echter niet noodig om aan te nemen dat de geest der dieren onsterfelijk is, of na hun dood blijft voortleven. Zij hebben daarvoor de noodige ontwikkeling nog niet bereikt. Men heeft dit vergeleken met een steenen gewelf dat gemaakt moet worden, en waarbij dan eerst het houten formeel (mal) geplaatst wordt, voor men aan het metselen gaat. Werd het formeel weggenomen voor al de steenen op hun plaats gelegd zijn, dan zou alles ineenstorten. In den mensch is de gemetselde boog reeds voltooid; in het dier nog niet. Toch is, daar het dier langzaam in den mensch is overgegaan — en het kind weet minder dan een verstandig dier — de grenslijn moeilijk aan te wijzen. Zij is als de grens tusschen den heuvel en de aangrenzende vallei; beiden ontmoeten elkaar ergens; maar niemand kan zeggen waar de heuvel begint en de vallei eindigt. Een zekere graad van ontwikkeling is er noodig, beneden welke een geest niet onafhankelijk van het lichaam leven kan, maar er boven wel. Iedere theorie waarmee men aan wil toonen dat de geest der dieren evengoed onsterfelijk is als die van den mensch, kan niet goed zijn. Want als de intelligente hond of olifant een toekomend leven wacht, dan wacht dat ook den visch, het werkdier, de monade, en zelfs het protopeasma. Dit heeft men aangevoerd als een bewijs tegen de onsterfelijkheid van den menschelijken geest, en gezegd dat mensch en dier onsterfelijk zijn, of anders geen van beiden.

Wordt vervolgd.

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 136.)

In verstandelijke en geestelijke ontwikkeling bestaat een groote klove tusschen den mensch en de dierenwereld, grooter dan vereischt wordt om haar het erfdeel te geven van onsterfelijkheid, dat later ook het hare wordt als zij tot de ontwikkeling van den mensch gekomen is.

In tijd is de klove zoo groot, als de tijd die verloopen is tusschen de ijsperiode, verscheidene millioenen jaren geleden, en den tegenwoordigen tijd. Prof. Wallace verwonderde zich zoo bij het verschil tusschen de hersens van den wilde — den mensch op den laagsten trap — en het hoogst ontwikkelde dier, dat hij zegt, dat de evolutieleer, die bij de dieren rekenschap geeft van alle levensvormen, een scheiding aanwijst tusschen het dier en den mensch, en dat deze alleen staat, het schepsel eener andere wereld. Terwijl hij zegt dat het »mogelijk is dat de mensch geleefd heeft in die periode, toen nog geen enkel zoogdier identisch was in vorm met eenige der bestaande soorten,' brengt hij den oorsprong van den mensch toch niet terug tot een genoegzaam verwijderde era in dien lang vervlogen tijd.

In het primitieve menschelijk wezen begon het denken de wereld te veroveren; en de mensch van heden vertegenwoordigt de accumulatie van al de ervaringen van den tijd af toen zijn voorouders met list en behendigheid streden tegen de groote zoogdieren om de suprematie van den aardbodem.

Door den tijd is die klove tusschen hem en de dierenwereld

nog wijder geworden, en in de grootte der hersens, die een psychische maatstaf is, is die klove eveneens vergroot. Men heeft de opmerking gemaakt, dat de hersens van den wilde zooveel grooter zijn dan voor hem noodig is, dat dit kan vergeleken worden met het geven van arendsvleugelen aan een musch, of een tijgerklauw aan een muis. Goed gelezen is dit een bewijs voor den verbazend grooten tijd die er noodig is voor den overgang tot mensch uit het dier beneden hem. Psychische ontwikkeling kenmerkt zich door vergrooting der hersenen, en toen reeds lang geleden de skeletten van menschen uit den grijzen voortijd in de geologische formaties gevonden werden, had dat orgaan, in grootte en vorm, reeds een afmeting gelijk aan dat der tegenwoordige menschen. Zijn talenten zijn zoo groot geworden dat zijn intelligente werkzaamheden moeielijk meer te vergelijken zijn met de instinctieve begeerten der dieren. De hersens van al de lagere typen die tot een zekeren graad van organisch leven gekomen zijn, zijn gelijk, maar in de groote kwabben, die den graad van psychisch leven aanduiden, staat het menschelijk wezen alleen, en is mensch om de mentale eigenschappen die door deze worden aangeduid.

Een geest niêt altijd onsterfelijk. — Een schrijver die groote geestesgaven bezat, heeft gezegd: »Als wij aannemen dat de wetten, waaraan onze geestelijke natuur onderworpen is, op dezelfde wijze werken als die waaraan onze physische natuur onderworpen is, mogen wij daaruit natuurlijk de gevolgtrekking maken dat het geestelijke in al wat leeft door diezelfde wetten wordt bestuurd. Wanneer de geest van een dier geen verstand heeft om aan die wetten te gehoorzamen, en de geest van een mensch moedwillig daaraan ongehoorzaam is, zullen dan die wetten zulk een geest niet vroeg of laat vernietigen? Het denkbeeld dat alle lage, slechte, verdierlijkte geesten, die geen aspiraties hebben tot eenig goed, die vermaak hebben in alles wat slecht is en volharden in het overtreden dier wetten volmaakt zouden worden, acht

ik dwaling te zijn, daar zulke geesten voortgaan op de baan van verdierlijking." Deze schrijver dwaalt in de oorzaak die hij aanwijst voor de onafgebroken individualiteit van geestelijke wezens. Hij plaatst die op moreel gebied en maakt haar afhankelijk van zedelijke aspiraties, karakter en begeerten. Eerder hangt zij af van de ontwikkeling als een geheel. Het menschelijk wezen ontvangt, als hij een zekeren trap van geestelijke ontwikkeling bereikt heeft, het voorrecht van eeuwig voortbestaan dat hij niet te niet kan doen en waarbij hij verantwoordelijk is voor alles wat hij doet.

In de »Arcana", dl II, 1864, wordt dit onderwerp aldus behandeld: »Een geest is niet altijd onsterfelijk, maar kan langzaam uitdooven; evenals een lamp die na een zekeren tijd gebrand te hebben, eindelijk uitgaat. In dien toestand verkeeren de laagste rassen van het menschelijk geslacht. Na hun dood blijven zij voortleven; maar als er geen vooruitgang is, geen verlangen om eindeloos voort te leven, dan gaan zij terug en worden langzamerhand geabsorbeerd in de universeele geest essence, waarin de geest van het dier wordt opgenomen onmiddelijk na zijn dood."

Vraagt men wanneer de menschelijke geest zijn indentiteit behoudt, dan moet men hierop het antwoord schuldig blijven, daar zulks afhangt van de ontwikkeling der ouders. Is de idicot onsterfelijk? Het antwoord hierop is, dat dit afhangt van de omstandigheden, den graad en de oorzaak van zijn idiotisme. Als de idioot ontbloot is van alle intelligentie; als hij een stom, gedachteloos wezen is, dan is het niet waarschijnlijk dat hij voort blijft leven na zijn dood, maar is er veel kans dat hij opgenomen wordt in de universeele geestelijke substantie.

Een sensitieve sprak hierover toen hij in trance was en dit onderwerp onder zijn observatie kwam. De waarde er van hangt af van het vertrouwen dat men stelt in de openbaringen, die in dien toestand ontvangen worden. Hij zeide, toen hij in trance en clairvoyanten toestand was, dat hij het stervende dier en den stervenden mensch beide voor zich zag, en dat hij

bij beiden hetzelfde proces waarnam. De geest van het dier ontwikkelde zich uit het lichaam tot een lichte wolk, en toen hij dacht en verwachtte dat deze wolk een dierlijken vorm zou aannemen, loste zij zich op en verdween, evenals een wolkje aan den hemel zich wel eens voor ons oog oplost. De geest van den mensch daarentegen, toen deze zich als een wolk uit het lichaam ontwikkeld had, nam een menschelijke gedaante aan en werd het evenbeeld van het lichaam waaruit hij gekomen was. Dit zijn geen bespiegelende beschouwingen, maar feiten die door een clairvoyant medium in trance gezien zijn.

Strekt de onsterfelijkheid van den geest zich uit zoowel in het verleden als in de toekomst? — Een veel sterker bewijs tegen de onsterfelijkheid is aangevoerd door den Metaphycicus. Voor hem zijn de voorgaande argumenten dat de geest vóór de geboorte van den mensch niet kan hebben bestaan en eerst een aanvang genomen heeft met het physisch lichaam, een bewijs tegen de onsterfelijkheid. Hij zegt: Wat een begin heeft gehad moet ook een einde hebben; daarom, als men zegt dat de menschelijke geest onsterfelijk is, volgt daaruit dat hij een eeuwig voorbestaan, een eindeloos verleden heeft gehad. Dit bewijs heeft men geacht onwederlegbaar te zijn, tenzij men de hypothese van voor-bestaan en re-incarnatie aannam, die zegt, dat de geest een onverwoestbare persoonlijkheid is, die zich herhaaldelijk in het vleesch rehabiliteert; maar deze hypothese is niets meer dan een onderstelling die gemaakt is in de kindsheid van het geslacht en door twijfel ontstaan. In een eeuw waarin scherp wordt nagedacht schijnt het een anachronisme te zijn. Als wij de evolutieleer aannemen — en als een directe verklaring van de verschijnselen van levende wezens is zij de eenige en volkomen verklaring — dan moeten wij ook de gevolgtrekking er van aannemen, namelijk, dat instinct en verstand zijn voortgekomen uit de transformatie van levende dieren, en dat geïndividualiseerde geest de laatste schakel we-

zen moet in de uitgebreide reeks van organische schepselen waaruit hij voortgekomen is. Met andere woorden, met een onbepaalde toekomst heeft hij een bepaald verleden. Wanneer een geest vóór zijn incarnatie in dit leven een onbepaalden tijd bestaan heeft, dan is hij een eindelooze tijd in de gelegenheid geweest tot vooruitgang, en zou hij, logisch, de volmaaktheid bereikt hebben. Hij zou die niet, maar moest die bereikt hebben. Het is zeer juist gezegd, dat het feit zijner onvolkomenheid een begin noodzakelijk maakt, en de graad zijner onvolkomenheid toont aan dat zijn begin pas een aanvang heeft genomen. Als men zegt dat deze onvolkomenheid het gevolg is van zijn in aanraking zijn met de stoffelijke wereld, dan dient men niet uit het oog te verliezen dat de theorie van pre existentie ten oogmerk heeft om rekenschap te geven van het kwaad dat er bestaat, en geestelijke wezens die volmaakt geworden zijn geen incarnatie noodig hebben om de volmaaktheid te bereiken, die zij reeds bereikt hebben; en wanneer zij als geesten in stoffelijke lichamen gingen wonen, overeenkomstig deze leer, zouden zij niet ontaarden of teruggaan door het in aanraking komen met de aaadbewoners, maar deze helpen tot vooruitgang.

Met het physisch lichaam dat kinderen van hun ouders ontvangen, ontvangen zij ook hun geestelijk wezen dat na den dood des lichaams voort blijft leven; een onafhankelijk wezen, het centrum van een eindeloos aantal vermogens.

Is dit een hersenschim? Onlangs heeft een eminent geneesheer gezegd, dat onder gunstige voorwaarden het physisch leven onbepaald verlengd kon worden en de mensch voor altijd in het lichaam wonen kon. Hiertoe was slechts noodig dat er evenwicht bestond in de krachten van vernieuwing en ontbinding. Als dit bereikt kon worden zou het leven kunnen worden verlengd, mogelijk wel tot aan de voleinding der wereld; maar met onze grove naturen valt voor als nog hieraan niet te denken. Het groeien en vernieuwen heeft de overhand tot de volle wasdom is bereikt, waarna het afnemen een aanvang neemt. Er wordt dan niet genoeg materie aangevoerd

om datgene te vervangen wat het lichaam verliest, waardoor het verzwakt tot eindelijk de dood intreedt. Dan verrijst er een nieuw lichaam uit het afgelegde. Het stoffelijk lichaam wordt vervangen door een geestelijk lichaam. Een onsterfelijkheid in het vleesch zou niet alleen niet gewenscht, maar ook ondragelijk zijn te midden der veranderlijke toestanden en wisselvalligheden van het aardsche leven. Slechts in de geestenwereld is de volmaaktheid te bereiken waarnaar wij zoeken. Het is een nieuwe wereld met nieuwe toestanden en nieuwe wetten van bestaan. Er is een schijnbaar onoverkomelijke afgrond tusschen stof en geest; toch is het mogelijk dien te overbruggen. Tusschen de larve van den kikvorsch en den kikvorsch is het verschil zoo groot, dat men denken zou, tenzij men de verandering heeft gadegeslagen, dat de laatste zich uit de eerste niet ontwikkelen kan. Tusschen de rups en den vlinder, waarvan de eerste zich kruipend met ruwe bladeren voedt en de laatste vroolijk van bloem tot bloem fladdert, is het verschil nog grooter. Hoe zullen wij den afgrond overkomen tusschen stof en geest? Beter, hoe zullen wij over het doode physische lichaam tot den geïndividualiseerden geest komen, en ten genoege der wetenschap bewijzen dat de individueele geest voort blijft leven, die zich uit het wrak van georganiseerde stof ontwikkeld heeft en voortgaat zich te volmaken? Terwijl het dier op zijn beurt eveneens georganiseerd is, een organisatie die volkomen voor hem past, hoe komt het dan dat men zegt dat de individualiteit van het dier bij den dood verloren gaat en die van den mensch blijft bestaan? Dat zijn allemaal levenskwesties die op de logische verklaring rusten, dat wat eens een begin gehad heeft ook eene einde hebben moet. Als de mensch een geest heeft, zegt de tegenstander, dan moet het dier dien ook hebben. Er bestaat geen scherpe afscheiding in de dierenseries, en dus ook geen lijn van afscheiding tusschen het hoogste en het laagste dier; bijgevolg moet de primitieve amoeba- en protoplasmacel een onsterfelijken geest bezitten, en daar de dieren geen onsterfelijken geest bezitten, bezit de mensch dien ook niet.

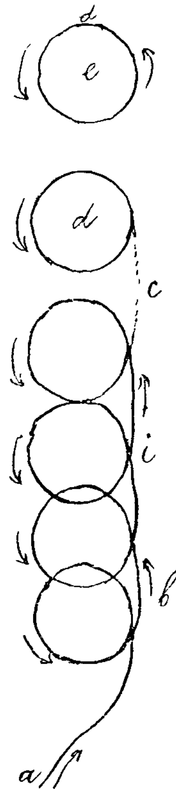
Wij kunnen het physische lichaam beschouwen als het formeel bij het metselen van een gewelf. Als dat formeel zich begeeft, als het gewelf van intelligentie nog niet voltooid is stort alles ineen. Dat gewelf nadert al meer en meer zijn voltooiing, tot het in den mensch geheel voltooid is; en wanneer dan het formeel, bij den dood, zich begeeft, blijft het gewelf staan. Dit geven wij niet als bewijs, maar als een illustratie van het denkbeeld. Voor het bewijs dienen wij de diepzinniger leer van kracht en de betrekking waarin deze staat tot stof in beschouwing te nemen. Als wij teruggaan naar het begin' tot den oorspronkelijken chaos, vinden wij zichtbare stof en onzichtbare kracht. Wij zouden een stap verder kunnen gaan en zeggen dat er alleen kracht was, de stof beschouwende als den vorm waarin de kracht zich openbaart. Maar voor onze beschouwing is dat niet noodig.

Deze kracht is de eerste openbaring van een intelligente, altijd werkzame, standvastige energie, die in het heelal werkzaam is. Wat daar achter ligt; van waar zij komt, weten wij niet. Het is onbekend; maar misschien kunnen wij er wel mede bekend worden.

Daar wij kracht alleen door hare uitwerking, door beweging kennen, en beweging alleen in verbinding met physische stof, moet ons onderzoek beginnen met de noodwendigheid dier kracht als de bewegingsenergie van de oorspronkelijke cosmische stof. Bij die beweging der primitieve elementen uit zij zich onvoorwaardelijk in rechte lijnen. Van die rechte lijnen wijken zij al spoedig af door den tegenstand dien zij ondervinden van aangrenzende stofdeeltjes, waardoor de beweging overgaat in een gebogen lijn. Men vindt er een illustratie van bij het kristalliseeren dat de eerste manifestatie van leven genoemd kan worden — de dynamische levenskracht. Die kracht werkt draaiend, zooals wij zien bij de vorming en wenteling der hemelbollen.

Op het gebied van organisch leven is de gebogen lijn bij het plantenrijk een spiraal, die meer en meer den cirkel nadert naarmate zij hooger stijgt in het dierenrijk, om bij den mensch

tot een volkomen cirkel over te gaan. Het hiernevensgaande diagram zal dit duidelijker maken.

De rechte lijn a vertegenwoordigt primaire kracht, zooals zij zich openbaart in de cosmische ether of neveldamp in den beginne. »Het was deze kracht" die ieder atoom richtte naar het algemeene centrum van de kosmische stof. Als men den loop er van nagaat ziet men dat de beweging van het atoom naar het centrum uit de rechte lijn onopboudelijk van richting verandert door den tegenstand der atomen dien het op zijn weg ontmoet en dat het naar het centrum zich beweegt in eene parabolische kromming. Met andere woorden, de cosmische stof zou zich in een kromme lijn bewegen, en de daardoor ontstane draaiende beweging zou beletten dat er zich een groote massa stof bij het centrum van aantrekking opeenhoopt. Na verdikking door afkoeling en samentrekking zouden er zich ringen afscheuren die tot bollen zouden samentrekken en die zouden voortgaan zich om het centrum van aantrekking te bewegen in een kromme lijn of kegelsnede. Deze beknopte verklaring van planetarische beweging staat eigenlijk in geen verband met de onderwerpelijke discussie, behalve dat zij de gelijkheid illustreert van de kromming, ontstaan door geïndividualiseerde stof, en de kromming ontstaan door geïndividualiseerden geest.

De direkt werkende krachtlijn is de dynamische energie van stof. Zij gaat de wereld van het leven door in eene naar bovengaande spiraal, die bij iedere wenteling, in plaats van in zichzelf weder te keeren steeds hooger stijgt. De spiraalcirkels bij b stellen het leven voor der planten; en die bij i dat der dieren; nu geheeten levensenergie of levenskracht.

Daar bestaat nog onvolkomenheid, en de kracht gaat steeds tot hooger vormen naar boven. Bij d wordt de spiraal een cirkel. De ontwikkelende of individualiseerende energie keert in zichzelf weder en zoekt in den mensch de volmaaktheid te bereiken. Als nu de werkzame kracht, die door de gestippelde lijn c is aangeduid, wordt afgesneden, is de individualisatie dier kracht compleet. Zij staat dan op zichzelf. Haar baan keert dan steeds in zichzelf terug; er is geen einde aan. Evenals in de planetarische baan, ontstaan door een oscillatie tusschen uitersten, zullen er variaties zijn, maar zij keert aanhoudend terug naar het punt van uitgang. De cosmische krachtenergie die langs den aangewezen weg is naar boven gegaan en bij d volkomen geïndividualiseerd is, wordt, als bij c de dood de band verbreekt, volkomen vrij; en de geest, als een centrum van kracht, zooals bij e, is dan geheel losgemaakt van den stroom van levende wezens. De kracht, die schijnbaar een begin had, althans voor ons bewustzijn, heeft door de achtereenvolgende levensprocessen alles in zich opgenomen wat van waarde voor hem is en is in staat op zichzelf te staan; altoos in zichzelf wederkeerende en een volkomen evenwicht bewarende tusschen de intellectueele en moreele naturen die hij verkregen heeft. Hij is de focus hiervan. Er is geen einde aan de geïndividualiseerde kracht in deze richting; met andere woorden, de geest is onsterfelijk. Hieruit volgt dat planten en dierentypen langs de spiraal, onvolkomenheden zijn die niet kunnen bestaan na losmaking van de voortstuwende kracht. Dit kan alleen plaats hebben wanneer de ontwikkeling tot zekeren graad is voortgezet, beneden welke de kracht verdwijnen moet met de organisatie die zij heeft voortgebracht.

De dood. — De dood is de scheiding van den geest en het physische lichaam; en daar de eerste al zijn eigenschappen behoudt, kan zijn individualiteit niet veranderd zijn. In de processen van evolutie is de dood even natuurlijk als de geboorte — de eerste is de intrede in het aardsche leven; de

tweede het verlaten er van naar een hooger sfeer van werkzaamheid. Immer is het als van ouds: de engel des doods is de engel der opstanding.

Na den dood. — Wie den weg van evolutie bedaard nagaat en in iedere eeuw de profetie ziet der eeuwen die volgen; bedenkt, dat bij iedere levensvorm een streven bestaat een ideaal te verwezenlijken; en eindelijk in den mensch het hoogste werk ziet van scheppende kracht, dat ideale type van lichamelijke schoonheid en geschiktheid voor de behoeften van den geest, komt tot de overtuiging dat met dit kroningswerk het plan nog niet compleet, het werk nog niet voltooid is. De lijn van vooruitgang tot den mensch is bepaald en gaat steeds voort. Hij is de rijpe vrucht van den Boom des Levens. De volmaaktheid van zijn physisch bestaan bereikt hebbende, verandert de vooruitgang nu van richting om zijn intellectueel en moreel wezen tot volkomenheid te brengen. Deze kan nimmer bereikt worden in de weinige jaren van zijn aardsch bestaan; maar overgebracht naar een bestaan na den dood, is de oneindigheid des tijds gelijk aan de oneindigheid in vooruitgang, want evenals niemand de grenzen der toekomst bepalen kan, kan ook niemand de grenzen bepalen van geestelijke ontwikkeling. Na den dood verliest het hemelsche wezen niets van hetgeen zijn individualiteit op aarde gekenmerkt heeft — zijn liefde, toegenegenheid, begeerten, beschaving, kundigheden — die hij daar voortzet, van het punt waar die eigenschappen hier zijn afgebroken.

De arme bedelaar, hier in lompen gehuld, zal daar de heerlijke realiteit ervaren dat het onsterfelijk leven een erfenis is, die bestuurd wordt door wetten die even onwrikbaar zijn als die der physische wereld.

Ook kunnen wij in het aardsche leven geen duidelijk denkbeeld krijgen van het leven na den dood. Wij hebben woorden om te spreken over dingen waarmede wij bekend zijn — over lichten die wij gezien, geluiden die wij gehoord hebben, over smaak, geur en gewaarwordingen; maar stervelingen

hebben dat alles in het hoogere leven niet ervaren en kunnen dat ook niet, en wij hebben geen woorden waarin de gedachten en gewaarwordingen in de sferen ons zouden kunnen worden medegedeeld. Wel bestaat er gemeenschap en verkeer tu schen stervelingen en de bewoners der geestenwer ld, waarvan Swedenborg ons een denkbeeld trachtte te geven, maar het gelukte hem niet, omdat de taal er niet toereikend voor was. Het ging hem zooals het ieder zou gaan die denkbeelden aan een ander zou willen mededeelen wiens taal daarvoor te arm was. Er bestaan barbaarsche talen, die nauwelijks duizend woorden bevatten, en die toch voldoende zijn om de denkbeelden uit te drukken van hen die er gebruik van maken. Het zou niet mogelijk zijn om de denkbeelden van een beschaafd, ontwikkeld man in zulk een taal uit te drukken; en zoo is het ook niet mogelijk om de denkbeelden en indrukken uit het hooger leven in aardsche taal uit te drukken.

Als een vlinder spreken kon en de schoonheden uit kon drukken van het prachtig zomerlandschap, de zachte winden, de heerlijke geur der bloemen en zooveel andere dingen, en terug kon keeren naar zijne vroegere plaats onder zijne behaarde, onoogelijke verwanten, die zich voeden met wrange bladeren en met hen ging spreken over de wonderen van het leven dat het zijne was, hoe slecht zouden zij hem dan verstaan, hoe verkeerd zijn meening vatten.

Zij hebben geen begrip van bloemengeur, van kleuren, van schoone landschappen, geen denkbeeld van het fladderen van bloem tot bloem, en al die dingen zouden in hunne taal niet kunnen worden uitgedrukt.

Voor een volledig begrip van dat hooger bestaan moeten wij wachten. En dat is goed; want het aardsche leven in zijn geheel te leeren kennen is reeds genoeg, omdat het zoo kort van duur is. Daar het aardsche leven het voorportaal is van het volgende, zoo is een juiste kennis er van van onberekenbare waarde voor den vooruitgang daar en 's menschen beschaving en geestelijke ontwikkeling zijn de eenige schatten die hij met zich nemen kan wanneer zijn geest wordt vrijgemaakt.

HOOFDSTUK XVII.

Persoonlijke ervaring — Een Intelligentie uit de sfeer van het licht.

Het is moeilijk te voorkomen dat de discussie over psychische vraagstukken een min of meer godsdienstig karakter aanneemt. De reden hiervan is, dat alle godsdienststelsels gefundeerd zijn op een geestelijk voortbestaan en daaruit hun levensvoedsel trekken. Zoodra iemand die het spiritualisme begint te onderzoeken tot de ontdekking komt, dat in de verschijnselen die onder zijn aandacht komen er krachten werkzaam zijn waarmede de physicus niet bekend is, en dat er alle reden bestaat te gelooven dat zij worden voortgebracht door onzichtbare intelligente wezens, geesten die het stoffelijk lichaam hebben afgelegd, wordt hem zijn bestemming duidelijker en dat hij zijn leven met het oog daarop moet inrichten.

Dat onderzoek wordt het kweekbed voor de uitbreiding van godsdienstig denken. Het verschilt hierin van alle andere godsdienststelsels, omdat het begint met datgene wat bij deze de laatste vrucht is.

Verkeerd verstaan, in den blinde tasten zonder te begrijpen, kweekt bijgeloof; terwijl wetenschappelijk en wijsgeerig onderzoek verodelend werkt op het zedelijk leven.

Uit de voorgaande bladzijden blijkt welk belangrijk deel de sensitieve heeft in de manifestaties en bij het onderzoek der psychische verschijnselen. De ware toestand van het sensitieve medium wordt niet genoeg in acht genomen en ontzien, zelfs niet door hen die aan het onderwerp veel aandacht schenken.

Terwijl ik bij de voorgaande discussies in het algemeen gesproken heb, wensch ik nu mijne persoonlijke ervaring als een jarenlange sensitieve hieraan toe te voegen. Ik doe dat,

omdat het eenigszins als een inleiding kan dienen voor de communicatie die volgen zal.

De meeste menschen weten hoe gevoelig het sensitieve medium is; hoe snel en hevig zijn zenuwen in trilling komen; hoe vatbaar hij is voor vreugde en leed; zij weten dat evengoed als dat zij weten hoe gevoelig de plaat in de camera is, of hoe de electriciteit haar weg door alles neemt. Een sensitieve te zijn is op den eenen tijd het licht des hemels in in zijn hart te hebben, en op een anderen tijd de duisternis der wanhoop. Duizend invloeden zijn altijd werkzaam waarvoor de sensitieve vatbaar is; hij heeft als zijn zenuwdraden er door in trilling komen, en het kost hem levenskracht er weerstand aan te bieden.

In dien gespannen toestand zijner hersenen zijn onaangename voorwerpen, tegenspraak of tegenwerking, waarvoor gewone menschen veel minder gevoelig zijn, voor hem een ware marteling. De aanwezigheid van iemand of een voorwerp is meestal genoeg om alle etherische gevoelens van hem weg te nemen. Ik ken niets dat te vergelijken is met de plotselinge depressie van den geest bij dergelijke ervaringen. Terwijl de sensitieve een vloed van inspiratie ontvangt, ademt hij in een atmosfeer van genoegens en leeft in een ideale wereld. De aarde met al haar zorgen en verdriet verdwijnt voor hem en de geest is veredeld en leeft in hooger sferen. Zoodra echter de inspiratie voorbij is, verdwijnt ook het rooskleurig licht uit het geestelijk visioen en de sterfelijke oogen openen zich weer voor de koude, grijze stralen van het aardsche leven. Hoe erbarmelijk en laag ziet hij dan het zelfzuchtig streven van den mensch als een arm en nutteloos bestaan.

Na den vloed der inspiratie komt de eb; de vallei van moedeloosheid, na van den berg der heerlijkheid te zijn afgedaald. Droefgeestigheid en de pressie van geestelijke energie kan oorzaak zijn van physieke ongesteldheid en van een vroegtijdigen dood. Deze feiten erkennende kan de toestand van den sensitieve niet als een benijdenswaardige worden beschouwd; tenzij de wetten van den sensitieven toestand goed bekend

zijn en het medium leert zich te beschermen tegen nadeelige en smartelijke invloeden; en zelfs dan nog kan hij er zich niet altijd tegen vrijwaren, omdat zijn beste vrienden en naaste betrekkingen niet weten hoe overgevoelig hij is en daardoor soms onwillekeurig oorzaak zijn van gevolgen die zij hun best doen te vermijden.

De sensietieve leeft een tweevoudig leven, daar de psychsische toestand zoo aanmerkelijk verschilt van den gewonen, dat hij zich duidelijk bewust is van twee verschillende toestanden van bestaan. De physische toestanden heeft hij gemeen met den normalen mensch, met stoffelijke behoeften en hartstochten die zijn deel zijn; de psychische brengt hem boven de zorgen en moeiten des aardschen levens en doet hem leven in een ideaal rijk van reinheid en geluk. De eene is de nacht, de andere de dag. Ten einde op aarde te wonen moeten deze beide levens vereenigd zijn. Het physieke lichaam heeft zijn noodzakelijke behoeften, waaraan voldaan moet worden als voorwaarde voor geestelijken wasdom op aarde. De geest heeft minder behoefte daaraan. Zoodra het lichaam gevoed is, wordt de geest dom en slaperig; het physische heeft dan de overhand en de mensch verlangt naar rust. Op andere tijden heeft de geest zulk een overwicht, dat deze wereld plaats maakt voor een ideale, vol schoonheid en heerlijkheid. Het evenwicht tusschen deze beide toestanden is het verkieselijkst, maar moeilijk te bewaren.

Sensitiviteit is een faculteit die alle menschen bezitten, maar niet in gelijke mate, en die kan worden aangekweekt. Nu wij pas het voorhof van den tempel van Psychische Wetenschap zijn binnen gegaan en begonnen zijn hare beginselen te leeren, mogen wij hopen op schitterende resultaten. Daarbij mogen echter de plichten van het aardsche leven niet verwaarloosd worden. Op de bewering dat het aardsche leven genoeg voor ons is om er ons mee bezig te houden en »dat wij niet naar de wolken behoeven te gaan,' zou het psychische zintuig antwoorden: »Wij hebben hier ook de aarde noodig, maar ook de wolken." Wij hebben de wolken noodig voor

den zachten dauw en den malschen regen voor den groei van het gras en het graan en al de planten der aarde en om den dorst te lesschen van de herders en hun kudden; wij hebben de wolken noodig als een beschermend kleed over het aardrijk tegen de al de felle stralen der zon; en wij hebben haar noodig om de velden met een sneeuwkleed te bedekken tegen de strenge winterkou. Wij hebben de wolken noodig om de pracht en schoonheid te bewonderen waarmede zij de stralen der zon bij haar op- en ondergaan in de schoonste kleuren terugkaatsen. De helft van de schoonheid der aarde zou verdwijnen zonder de wolken, die de ziel verheffen op vleugels van verlangen. Wij verheugen ons dat er wolken zijn; en hoezeer de aarde goed is en in al onze stoffelijke behoeften voorziet, bestaat er in de wolken een grooter realiteit; zij verheffen de ziel naar boven en sterken ons verlangen naar een leven na den dood. Als het anders was, als het menschenhart zijn sterk verlangen, zijn uitnemend gevoel, zijn fijne zenuwen, die zoo gevoelig zijn voor iedere aanraking, niet verder bezitten kon dan tot aan het graf, dan zouden wij de aarde, die niets dan zorg en moeite baart, verafschuwen; den leugen, genaamd het leven, verachten; de kracht, genaamd liefde. haten, en gelooven dat er geen zegen, geen wijsheid, geen Albestuurder in het Heelal bestaat. Het zijn de wolken die aan de aarde waarde geven; zonder haar zou zij slechts een droge en dorstige woestijn zijn.

Zonder het bewustzijn van eeuwig voortbestaan, dat wij altoos met ons dragen, zou godsdienst onmogelijk zijn; maar de mensch voelt de aspiraties naar een beter leven; is zich bewust dat er iets meer is dan ons physisch bestaan; hij voelt de aandrift tot het doen van hetgeen zijn plicht hem voorschrijft, tot het betrachten van waarheid en gerechtigheid, door zijn innerlijk wezen. De genoegens van het tegenwoordige worden ontweken; de zelfzucht wordt op den achtergrond gedrongen en vervangen door onzelfzuchtigheid; en de geest te midden der zorgen en moeiten des levens en ondanks hoon en spot, bewijst zijn verwantschap met het onsterfelijke en ideale.

Het geestelijk leven is universeel en oneindig. Het is het antwoord op onze hoop, onze aspiraties en ons vast geloof. Van waar komen die? Ze zijn de gemeenschappelijke uitingen onzer inwendige natuur. Evenals de bloem ontluikt en hare bladeren naar de koesterende zonnestralen keert, zoo keeren wij ons naar de geestelijke zon, in wier versterkende stralen wij slechts ontwikkelen kunnen en tot volmaaktheid komen. Evenals het troebele water eener rivier gezuiverd wordt als het door de zon beschenen wordt en dan fonkelt in de golfjes, zoo wordt ook de mensch gezuiverd in het licht der geestelijke waarheid en vrij gemaakt van de vlekken die hem aankleven. Hoop, geloof, verlangen, de poëzie van het tegenwoordige, zijn de profetieën van het toekomende! Hun stem verkondigt de esoterische wijsheid, die wijzer is dan al de boeken; want zijn niet alle boeken kinderen van den geest? Evenals de geest de recipient is, is hij ook de uitdeeler. Hij kan niet in zich opnemen wat hij niet instaat is aan anderen te zeggen. Hij verstaat, omdat hij de som is van al de elementen en krachten van het heelal. Hij is verwant aan de titanische krachten die de wentelende zonnen en werelden besturen en in stand houden, en kan het ritueel der flikkerende sterren lezen.

De oneindigheid is nooit uitgeput, kan nooit worden uitgeput. Boeken zijn onvolkomen uitingen van ons bewustzijn van oneindigheid. Zij zijn in vergelijking daarvan als de teekenaar en zijn schets, als de beeldhouwer en het beeld, als de bouwmeester en het gebouw, dat zwakke belichamingen zijn van veel voortreffelijker denkbeelden. Wij zijn ontsterfelijk, en hoop en verlangen spreken in ons van een eindelooze toekomst. Wij kunnen de ontzaglijke verantwoordelijkheid en de plichten die zij ons oplegt niet ontgaan. De naam zelfs, Onsterfelijkheid sluit het denkbeeld in zich van vooruitgang, rechtvaardigheid, vrijheid, liefde, reinheid, heiligheid, macht en schoonheid.

Zij die den gedachtengang in deze bladzijden gevolgd hebben zullen geen moeite hebben de mogelijkheid te erkennen van geestcommunicaties, althans in bijzondere gevallen. Zij

zullen haar beschouwen als een noodzakelijkheid. Wanneer zij die de poorten des doods zijn doorgegaan terugkeeren, bemerken dan dat zij, door de meest sensitieven zelfs, hunne denkbeelden niets anders kunnen overbrengen dan op eene zeer rudimentaire wijze.

Het volgende verhaal is eene poging van een hemelsch wezen om door woorden een denkbeeld over te brengen van het glorierijke leven aldaar. Terwijl de schets gedeeltelijk allegorisch moet verstaan worden, geeft zij toch in hoofdzaak een waar beeld. De communicatie kwam van onze moeder, Jane A. Rood; en de verschijnselen die met haar heengaan gepaard gingen zijn er nauwkeurig in vermeld. Ik beschrijf meer in bijzonderheden haar overgang, omdat die de voorafgegane gesprekken verklaart, en het bericht menig punt duidelijk maakt dat wij anders niet zouden geweten hebben.

In het eerst was het of ik in eene vredige sluimering viel, waarbij de tooneelen der aarde uit mijne herinnering verdwenen en een gevoel over mij kwam van vrede en rust dat zeer aangenaam was. Ik zag lichtflikkeringen in al de kleuren van den regenboog, die ontstonden en verdwenen in den vorm van cirkels; en daarna eene lichtende wolk waaruit, alsof de wolk materisch was in de hand van een artist, zich eene gedaante vormde die ik terstond herkende als die mijner moeder. Een twintigtal of meer jaren waren voorbij gegaan sedert het droevig uur toen wij aan haar sterfbed stonden, te bedroefd om tranen te storten, en van ontzag vervuld bij de tegenwoordigheid van den stillen gezant. Verzwakt door eene ernstige ziekte was zij eindelijk bevrijd van pijn; en een lach van blijdschap kwam over haar bleek gelaat toen zij wist dat het spoedig zou afgeloopen zijn. Wij dachten dat zij reeds gestorven was, want haar oogen waren gesloten en haar adem hield op; maar op eens zong zij, met eene stem die als muziek klonk, de beide volgende coupletten:

»Bright spirits await to welcome me home,
To that blissful region where you, too, may come;

Weep not, for, our parting is only to sight,
Our spirits may still the more closely unite.

Perform well each day the task which te you
Is allotted, and murmur not if you must do
What now seemeth hardship, for soon you will prove
'Tis labor of kindness, am action of love."

Daarop sloten zich haar oogen weder, en over haar gelaat verspreidde zich een blijde lach. Er was toen geen vergissing meer mogelijk, en wij hervatten onze dagelijksche bezigheden, daar wij meenden dat het heilgschennis wezen zou om te treuren bij zulk een triomf over den dood. Wij voelden dat ons een blik gegund was in eene ongeziene werkelijkheid. Evenals reizigers in het gebergte, nadat de vallei in schemering is gehuld, verblijd worden door zonnestralen die tegen den top van een hoogen berg de glorie van dat schitterend hemellichaam terugkaatsen, zoo was het ons alsof de heengegane geest een lichtstraal opgevangen had van het licht van het nieuwe leven dat hij was ingegaan, en een lach terugkaatste op het gelaat van het achtergelaten lichaam.

Hoe schoon was zij met de bevalligheid der jeugd en de volkomen schoonheid van den rijpen leeftijd. Geen rimpels waren op haar voorhoofd, geen merkteekenen van zorg, angst of pijn ; zij was schoon bij uitnemendheid.

Wat is met u gebeurd moeder? Hoe zijt gij dezelfde en toch niet dezelfde?

Het antwoord was: Ik heb mijn jeugd terug gekregen en mijne ervaring heb ik behouden. Ik weet nauwlijks hoeveel jaren dat geleden is. Vijf en twintig, zegt gij? Zij komen mij voor slechts zooveel dagen te zijn ; maar laat ik het u omstandig verhalen. Er hebben een vloed van gebeurtenissen plaats gehad, en mijne herinneringen van den laatsten tijd dat gij mij zaagt zijn flauw geworden. Wij rekenen den tijd niet bij jaren, maar bij het vervullen eener taak ; bij hetgeen wij doen, en dat wij in gedachte houden. Ik heb moeite mij iets

te herinneren uit vroeger tijd. Gij zegt dat het nu vijf en twintig jaren of langer geleden is! Als ik weder met de aarde in aanraking kom, denk ik weer aan mijne ziekte en aan mijn lijden. Hoe vermoeid en zwak ik werd! Hoe ik verlangde naar het einde! De liefde voor u allen vervulde mij, en mijne liefde voor u was de eenige band die mij aan het leven bond; en toen het einde kwam vergat ik zelfs dat. Hoeveel ik dien dag leed kan ik niet zeggen, maar eindelijk was ik tot rust en vrede gekomen. De zware strijd tusschen vleesch en geest was gestreden, waarbij de laatste overwonnen had. Ik dacht dat ik slaap had, en toch was het geen slaap. Het was eene rust van alle levende functies, en toch was mijn geest in volle werking. Een tijdlang hoorde ik alles wat er gezegd werd door hen die in de kamer waren; maar weldra maakten mijne gedachten zich zoo geheel van mij meester, dat ik geen bewustzijn meer van iets anders had. O! wat was det een heerlijk gevoel van verkwikking en rust! Ik was zoozeer vermoeid; ik had zooveel geleden, dat ik mij onuitsprekelijk gelukkig gevoelde toen ik daarvan bevrijd was. Ik had hen hooren zeggen dat ik stervende was, en ik wachtte het oogenblik mijner ontbinding af. Dat moest spoedig komen, dacht ik; maar toch kwam het mij voor dat het nog niet zoo nabij was. In de duisternis kwam licht, en ik dacht dat het weldra ochtend wezen zou. Een aangenaam gevoel doorstoomde mijn gansche wezen, en het licht begon helderder te worden. Ik ging voort met rusten en voelde mij beter en sterker worden. Ik word weer geheel beter, dacht ik, en misschien zal ik, als het ochtend geworden is, mijne kinderen verrassen met op eens van het bed op te staan. Het licht stroomde binnen met eene zachte en aangename warmte. Er waren geen muren om het tegen te houden. Ik dreef in eene wolk van licht, voorzichtig en zacht gedragen als een kind aan de borst zijner moeder. Toen zag ik uit het licht, alsof het vorm en gedaante aangenomen had en vast geworden was, drie wezens te voorschijn komen die ik wist dat reeds lang overleden waren, waaronder mijne geze-

gende moeder. Haar te zien kwam mij volstrekt niet vreemd voor; toch wist ik dat zij alle drie niet meer op aarde woonden. Toen zij bij mij kwamen en mijne handen vatten en mij langs het voorhoofd streken, was ik verwonderd dat zij er zoo schoon uitzagen en hun gelaat zoo vriendelijk stond. Zij lazen mijne gedachten, en antwoordden :

»Zeker zijn wij de poorten des doods doorgegaan; en gij zult bevinden dat »sterven" beteekent »te leven."

»Ik dacht dat ik stervende was; zooals ik hen hoorde zeggen," zeide ik, lachende om de dwaasheid. »Maar ik ben weder geheel gezond, en nooit zoo wèl geweest sedert ik een kind was. Het is een genoot te ademen en te voelen dat er weder nieuw leven door mijne aderen stroomt. Maar waarom lacht gij?" vroeg ik. Zij antwoordden: »Weet gij niet dat uw nieuwe leven beteekent dat gij gestorven zijt? Wat hebt gij nog veel te leeren, lieve zuster."

»Ja, ik moet nog alles leeren; mijn leven is vol zorgen geweest."

»Uw leven hebt gij aan anderen gewijd," was het antwoord, »en dat zijn schatten in den hemel. Voor ons is leeren geen moeite. Wanneer wij ons zelf in den geschikten toestand brengen van ontvankelijkheid, vloeit kennis ons toe. Wij kennen hier geen inspanning, geen vermoeiende studie. Wij mogen alles weten wat de hoogste intelligenties weten, als wij maar in den geschikten toestand zijn."

»Dan moet ik mij dadelijk in dien toestand brengen," antwoordde ik, »want dat is hoog noodig."

»Wees niet te haastig, lieve zuster," zeide zij bedaard, »er is tijd genoeg, en gij hebt rust noodig. De pijnen die gij hebt te verduren gehad reflecteerden op uw geest, en daarvan zijt gij nog niet genezen."

»Ik leid uit uwe woorden af dat ik de verandering heb doorgemaakt waarvoor ik zoo bevreesd was," zeide ik, lachende bij de dwaasheid van dat denkbeeld. »Wanneer stak ik dan de grenzen over van het aardsche leven, en waarom zie ik mijne vrienden niet?"

»Gij behoeft geen vrees meer te hebben," zeide mijne lieve moeder; en uwe vrienden ziet gij niet omdat wij ver van hen verwijderd zijn. Het zou voor u niet goed zijn geweest om daar te blijven en getuige te zijn van hun droefheid en smart. Wij hebben u weggenomen om u eerst wat te laten rusten om sterker te worden."

Toen ik op de snelle beweging lette waarmede wij voorwaarts gingen en die mijn aandacht tot nu toe niet getrokken had, vroeg ik: »Word ik zoover weggebracht dat ik niet terug kan keeren?"

»Heb geen vrees, kind," antwoordde zij op haar vroegeren welbekenden toon, »wees niet bang, want alles wat wij vragen dat goed is wordt ons toegestaan. Het verlangen des harten blijft niet onbeantwoord. Voor het oogenblik wordt uw pad geëffend."

Wij dreven voorwaarts als met den vloed eener snel vlietende rivier, en ik zag vele andere geesten ons met grooten spoed voorbijgaan, alsof zij haastig een opdracht gingen vervullen. Eindelijk hielden wij stil op eene hoogte, waar wij aan onze rechterzijde het gezicht hadden op een amethistkleurige zee, en aan onze linker op eene uitgestrekte vlakte. Het uitspansel had eene zachte purperkleur, en het licht bescheen alles onbeschrijfelijk schoon — de atmosfeer was veerkrachtig en versterkend, en allen die wij zagen schitterden van schoonheid. Geen woorden kunnen eene beschrijving geven van al het schoone dat ik zag of van de indrukken die alles op mij maakte. Er is op aarde niets waarmede ik het landschap zou kunnen vergelijken. De zachtste aardsche kleuren hier, en het helderste uitspansel zou hier een donkere wolk schijnen. Overweldigd van aandoeningen stortte ik tranen van vreugde en dankbaarheid, en mijne reisgenooten konden hun tranen ook niet weerhouden.

»Och!" zeide een van hen, »wat is het heerlijk te weten dat dit alles realiteit is; geen twijfel meer, geen verwachting meer; geen vrees, geen droefheid meer; een leven dat op zich zelf het hoogste genoegen en voor ons de hemel is."

Ik schrok bij dat woord, want het herinnerde mij aan een tijd dat ik dacht: »De Hemel! Wanneer zullen wij daar zijn? Waar is hij, en wat moeten wij doen om daar te komen?"

»Wees tevreden, dierbare zuster; wij zijn reeds in den hemel. Waar geluk is, daar is de hemel. De hemel is, werkzaam zijn voor anderen. De hemel is, goed en vriendelijk te zijn; reine gedachte maken den hemel."

»Wat is het eerste gebod er voor?' vroeg ik, »want ik ben zwak en heb hem niet verdiend."

»Voor anderen leven, dat is het eenige gebod. Dat is het wetboek der engelen, waarin geen spoor van zelfzucht gevonden wordt. Voor anderen te leven is zichzelf schatten verzamelen. De reine en edele engelen die uit hun sfeer van licht afdalen, werken voor anderen in onzelfzuchtigheid. Wanneer een mensch zoo onzelfzuchtig is dat hij zich geheel voor anderen opoffert, verbeft hij zich zelf tot een engelenleven. Te werken en te leven voor zich zelf, is niet beter, niet slechter, dan het leven der dieren, van den worm tot den olifant, en zich berooven van onvergankelijke rijkdommen."

Hoe verheugd was ik toen ik deze woorden hoorde. De droesem der aarde was spoedig verdwenen. De sfeer van mijn aardschen arbeid die mij zoo bekrompen toegeschenen had, verruimde zich. Ik had medelijden gehad met anderen die in moeite en kommer verkeerden, en zij die zwakker waren dan ik heb ik eene helpende hand toegestoken. Onbeteekenende dingen, dikwijls van weinig belang, hoe eenvoudig mijn leven ook geweest was, schenen nu in een ander licht.

Mijn reisgenooten lachten toen zij mijne gedachten lazen, en een van hen zeide: »Dierbare zuster, uw zwakheid was uw sterkte. Het zal u geen moeite kosten om te doen wat gij altijd hebt gedaan. Zij die onzelfzuchtig zijn onder de ruwe invloeden van het aardsche leven, hoe grootsch moet voor hen de loopbaan niet zijn onder voorwaarden zooals zij hier bestaan!"

Terwijl wij spraken kwam er iemand naar ons toe, rijzig, schoon en stralend van licht, in gezelschap van een vrouwe-

lijke geest die er nog schooner uitzag dan hij. Zij noodigden ons uit met hen te gaan, en wij gingen naar hunne woning. »Hoe schoon zijt gij," zeide ik onwillekeurig tegen haar.

»Het verheugt mij dat te hooren," zeide zij, »want schoon zijn wil zeggen dat de gedachten waar zijn en goed, het uiterlijk is eene afspiegeling van den geest; maar om schoon te zijn daarvoor wordt veel tijd vereischt, heel veel tijd."

»Hoe lang zijt gij reeds hier geweest?" waagde ik het te vragen.

»Vele honderden jaren. Ik weet nauwelijks hoe lang."

»En wordt men hier niet oud?"

»Wij verouderen hier niet. De geest kent geen ouderdom. Hij is aan geen tijd gebonden. Wij zijn in de eeuwigheid, het verleden concentreerende en de toekomst afwachtende.

Ik had mij zelf sedert mijn overgang nog niet bezien. Ik bracht mijne hand naar mijne gezicht; het was glad, nergens voelde ik rimpels. Mijne reisgenooten moesten hartelijk lachen. Hij die naar ons toegekomen was zeide: »Dierbare zuster, de rimpels hebt gij met uw lichaam achtergelaten. De reine geest draagt geen rimpels van zorg of ouderdom."

Ik zag hem aan terwijl hij sprak, en zijn kleed trok toen mijn aandacht. Ik had er vroeger niet aan gedacht. Ik had mij zoo bezig gehouden met de gelaatstrekken mijner reisgenooten, dat ik niet gelet had op hun kleeding of de mijne. Wat een verandering! Wat was dat voor een kleeding, wat voor stof was het? Ik kan haar niet beschrijven. Het was een kleed als van een wolk, en de kleur er van hing af van den geestelijken toestand van den drager. Ik was blij dat het mijne hemelsblauw was, want dat was ook de kleur van de kleederen mijner reisgenooten; en dus wist ik dat ik was gelijk als zij. Maar wat was het voor een stof? Eene wolk van geweven licht? Het zat mij heel aangenaam en tegelijk luchtig en koel. Hoeveel beter dan mijne vroegere oude kleeren was dit wazige kleed waartegen het licht glinsterde en teruggekaatst werd.

Onder het spreken kwam er een geest naar ons toe die er

donker en ontevreden uitzag. Zijn kleeding was in overeenstemming met zijn inwendigen aard. »Kunt gij mij ook zeggen waar de hemel is?" vroeg hij op hoogen toon, »ik betaalde een priester om dien voor mij te verwerven, en nu ik alles heb moeten achter laten, wil ik naar den hemel gaan."

»Arme broeder," zeide een mijner reisgenooten, »gij zoekt naar iets dat buiten u zelf nergens te vinden is."

»Gij zijt een bedrieger! zeide hij op hoogen toon, en ging toen heen.

Die hem toegesproken had staarde hem toen bedroefd na, en zeide, zich naar ons toekeerende: »Op aarde was hij een gierigaard, en wie kan de jaren tellen voor hij wedergeboren wordt? Hij besteedde zijn tijd met het verzamelen van rijkdommen, aan anderen zijn godsdienstige en zedelijke verbetering overlatende. De engel der vergelding heeft achter zijn naam geen enkele liefdedaad, geen enkele onzelfzuchtige handeling vermeld. Hij is nu een zwerver, zich zelf pijnigend."

»Was hij iemand van invloed op aarde?" vroeg ik, omdat hij zoo trotsch en hoogmoedig was in zijn verdorvenheid.

»Duizenden beefden voor hem, want hij had ze als slaven afhankelijk van hem gemaakt. Hij bezat groote rijkdommen, huizen en landerijen, hypotheken en contracten. Hij was geslepen in het verkrijgen van geld en goed; maar hier zijn geld contracten en hypotheken van geen waarde en onbekend. Hij staat nu op een laag, zeer laag standpunt; moreel en idioot, een dwerg in verstand, en een beklagenswaardig voorwerp van mededoogen"

»Hoe lang kan het duren voor het licht voor hen opgaat?"

»Ach! wie anders dan God kan dat zeggen!" zeide mijn leeraar met een zucht »Wie kan dat zeggen? Eeuwen kunnen er voorbij gaan. Hij moet eerst leeren te vragen; eerst leeren nederig te zijn en een denbeeld krijgen van zijne gebreken. Dan zullen liefderijke engelen gaan arbeiden aan zijne opvoeding. Maar hij zal moeten beginnen als een kind op aarde. Zijn taak zal moeilijk zijn, omdat hij niet kan komen binnen de sfeer van ontvankelijkheid zooals wij dat kun-

nen doen, om zoo kennis van anderen in ons op te nemen. Hij moet eerst van natuur veranderen, hij moet geheel worden wedergeboren."

De komst van dezen beklagenswaardigen man had ons bedroefd gemaakt, maar die droefheid ging voorbij, en de zon scheen helderder nadat zij door de wolken heengebroken was. Ik had heerlijk gesluimerd; ik weet niet hoe dikwijls reeds; en het aardsche leven kwam mij voor een droom te zijn. Ik kon mij haast niet voorstellen dat ik ziek was geweest, zoo sterk en opgewekt was ik; en arbeid was mij een genoegen. Mijn geest nam toe in veerkracht en helderheid. Het gezelschap mijner makkers verruimde mijne denkbeelden. Denken was leeren; te verlangen was te weten. Ik was in staat verder te zien dan de uitwerking der oorzaak; ik kon de wet lezen in het resultaat. Iedere dag bracht nieuwe gezichtspunten en mijn geestelijke horizon breidde zich uit. Zelfs in die snelle ontwikkkeling vond ik rust. Mijne geestelijke faculteiten, niet gebruikt en verzwakt in het aardsche leven, verlangde ik nu te gebruiken en te ontwikkelen. Lichamelijke vermoeidheid had ik achtergelaten. Hoe liefderijk spoorden mijne reisgenooten mij aan om rust te nemen, telkens als ik die noodig had. Hoe lieten zij mij het leven genieten, en brachten mij bij hen van wie ik leeren kon!

Maar eens op een avond kreeg ik een sterk verlangen naar de aarde te gaan. Wat dreef mij daarheen?

»Is onze zuster bedroefd?" vroeg een mijner liefdevolle reis_ genooten.

»O! zoo bedroefd! Ik ben in mijn blijdschap zelfzuchtig geweest; hoe kon ik zoo vergeetachtig zijn; zoo onnatuurlijk? Mijn echtgenoot en babij; mijn zoon en dochter schreiende en ik heb niet aan hen gedacht!"

Ik schreide, en mijn reisgenoot sloeg zacht haar arm om mij heen en zeide op deelnemenden toon: »Gij zijt onder onze controle geweest en er niet verantwoordelijk voor. Het zou verkeerd en noodeloos zijn geweest om de droefheid te zien van hen die gij achtergelaten hebt. Gij zijt nu in staat om

alles te kunnen dragen; gij voelt nu de droefheid van uw echtgenoot en kinderen. Gij verlangt nu naar hen toe te gaan gij kunt dat doen; maar ik zal met u gaan, en gij zult bevinden dat wat ik u gezegd heb waarheid is, en ons zegenen voor de zorg waarmede wij over u hebben gewaakt."

Wij aanvaarden de reis van eene vooruitstekende rots, van waar wij de aarde in de ruimte zagen gelijk de volle maan aan het uitspansel in den zomer. Veel verder zagen wij de sterren. Ik was bang voor de reis, en bevreesd voor den afgrond die diep en eindeloos scheen. Een oogenblik slechts, en de tocht was volbracht. Ik was in mijne vroegere woning. Een vloed van menschelijke herinneringen bestormde mij. Hoe lief waren mij die dierbare welbekende wanden, die stoelen, het brandende vuur, en, bovenal, de familiegroep. Mijn echtgenoot, die daar zat met zijn hand onder het hoofd; mijne dochter, die de taak verrichtte die vroeger de mijne was; mijn kleine jongen en het meisje aan het spelen; de baby in slaap. Mijn oogen vulden zich met tranen en ik keerde mij tot mijne reisgenoote om kracht om het te dragen. Verliet ik mijn lichaam niet? Is er geen lijkplechtigheid geweest? Waarom is het zoo stil als ik niet werkelijk gestorven ben?

»Luister," zeide mijn reisgenoote, mij ondersteunende. »Het was in October toen gij heen gingt. Het heerlijk gebladerte der boomen, dat toen was overgegaan in scharlakenrood en goudgeel werd weggevaagd door de najaarsstormen, en de sneeuw bedekte den grond met een ijskoud kleed. Alles waaraan gij denkt heeft plaats gehad. Als gij naar het kerkhof gingt zoudt gij daar eene verhooging zien terzijde van betrekkingen die vóór u zijn heengegaan."

Het was zóó vreemd dat ik het mij niet begrijpen kon; terwijl ik dan eens lachen moest over mijne vergissing, en dan weer schreide als ik mijne huisgenooten zag. Ik ging naar mijn echtgenoot en legde mijne hand op zijn hoofd en riep hem bij zijn naam. Ik riep zoo hard ik kon; maar hij scheen het niet te hooren, noch de hand te voelen die op zijn hoofd was gelegd. Toen ging ik naar mijne dochter en sloeg mijne

armen wanhopig om haar heen. Zij zong een lied dat wij dikwijls samen gezongen hadden en ging daarmede voort, mijne omhelzing niet bemerkende. O! wat was ik bedroefd toen het mij duidelijk werd dat niemand mij herkende in mijn vroeger tehuis. Ik, die van zulk een afstand gekomen was met een van liefde kloppend hart, kreeg geen antwoord! Mijne dochter eindigde haar lied, en haar oogen stonden vol tranen. Ik kon hare gedachten lezen. »Moeder! moeder!" riep zij uit, en ik antwoordde haar. Het was dezelfde uitroep dien ik ook gehoord had in den hemel! Ik kon het niet langer dragen, en mijne reisgezellin zeide, toen zij haar arm weder om mij heen geslagen had:

»Kom, mijne zuster, gij kunt hier niets meer doen. Daar ligt uw kind, slapende in de wieg. Er wordt voor gezorgd alsof gij het zelf deedt. Geef het een kus, en dan zullen wij heengaan. Wees verzekerd dat als gij hier ooit noodig zijt, gij het verlangen naar u zult voelen."

Ik kuste mijn kind. »Laat mijn nog wat blijven," vroeg ik; »ik zou zoo gaarne eenige oogenblikken op mijne oude plaats willen gaan zitten, in dien ledigen stoel. Dan zal ik gaan."

»Zooals gij wilt; en uwe dochter zal ik dan een indruk trachten te geven die haar verblijden zal."

Zij boog zich over mijne dochter heen, en door middelen die ik niet begreep, scheen mijn kind de gedachten van den geest over te nemen: »Uwe moeder is bij u en heeft u nog even lief als toen zij nog op aarde was." Bij het invloeien dezer gedachten kwam er een glimlach op haar gelaat; en naar het orgel gaande zong zij, »Annie Laurie," een lied dat wij dikwijls samen gezongen hadden. Hoe dankbaar was ik dat zij verblijd geworden was en nog met liefde aan mij dacht. Ik was de lieve geest hoogst dankbaar dat zij mij geholpen had, want de beproeving was te sterk voor mij geweest; de droefheid was nog niet geheel van mij geweken.

»Gij moet bedaard blijven," zeide mijne gezellin, »want deze uwe droefheid heeft niet het minste nut. Geloof mij dat

het nu beter is heen te gaan, en ofschoon het een donker uur voor u geweest is, zal er een schoone dag op volgen.

»Ik kan er niets aan doen dat ik aan mijne kinderen en aan mijn echtgenoot denk. Mijne liefde voor hen is sterker dan ooit, en ik was er nimmer toe te brengen hen voor een enkelen dag te verlaten. Kan ik, lieve engel, niet bij hen blijven? Het schoonste tooneel in uwe sfeer komt niet in vergelijking met het heerlijke in deze woning!"

Met teederheid antwoordde zij: Gij zijt nu in de aardsche sfeer en neemt hare toestanden in u op. Gij ziet met aardsche oogen en neemt op aardsche wijze den indrukken in u op. Als wij deze plaats verlaten hebben zal ook de droefheid van u wijken. Maar ik ben bereid u hier te laten; ik heb geen recht u niet vrij te laten. Hier wordt gij niet herkend; en omdat gij u niet kunt kenbaar maken en de droefheid uwer betrekkingen op u reflecteert, zult gij aanhoudend verdrietig zijn. Zoodra gij hun van dienst kunt zijn zult gij dat terstond weten, en dan kunt gij terugkeeren. Nu doen wij beter heen te gaan."

Zij sloeg haar arm toen om mij heen; en of de aarde toen onder onze voeten wegzonk, of wij met snelheid de aarde verlieten, kon ik onmogelijk zeggen. Ik heb sedert geleerd dat men zich met snelheid verplaatsen kan door wilskracht alleen; maar toen kende ik die methode niet en was afhankelijk van anderen. Wanneer ik nu een plaats bezoeken wil, of bij eenige vrienden wil zijn, doet het verlangen daartoe eene attractie ontstaan die overeenkomt met de magnetische aantrekking in de physische wereld.

Toen wij onze geestelijke sfeer weder bereikt hadden werden wij hartelijk welkom geheeten en werd ik getroost door liefdevolle woorden mijner moeder. Ik beschuldigde mij van gebrek aan belangstelling in mijne achtergelaten vrienden, maar de woorden mijner moeder stelden mij gerust en overtuigden mij dat ik mij daarin niets te verwijten had. Maar hoe zou het zijn, dacht ik, als ik hen geheel vergat? Ik schrok bij dat denkbeeld en schreeuwde het uit van pijn die mij dat deed.

»Wees daar niet bang voor," zeide een mijner reisgenooten, »gij zult hen niet vergeten en uwe affecties zullen sterker worden. Onze zuster heeft nog veel te leeren en maakt zich onnoodig bezorgd."

Jaren gingen voorbij, en ik was gewoon geraakt aan mijn nieuw leven, toen er een bericht voor mij kwam. De psychische ethergolven brachten mij de woorden over, »Moeder! moeder! moeder!" Het was mijn jonste dochter, die den volwassen leeftijd bijna reeds bereikt had. Door haar roepen wist ik dat zij doodziek was en mijne hulp noodig zou zijn. Gehoorzamende aan de attractie was ik spoedig bij haar. Zij lag doodstil te bed, omringd door hare verwanten, terwijl haar neef haar koude hand in de zijne hield. »Het is gedaan," zeiden zij, met tranen in de oogen."

»Is het mogelijk?" zeide ik; kan nu de tijd reeds gekomen zijn dat een der kinderen bij mij komt? een van hen te hebben met wie ik spreken kan? Ik dank u! Hemelsche Vader, dat Gij mij gegeven hebt waarnaar ik reeds lang heb verlangd."

Ik ging toen dicht bij haar staan en zag dat de groote verandering plaats greep. Ik kon niets anders doen dan bij haar staan om haar te ontvangen. Slapende ging zij over, hetgeen ik wist uit eigen ervaring. Langzaam verliet de geest het ongevoelige lichaam; en toen mijn geesten kind tot bewustzijn kwam fluisterde ik tegen haar, »Clara." Zij opende toen wijd haar blauwe oogen, en ik wist dat zij mij zag. Ik sloeg mijn armen om haar heen en weende van blijdschap, »Lieve Clara, herkent gij mij niet, uwe moeder?"

»Lieve mama," zeide zei met haar gewonen vriendelijken lach, u niet kennen? Wel, gij zijt jeugdiger, maar dezelfde. Waar zijt gij zoolang geweest? Wij dachten dat gij dood waart?"

»Begrijpt gij dat niet?" vroeg ik.

»Begrijpen? Wat bedoelt gij?"

»Ja, ik ben wat zij op aarde »dood" noemen; en als gij dat ook niet waart, zoudt gij mij ook niet kunnen zien!"

»Ik dood?" hernam zij, met een lach die mij deed denken aan den tijd toen zij nog een kind was, terwijl zij bevallig haar handen op haar hoofd legde. »Zie eens, mama, hoever het daar nog van daan is. Ik ben wel ernstig ziek geweest en heb veel pijn gehad; maar dat is nu over, en ik ben vol komen wel."

Wij begaven ons naar een der zijden van het vertrek, en toen zij zich omkeerde zag zij al haar bloedverwanten schreien en haar lichaam op het bed liggen.

»Waarom schreien zij? vroeg zij, »en wie ligt daar op het bed? Ik begrijp er niets van, want het schijnt iemand te zijn die sprekend op mij gelijkt."

»Zij schreien omdat gij gestorven zijt, en dat lichaam daar op het bed is het uwe."

»Zal ik er in terugkeeren? Wat moet ik doen, lieve moeder?'

»Neen, gij zult er nimmer in wederkeeren. Gij leeft voort aan in de geestenwereld, bij mij en de engelen."

»Wat bedoelt gij moeder, met te zeggen dat gij en ik gestorven zijn?"

»Dat wij dat werkelijk zijn, mijn kind. Dat is nu wat de menschen »dood" noemen."

»Ik begrijp het niet,' hernam zij, peinzende. Daarop ging zij naar haar neef, die nog haar physische hand in de zijne hield, en zeide, »Neef Frank, waar schreit gij om? Ziet gij niet hoe gezond ik ben?"

Hij hoorde niet wat zij zeide, waarop zij het nog eens zeide, hem tegelijk met haar vinger zachtjes tegen de wang tikkende, Toen bemerkte zij dat zij niet meer gehoord of gevoeld werd; waarop zij zich hevig schreiende in mijne armen wierp. Ik troostte haar zoo goed ik kon en verweet mij mijne onvoorzichtigheid dat ik haar gezegd had dat zij voortaan in de geestenwereld leven zou, vóór zij in staat was dat te kunnen hooren. »Mijn kind," zeide ik, »wat ben ik blij dat ik je weder bij mij heb. Zij zullen vroeg of laat allen bij ons komen. Nu zullen wij naar mijne woning gaan, want het zou niet

goed voor je zijn hier langer te blijven. Over eenigen tijd zult gij in deze mysteries onderwezen worden."

Ik wilde vertrekken, maar bemerkte toen dat, hoewel ik wel alleen kon gaan, ik niet kon rijzen met Clara in mijn armen. Daarvoor kende ik de methode nog niet genoeg, en haar attractie naar de plek waar wij ons bevonden was vrij sterk. Ik bad dat iemand mij te hulp komen mocht, en spoedig kreeg ik hulp. Wij namen haar tusschen ons in, sloegen onze armen om haar heen, en gingen toen naar boven, door onzen wil alleen.

Toen wij onze woning bereikten en onze lieve reisgezellen kwamen om Clara te verwelkomen, en zij overal schoonheid en blijdschap zag, en zag hoe gelukkige hare komst mij had gemaakt, vulden hare oogen zich met tranen, en zeide zij: »Alles is hier schoon en heerlijk, moeder, en ik behoef er geen leed over te gevoelen, maar gij weet dat het aardsche leven veel aantrekkelijks voor mij had, daar ik plannen voor de toekomst had."

»Ik weet het, kind," zeide ik, »uwe dagen waren kort, en allen hielden veel van u, en uwe plannen werden verijdeld; toch dient gij te weten dat het zoo veel beter is." Haar bouwen van luchtkasteelen was verdwenen, en weldra vond zij een grooter bron van geluk in een groep aanvallige kinderen die zij te onderwijzen had.

Ik had mij voorgenomen de aarde niet meer te bezoeken, tenzij dat ik er wezen moest, want de smart er van was grooter dan het genoegen dat het schonk. Zelfs toen er reden bestond er heen te gaan, ging ik niet. »Mijn echtgenoot," werd mij gezegd, stond op het punt zich weder in het huwelijk te begeven."

»Het is goed," gaf ik ten antwoord; »voor hem is het ruwe, aardsche leven te zwaar om het alleen te dragen. Als hij het verlangt behoor ik het goed te vinden."

Toch vond ik het niet goed, anders was ik wel gegaan. Het zou mij werkelijk vreemd zijn geweest als ik mijne vroegere woning bezocht en een ander in mijne plaats gevonden had. Ik zou er te sterk door aan mijn dood en al de smarten die er aan verbonden waren herinnerd zijn geworden. Over de zaak nadenkende, zeide ik:

»Neen! het is beter niet te gaan. Laten zij gelukkig zijn. Ik wil in hun sfeer niet komen."

Toen ik vele jaren later het bericht ontving dat hij spoedig bij mij komen zou, haastte ik mij naar hem toe te gaan. Toen ik bij hem kwam was hij de poorten des doods reeds doorgegaan en waren zijne geestelijke faculteiten reeds in werking. Terstond herkende hij mij, en wijd opende hij zijne armen om mij daarin te ontvangen. De jaren waren uitgewischt. Wij waren weer alles voor elkaar, zooals het vroeger was. Bij intuïtie wist hij dat hij was overgegaan, en de eerste woorden die hij tegen mij zeide, waren:

»Ik ben zoo blij; de doodstrijd is voorbij. Ik wist wel dat de hemel niet zóó groot zou zijn dat ik nu niet zou hebben kunnen vinden, maar ik dacht toch niet dat ik u zoo spoedig zou zien. Het is juist iets voor u om te verrassen, ik had het haast kunnen verwachten."

»Ik hoorde u roepen," zeide ik, »en de hemel is niet zóó groot dat ik niet komen kon. Wij moeten nu gaan, en ik zal u brengen naar de schoonste plaats die gij ooit in uwe droomen gezien hebt. Hier moet gij niet blijven om getuige te zijn van hetgeen hier verder plaats heeft."

Wordt vervolgd.

ONDERZOEKINGEN OP HET UITGESTREKTE VELD VAN PSYCHISCHE WETENSCHAP

DOOR HET GEINSPIREERD MEDIUM

HUDSON TUTTLE.

(Vervolg van bladzij 168.)

Bij deze woorden lachte hij: »Gij spreekt," zeide hij, »alsof de dood iets verschrikkelijks is. Het is het aangenaamste oogenblik in mijn leven geweest. Ik heb veel geleden voor hij kwam, maar toen hij kwam bracht hij mij enkel blijdschap. Toen ik u zag was ik zeer verheugd, de laatste woorden die over mijn aardsche lippen kwamen waren uw naam. Nu ben ik verlost uit het lichaam, en ik wensch hier te blijven tot de begrafenis afgeloopen is. Ik verlang te zien wat mijne betrekkingen en vrienden doen, en te hooren wat er gezegd wordt. Gij begrijpt dat het vreemd moet zijn als iemand de lijkrede bij zijn eigen begrafenis hoort."

Daar hij niet wilde vertrekken, bleef ik bij hem; en weder in de aardsche sfeer zijnde, had ik veel te lijden. Mijn echtgenoot stelde veel belang in de ceremonies, en toen die afgeloopen waren, zeide hij:

»Ik ben blij dat dat oude zieke lichaam eindelijk naar zijn laatste rustplaatst is gebracht. De kinderen waren zeer bedroefd en behooren te weten hoe weinig zij er nog van begrijpen. Misschien kan ik hun dit op den eenen of anderen tijd wel zeggen. Harten breken niet van droefheid, anders zou het mijne gebroken zijn. Nu, lieve wedergevonden vrouw, ben ik bereid u te volgen en te gaan waarheen gij mij brengen wilt."

Ik behoef het verhaal niet andermaal te geven van de reis die wij maakten, noch eene beschrijving van de ontmoeting

met Clara. Haar vader assimileerde zich heel spoedig met zijne omgeving en werd opgenomen in ons gezelschap.

»Ik heb altijd hard moeten werken in den strijd om het bestaan" zeide hij, »en weinig tijd gehad tot overdenking of om te leeren, zoodat ik zoo onwetend ben als een wilde. Ik wil dadelijk beginnen met iets te leeren. Hoe moet ik dat aanleggen?"

Allen moesten lachen om zijn haast, en een van ons zeide:

»Er is tijd in overvloed; vooreerst moet gij rust nemen om geheel op krachten te komen"

»Rust nemen" zeide hij. »Ik ben nooit zoo sterk geweest als nu en ik verlang en naar om iets te doen. Ik heb geestelijken honger en verlang voedsel voor den geest."

»Gij zult geen moeilijke taak vinden. Verlangen is verkrijgen, en gij zult spoedig in sympathie komen met de gedachten-atmosfeer onzer woonplaats."

Toen zeide een van ons die dichter was en meer wist dan iemand onzer, dat hij een vreemde en pijnlijke ervaring had gehad, en wij verzochten hem ons die mede te deelen.

HET VERHAAL VAN DEN DICHTER. — Ik was gestorven, en toen ik het pad begon te bewandelen dat naar deze hoogte leidt ontmoette ik eene menigte volks. Vreemde gezichten hadden zij, en toch kende ik ze. Ik bezag ze nauwkeurig, en verbeeld u mijne verbazing toen ik zag dat het mijn eigen kinderen waren. Sommigen waren donker, terugstootend en onbeschrijfelijk leelijk, terwijl anderen uitnemend schoon waren.

Wat een menigte was het, en ofschoon sommigen aangenaam waren om aan te zien, deden de meesten mij toch van schaamte blozen.

»Vader! vader!" riepen zij, naar mij toekomende.

»Ga heen! riep ik. »Ik ken u niet!"

»Dan zullen wij u volgen; wij zijn uw kinderen; en waar gij gaat, zullen wij ook gaan. Wij zullen u niet verlaten.

»Als dat zoo is," riep ik wanhopig uit, »dan heb ik een zwaren last te dragen en is onsterfelijkheid een vloek. Als al

die plaaggeesten mij eeuwig zullen volgen en een voortdurende herinnering zijn aan al mijn aardsche dwaasheden, dan is vernietiging veel beter dan onsterfelijkheid."

»Wat zal ik doen met al die booze wezens, misvormd en afzichtelijk! Ze medenemen naar mijn vrienden, gaat toch niet. Hoe zouden die mij bespotten als zij die belichamingen zagen mijner aardsche denkbeelden. Als dat mijn volgelingen moeten zijn, dan dien ik daar te gaan waar niemand mij kent. Mijn straf is vreeselijk; maar ik heb mij zelf gebracht in dezen toestand van schaamte, wroeging en berouw.

Toen kwam een engel bij mij, die zeide:

»Wilt gij uit uw slavernij verlost worden?"

»Verlost!" riep ik uit. »Kan ik dan uit dien toestand verlost worden?"

»Ziet gij niet dat al uw gedachten, al uw daden, die haar oorsprong hebben in ijdelheid, hoogmoed, liefdeloosheid, zelfzucht en het vergeten van anderen, vorm aangenomen hebben? Zie dat lieve wezen eens, dat ook u volgt en een voorstelling is van een daad van zelfopoffering!"

»Och! waren zij allen gelijk als zij!" riep ik uit.

»Luister dan. Gij moet zóó handelen, dat het goede dat gij doet deze beelden verduistert, waarna zij verdwijnen zullen."

Toen hij dit gezegd had verdween hij, en ik, nadenkende over hetgeen hij gezegd had, nam mij voor mij vrij te maken van deze afzichtelijke volgelingen. Toevallig ging daar een geest voorbij die zeer bedroefd scheen. Haar broeder op aarde had het voornemen een vreeselijke misdaad te begaan. Hij wilde zijn moeder het leven benemen, om zoo in het bezit te komen van haar vermogen. De zuster had te vergeefs getracht hem van dit voornemen af te brengen, door op hem in te werken. Zij was wanhopig dat zij niets had kunnen doen en hem aan zijn lot had moeten overlaten. Ik zeide tegen haar:

»Kom, ik zal met u gaan, misschien kunnen wij vereenigd deze misdaad voorkomen."

Terwijl wij op weg waren naar haar moeder's huis, was zij mij innig dankbaar voor mijne liefdedienst. Het was juist middernacht toen wij op de plaats onzer bestemming aankwamen, gelijk ik zien kon op het klokje dat daar stond onder het licht eener flauw brandende lamp. Haar moeder was in diepe rust.

»Wij kunnen niets doen dan toezien," zeide mijn geleidster, want als hij komt zijn wij machteloos; hij zal haar dooden; wij kunnen haar niet redden."

»Weet gij niet," zeide ik, »dat in den slaap meestal de deuren van den geest veel wijder open staan dan in een wakenden toestand? Als wij in den slaap indrukken geven, zeggen de menschen dat zij gedroomd hebben."

Ik boog mij over de moeder heen, wier witte haarlokken van onder haar muts te voorschijn kwamen; terwijl de mond en wangen mij deden herinneren aan mijne eigene moeder. Ik beproefde hare sensitiviteit en bevond dat haar geest antwoord gaf. Toen drukte ik deze woorden op haar in:

»Edward heeft een voornemen u met een mes te dooden. Hij zal in uw kamer komen. Gij moet wakker worden en hem zeggen als hij komt, welke misdaad hij voornemens was te begaan, want dat zijn zuster uit den hemel gekomen is om u dat te zeggen!"

Zij schrok alsof zij een slag gekregen had; en met een angstige uitdrukking op het gelaat ging zij rechtovereind in het bed zitten.

»Wie is hier?" riep zij uit. »Wie sprak daar tegen mij? Ik heb een vreeselijken droom gehad, zoo duidelijk, dat ik dacht dat het werkelijkheid was."

Zij viel weer op het kussen neer; en kort daarna hoorde zij voetstappen bij de deur, die daarop langzaam werd geopend, waarna haar zoon binnenkwam. De moeder wachtte niet lang, maar stond dadelijk op en vertelde hem toen wat haar in den droom gezegd was. Hij hoorde dat zoo onverwachts en werd er zoo door aangegrepen, dat hij bekende met welk doel hij gekomen was en bad haar om vergeving. Hij was

onder slechte vrienden gekomen die hem tot die misdaad hadden aangespoord, en zoo hij aan hun invloed onttrokken werd zou hij gered zijn. Hij was zwak van natuur, maar niet slecht.

Hen aan elkaar overlatende, ging ik terug naar mijne sfeer het hart vol blijdschap dat ik den raad had opgevolgd van den engel en in de hoop dat ik van mijne volgelingen bevrijd zou zijn. Verbeeld u echter mijne verbazing toen ik mij omkeerde. Ik zag daar niet alleen al mijne volgelingen nog, maar bovendien nog iemand die nog afschuwelijker was — de belichaming van die daad waarvan ik zooveel verwacht had. Wanhopig en niet wetende welk kwaad ik gedaan had, zag ik op eens den engel weder voor mij staan die tegen mij zeide:

»Uw daad was zelfzuchtig!"

»Zelfzuchtig?" vroeg ik,

»Zeker; ge hebt niet gehandeld omdat gij begaan waart met het lot der moeder, of om haar zoon terug te houden een misdaad te begaan, of om de droefheid van haar dochter in blijdschap te veranderen; gij hebt alleen gehandeld uit eigen voordeel. Geen andere bedoeling hadt gij, dan om uzelf van een last te ontheffen. Zulke weldaden brengen den geest niet vooruit. Als gij zoo voort gaat bewandelt gij een lang en moeilijk pad en bereikt gij het geluk niet."

»Ik ben een dwaas," zeide ik, bedroefd om mijne onnoozelheid en gebrek aan geestelijk verstand. »Wat moet ik doen?" was mijne vraag.

»Wat gij doen moet, moet gij zelf vinden; als ik u dat zeg steekt daar geen verdienste in."

Toen hij dat gezegd had was hij op eens weder verdwenen. Ik zette mij neder als een pelgrim die vermoeid en zwaar beladen is. Ik zag toen een vrouwelijke geest haastig naar mij toekomen; en bij mij gekomen zijnde, zeide zij:

»Ik heb vernomen dat gij op stervelingen kunt inwerken. Mijn zoon is kommandant van een stoomboot; en daar hij met het schip buiten den koers geraakt is, stoomt hij regelrecht

naar de rotsige kust. Kom spoedtg en red niet alleen hem, maar ook de honderden slapende passagiers"

Dadelijk stond ik op en volgde haar en wij kwamen bij den stoomer. De morgenstond gloorde reeds aan de kim en de toppen der golven van de onstuimige zee glansden in het koude licht. Alles was stil op het dek, want de passagiers lagen te bed en men hoorde niets als de eentonige slagen der machine. Ik zag over den boeg en het land was niet veraf. Het was een hoog, rotsachtig voorgebergte, waartegen de branding hevig sloeg; het schip liep juist in de richting waar die het hevigst was. Wat er gedaan moest worden, moest spoedig worden gedaan. Wij gingen naar de hut van den kommandant; waar wij dezen in half wakenden, half slapenden toestand zagen zitten, met het hoofd in beide handen. Zou ik hem een indruk kunnen geven van het gevaar waarin het schip verkeerde? Ik beproefde het, maar het gelukte mij niet. Ik beproefde het verscheidene keeren, maar telkens zonder eenig resultaat. Ik begon bevreesd te worden daar het gevaar steeds grooter werd; want iedere slag der michine bracht het schip nader bij de rotsen. De slapende passagiers, krachtige mannen, hulpelooze vrouwen en kinderen, hoe spoedig zouden zij gewekt worden om getuige te zijn eener niet te vermijden schipbreuk. Van welk een vreeselijken angst gekerm en wanhoop zou het dek getuige zijn! Hoewel hoop en verwachting zou er niet zijn onder die honderden desolate menschen, waar toch geen hoop bestond! De gedachte hieraan maakte mij machteloos, en ik was niet in in staat iemand een indruk te geven van het gevaar waarin zij verkeerden. Ik kwam weer tot bezinning door de stem der moeder die mij toeriep:

»Kunt gij mijn zoon niet waarschuwen?"

Ik moet erkennen, dat toen ik dacht aan al den angst, al de hartverscheurende tooneelen die er plaats zouden hebben, ik volkomen vrij was van alle zelfzuchtige bijoogmerken in het verlangen om de ramp te voorkomen; en ik zou zonder aarzelen, indien het mogelijk was, mijn bestaan hebben willen geven voor de redding van het schip.

»Ik kan niets doen wanneer ik niet geholpen word," gaf ik ten antwoord; en met al de kracht die in mij was riep ik den bijstand in van mijn oudsten broeder. Onmiddellijk kwam hij bij mij. Zooals gij weet kent hij de methode om gedachten in te drukken zoo volkomen, dat hij zelden faalt. Hij legde zijne hand op het hoofd van den kommandant, en drukte hem deze woorden in:

»Een bark gepraaid! branding voor de boeg!"

De kommandant sprong op eens van zijn stoel op, wreef zijn oogen uit, en vloog naar het dek.

»Wie praaide ons?" vroeg hij aan de slaperige wacht.

»Niemand, mijnheer; alles is stil."

»Wij werden gepraaid," zeide hij op beslisten toon; en zich naar de brug begevende keek hij scherp uit maar zag geen schip. Hij luisterde toen, waarop hij bleek werd van schrik, want hij kon duidelijk het gedruisch der branding hooren.

Terstond gaf hij zijn bevelen; en het schip veranderde met een sterke bocht van koers. De rotsen waren reeds zoo nabij dat de schroef nog maar weinige omwentelingen had behoeven te maken en het schip zou zijn gestrand.

Verscheiden passagiers, door de ongewone beweging van het schip en de luide bevelen die gegeven werden uit hun slaap gewekt, kwamen toen aan dek; en toen zij het gevaar vernamen waaraan zij ternauwernood ontkomen waren omhelsden zij elkaar van blijdschap.

Toen ik weder in mijne sfeer gekomen was, aan niets denkende dan aan het zegenrijke werk, dat ik op mijn tocht verricht had, keerde ik mij om en zag een schitterend licht, en daarachter, in de verte, in flauwe omtrekken, de groep wezens waarvan ik zoo gaarne verlost wilde worden. Zonder bijoogmerken had ik een edele daad verricht, die een licht geplaatst had tusschen mij en hen. Verheugt u met mij, lieve vrienden, ik ben in staat geweest onzelfzuchtig te zijn.

Daarop zeide de oudste: »Onze broeder voegt bij zijn andere goede eigenschap, die van nederigheid."

»Het engelen-leven werd meer en meer volkomen, naarmate er meer geliefden van de aarde tot ons kwamen, tot onze familiecirkel bijna geheel hersteld was. Over eenigen tijd zullen de oudste leden er van naar hooger sfeer overgaan en wanneer dan al mijne aardsche betrekkingen naar hier zullen verhuisd zijn, bestaan er weinig reden voor mij meer, naar de aarde terug te gaan.

Het geestenleven blijft nochtans nieuw en vreemd wat wij u er ook van zeggen mogen; het kan met geen aardsche taal beschreven worden. De taal moet zelf geestelijk zijn; woorden geven er een verkeerd denkbeeld van.

Ik heb tranen van mededoogen geschreid met hen die beroofd waren, hoewel ik wist dat hun verlies gewin was voor de heengeganen.

In werkzaamheid bestaat ons geluk, en oprecht wezen en ons best doen zijn de poorten naar den hemel. Het aardsche leven geeft slechts vreugde wanneer wij gelukkig zijn overgegaan. Hier worden de vruchten er van geplukt. Niet in een enkel jaar of eene eeuw, maar in de volheid des tijds. Ween, want het is menschelijk, als uw geliefden de donkere poorten des doods doorgaan, maar vergeet daarbij niet, dat de geestelijke zon aan de andere zijde, vergelijkender wijze, uw schoonsten dag op aarde tot een donkeren nacht maakt."

FROM EARTH TO THE INFINITE.

The mists are falling on the purple sea,
The sun is sinking in the clouds aflame;
For many a day the far receding sea
And melting sky have seemed almost the same.

At first we met the bitter storm and cloud,
With little sunshine on the darkling mere,
The waves were high, the icy winds were loud;
The days ware dark, the nights were full of fear.

Bij every trial having gathered strength,
And hopeful conquered every adverse gale,
We now have reached a calmer sea at length,
And with full hearts unbend the flowing sail.

Behind, the sinking sun reveals no shore
Illumed with glory of his purple light;
The land we left has passed forever more
Beyond the reach of longing mortal sight.

A boundless sea on every side expands;
We're drifting slowly toward the glowing east;
In faith expecting yet more welcome lands,
When toiling care, and mortal life have ceased.

Behold, it comes in robes of azure light!
As sinks the sun behind the sullen waves.
And on the pearly shore, enchanting sight,
Are all the friends we thought within te grave.

And now, oh ship, your weary pinions fold,
And rock to sleep upon the harbor's breast;
This is the home, bij faith our hearts foretold,
Where we shall find activity and rest.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

MIJN OMGANG MET DE GEESTELIJKE VRIENDEN.

Hoe gaarne ik de volgende uittreksels had ingeleid met vele opmerkingen en ophelderingen, zoo moet ik daarvan afzien om mijn ziekelijken toestand en mij alleen met een enkele mededeeling vergenoegen, namelijk deze.

Het was in den nazomer van 1885 dat wij nader kennis maakten met eene lieve vriendin, en wel naar aanleiding van een pijnlijke rhumatische aandoening in den rechterarm, waardoor een der grootste genoegens haar was ontzegd: het bespelen van orgel en piano. Magnetisme scheen ons de eenige weg. Gaarne onderwierp zij er zich aan en de rusultaten waren boven alle verwachting. Zij werd somnambule en gaf al heel spoedig bewijzen eener hooge sensitiviteit; gaf zelve de verdere behandeling aan, terwijl de volkomen ontwikkeling twee volle jaren omvatte.

Er kwam echter wijziging in dien toestand. Hoog gewaardeerde en in het aardsche leven gekende doktoren, achtten het verkieselijk, om haar hersenleven niet al te zeer te prikkelen, hare groote somnambulische gaven op het gebied van het mediumschap over te brengen.

Zij werd een uitstekend afgesloten medium toegankelijk voor hooge intelligenties.

Het medium was sprekend of schrijvend altijd onbewust en ten eene male onbekend met de persoonlijkheden die zich sedert 1886 door haar openbaarden en die zich in alle eigenaardigheden konden mededeelen om de meest afdoende identiteitsbewijzen te leveren, zonder dat ooit iets werd gevraagd.

Een trouwe vriendin, reeds vriendin toen zij nog op aarde vertoefde, scheen den last te hebben ontvangen de controleeren-

de geestelijke bescherm- en leidsvrouw van mij en mijn arbeid te zijn.

Jaren lang was deze beschermster bij en met ons, en had een groep van kweekelingen om zich heen, die haar plaats vervingen als zij soms naar elders geroepen werd.

Nooit was onze woning zonder beschermster of beschermer.

Wij hielden alleen zittingen als de beschermgeest de hand op den arm van het medium legde en waren steeds met ons drieën, de somnambule, de magnetiseur en ik.

In al die jaren ontvingen wij veel berichten van de andere zijde, die zooveel mogelijk uit den mond van het medium werden opgeteekend of later door haar zelf automatisch geschreven.

Ontelbaar zijn de bladen schrifts op die wijze verkregen.

Oneindig veel liefdelijks, veel vertroostends, veel leerzaams, veel wat hoogen ernst getuigt is er in deze op zoo eigenaardige manier ontvangen bladzijden, op groote vellen papier met potlood geschreven — nu eens keurig en net dan ruw en wild in meer dan tweehonderd verschillende handschriften door het zelfde medium, en vaak wisten wij reeds bij het eerste woord of haar gebaar, wie van onze bekenden tot ons gekomen was. —

Uit al deze gegevens het meest belangrijke op te nemen was vaak mijn verlangen, maar ik kon er in de laatste jaren niet toe komen door allerlei omstandigheden, maar vooral om den omvang van het werk.

En nu — mijne krachten nemen meer en meer af; meestal aan mijn ziekbed gebonden en gefolterd door hevige pijn — moest ik de gedachte er aan geheel opgeven — of het werk aan mijn echtgenoot opdragen, die in al die jaren als magnetiseur van ons medium zoo groote rol speelde bij het ontvangen der talrijke berichten.

Ik draag het hem op, vast vertrouwende dat hij met alle kieschheid en bezadigdheid dien last nog ten uitvoer zal kunnen brengen, tot nut en heil voor velen.

ELISE VAN CALCAR.

DE BESCHERMSTER AAN HET WOORD.

Heb ik u niet gezegd dat ik licht voor u zag. Ja, de Heer is machtig om het kromme recht en het hobbelige pad effen te maken. Vergeet nooit eene van Zijne weldadigheden, als er meer licht en zegen voor u komt; doe alles onder biddend opzien en niet in eigen kracht. Ja, er zullen nog veel schoone bloemen op uw pad gestrooid worden. Bloemen, o bloemen, zooals ze hier zijn! Kon ik ze u toonen en beschrijven — onmogelijk, ze gaan alle voorstelling te boven, doch dit kan en mag ik u er van zeggen, dat ze hier alle namen van eigenschappen dragen die zij symboliseeren. De deugd die het meest ontwikkeld is in een karakter, verwekt een bloemensoort in den tuin bij elks woning. Ik behoef de geesten niet eens te bezoeken en te zien, om te weten hoe het met hun aard en gemoed gesteld is; dat blijkt uit hun hof, als ik dien voorbij ga. Is het hart vol reine liefde dan is de tuin vol van de wonderbaarste rozen van ondenkbaar lieflijken geur en kleur. Is nederigheid de hoofddeugd; dan wassen daar weer andere bloemen, en is de hof nog onbebouwd of wassen er distelen en doornen — dan is het gemoed ook nog wildernis; en nemen wij zulk een geest in behandeling, dan staat dit gelijk met het omspitten van een steenachtigen bodem; en al leggen wij de zaadjes daar niet in met onze handen, het kan soms een zwaar en vermoeiend werk zijn, al is er bij ons geen physische vermoeienis. Soms valt het werk ook mee en is de woeste grond zeer ontvankelijk en vatten onze woorden, en ontkiemen de geestelijke zaden van waarheid en deugd; dan spruit er om die woning menige schoone plant snel uit en bloeit liefelijk en neemt toe in kracht en schoonheid met het innerlijk ontwaken van de ziel.

Dit is een der eigenaardigheden van het leven hier, dat alles zin en beteekenis heeft, alles poëzie en symbool is. Vele dichterlijke harten verstaan die spraak terstond als ze hier komen, maar anderen vatten het geheel niet en beginnnen het eerst langzaam te begrijpen bij ons onderwijs. Men verleert

hier al meer en meer de taal der aarde; ik heb er vaak moeite mede, maar hoop dat ik, zoolang ik tot u mag komen mij toch duidelijk genoeg zal blijven uitdrukken.

Ja, ik weet het wel: gij zijt ook een vriend van bloemen te kweeken — ik weet het wel; ik neem nu afscheid en gij moogt zeggen:

Kom, treed nu ook gemoedigd voort,
In vast vertrouwen op Gods woord;
Hoe moeielijk de weg ook schijn,
Het eind zal zeker zalig zijn!

NAAR AANLEIDING VAN EEN GESPREK OVER ONTWIKKELING VAN MEDIUMS.

Een medium moet wel degelijk ontwikkeld, maar tevens gespaard worden. Voor de ontwikkeling is niet alleen de hulp van aardsche vrienden noodig, maar wel het meest die van den beschermgeest. Bovendien moet gelet worden op het gestel. Nimmer mag daartoe een ziekelijk persoon gebezigd worden. Geloof toch niet dat alle sensitieven goede mediums kunnen worden. De ontwikkeling moet in harmonie zijn met de omstandigheden. Werk dus in de eerste plaats langzaam en geduldig, zonder innerlijk te veel te wenschen of te verlangen. Voorts moet het medium veel rust hebben na het gebruik dat van het hersenleven gemaakt is. Dat werken is zoo heel eenvoudig, of natuurlijk niet, want als gij zien kondet hoe daarin moet gewerkt worden, wat daar uitgenomen wordt om te verbruiken, ge zoudt verbaasd staan hoe dat zich in korten tijd weer herstelt. Maar daarom zou het orgaan verlammen bij te veel of te langdurig gebruik. Dit is almede een groote oorzaak, waardoor zooveel mediums mislukken, die misbruikt worden door onhandige menschen en onwetende geesten, door onverstand en ongeduld en te langdurige en te veel zittingen. Met elk medium moet men zeer delicaat omgaan, vooral als ze buitengewoon gevoelig zijn.

Er is hier (in de sferen) groote droefenis over zooveel miskenning van Gods wijze en heerlijke bedoelingen met den mensch.

Zelfs de bede van het kind: Heer! zegen deze spijs, wordt hier gehoord en opgemerkt en doet velen die hier zijn, reeds vooruit het gemoed bespieden, ja soms bestudeeren, dat ze mogelijk hier te bewerken, te vormen en te leiden krijgen.

Het is niet goed gering over het aardsche lichaam te denken; dat is evenzeer overdrijving als die aan den anderen kant, die slechts van een berooving spreekt. Vergeet niet dat het lichaam hier de drager is van uw onsterfelijken geest en dat het verval daarvan, de ziekten en kwalen, waaraan het is onderworpen, zooveel hulpmiddelen zijn tot volmaking van den geest om dien vatbaar te maken het prachtige hemelsche omhulsel te kunnen dragen.

Onderzoek op liefderijke en bovenal voor het medium op de minst kwetsende wijze de geesten. Doe vragen aan den geest, die vooreerst zijn rechte persoonlijkheid betreffen en bid. Tracht niet voor u z e l f alles te weten — dat is niet meer noodig — maar vorming, oefening, ontwikkeling van goede mediums behoort tot uw arbeid, om wanneer ge eenmaal tot ons moogt komen zij uw werk, uwe richting voort kunnen zetten en de Nieuwe Bedeeling, zooals het u gegeven wordt, die op te vatten en te verbreiden. Oefen geduld; offer uw liefste wenschen op, want er woelen in uw hart begeerten, die u zelfs in sommige oogenblikken in twijfel en moedeloosheid doen vervallen, omdât gij op alle vragen geen voldoend antwoord krijgt. Hier zijn ook w e t t e n, wel liefderijk en heilig en waar en groot, zoodat elk er zich gerust bij nederlegt; maar ze zijn streng en onverbiddelijk. Wij mogen niet oplossen wat later zelf gezien en ondervonden zal worden. Deze reden daarvoor zij u genoeg. Te veel te willen weten, dat voert tot valsche illusiën, en het is waarheid: wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft enz. Het is waar, maar het weten van alles wat hier is zou zoo'n gewoonte worden voor de aardbewoners

dat een groot deel der heerlijkheid zou vervallen bij de aankomst hier, en hier mag geen teleurstelling zijn voor degeen die God liefhebben.

Dapper menig hart en geweten wakker geschud.

Voelt gij uwe roeping, mijn lieveling. Het zal u nooit aan kracht of steun ontbreken, maar duizenden zullen u eenmaal danken. God zal helpen en troosten. Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de eer en de heerlijkheid tot in eeuwigheid.

Geesten van minder allooi maken gebruik van bij de wereld bekende namen om de aardbewoners op een dwaalspoor te brengen. Dat zijn geesten, die er vermaak in vinden anderen even ongelukkig te zien als zij zelve zijn.

NA DE LEZING VAN EEN STUK OVER HET STERVEN.

Gij moet nu niet vragen of tobben, daar ge voor het tegenwoordige alle gegevens hebt; hierin ook geen zorgen voor den tijd en onze hemelsche Vader zal zeker op zulk een arbeid in uw veld zijn zegen geven. Alleen, want ik heb alles gehoord, tracht u van al te groote uitvoerigheid te onthouden, een kunst, die gij zoo moeilijk verstaat en v o o r mij volstrekt niet beoefend behoeft te worden, maar wel voor uwe, u minder liefhebbende lezers. Het stervens-proces, zoo juist en heerlijk beschreven, o hoe wenschte ik er mijn naam onder.

Zaai maar! zaai maar! mijn lieveling, en gij zult nog menige lichtstraal uit uw huis zich zien verspreiden; zaai maar, zaai maar zonder ophouden en heb den troost dat zoo menig bedroefd hart door u gestild zal worden.

Wat verheug ik mij over uwe alledaagschheid. Ga daar nu een poosje u inzetten. Geloof me, het is goed dat de zoo sterk aangehaalde draden door niets slapper gaan hangen.

Zegen over u allen.

Ik hoor en bespied alles en weet dus nu ook waardoor ge zoo mismoedig en bedrukt zijt. Zeg toch altijd tot u zelve bij elke ontmoeting van leed en smart, het allereerst: hoog, omhoog! het hart naar boven! Dan zal dadelijk kalmer stemming volgen. Waarom zoo gedrukt alsof ge een kind zijt, die nog nimmer Gods vaderlijke liefde, steun en zegeningen hebt ondervonden. Zorg er nu eens voor hard uw best te doen, het oude vernuft nog eens voor de wereld te laten tintelen. Zet u neer met vasten wil en alles zal vlotten.

Uwe ongesteldheid zal er door verdwijnen; doch neem u lichamelijk in acht en volg de voorschriften, dit is een groote plicht van eigenliefde (zelfbehoud) en van dankbaarheid aan nen die dus helpen — uwe gepaste eigenliefde bedoel ik — en nu maar goeden moed. Hoog omhoog! het hart naar boven, God verlaat de zijnen nooit. Laat geen ongeduld tusschen u en uwen hemelschen Vader een muur werpen.

Telkens antwoord krijgende op onze woorden, zeide ik: toch maar geen begrip te hebben van dit verkeer.

Stel u maar voor dat uw lieve vriendin bij u komt logeeren voor eenigen tijd en zich dan geheel aan u mag wijden.

Zoo is het eenvoudig. Eene logée verwijdert zich wel eens voor korten tijd, maar komt weder onder het gastvrij dak terug. Zoo ben ik de dagen die mij vergund worden, bepaald voor u te zijn — altijd onder uw lief gastvrij dak.

Ik kon van verbazing niet tot mij zelf komen. Het was mij al te heerlijk en gaat mijn verstand weer te boven. Mij dacht zulk een zalige engel zou zich op aarde moeten ophouden onder ons gebeuzel.

Zij antwoordde:

Verveling komt niet te pas. Geen enkele plicht verveelt ons hier meer, als wij door Gods genade op een hooger stand-

punt mogen staan. Verhef u toch op geen eer (ik sprak van de eer van engelenbezoek) en uit dit niet te dikwijls, want dan zou ik moeten vertrekken, omdat we geen roem of eer, van hen die ons zoo lief zijn, mogen aannemen. Ik doe mijn plicht en om mijnentwille is mij de genade verleend bij haar te mogen komen, die ik lief had en heb en die ik zoo innig waardeerde, om haar te steunen en te helpen op haar moeilijken weg — om haar telkens in te fluisteren »stel de eer Gods, de waarheid boven 's menschen eer en roem, en haar te bespieden, en als de gelegenheid gunstig is, geen klein gebrek zelfs te verschoonen, maar haar geheele ziel te helpen reinigen.

Nog altijd verbaasd over het verblijf in ons midden van zulk een dierbaar onzichtbaar wezen, antwoordde zij nog:

Gij, mijn lieveling, hebt toch geen denkbeeld alsof wij vogeltjes zijn, die maar telkens heen en weer vliegen? O, er wordt ook hier gezorgd dat wij op die wijze onze vleugelen niet kunnen vermoeien. Neen, gij hebt nog te veel de gewoonte om de huishouding hier op een geheel bovennatuurlijke wijze te beschouwen. Een beschermengel mag telkens langer of korter tijd beneden zijn — en, mijn beste, hoort en ziet dan alles. Berg dit in uw hartje.

Bid en strijd en waak en leg uwe nooden in den vriendelijken Vaderschoot.

Denk toch niet zoo hoog over mij. O, ik ben door Gods genade op een verheven standpunt gekomen, maar moet nog oneindig hooger gaan en het zal mij nimmer te min zijn om met een lieven broeder of zuster samen te werken. Wij kunnen elkander altijd helpen en goed doen. Geen goddelijke eigenschappen aan mij toegedicht; God wederstaat den hoovaardige, maar den nedrige geeft Hij genade. Reinheid, nederigheid, ootmoed, geduld, vertrouwen, geloof, zelfverloochening is de wet der Spiritualisten.

Weg met alle dweperij, weg met alle lichtgeloovigheid. Doe aan de waarheid, den eenvoud, de allerblankste oprechtheid.

O, hoe wenschte ik u in een toestand te brengen dat gij, voor gij tot ons overkomt, uit het oude kleed uitstapt en dadelijk een rein, wit kunt aantrekken. Wees streng voor u zelf en denk niet zooals velen over uwe gebreken denken: het is een geleerde vrouw, het is een schrijfster; men moet haar alles zoo niet toerekenen. Het oordeel Gods — het oordeel der menschen, o hemelsch breed verschil!

VERGEVING AAN EEN ONDANKBARE.

O, duizend maal gezegend, mijn lieve, voor dat woord, voor die stemming, want die komt nu op dit oogenblik geheel uit uw hart. Houd vast — houd nu vast.

Dat niemand, ook de booze van binnen dit niet weer verdringe; kleinheid van u zelf, vergevorderde liefde voor anderen, want die anderen kunnen deugden bezitten, verborgen voor den mensch, geopenbaard voor God. Zacht oordeel — o, gij weet niet hoe dit helpt in den strijd des levens, in den zwaren strijd met onze eigene algenoegzaamheid en hoogmoed. Lieveling, mijn grootste dankgebed zal zijn, dat ik u heb mogen helpen om te overwinnen; aan elk een is o, zoo veel gelegen, opdat die zijne zonde inziet en overwint — anders had onze heerlijke Heer dat woord niet gesproken: over één zondaar die zich bekeert is vreugde in den hemel! Maar veel, oneindig veel meer is het te bejammeren en daarom de verantwoording te grooter van een schepsel Gods met groote gaven bedeeld. O, geen misbruik, onder welken vorm ook. Zwaarder is de verantwoording van degeen die veel is gegeven.

Al komt het van een tegenvoeter, toch geeft deze beoordeeling (over de Eedgenooten) voor u beiden iets zeer waardeerends en voldaans om den wille van den man van weten-

schap en ontwikkeling, die ze geuit heeft. Zulk een impulsie was waarlijk voor u, mijne Elise, zoo hoog noodig in den laatsten tijd, want hoe gunstig ook veler oordeel was, gij wenschtet meer, omdat gij zelf het beste wist en kunt beoordeelen, hoeveel uw laatste werk u aan kracht en aan tijd had gekost. Daarom laat de goede God enkele lichtstralen door donkere wolken schieten; onder alle, onthoud dit wel, onder alle omstandigheden! O, hoe verheugt mij dat zeggen, hetwelk ik zoo even van u hoorde. »Toch mag ik hem geen gelijk geven, al heeft hij mijn werk zoo gunstig beoordeeld" — dit ten minste was de zin. Zoo voortgaan. Geen menschenvrees, waar de goddelijke overtuiging heeft plaats gekregen in uw hart door zijne genade. De andere partij, let hier wel op, heeft eene verstandsovertuiging, die zijn oorsprong heeft, in het willen verklaren en weten hoe de goddelijke wetten van natuur en geestelijkheid in elkander zitten, en zij nemen het niet aan of zij moeten het wel degelijk aan hun eigen begrip getoetst hebben, en al komen er dan ook de ongerijmdste wonderen in voor — het kan op deze wijze — zoo zeggen zij. Uwe openbaring is eenvoud, goddelijke eenvoud, gegrond op kinderlijk geloof. Zoo moet de basis zijn van de Nieuwe Bedeeling. De handen gevouwen, de oogen ten hemel, de mond zeggende: »Ik dank u Heer voor dit goddelijk licht!"

Naar aanleiding van een gesprek over het al of niet tot ons komen der geesten, waarvan gezegd was: deze of gene staat reeds te hoog, antwoordde de beschermengel:

Denk om den Engel Gabriël. Hij is dicht nabij God, den Heer; dit is geen legendarisch persoon; toch is hij dikwijls ten dienste der menschen in vroeger eeuwen op aarde gezonden, en indien het door den Heer mocht noodig gekeurd worden, kwam hij nog van zijn verheven standpunt. Hooge geesten van afgestorvenen zijn er. God lof! vele millioenen, maar geen een staat te hoog om onder welken vorm ook God en zijne vroegere natuurgenooten te dienen. Eer, lof en aanbid-

ding zij den alleen wijzen en heerlijken God en Vader tot in alle eeuwigheid, halleluja! O, lieveling, stem met mij in dat slot van ganscher ziel. Amen.

EEN TREURENDE MOEDER.

Laat die arme moeder gerust zijn, dat zij onmogelijk haar kind, zooveel liefde, zooveel geluk had kunnen geven, als het bij den hemelschen Opvoeder, onzen nooit volprezen Heiland geniet. Elk kind, dat van de aarde scheidt vindt hier liefderijke armen geopend en wordt door de engelen of zalige geesten gevormd naar den Heer Jezus, sommigen dadelijk, anderen later, naar mate van begrip en behoefte. Men zou kunnen zeggen dat ze als het ware eerst voorloopige opname en verzorging hier ontvangen — en dan gebracht bij den Heiland waar dan beslist wordt, w a a r en door wien ze verder zullen worden opgevoed. De kleinste ontslapenen hebben zeer dikwijls het heerlijkste lot en maken de snelste vorderingen, want ze hebben nog geen ingewortelde gebreken af te leggen. Zoo even hoorde ik ons medium over de rampzalige reïncarnatie leer. Weet ge, wat zich reïncarneert? Toch wel iets. Het is de zonde! de zonde, het grootste kwaad dat voorgeslachten bedreven, die, die reïncarneert zich in het nageslacht en dit is tevens de bezoeking van kinderen en kindskinderen tot in het vierde geslacht, waarvan geschreven staat (de erfelijkheid).

Maar ieder heeft het in zijn eigen macht om die reïncarnatie, (die belichaming van zonde) tegen te gaan en te verzwakken. Doch daarover twisten de partijen niet en vergeten, hoe dat groote vraagstuk, de verlossing van zonde, er juist hier op aankomt. Zij zien geheel voorbij dat tegen dien kanker, h i e r, h i e r de eenige Medicijnmeester woont, verheven boven al de doctoren en heelmeesters, Jezus, onze heerlijke en heilige Heer.

O n v e r w a c h t s t r e e d t e e n e p l a a t s v e r v a n g s t e r v o o r d e B e s c h e r m s t e r o p e n z e g t:

De heerlijke beschermgeest is thans in een der hoogste sferen bezig in werk voor geen aardbewoners te begrijpen. Die beraadslagingen, die van daar uitgaan over het lot van zoovelen, alles en alles naar de hoogste billijkheid en rechtvaardigheid — die mag zij reeds bijwonen. Naar mate wij hooger stijgen moet onze nederigheid en ootmoed toenemen. Ach, waarom is dan de mensch zoo trotsch, zoo verwaten. Waarom verheft de nietige sterveling zich dadelijk bij den minsten voorspoed? Waar wordt zoo dikwijls gevraagd aan den hemel — maar wij vragen aan den mensch in d i t o p z i c h t. Waarom uw Schepper en Heer zoo dikwijls vergeten? Waarom Hem zoo ondankbaar behandeld? Waarom de zonde liever dan de deugd en den werelddienst boven den dienst van God, den Vader? Hoe vermetel en verwaand om antwoord te verlangen, soms rekenschap te vragen van de daden van den alleen Wijze? O, hoe verwaand! Maakt mijne vrienden, maakt allen dat gij eenmaal rekenschap hier van uw rentmeesterschap zult kunnen afleggen. Waakt en bidt en strijdt en denkt aan deze woorden: daar zal niet ingaan wat onrein is.

Onze heerlijke beschermgeest heeft mij mijn gedragslijn ten ernstigste voorgehouden.

Ik kwijt mij van mijn plicht.

C e l e s t i n e.

WAAROM KRIJGEN WE HIER NIET ZOOVEEL PHYSISCHE MANIFESTATIES?

De Noordelijke koudere streken zijn niet zoo geschikt om de sterk physische manifestaties te krijgen dan de heetere luchtstreken — Er worden weinigen van het echt geestelijk leven op die wijze overtuigd. Geef dat geloof toch op, dat ge zoudt denken dat die noodig waren om verder te brengen dan de goochelarij doet; die ze bijwonen amuseeren zich er mede en vatten het heilige in waarheid niet op, zooals gij — dan was het iets anders. Gij, de echtvriend van onze Elise, wier plicht en roeping het is, geestelijk voor deze zaak, die g e e s t e l ij k is, te werken, moet daarover a n d e r s gaan denken; vooral omdat gij nu reeds genoeg van die dingen hebt

gezien en ondervonden — bestaande uit twee deelen: waarheid en bedrog. De meeste echter in dubio. De heerlijkste geesten bewerken die manifestaties niet, evenmin als gij er u op aarde toe zoudt willen leenen om het vuilste en geringste werk te doen.

Ik neem niets kwalijk lief vriendinnetje, en heb altijd gaarne dat ge uwe blanke oprechtheid geheel bewaart. Zeker, schrijven wij hier ook, maar niet meer in de taal der aarde, niet meer met het grovere materieel, daartoe op aarde noodig.

Moedig voort, Elise, aan uw werk, — het zij tot een zegen en nut van uwe medemenschen, hetzij tot afleiding en daardoor tot verfrissching en opwekking van den geest. Ja, die moet tusschenbeiden eens losgeschud worden, en dan dankbaar voor het genot het hoofd weer omhoog, het oog naar boven en de handen aan het werk. Moedig, moedig, lieveling, wij steunen elkander evenals gij daar straks zeidet tegen ons medium. Ja, gij steunt en helpt en dat op zooveel edeler wijze dan gij ooit vroeger deedt. God ziet het, God zegent het. Altijd de uwe, die nog een geruimen tijd bij u mag blijven.

OVER ONZE AFWISSELENDE STEMMING SPREKENDE.

Dit is de strijd des levens of behoort daar ten minste toe, en die de genade heeft ontvangen het zelfonderzoek te leeren kennen, die treft dit verzuim op de rechte wijze en spoort aan tot bidden om meerder dankbaarheid om afwending, het zij geestelijk of lichamelijk, wat in den weg staat om de rechte stemming bij ons te bevestigen of op te wekken. De mensch heeft door den toestand, waarin hij door allerlei omstandigheden, ook door de zware werking van vleesch en bloed, betrekkelijk meerder strijd dan wij, die reeds aan veel van die belemmeringen ontwassen zijn. Maar houd u altijd aan God en den Heiland en wees toch overtuigd dat een blik, een zucht, wanneer ons eigen hart ons koud toeschijnt, omdat we gaarne ons gevoel in woorden uiten, dat een blik, dankbaar naar bo-

ven, soms nog meer geldt dan de vurigste en heerlijkst uitgesproken woorden, waar het hart niet aan mee doet. Hoe groot de rijkdom der liefde van onzen Heer is, kan geen menschenkind bevatten.

Uw werk, waaraan gij zoo zichtbaar wordt geholpen en ondersteund, lieveling, moet stralen uitschieten in de harten en die daarop zelf gaan onderzoeken of door lezing en geloof wel willen, maar nog niet kunnen, die komen tot u. Licht ze eerst in door bespreking, en ziet ge dan hoe de harten zijn en vrij van nieuwsgierigheid en vol belangstelling naar en in het leven, zuchtende onder de lasten van de aarde — dan kom en zie — en gij hebt ook geen teleurstellingen te wachten, wat zoo menigmaal gebeurt met hen, die zelf teleurgesteld den kring verlaten.

Hoe zou ik, mijn beste, bij zulk eene ontboezeming u niet duidelijk zeggen dat mijn gansche wezen opgaat in dank en aanbidding voor den zegen op mijn arbeid. O, God zij de eer! Hem alleen de aanbidding in alle eeuwigheid, die onzen arbeid zegent met zulke vruchten, dat ook wij zien dat het doel onzer zending bereikt wordt. Denk, mijn beste bij deze woorden, denk toch altijd er bij: die staat — zie steeds, steeds toe. Maar uwe voeten zijn in het rechte spoor en het wordt bevestigd dat God, onze Schepper en Vader u wel degelijk het groote voorrecht verleende om deze heerlijke, goddelijke gave, het Spiritualisme, aan velen mede te deelen, waarvan gij, eindelijk (en dit ziet gij bij u zelve reeds) dezelfde vruchten, rijpe vruchten zult plukken, en dan alleen zult gij ten volle verstaan het woord: er is zaligheid, en hier, hier is er blijdschap over één, die zich van zijn weg bekeert.

Bij weinig aardbewoners is verstand en hart in volkomen harmonie, en niet zelden ziet men bij de meest verstandelijke ontwikkeling, dat het hart niet zoo edel is en rein. Hoeveel zou ik u hierover kunnen zeggen, want hoewel gij dit alles weet, veel denkt men er dikwijls niet over na, en de

bezigheden van den dag, het werken aan een vaste taak, neemt soms te veel tijd in beslag om te kunnen denken aan vele kleine zaken, die werkelijk zoo noodig zijn om in het dagelijksch leven overdacht te worden om daarna tot de betrachting er van te komen — hetgeen zoo noodig is om menschenharten nader aan elkander te verbinden niet alleen, maar ook om veel te kunnen verdragen. Veel na te denken, veel op kleinigheden te letten, dat volmaakt en versterkt de onderlinge liefde, die het hoogste bestanddeel uitmaakt van het recept om gelukkig, kalm en gerust te kunnen leven. Ik ben bij u dezer dagen en hoor en zie veel.

Hart en hoofd in harmonie te brengen is ook een taak die op aarde moet afgewerkt worden om in de eeuwigheid vruchten af te werpen.

Wij, als beschermgeesten uitgezonden, mogen en moeten ons soms met aardsche zaken inlaten, indien dit noodig is voor hen tot wie we gezonden zijn, en indien wij zien dat geest en lichaam er bij ten onder zouden gaan. Geest en lichaam zijn zoo noodig goed frisch en in harmonie te blijven, willen wij onze taak kunnen vervullen.

> Op mijn zeggen dat de vriendelijke beschermster mij op haar sterfbed had beloofd mij te zullen afhalen als ik stierf, antwoordt zij:

Neem de belofte op een sterfbed gedaan, mijne lieve Elise, niet al te nauw, vooral wanneer ze gedaan wordt met het oog op daden in de eeuwigheid te volbrengen. Mogelijk wordt het mij toegestaan, mogelijk niet — nu we zoo lang te zamen kunnen werken.

Het komt mij echter eerder voor dat het uwe lieve, heerlijke moeder toegestaan zal worden en dat hare bede niet onvervuld zal blijven.

Onderzoek, zelfonderzoek maakt den weg ten hemel gemakkelijker, doet ten minste inzien wat er voor hindernissen opliggen en geeft moed en kracht om die uit den weg te ruimen, en dan wordt die weg gemakkelijker, God helpe en steune u. Ik wil u ook helpen.

Spoor die bron op van dien dunnen straal en graaf een ruimer en dieper gaatje daarin, boor dat er in, op dat de volle stralen, die in uw hart aanwezig zijn daaruit kunnen schieten en flikkeren en schitteren als diamanten door de hemelzon bestraald; waak goed; wees niet te trotsch beste; het is om uw hart te helpen vormen om tot meer levensharmonie te komen.

> Ik droomde den ganschen nacht van mijne dierbare beschermster, alsof wij te zamen eene school zouden beginnen en vroeg of zij op dien droom soms eenigen invloed had gehad.

Neen, mijn lieve, het is uw eigen goed hart dat zoo onophoudelijk met bij bezig is, dat u dien droom over mij heeft bezorgd. Ik was wel bij u, maar influenceerde u niet en uw eigen fantasie speelde die rol. Dat het mij goed doet dat gij zooveel liefde voor mij betoont, dat weet gij nog wel van ouds hoeveel prijs ik op uwe vereering, als ik het zoo noemen mag, stelde, maar nu mag dat anders zijn en er mag geen sprake wezen van mij op te hoog standpunt te plaatsen. Gij, mijne beste, moet uwe gedachten alleen stellen op onzen Heer en Heiland en ons beschouwen als degeen die verwaardigd worden tot de kinderen der aarde te mogen gaan om inlichting te geven, zooveel als goed voor hen is en zij dragen en bezitten kunnen over de heerlijkheid, die Hij aan de zijnen heeft beloofd, om zijn wil te verkondigen en om menschen weer te brengen tot Hem of ze te bevestigen in het geloof aan dien eenigen Heer en Zaligmaker; tot hen te zeggen: het eeuwige leven, door Hem beloofd is geen fictie; het bestaat; het is het vaderland daarboven. Hij, Hij is altijd bezig om voor velen daar plaats

te bereiden, om voor de arme menschenkinderen de voorspraak te zijn bij den alleen wijzen en heerlijken God. Door Hem alleen tot hooger staat als het ware om Hem heen, want Hij vermag alles, alles wat den mensch onmogelijk en te wonderbaar schijnt. Van Hem gaan nog de genezende, de zoo goed doende en heiligende krachten uit. Hij controleert als het ware, om het in uwe taal uit de drukken, alles, alles en niets is Hem te zwaar, te moeilijk, want zijn geheele wezen lost zich op in een eeuwige liefde. Ik laat mij zoo gaarne even hooren bij dat beeld, (Ecce homo) van onzen Heiland en het doet mij zooveel genoegen dat gij dat in uwe kamer hebt even als ons medium het boven haar bed heeft hangen. Met dankbare waardeering daarop te zien is geen beeldendienst evenmin als het in de Katholieke kerk is. Het is geheel verkeerd begrepen. Natuurlijk gaan verscheiden leerlingen daarin te ver, verder dan de priesters, maar de eigenlijke beteekenis is om zinnelijke menschen een zinnelijke voorstelling te geven van het hooge en hoogste en de priester leert niet te buigen voor dat beeld, maar voor den persoon die het voorstelt.

En nu de vraag: waarom willen de Spiritualisten gaarne iets zien, hetzij schrift of wel die bewegingen en physische verschijnselen verlangen. Is het niet uit dezelfde menschelijke behoefte? Ja, het woord geldt ook hier: zalig zijn zij, die niet zien en toch gelooven, maar omdat de Heer weet wat in den zinnelijken mensch is, om aan zijne zwakheid te hulp te komen, daarom, omdat die mensch met al zijn strijd des levens, niet geheel de hoop zou verliezen op een voortbestaan, opdat die mensch niet in zonde en verdierlijking zou te gronde gaan — daarom deze tegenwoordige Nieuwe Bedeeling, ofschoon niet altijd aan elks overdreven verlangen voldaan wordt, wordt het geloof nu te hulp gekomen, maar het woord behoudt nog zijn recht: zalig die gelooven zonder zien.

Wij hadden een klein klokje in de kamer

gezet omdat op die wijzerplaat de magnetiseur de minuten beter kon zien.

De somnambule sliep zeer diep en werd langzaam wakker.

En toch is het schel getik van dat klokje, mijne Elise, hoe wonderlijk het u ook schijnen mag, oorzaak van den dieperen slaap; alles wat eentonig is en waarmede men insluimert, maakt dien slaap vaster. Laat het u niet verontrusten als het lang duurt met ontwaken, want natuurlijk ieder keer dringt het magnetisch fluïde sterker door, en dit is juist de bedoeling, want zij is er te lang reeds aan onttrokken geworden. Gij ziet, het schrijven gaat iets langzamer en duidelijker. Vriend Du Potet is hier en helpt, maar zal zich niet kenbaar maken.

VERGADERINGEN DER GEESTEN.

Om u een denkbeeld te geven hoe de huishouding hier zoo heerlijk en toch zoo rationeel is ingericht, wil ik u vertellen dat wanneer er samenkomsten in de vierde of vijfde sfeer worden gehouden er weer hooger staande geesten uit de zesde sfeer bij tegenwoordig zijn om hen te hooren en hunne meening te zeggen, hen te raden en te leiden.

O, wat eenigszins in betrekking staat tot magnetisme, hypnotisme, ja, de vorderingen der electriciteit, wordt met groote belangstelling hier gevolgd en waargenomen en ik kan u niet beter zeggen dan altijd door rapporteurs. Geen mensch mag ooit een geest een soort van alwetendheid of alomtegenwoordigheid toedichten; dit zijn eigenschappen van den alleen wijzen, almachtigen Vader, en hetgeen hier tot onze kennis komt geschiedt op een eenvoudige en waarlijk voor een Spiritualist begrijpelijke wijze. Wij zien meer dan toen wij door ons aardsch omhulsel werden bezwaard en beneveld en belemmerd, omdat wij nu met ons geestelijk oog niet als door een stereoscoop de dingen rondom ons waarnemen, maar er door heen kunnen dringen. Daarbij lezen wij met duidelijke, voor ons duidelijke letters in den levensring van hem, met wien wij (door inter-

mediair van het medium) in contact komen, want het staat er in geschreven en dat schrift wordt hier overgenomen en geboekt.

Later zullen we nog meer met daarover spreken.

Zaterdag springt onder het magnetiseeren een deur door den wind uit het slot. Het medium schrikt eventjes, doch wordt door den magnetiseur gekalmeerd. Bij het ontwaken zitten hare oogen dicht, doch zij strijkt er zacht met den vinger eenige malen over en zij openen zich.

Het is alleen maar, mijne Elise, om u van onzen vriend H. te zeggen, dat de oogen van de somnambule, zooals hij gaarne heeft dat ik haar noem, wanneer hij er bij geïnteresseerd is, dicht zaten door den schrik, die haar onbewust beving en waardoor zij ook onbewust de oogen dicht kneep. Ook dit herstelt zich, want alles wat in magnetischen toestand voorkomt — zoo wonderlijk kan het niet zijn — zegt hij, herstelt de magnetiseur of hij moet een ezel zijn.

Kan elk magnetiseur mediums ontwikkelen?

Elk magnetiseur is niet in staat om een medium te ontwikkelen voor hemelsche communicaties. Gij weet niet, mijn beste, hoe het afhangt van geloof en ernst, van toewijding bij den bewerker en bij het sujet beiden. Er is zoo de hand mede gelicht met de wenken die toch vaak duidelijk zijn gegeven in vroeger kringen — Bidden. Men kreeg geen resultaat, begon zich te vervelen en eindigde er mede. Zoodra men met den ernst des levens, met den geest van Christus en des gebeds tot de menschen komt, gaan er zoovelen terug als die rijke jongeling heenging van den Heer.

Het geheele Spiritualisme is van den beginne niet ten rechte gewaardeerd, is niet begrepen geworden waarom het kwam. Het verscheen als een wonder, ja, maar het werd als een tijdverdrijf beschouwd, zoolang tot de Heer sprak: tot hier-

toe en niet verder en menschen en mediums opzocht om het in het waarachtige, heilige licht te stellen en te beschouwen.

OVER DE OPLEIDING DES SOMNAMBULES.

Gedurende den magnetischen slaap moet de magnetiseur waken dat deze somnambule geen aardsche geluiden waarneemt en niet kijkt naar hetgeen in de omgeving op aarde geschiedt. Hij moet door suggestie dit beletten, het haar vriendelijk, maar beslist verbieden Geheel anders, wanneer hij een medium bewerkt voor het aardsche zien. Bij die somnambule kan men dit laten begaan; dit regelt zich langzamerhand van zelf en ontwikkelt tot het punt dat zij kan bereiken, maar zij behoeft dan ook maar ontwikkeld te worden om aardsche dingen te zien, het lichaam enz. en voor dat ze dit zuiver en helder kan waarnemen doen zich de zonderlingste verschijnselen voor en krijgt men dikwijls beschrijvingen van visioenen, die zij alleen nog maar, in den droomring verkeerende, waarneemt en hoogst gevaarlijk zijn als men ze voor waarheid zou willen aannemen (een spel van eigen fantasie en droombeelden, zooals het in het leven van zoovele dwepers voorkomt). Hierdoor zijn vele ongerijmdheden en dwalingen in de wereld gekomen, die, omdat de magnetiseurs niet genoegzaam kennis van deze toestanden hadden, voor heerlijke, goddelijke mededeelingen zijn aangezien.

Anders geheel anders is de weg voor deze behandeling met eene somnambule, die voor hooger zienersgaven bewerkt moet worden. Om nu te zorgen dat zij nimmer in dat bedrieglijke voorportaal vertoeft, moet de magnetiseur het haar beletten als zij dingen op straat hoort of ziet. Zij zal dit altijd trouw zeggen. Ik laat haar zelf vooreerst spreken in den slaap, want in dezen tijd van ontwikkeling mag niemand haar hersenleven in trance zijnde in beslag nemen. Ik ben verplicht u nauwkeurig al deze zaken mede te deelen. Het behoort onder mijn werk.

Het is mijn werk ook, mijne Elise, om u door voorbeeld moed in te boezemen en dwalingen te bestrijden en met nuchteren oogen te onderscheiden — waarheid van schijn, om er u meer en meer toe te brengen tot deze erkentenis. Het heerlijke dat God den aardbewoners toezendt in deze Nieuwe Bedeeling is deze Jacob's ladder, die zijne barmhartigheid en onuitputtelijke liefde, nu weer op aarde plaatst, niet om die met fanatieke oogen te beschouwen, maar met zeer opene, dankbare blikken er op te staren en er gebruik van te maken. Wacht geen overdreven wonderen; de mensch is niet geroepen en wordt niet gedwongen om die aan te nemen. Dat is duidelijk, de wereld ligt in het booze. Gods Christus komt tot redding. Eeuwen verloopen en de zonde neemt weer de overhand, maar niet ten tweeden male brengt de Vredevorst in persoon dat offer; dat kan en mag de goddelijke rechtvaardigheid niet toestaan, maar nu wordt de Jacobsladder gebracht en geplaatst op aarde in een tijd, waardoor hetgeen geheel onder de asch bedolven was, weer opgewekt en hen die struikelden over al het onbegrijpelijke, dat ze niet konden verstaan en vatten, wordt daardoor veel opgehelderd en hen, die aan een eeuwig leven twijfelden, wordt gezegd: Het is waarheid wat de Heiland zeide: Ik leef en gij zult leven. Waar liefde woont gebiedt de Heer den zegen. Lieve Elise, dank den Heer onzen Heiland dat Hij u vrienden zendt een van geest en een van hart en woeker met de oogenblikken dat ge te zamen zijt.

Amen, zeg ik op het gebed van dien vriend, Gods zegen ruste op hem en zijn arbeid. Hij zal eenmaal uw steun en uw hulp worden en zijn handen zullen reiken, waar de uwe te machteloos en te zwak worden. Zijn leidsman en verheerlijkte beschermer zal hem leiden en steunen, als hij altijd zijn stem volgt, een steun voor hem gelijk aan die van den goeden herder.

Op de vraag van bovengenoemden vriend of het noodig en goed was nog met het houden van séances voort te gaan, wordt geantwoord.

Gij hebt een leidsman en beschermer, die uw geheelen persoon beter nog kent dan ik, die nog zoo kort, slechts dezen dag met u ben geweest. Alles wat uwe krachten uitputten zou, zou ik u afraden om alles te sparen voor beter doeleinde, daar gij geen onderzoek noodig hebt tot overtuiging. Voor uw gestel zou ik u de meest mogelijke kalmte aanraden en veel, veel gebruik maken van de heerlijke vrije natuur. Laat het houden van séances u als een uitspanning zijn, zonder de vermoeiende inspanning van onderzoek. Maar als de leidsvrouw en beschermster van deze vriendin (God heeft mij die genade verleend) mag ik u wel dezen raad geven: bewaar uw hart rein, zuiver van elke valsche leering in deze heerlijke Nieuwe Bedeeling.

HEBT GIJ HET OOG OP EEN BEPAALDE DWALING?

Ja, op de leer der réïncarnatie — uwe opvatting van het lijden van onzen Heer is juist, God eischte geen bloedig offer voor onze zonde. God zou geen liefderijk vergevend Vader der menschen zijn — geen God Heilig en rechtvaardig, indien Hij den Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen gestraft had, maar het optreden van een rein man kon niet anders dan de vijandschap verwekken. Het heerlijke woord van den Heer, de geheel nieuwe leering wekten den haat, die Hem ten val bracht, doch door ons, moet het als een offer ons gebracht, gewaardeerd worden.

Mijne Elise, doe zooveel mogelijk uw voordeel met alles wat ik in de dagen dat ik nog bij u ben, u kan en mag mededeelen. Het is voor u als leidsvrouw, en gij weet wel dat ik u dat meer heb gezegd als profetesse, en het is voor de wereld in het algemeen, die arme menschen, die nog onder den druk van wereldzin en wereldwijsheid liggen. O, mochten zij toch eenmaal inzien dat de rechte levenswijsheid alleen te vinden is aan de voeten van den Heiland, eenmaal erkennen dat zijn macht alles kan, dat niemand eenig argument kan aanvoeren, dat hem tegenhoudt om tot Hem te komen, want alles kan

Hij uit den weg ruimen door den onpeilbaren schat zijner liefde. Bouw altijd daarop; ga met alle tekortkomingen tot Hem, niet alleen om vergeving, dat innerlijk wel het dagelijksche gebed mag zijn, maar ook voor hulp en opening van blinde oogen, van doove ooren.

Over het grootste wonder in hemel en op aarde weet niemand mensch, geest noch engel oplossing te geven; dit is het geestelijk mysterie. Wie kan den Heer der heirscharen begrijpen! Seraphims buigen zelfs het hoofd en bedekken hun aangezicht. Het is voor ons zoo onbegrijpelijk dat de nietige mensch zoo los over het Godsbegrip kan heenloopen, daar zoo kan rondgaan, genietende van alle voorrechten, die de goede, heilige, heerlijke God hem verleent, zonder te denken het zijn alle gaven — en, wie ben ik, menschenkind!

Als gij iets wilt vragen, want al is het bij u nog onbestemd op dit oogenblik, zoo zie ik vragen liggen — doe het dan gerust.

Wordt vervolgd.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

(Vervolg van blz. 200.)

Gister avond zag ik op naar den heerlijken sterrenhemel.

Bezoekt gij ook andere sterren?

Daarop ligt dikwijls ons moeilijkste werk en de sterren, die gij ziet, zijn wel, zooals gij zegt stoffelijk, omdat ze tot de voor u zichtbare wereld behooren, maar onze sferen ook als gij die zien kondet. Er zijn er onder waarvan ge zoudt vragen: is dat dan geen stoffelijke wereld? Gij begrijpt zeker onder stoffelijk het geheel vergankelijke. Neen, daar zijn sterren, die compleet een wereldbol zijn als de aarde en ook onderhevig zijn aan groote veranderingen in de natuur. Maar hier zelfs is ook afwisseling in de natuur, al heeft men niet die catastrophen zooals in de door stoffelijke wezens bewoonde streken. Wat maakt een eind aan het stoffelijke? De onstoffelijkheid, niet waar? Er zijn sterren van den eersten rang, waar geplaatst zijn zij, die eenmaal stoffelijke wezens waren; er zijn sferen daarboven en daar beneden liggende, weer door anderen in rang bewoond. Het is onmogelijk om daarvan zoo in eens een goed, en duidelijk begrip te geven, maar bedenk dat, wat onder stoffelijk verstaan wordt, verschillend is op te vatten. Zooveel ik mag, (dat moet ik eerst vragen,) zal ik u meer mededeelen, maar wees tevreden, wanneer er mij gezegd wordt: het is nog geen tijd daarvoor en het mag niet, alleen om den wille van wetenschap en kennis geopenbaard worden om weer ten duizendste en duizendste maal tot speelbal te strekken, als een bal heen en weder geworpen te worden.

MAGNETISCHE BEHANDELING.

Zoo is de behandeling goed en zij rust diep; dat moet nog sterker worden onder altijd zachte bedaarde behandeling.

Veel laten zien mag nog niet. Gij kunt niet begrijpen, onmogelijk, mijne Elise, welk een preparatie daarvoor noodig is, en wanneer ik u dat zeg en gij dat nu uit ondervinding gaat weten, zult gij te gelijkertijd kunnen nagaan hoe hoogst voorzichtig men op aarde moet wezen om visioenen voor waarheid aan te nemen. Wat u op Gods tijd zal gegeven worden door uw medium, hierop kunt ge zeker afgaan. Het verschijnen van personen uit onze wereld, daarover wordt ook zoo los heengeloopen en door lichtgeloovige, opgewonden en overdreven personen, dadelijk maar getast en gevoeld. Vooreerst zijn het zeldzaamheden om zulke personen, die daarvoor geschikt kunnen gemaakt worden, aan te treffen. De bewerking gebeurt van onze zijde op het netvlies en elk heeft geen oog dat voor het ontvangen van geestenbeelden geschikt is. Ik bedoel nu het zien in wakenden toestand. Neem een voorbeeld; staar eens op een helder verlicht voorwerp; sluit een oogenblik uw oog, kijk dan in een hoek der kamer of tegen een muur en gij ziet hetzelfde, hel verlichte voorwerp; evenzoo werpen wij de beelden die wij willen en mogen kunnen laten zien op het netvlies van het door ons daartoe bewerkte oog, zoodat de wakende, voor dat punt sensitieve, het beeld van den persoon ziet. En van daar het zoo onbegrijpelijk verdwijnen als zinkende in den grond of zwevende naar boven. Materialisaties- voel- en tastbare — hoe ook door ulieden uitgelegd, zijn en blijven voor ons nog onverklaarbaar.

Zoo stil bij u zittende heeft onze vriend H. u gadegeslagen. De slapte, die uw gansche gestel ter neer drukt, uwe opgeruimdheid onderdrukt, komt voort uit een restant van koorts, die ontaard is of liever verloopt in binnenkoorts; daarvoor moet gij de volgende pillen laten klaarmaken.

3 gr. zoethout. 3 gr. houtskool — 3 gr. alans wortel — 1 gr. salicyle. 48 pillen voor 4 dagen.

Daarna zijt ge de koorts geheel kwijt en zult ge van alles wat ge gebruikt, meer deeg hebben hetgeen nu nog niets geeft. — Doe het nu trouw, mijn beste, en als gij erg ge-

drukt zijt, neem dan een half glas water, een eetlepel oranjebloesem water en 30 druppels spiritus nitridulcis, dat maar eens per dag mag gebruikt worden.

Zie u over die gedruktheid heen te zetten en wees niet bezwaard van geest. Het lichaamslijden brengt het zijne er toe bij, maar toch moet bij zulke ontwikkelde personen de geest zich trachten te verheffen boven alle gemoeds- en ook wereldsche bezwaren. Toon, mijn lieveling, het geloof dat in u woont; ik ben u nabij en mag dit aanmerken als een zending van dien Vader, die nimmer zijne kinderen verlaat. Laat ik mogen zien dat ik dezen dag niet te vergeefs op aarde ben. Het hoofd omhoog en laat geen invloed van buiten toe de heerlijke vruchten van den boom des geloofs te plukken en te rooven.

O, Jezus! dat uw voorbeeld mij
Tot gids op mijne loopbaan zij,
Tot troost en richtsnoer voor mijn handel,
Tot Noordstar, die mij veilig leid'
Op mijne reis naar de eeuwigheid
Opdat ik als een wijze wandel
En juich, daar ik uw toekomst eer,
Mijn Jezus! Hallelujah! Heer!

Denk veel om dit lied op dezen dag.

Ik herkaalde daarop het oude lied dat mijne lieve moeder zoo vaak zong:

Wijk aardsch gewemel
Ik moet naar den hemel
Verhinder mij niet.

Zij antwoordde:

Zeg dit eens, lieveling; ik zeg er al vast amen op, die hand in hand met u wil gaan en u wil helpen opdat uw tred lichter worde.

Zwijg zonde, zwijg lusten,
Ik wil hier niet rusten
In 's vijands gebied;
Hoe dichter ik nader

Aan 't huis van mijn Vader,
Hoe sterker ik hijg
Naar de eeuwige woning,
Het feest van mijn kroning
Het eind van den krijg.

Ik merkte aan; gij hebt mij gisteren een raadseltje gegeven; ik dacht dat gij door alle muren heen kondt gaan en gij zegt: ik kijk door de glazen bij C.

Maar lieveling, verstaat gij dan geen beeldspraak meer. Ik hoop dat de jongen zich eenmaal scharen zal aan onze zijde en ik eenigszins op hem zal kunnen werken. Ik kijk door de glazen, dat is, ik sta nog in de verte tegenover dat huis. Het medium, ons medium, mijn medium gaat er heen; deze is de deur. Maar mijn lieve, verstaat GIJ dit niet?

Straks, mijne Elise, ga ik u verlaten tot Vrijdag. Echter zijt gij in mijne gedachten en gebeden en daarom laten wij die in deze heerlijke dagen opzenden tot den troon aan den hemelschen Vader en Weldoener, die ons den heerlijken Heiland toezendt om ons te brengen tot de erkentenis van zijne vaderlijke liefde. Heilig, heilig, heilig! is de Heer der heerscharen.

Zegen ook over ons medium. Waar menschen niet kunnen helpen; geen mensch is zoo groot, geen liefde zoo onuitputtelijk als van den Almachtige; dat zij haar troost en de grond van haar vertrouwen. Dag, lieveling, dag goede vriend — dat de liefde van het kind van Bethlehem u te zamen verbinde; draagt elkander in liefde.

DE PLAATSVERVANGSTER.

Zeer kalm en langzaam schreef ons medium.

Ik hoop, zooveel in mijn vermogen is, mij het vertrouwen van den hoogen en heerlijken geleigeest waardig te maken. Hare liefde liet u niet alleen, nu zij in de hoogste sferen

hoogtij viert. Gods opdracht, hare roeping vervult zij getrouw· Wij, die nog tot haar opzien, vierden vroeger feest en aanbaden en begroetten onzen Heer, onzen dierbaren, heerlijken Verlosser. Dat het lof- en danklied op aller tongen zij in deze dagen! Lof en eer door serafs, door engelen, door geesten, door menschen, worden Hem, die vrijwillig zijn hoogen troon verliet, toegebracht! O, welk een diepte van liefde! van wijsheid! o, welk een offer! o, welk een vrijwillige vernedering! o, welk een voorbeeld van gehoorzaamheid! Wat geeft gij — wat geef ik Hem in ruil? in dank? — daarvoor? Ach laat het een rein hart, een hart vol liefde zijn. Eere zij God in den hooge! Vrede op aarde.

24 Dec. 1888. A.

Mijn beste Elise, nu bij het einde van den tijdkring, op aarde zoo berekend, wensch ik dat de God der eeuwen, bij wien duizend jaren zijn als een dag, met u moge zijn bij het uit- en intreden; dat uw hart gestemd zij tot innigen dank, want onder al hetgeen gebeurd is, hoeveel leed het zij, Zijne liefde heeft u allen gesteund en gedragen, u moed en kracht geschonken tot op dezen oogenblik. Hij eischt dank, geloof en vertrouwen, dank voor alle goede gaven; geloof in zijne onuitputtelijke liefde en vertrouwen dat Hij de toekomst zal verlichten met zijne volheid en genade.

TERUGKOMST VAN DE BESCHERMSTER.

Mijn hartelijke welkomstgroet, mijn lieveling, duizende heilbeden uit den hooge van zoovelen als u liefhebben en dierbaar zijn Heerlijke feestklanken, feestbeden, heil en zegen, dat alles is niet in aardsche taal weder te geven, doch ik omvat het in een woord: de liefde van onzen Heiland en de barmhartige, vergevende genade van God, onzen Vader, zij met u, zij uw deel tot in eeuwigheid — steun op uwen weg, herstel van uwe krachten, nieuwe moed en levenslust om te arbeiden in den wijngaard van den Heer worde u geschonken door Hem, van wien en uit wien alles moet komen.

Hoe het feest hier was; dat beschrijf ik u niet, want hoe zou ik het kunnen. Er een aardsche voorstelling van te maken zou een groote heiligschennis zijn en zou maar al te zeer tot verkeerde voorstellingen leiden. Het was een feest van lof en dank en aanbidding, geheiligd door de tegenwoordigheid van onzen heerlijken Heer en Heiland. Weet ge wat ik u nooit te veel kan zeggen? Het is om uw leven in dank aan Hem te wijden, om voor Hem te doen wat uwe hand vindt om te doen. Hem lief te hebben en uit liefde tot Hem alles wat u nabij gezonden wordt, allen, die Zijne wijsheid tot u zendt, te leiden tot Hem, over uw eigen hart te waken, het te reinigen van alle verborgene kleine vlekjes, het wit te houden, opdat de Heer er geen spatje op ziet. Leven op aarde als zijnde in den hemel, maar toch de aarde niet vergeten, waar de voet nog op wandelt. O, beste Elise, hoe verheugd zal ik zijn, als ik u eens mag geleiden tot de plaats, die u hier zal worden aangewezen. Al het medegedeelde van hier, is nog geen honderdste part om u den hemel te leeren kennen. Bedek het aangezicht. Op de knieën. De Heer gaat voorbij.

Na een gesprek over de bezoeking der volkeren, verblijddo ons de beschermster met het volgende antwoord:

Ja, dat is goed, dat is de zuivere, ware opvatting en wanneer ik u een enkel stipje geef, één letter maar, dan beantwoordt gij aan de bedoeling waarmee het u gegeven wordt door het zoo zuiver voor uwe omgeving uit te werken. Alles komt van boven over een volk — welvaren, voorspoed, ziekte en dood en dit alles met de wijste bedoelingen, hoewel de gedragingen der menschen de aanleidende oorzaak zijn en niet de willekeur van den hoogen en heiligen God, die nimmer plaagt van harte, uit lust tot plagen. Zoo ook met den verschrikkelijken schouwburgbrand. Wij weten dat, omdat, indien

er levens bij vergaan, velen onzer daarbij zijn en dit velen zeer veel werk, zeer veel moeite geeft. Werd dit vermaak niet op een godslasterlijke wijze misbruikt, dan had dit geen plaats. Lees de getallen van die branden en nog krijgt de Heer geen gehoor. O, welk een blindheid, welk een werking van lage geesten op aarde, dat voor ons ook een bron is van verdriet, een aandrang tot bidden en voor velen hier tot volharding en strijd, den strijd ten leven; daarin helpe u allen de Almachtige. Hij verlosse u van den booze, beware u rein en in liefde te zamen.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN BESCHERMENGEL.

De vrije wil is den mensch van God gegeven; dien kunnen wij niet aan banden leggen, maar moeten altijd waarschuwen, altijd opwekken, altijd toezien of er nog een middel is, waardoor het menschelijk hart kan getroffen worden. Die taak, o gij weet niet hoe die in vele gevallen zwaar voor ons is; in enkele, en dit zijn helaas zeldzame gevallen, is die lief en aangenaam; maar van ons wordt geëischt een groote inspanning van kracht, van invloed en daarvan moeten wij verantwoording geven, dus om het gewoon uit te drukken — diegene, die aan ons op aarde worden toevertrouwd, worden aan ons gegeven, zooals het kind aan de opvoedster.

Nu komt de tijd dat dit meer bekend en erkend zal worden in de rechte goede beteekenis, en dit zal ook voor ons een lichtstraal op ons werk werpen en het gemakkelijker maken.

In de Katholieke kerk is men er meer mede bekend en al lang bekend geweest, doch onder de Protestanten is dit nog niet lang algemeen geworden en hiertoe werkt deze Nieuwe Bedeeling mede.

Het is niet om onzentwil, maar alleen om u, uzelf, dat ik u toeroep: Bedroef ons niet; maak onze taak niet zwaar! Laat de deur van verstand en hart beide wijd open zijn, opdat wij daarin kunnen komen. Wederstaat den Heiligen Geest niet. Begrijpt gij nu dat woord geheel? Wij hebben te zorgen voor het verdwijnen en verwijderen van die lage geesten,

waarvan er in dezen tijd legio's op aarde zijn, dat zij de overhand niet krijgen waar gij werkt. Gijlieden werkt mede door uw wil ten goede, door de dagelijksche bede om verlossing, maar vooral om hulp, om hulp, want des te nader kunnen wij komen. Bid, bid veel; het is de hemelsche telegrafie en het gebed vermag zooveel.

DE BESTE LESSEN.

De teleurstellingen en verdrietelijkheden in dit aardsche bestaan, dit zijn de eerste en beste lessen, die voor de opvoeding voor de hemelsche sferen gegeven worden, en niet geheel door onszelf wordt het huis gebouwd, maar liefderijke, ontfermende oogen slaan den worstelaar, den boeteling, den geloovige gade en hun werk is het huis te bouwen voor de vrienden, voor de lieve dierbaren, zooals op aarde vrienden onze woning dikwijls helpen inrichten; maar wanneer en hoe wij in die woning zullen mogen ingaan? dat is, het geestelijk en geheel innig geestelijk bestaan op aarde reeds, dat daaraan den stoot moet geven, door welke omwegen, door welke woestijnen wij er moeten komen! Misschien druk ik mij weer onduidelijk uit, maar het is niet te zeggen, maar toch wil ik en moet het zijn dat mijne Elise, hiervan ook het beste en duidelijkste inzicht krijgt. Lieveling, houd nu moed en werk in alles mede! De beste wenschen en beden zijn voor u van uwe beschermster.

Heb geduld; wees onderworpen en verheerlijk daardoor onzen Heer. Volg den raad u gegeven en houd u aan de liefde van uwe beschermster.

Denk nooit, lieve Elise, dat het te gering werk voor ons is, die door Gods genade reeds tot zalige oorden zijn opgeklommen — dat het voor ons te gering is om tot de aarde af te dalen; neen, vooral niet bij vrienden en bij hen, die we in ons aardsch bestaan liefde en achting hebben toegedragen. God, onze hemelsche Vader, strekt zijne zorg wel uit over het

geringste, ja, veel meer nog dan ge wel kunt denken en gelooven. En zouden wij dan, die als dienende geesten voor Hem staan, het te gering achten om onze zorg en onze werkzaamheden te wijden en uit te oefenen op die planeet, waarop onze bakermat eens dien naam van droeg — ik geloof dat ik mij daar weer niet juist uitdruk, doch ik bedoel, waarvan een gedeelte ons vaderland was.

Vergood ons niet zoo. Die vriend van gisteren had daarover juister denkbeelden dan gij. Hij begrijpt het onder het eervolle werk, evenals hij zeide dat het zijn lust zou zijn bij de minst ontwikkelden, bij de aan het stof geketenden te arbeiden. O, het is nog geen rentenieren hier! Dat wordt het, Gode zij dank, nooit en kan niet vereenigbaar zijn met het hemelsche leven. Arbeiden, arbeiden! Zelfs in de hoogste sferen. Alles tot eigen zaligheid, die in de hoogste hemelen bestaat voor het aangezicht van onzen Heiland.

Daarom deel ik, zoolang ik bij u en ons medium vertoeven mag in alle zorgen en in alle leed, al heb ik er een ander oog op, en al denk ik soms: »zij moesten liever danken voor het leed dan klagen. Toch, toch kan ik dat van ulieden niet vergen, maar u tezamen alleenlijk opwekken en aanmoedigen tot een volkomen vertrouwen op God, die alles kan wat Hij wil, die nimmer uit willekeur handelt, maar slechts de ontwikkeling en opvoeding voor het eigenlijk vaderland voor Zijne kinderen op het oog heeft.

Gij kunt er gerust op zijn dat ik van alle bemoeiingen en zorgen, geen enkele uitgezonderd, kennis neem.

En zoo begint deze tijdkring weer met een nieuwe teleurstelling! Och, lieveling, die gaan door! altijd door. Er zijn zoovele draden door 's menschen leven geweven tot zijne vorming en ontwikkeling om hem daarheen te brengen alleen te steunen op den Heer, den goeden medicijnmeester. O, lieveling, de dokters helpen; zij doen veel goed, maar ze zijn ook de werktuigen of zij het erkennen of niet. Wees sterk, heb goeden moed in onzen God.

Laat de magnetiseur toch altijd kalm wakker maken, want wanneer dat al te driftig gebeurt, krijgt het medium die onaangename zenuwtrilling. Hij moet altijd op zijn »qui vive'' zijn of ze in te diepen slaap raakt en iets aangeeft, waarop ge het moet houden. Gij begrijpt dat het voor ons de eenigste weg is om raad te geven — en zij spreekt dan niet altijd duidelijk; dus op alles letten en nooit vervaard worden; zij mag niet verder van wal steken en krijgt daar telkens aandrang toe. Vastheid van wil, gepaard met zachtheid en groote bedaardheid, dat is een recept voor onzen vriend, den magnetiseur.

Op mijne vraag of onze beschermster ook gedacht had aan mijn verzoek omtrent Hafed, schreef zij:

Zeker heb ik gedaan wat ik u beloofd had en heb het bevonden zooals ik u reeds gemeld heb dat mijn gedachten daarover waren. Het is zoo, die wijze, godvreezende, heilige geest is hier in de hoogste sferen. Het is waar dat onze hoogheerlijke Heiland een gedeelte zijner jongelingsjaren in Egypte sleet en daar door die wijzen werd opgevoed en rondgeleid en daar ook reeds teekenen van groote kracht deed; doch de onduidelijkheid van het verhaal (en overdrevenheid), de vele onwaarschijnlijkheden zijn veroorzaakt door de vele kanalen, waardoor de manifestaties moesten passeeren; gedeeltelijk door dien de aardsche mensch het niet vat en begrijpt.

In antwoord op ons gesprek.

Neen, mijne Elise, verontrust u daar niet over dat de waarheid des Heeren komt over bergen en dalen, dat die stroom moet vlieten over steenen en rotsen, eer ze tot een gelijkmatig kabbelende, voortstroomende beek wordt. Het woord des Heeren, dat is, de eeuwige waarheid uit deze sferen, komt zoo gemakkelijk niet tot de menschenkinderen. Strijd, moeite,

ja, een worsteling en een werken tot stervens toe benauwd, moet doorworsteld worden, wil de waarheid zegevieren en erkend, algemeen erkend worden. Is het niet bij elke hervorming op geestelijk gebied ten allen tijde zoo geweest? Dank slechts God dat er geen stroomen bloeds meer vloeien en het nu slechts met pennenstrijd wordt afgestreden. Sta vast. Houd vol. Heb moed. Breed is de weg, die ten verderve, nauw die ten leven leidt. Maar de Heer zendt zijn geest waar Hij wil.

Wanneer men God en onzen dierbaren Heiland in het hart draagt kan men nimmer ongelukkig worden. Opdat gij, mijn lief medium, dit bij volle bewustheid zoudt weten, want ik heb het u straks reeds gezegd, herhaal ik het nog eens.

Het aardsche leed, ja dikwijls en in de meeste gevallen scheppen de menschen het zich zelf, maar niet altijd is het een gevolg van overtreding. veel minder een straf; maar hoe men, hetgeen ons op aarde overkomt, opvat, daarin bestaat meestal de eigen schepping. Leeft er een werkdadig, een kinderlijk geloofsvertrouwen in ons, dan beschouwt men alles wat ons overkomt geheel anders; dan zinkt nimmer het hoofd op de borst, maar wordt met vertrouwen gelegd als aan de borst van den Vader. Overal waar duisternis is, dat is een tastbare, onomstootelijke wet, daar komt een lichtstraal, eerst de schemering en dan, dikwijls nog voor het einde, het volle licht.

> Wij spraken nog over de groote opoffering die het ons toescheen, dat een zalige geest die zoo verheven is, zoo intiem met ons kon verkeeren en nu haar vertrek vertraagd en uitgesteld moet zien om een heerlijke taak te beginnen, waarop de beschermengel antwoordde:

Neen, lieve Elise, dat moogt ge niet meer zeggen; wij kennen geen offers meer of tellen die niet zooals gij lieden denkt, zooals wij op aarde dit deden, als we iets moesten opgeven of verlaten wat ons lief was. Het werk wordt ons aan-

gewezen en wij weten niet anders dan onmiddellijk te volgen. Wij geven rekenschap van ons werk en, is dit door wereldsche omstandigheden, die om de hemelsche werkzaamheden (in onze buitengewone bedeeling niet kunnen veranderd worden) is dit werk nog niet voltooid daardoor of nog niet op de hoogte gebracht, waarop het moet zijn, dan wordt hier dit zeer redelijk in aanmerking genomen en dan vragen wij, vragen en weten wij (dit voorrecht hebben wij) dat de vraag beantwoord zal worden naar onzen wensch. Dus beste, geen sprake meer van opoffering — neen.

Ja, lieveling, dat behoort tot de zelfverloochening, die we ook hier altijd nog in beoefening moeten brengen, maar ook tot de liefdediensten en dit laatste treedt altijd op den voorgrond. Daarbij komt de plicht ons nadrukkelijk opgedragen om voor ons, tot overbrenging zoo geschikt medium, de grootste zorg te dragen. Wij zijn voor de leiding en opvoeding of opvoering daarvan even verantwoordelijk als een moeder voor haar kind, als een huisvrouw voor haar echtgenoot en degeen die onder haar staan. Verantwoording, lieveling, dat woord beteekent zooveel. Het is niet uit te spreken wat daar voor de eeuwigheid in ligt. Gij hebt mij gekend, hoe zwaar ik het leven opnam! en — — o, ik wenschte bij mijn overkomst hier dat ik het nog met meerder ernst had opgevat, met meer ernst, met verlangen uit de bron van een hooger leven. Doch nu weten de menschen meer, als ze willen, maar ook te zwaarder zal hunne verantwoording zijn.

Er zweven soms zooveel van de vrienden en voorgegane kennissen om u heen, die het wel eens vergund wordt een kijkje bij u te gaan nemen; en al denkt gij dat gij van zoovelen niets hoort, dat is altijd geen bewijs dat ze niets van u hooren; maar ieder kan zich niet altijd schrijvend kenbaar maken. Er zijn geesten, hoe ongelooflijk het mag schijnen, die dit nooit leeren vatten en zich zoodoende van veel geluk en vreugde berooven. Dit staat gelijk met menschen, die deze of gene kunst of wetenschap zich maar niet eigen kunnen

maken en daardoor missen wat een ander levensvreugde en genot bezorgt.

Neen, houd geen séance voor ge geheel beter zijt, want het is niet goed in deze kamer, en ge weet hoe nadeelig een kleine ongesteldheid op de mediums werkt.

Geloof nooit dat er een medium bestaat, waarvan niet een deel der hersenen wordt gebruikt het zij bewust of onbewust.

Ondanks mij zelf had ik door eenig geritsel stoornis veroorzaakt.

Hoe komt het, mijne Elise, dat gij zoo hebt vergeten dat onder de bewerking de grootste stilte moet zijn, dat gij die zelf nu gaat storen. Ik zal u verklaren waarom dat zoo hinderlijk is en voor de werking kwaad doet. Het fluïde is een damp, die door den magnetiseur wordt geworpen of geleid op het sujet. Neem nu een ketel kokend water, waarvan de damp uit de tuit komt. Zoolang er geen wind of beweging is blijft die in een bepaalde richting zich pointeeren, maar bij wind wordt de stroom verdeeld en afgeleid in de kamer en krijgen de levenlooze voorwerpen hun deel er van, daar ze niets aan hebben. In geval van den magnetischen damp is het dikwijls het beste deel, omdat de gedachten van den magnetiseur in de kamer afgeleid worden en van het voorwerp af dat op zulke oogenblikken alles alleen moet hebben. Gij zult mij begrijpen en er voor zorgen — u te verklaren wat eigenlijk dat fluïde wel is en waaruit het bestaat, zou mij onmogelijk zijn. Er zijn hier hooge, wetenschappelijke geesten, die dit kunnen: maar dat wordt eerst hier geleerd en begrepen.

Nu, lieveling, gij hebt kleine proeven van vooruitgang van ons medium gezien. Ik heb haar even laten begaan, omdat ik het voor u interessant vond te weten wat onze werkzaamheden zijn bij den magnetiseur terwijl hij zijn beste krachten geeft.

Het medium zag namelijk dat uit de vingers van den magnetiseur een glanzende goudstof stroomde en in gebogen lijnen op haar gekomen, door Du Potet en door mij werd opgenomen en weder over het hoofd van den magnetiseur teruggeleid.

(Dit is niet noodig bij jonge sterke menschen van 20—40 jaren) maar op later leeftijd wordt van hier uit daarvoor ook de noodige zorg genomen en helpen wij dat de kracht niet te veel uitgeput raakt. Zij zag helder, maar steeds in slapenden toestand, trouwens het ontwikkelen tot hoorend en ziend medium heeft alleen voor den persoon zelf waarde en voor u, die door ons medium zooveel mogelijk berichten van hier ontvangt.

Voor anderen beteekent het niets op heel enkele uitzonderingen na, want dan zeggen de lieden: het is verbeelding en gaan soms zoover zulke mediums voor krankzinnig te verklaren. Menig voortreffelijk hoorend en ziend medium is in zulk een gesticht en wordt daar werkelijk krankzinnig door de omgeving waarin het verkeert en de verkeerde behandeling. De tijd zal komen dat dit alles gehoord en gewaardeerd zal worden, maar de zon is nog maar even boven de kimmen en rijst langzaam, langzaam, maar komt eindelijk tot vollen glans.

Werk trouw in het werk u opgedragen; de glazen afvegen, opdat men de jeugdige zon niet door een nevel ziet.

Ik ga niet met het medium mede om de muziek te hooren, maar om de indrukken te bespieden en te regelen die het op haar maakt. Haar eerste gedachte waar ik mij zoo over verheugde was: zouden die menschen nu wel erkennen dat zij die heerlijke gaven van God hebben ontvangen? Zouden zij er Hem wel voor danken? en zij heeft daarvoor gebeden. Zeg haar dit tot haar eigen overtuiging.

Gij moest eens kunnen zien en beoordeelen, lieve Elise, hoe wij op al die aardsche zorgen en beslommeringen nederzien, te weten alle die de gedienstige personen betreft. Het dienen van elkander gaat hier op zulk een andere wijze;

maar dat is natuurlijk, omdat de hemelsche en geestelijke huishouding geheel anders is ingericht en geheel andere behoeften heeft. De grovere diensten waarbuiten men op aarde niet kan, die vindt men hier niet. Daarom heeft de goddelijke wijsheid en liefde op de wereld de verschillende standen verordend; door het verbreken van die goddelijke verordeningen maken de menschen zich zelf en elkander zoo ongelukkig. Zij sluiten de poort, die tot een eeuwige, heilige en onderlinge liefde leidt; maar ge lijdt er toch onder, nu ge uw aardsche kleedje nog aanhebt en in die, toch dikwijls ook zoo gezellige en goede omgeving zijt. God, onze Vader wil zijne kinderen wel eens laten zien hoe alles aaneengeschakeld is, dat er geen schalmpje uit den keten kan gemist worden, want het oogje dat nu uit uwen huiselijken keten valt, brengt dadelijk een groot ongerief. De liefderijke Vader wil de menschenkinderen ook wel eens attent maken op de eigenlijke waarde van hen, die dienend onder ons gesteld zijn — niet, dat gij u daaraan zoozeer bezondigt, maar toch moeten uwe beschouwingen over het dienstpersoneel meer en meer in harmonie komen. Och, die harmonie, waarover ik het altijd heb, niet waar? Gij weet niet hoe dit of dat noodig is om alles in hemel en op aarde tot zijn recht te brengen!

De ondergeschikten hebben over het algemeen weinig geestelijke ontwikkeling. Hun hart is zoo gehecht aan de wereld (in hun zin) en de grootschheid des levens, 't grootste zingenot, dat met de hooge zaken niets is aan te vangen. Zij — zij en de hoogste standen zijn helaas! maar al te zeer bevangen door dien tijdgeest van ijdelheid, van onzin en godsdienstloosheid. Wie er bekwaam voor is, op die rust de plicht daarin verandering te brengen. Wij hebben het er hier zoo menigmaal over en inspireeren zooveel wij kunnen, maar worden zoo dikwijls verkeerd begrepen. Gij beste, zijt ook verplicht met uwe pen daarvoor te doen wat ge kunt met uw helder begrip, met uw fijn vrouwelijk gevoel. Steunen behoeft men goede zaken niet altijd met geld. O, zeg dit toch aan ons

medium die altijd maar denkt dat ze niets doet als ze niet kan geven.

Nimmer overdrijving, noch in liefde noch in haat (afkeer) want die mag ook zonder overdrijving niet gekoesterd worden — maar gelijkmatigheid en harmonie in ons zelven en onze huiselijke omgeving. Gewoonte doet dikwijls denken dat het behoefte is om zoo of zoo te doen. Als ik mijn gedachten u zoo mededeel is het mij alsof ik nog met u op aarde rondwandelde of dat we zoo dicht bij elkander gezellig zaten te spreken. God is zoo goed dat de zaak, die opgedragen wordt, soms door zulke liefelijke beelden uit het verleden veraangenaamd mag worden.

19 November.

En nu, mijne beste Elise, hebt gij de overtuiging dat ik tot u zou komen, en gerust kondt ge zelf op uwe gedachten afgaan dat dit nu met een zegenbede zou zijn. Zegen! geluk! dat uit den Heer is; zijn almachtige bescherming, zijn zorg en hoede zij uw deel al den tijd dat zijne wijsheid u nog op aarde wil laten werken en tot in alle eeuwigheid!

Bij dat woord eeuwigheid zult gij denken dat het woord alle wel weggelaten kon worden. Neen, in alle eeuwigheid, dat ziet op de verschillende graden en trappen. Men kan evengoed zeggen tot in de hoogste hemelen. De liefde Gods make u bekwaam en sterke u tot alles wat Hij u oplegt en doe het u volbrengen tot zijne eer alleen. O, lieveling, beseft gij wel waarom uw leven weder is gespaard? Denkt ge wel aan de bedoeling daarmede? O, de Heer doe u altijd inzien, welke paden gij uit de zoovele kronkelende wegen moet uitkiezen om uw voet te zetten zonder uitglijden, want ook daar moet voor gezorgd worden, dat nu moet staan op het ons aangewezen spoor. Denk aan de weldaden en goedertierenheden Gods op dezen dag, zoo wijselijk toegelaten door hooger macht, op dat de menschen in gedachtenis zouden houden om te gedenken aan de leidingen van hun leven van hunne wieg af.

Dat ook daarin verbastering is gekomen, en gij weet niet,

hoe ook hierin, zooals in vele zaken de booze werkt, is zeer droevig. Gij, mijne beste, hebt op zulk een dag zooveel te herinneren, zooveel te danken dat in een dag uw nu nog zwak hoofd er door vermoeid zou worden. Maar nimmer te vermoeid om te bidden en te danken. O. vergeet dat niet. Vergeet niet tot Hem, die u ook van uw wieg af geleidde tot op dezen oogenblik, de oogen op te slaan met een vurig dankgebed, maar ook met de bede om meerder heiliging en volmaking om zijn hulp en bijstand tot aan en over het graf. Hoe gaarne schonk ook ik u bloemen, die veel meer nog versieren en uitdrukken zouden dan die winterplantjes, zoo arm uit hun nestje gerukt. Onze bloemen kunnen niet tieren in den aardschen hof; zij kunnen de aanraking van menschenhanden niet doorstaan. Clairvoyanten kunnen ze soms zien als een ander ze in de hand of op het kleed heeft, maar de verhalen van bloemen door geesten gebracht zijn even zoo legendarisch als de paradijsroos. Neen, is dit gebeurd, dan hebben menschenhanden aardsche planten daarvoor gebracht en is de arme mensch bekrompen genoeg om niet in te zien dat het voortbrengselen zijn uit dezelfde atmosfeer als waarin zij zelf ademen. Dit tot uw leering, lieveling, en nu ga ik u schriftelijk verlaten, maar blijf u omringen en steunen. Het hoofd omhoog! het hart naar boven. Van daar, van daar alleen komt onze hulp; van daar ook komen alle volmaakte giften, ook alle liefde- en vriendschapsbewijzen.

God! gij zijt mijn God,
Ik kniel vol eerbied voor uw troon;
Gij verkwikt, vertroost mijn ziele,
In het aanschijn van uw Zoon.
Jezus, die u zelf verzaakte,
Gij, gezegende en volmaakte,
Leer mij naar uw voorbeeld, Heer!
Stillen ootmoed tot uw eer!

20 Januari 1890.

Denk niet, lieveling, dat eenig orthodoxe het ooit aan het rechte eind heeft, al meent ge genoeg tot verschooning te kunnen

aanvoeren; zij doen het ter goeder trouw. In den tegenwoordigen tijd op aarde wordt zóóveel geopenbaard, zooveel gelegenheid gegeven om tot helderder en reiner opvatting te komen, dat bij de meesten, die bij die stijle begrippen blijven, het stijfhoofdigheid en moedwil is, als van degeen die ziende blind zijn. Er werkt zooveel toe mede om die ideeën te onderhouden; zoo weet ik dat ons medium dezen morgen als gezang bij zich zelve op zei: »Zoo gij in 't recht wilt treden. o Heer! en gadeslaan mijn ongerechtigheden, o God! wie zou bestaan."

Nu, die laatste woordenregel van dat anders, prachtige lied — »zoo wordt Gij Heer! met beving recht kinderlijk gevreesd?" Welk een heidensche opvatting om te beven voor Hem, dien onze Heiland ons heeft geopenbaard als een liefderijk Vader. De bedoeling was zeker ontzag, eerbied, maar al die verkeerde woorden kweeken wanbegrippen en hadden moeten worden nagezien en verbeterd in milder geest. Zij stijven de valsche en verkeerde begrippen van de heerlijke Godheid. God is onze zon, een heerlijk schild, o, onmogelijk is het zijne grootheid uit te spreken, onmogelijk, dat wie ook, mensch, geest, engel of seraf ooit tot de rechte kennis komen kan, want hoe nader men denkt te komen, zooveel te hooger stijgt de eeuwige heerlijkheid telkens. Die uitdrukking: wij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht is op den Heiland toepasselijk, maar niet met het oog op God.

Ik moest dat eens even in het midden brengen.

Het was dezen morgen eene half somnambulische, half mediamieke slaap en deze toestand geeft ons nog meer arbeid dan den magnetiseur.

't Is mogelijk, beste Elise, dat ik u later wel eens iets over den aard van dat werk kan mededeelen. Ons medium sliep onrustig door haar bezwaard en bekommerd hart. Zij leert zich toch zoo goed overgeven, dank zij de liefderijke genade van onzen Heer, maar nu werkte het bijzonder storend op haar. Ik mag gaarne met haar spreken, wanneer haar geest daartoe vrij genoeg is.

Zij zag vriend Du Potet, maar omdat die haar nog meer scheen te bezwaren, ging hij heen. Zij heeft van mijne kleeding gesproken als met een blauwen gloed overtogen. Ja, ze heeft gelijk en goed gezien; niet altijd is dat kleed geheel wit; en denk nu niet dat dit van meer of minder edele stemming afhangt. De kleuren, welke een minderen geestestoestand of gesteldheid als door een kleur- of bloementaal uitdrukken, zijn alle donker zwart; het ergste groen of grijs volgt — daarop donker bruin, dan donkerblauw en dan de overgang tot lichter kleuren, zooals wij op aarde lila of paarsch noemen; maar dan is de vordering al grooter, dan gaat het over in blauwe, lichte en heldere tinten. En zooals zij mij nu zag, nam ze een lichten, heel licht blauwen glans over mijn wit gewaad waar. Ik denk dat u dat wel belang inboezemt en daarom deel ik het mede.

Wanneer de clairvoyante een persoon mag zien, die tevens nog zijn diensten aan op aarde zijnde personen mag verleenen, dan wordt toegestaan dat hij zich aan haar vertoont, wat het gelaat betreft, zooals dat op aarde kenbaar was, om de identiteit te bewijzen aan degeen die overtuigd moeten worden. Zoo zag zij nu vriend Du Potet als een oud man. Toch was zijn kleed niet het kleed der aarde. Nu, voor dit keer voldoende. God zij u genadig naar zijne barmhartigheid.

Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven van nu aan. Is dit zoo? Als het goed wordt begrepen. Ja. Elke eenvoudige reine ziel, welke mate van geloof zij moge gehad hebben, maar telkens, al was het bij afwisseling, vertrouwende op den Heer, en op den Heiland — elke ziel sterft in den Heer, (die God niet opzettelijk verloochende) en rust van de vermoeienis en zorg van een leven, vol van teleurstelling en verdriet dat eindigde. En van dien stond zijn die dooden zalig en klimmen later met meer bewustheid van geluk tot geluk. Bij velen gaat het langzaam, omdat velen hun geluk op verschillende wijze opvatten, maar ieder wordt tot die kennis

gebracht. Dat is ook ons werk, mijne lieve Elise. Ik blijf nog geruimen tijd bij u.

Och, lieve Elise, mochten de kinderen der aarde nog op dezen hunnen dag bedenken wat tot hun vrede dient! Die verwerping van alles, dat teren op wetenschap alleen — dat alles willen begrijpen! dat voorthollen in eigengerechtigheid alsof er vernietiging op dit leven volgt! O, hoe droevig! hoe treurig! Zoo, op deze wijze in de voorbereidingsklasse te zitten! O, hoe velen, hoe velen zullen achteruitgaan als ze eigenlijk verhoogd moesten worden. God, de Heer is goed, is mild, o, geloof dit zeker, dat juist, als de aarde bezocht wordt, dit een bewijs zijner oneindige genade is. Laat ook uw stem ernstig hooren in uwe schriften wanneer gij er weder toe in staat zult zijn. God zegene u allen, ook onze vrienden.

Onze samenwerking was gestoord door de influenza, die ons medium zeer sterk had aangegrepen en hare oude kwaal weer had opgewekt. Mij ongerust makende over deze stremming met het oog op de groote behoefte van ons medium aan magnetisme, kreeg ik dit antwoord nadat zij gekomen was en geslapen had.

Het was onze vriend Du Potet, die haar heeft bewerkt, en wanneer het de omstandigheden toelaten, dit meer zal doen en zal aanwijzen hoe die ongesteldheid moet behandeld worden.

Mijn lieveling, grijp niet in — in het godsbestuur. Ook in deze zaak zijn uwe gedachten niet altijd zijn gedachten.

Als ge geloof hebt, hoe ge dan ook het eene en dan het andere betreurt, moet ge gelooven dat alles, alles moet medewerken om het werk Gods te voltooien; het een tot oefening van geduld, het ander om het geloof te versterken, hoe donker en scheef het ons soms voorkomt. Dit heeft zoowel betrekking op het traineeren van het magnetiseeren, als in de onaangename beoordeeling u dezer dagen te beurt gevallen. (Door Roorda en Ciccolini).

Geloof! vertrouw! Dit zijn geen woorden die alleen met de lippen moeten worden uitgesproken, maar die met de daad, met de werken zelf moeten bewezen worden. Vertrouw op God, vertrouw op elkander. Twijfel nimmer aan beide zijden aan elkanders goede trouw. Laat daar nimmer eenige aanleiding toe gegeven worden.

Bewaak het hart bovenal wat te bewaken is, want daar, daar alleen zit de schat, die voor de eeuwigheid bewaard en bewaakt, goed geborgen moet worden, opdat niemand daar iets van kan afnemen. Zet dien schat voor de eeuwigheid op woeker en bedenk wat onze heerlijke Heer leerde met de gelijkenis van de talenten. God zij met u.

Een sluier heeft over het menschdom jaren lang gehangen tot het Gods tijd was om nogmaals zijn groote genade te betoonen en menschen aan te vuren met heiligen ijver en moed, waaronder ook gij, mijn lieveling, met moed om dien sluier dapper op te lichten; eerst hadt ge een tipje moeten op wippen; dat ware beter geweest. Maar het geloof dat alles moet medewerken ten goede, staat ook hier vast. En voor uw eigen vorming is het zoo beter als het nu is. Hierover nog wel eens meer.

Reist moedig voort, mijne vrienden, merkt elke inspiratie op. Het komt van hier. Gij wordt beveiligd voor het booze, geleid ten goede als ge het gebed blijft beoefenen, die gemeenschap met den Vader, die eenige weg om er te komen, die zoo noodig is als de levensadem en waardoor het ons zooveel gemakkelijker valt tot u te komen. God geve u door Jezus, onzen Heiland dien geest des gebeds, were van u de trage handen en de slappe knieën en geve u zijn onmisbaren zegen.

Zaterdag vroeg het medium omtrent eenige zonderlinge verschijnselen in den afgeloopen nacht en kreeg dit antwoord.

Ja, mijn medium, het was onze groote dichter wel degelijk. Hoe verlangend ziet hij uit naar eene bijeenkomst, want hoewel verborgen voor de wereld uit vergeeflijke zwakheid, was hij toch in de Nieuwe Bedeeling geen vreemdeling. Ook hier is het: O o r d e e l n i e t. Het oordeel der menschen is zoo anders als het oordeel Gods. Vrees den Heer met liefde. Heb Hem lief en vrees daarom Hem te bedroeven.

OVER DEN STRIJD TEGEN DE PROSTITUTIE.

Als het in het geloof met biddend opzien tot God wordt ondernomen kan het gezegend zijn en wordt er een korrel gezaaid, die eenmaal vrucht moet dragen, al wordt die nog een tijd door het onkruid verstikt. Geheel ten onder gaat geen hemelsch zaad, want dat wordt bewaakt. Help en sta het voor zooveel een iegelijk kan. Later komt het als meer algemeen ook in andere handen en zal onder milder geest gaan werken. Bekommer u niet dat ge het niet met geld komt steunen. Het woord doet soms meer — de liefde zeker meer dan geld.

O v e r d e n s t r ij d v a n d e d o o r b r e k e n d e n i e u w e g e d a c h t e n s p r e k e n d, z e g t d e b e s c h e r m s t e r:

O, lieveling, wat vind ik dat een voldoening dat gij er zulk een juist inzicht in hebt. Het is te vergelijken bij een modderig water, waar een filter is opgezet, en daardoor kan niet alles te gelijk gezuiverd worden, want al dat vuile water kan de filter niet in eens bevatten.

Nu komen er eenige druppelen door, maar helder als kristal. Hoe lang zal het duren eer dat al dat vuile water gezuiverd is. Houd moed; volhard; wijk geen haarbreed af van de zuivere opvatting, en gij zult zien — hetzij op aarde of hier, hoe alles moet medewerken om eenmaal, God alles in alles te doen zijn. Smaadheid, toorn van medereizigers, het is onaangenaam, maar denk, denk aan den Apostel, die dankte dat hij werd waardig gekeurd smaadheid voor den Heer te

lijden. Dank den Heer in en voor alles. De liefde zij de sterke band die de eensgezinden in het heilig geloof verbindt en de liefde van Christus vermag alles.

OVER STANLEY SPREKENDE.

Nu kunnen de menschen zien dat het door hen onmogelijk geachte gebeurt en dus kan gebeuren; wanneer de oogen nu maar goed geopend zijn om eens na te denken, waarom de goede en groote God en Heer al die onmogelijk geachte zaken laat geschieden.

Wij zien hier dien loop der dingen om zoo te zeggen in éène maand in vergelijking met al die tijden en jaren, die er volgens de aardsche berekening voor verloopen. De versnelde gemeenschapswegen, dat nader brengen van land tot land, hetgeen leiden moet tot verbroedering der verschillende volken en natiën — dien weg moet het uit, wil het woord tot waarheid worden: God eenmaal alles in allen! De middelen nu reeds op aarde werkende, die middelen nu nog verborgen voor de menschen, maar reeds geopenbaard aan ons, die eenmaal de bewoners der aarde met nog meer verbazing zullen vervullen, zij zijn de werktuigen in Gods vaderhand tot bereiking van het groote, eenige doel: zijne erkentenis en zijne eeuwige vereering en aanbidding door elkeen — dat elke knie zich eenmaal buige, voor Hem buige. Die uitverkoren worden om zulke verbazende werken en uitvindingen, zooals de mensch zegt, te doen, ja, dit zijn grootendeels de onaanzienlijken, eenvoudigen, onder de kinderen der aarde, wier gezondheid niet door weelde is ondermijnd, wier geest daarom frisch en sterk is om van hieruit bewerkt en geïnspireerd te worden.

Juist de eenvoudigen, om velen op het denkbeeld te brengen en de vraag te laten doen: vanwaar die kracht? vanwaar die kennis? Gij weet het antwoord met velen, die oprecht geloof hebben en inzicht in de waarheid. Dat inzicht moet eindelijk algemeen worden. Gezegend die daaraan mogen medewerken! Gezegend de lippen die de waarheid dezer Nieuwe

Bedeeling mogen verkondigen! Gezegend ook gij, mijne Elise!

Door den magnetiseur moet nu de volgende keer, overmorgen, geheel zelfstandig gehandeld worden (niet op het briefje zien), zonder eenige onderbreking. Zijn kracht was dezen morgen zeer sterk; dat is heel ongelijk bij hem. Daar valt niets aan te doen, want zijn leefwijze is zeer goed voor een magnetiseur.

Zaterdag komt Du Potet en dan hopen wij dat er een regel zal kunnen worden gemaakt. Alle wereldsche omstandigheden zien wij niet vooruit. Dit is bij velen een verkeerde opvatting en ons medium mag dit ook wel weten. Wij hebben zoo oneindig veel, dat wij moeten afwerken, dat wij geen moeite kunnen of mogen doen om in de toekomst voor de kinderen der aarde te zien, tenzij in bijzondere gevallen tot waarschuwing. Het is ook beter zoo, want anders zou die toekomst nog minder worden overgelaten aan onzen hemelschen Vader en zou er nog meer op de bewoners van ons heerlijk land gerekend worden en ze te hoog worden geschat. Het wonderlijke boven het wonderlijke zou dan nog meer gezocht en begeerd worden. Wees geloovig en geef alle dingen den Heer der Heerlijkheid over. Hem alleen alle eer in hemel en op aarde!

Weet ge, mijn beste, waarom ik zulk een geruimen tijd hier ben? Wel, om u, omdat ik weet dat ge anders bedroefd zoudt zijn en ik heb werkelijk u nog heel veel ernstigs te zeggen als de gelegenheid er zich voor opdoet, maar ook en wel voornamelijk om onze Angeline te leiden, die na deze beproeving te hebben doorstaan, met een hart vol liefde en vereering haar verdere taak bij ons zal vervolgen en krachtig worden tot de heerlijkste werken. Onbezoedeld van de aarde gegaan, is zij op de aarde teruggezonden om een blik te leeren slaan in de bewegingen en hartstochten der menschen. Gij begrijpt dat dit rein gemoed voor alle goed vatbaar is,

maar zij zou nimmer de aardbewoners kunnen helpen in deze of andere sferen, als ze niet eerst op aarde geweest was. Onze Heer is daartoe ook een volmaakte Middelaar door de ondervinding zelf door Hem opgegaard. Eer en heerlijkheid voor Hem in alle eeuwigheid! Amen.

Op mijne vraag of de beschermster vannacht omstreeks vier uur bij mij was.

In dezen nacht was ik hier en nog vele dagen en nachten zal mij dat vergund zijn, omdat gij mijn kracht en steun noodig hebt na alles wat ge physisch hebt geleden, om weer langzamerhand tot krachten te komen. Ik bedoel tot versterking van den geest, die weer aan zijn taak moet. Gij bemerkt dit zelf, lieveling, aan den meerderen lust en opgewektheid, ja, gij bemerkt mij altijd, en als ge voelt, ik ben niet alleen, dan kunt ge verzekerd zijn van mijne nabijheid als ik weer op aarde mag vertoeven, of anders van de nabijheid der andere vrienden, die met mij de taak deelen.

Mijn goede vriend de magnetiseur zal van zijne vriendin wel een raad willen aannemen. Zeg nooit tot een somnambule: »ik kan er niets aan doen." Gij kunt altijd helpen als gij zelfstandig optreedt met het verlangen kalmte en hulp te verleenen. Gij kunt elk onaangenaam gevoel wegnemen en verdrijven; twijfel er nooit aan. Wanneer gij de zonnevlecht goed vrij maakt door luchtige passen zijwaarts en langs de ruggestreng eenige keeren afstrijkt, zal het altijd helpen, en zoo dit nog niet voldoet, opnieuw in slaap brengen door alleen de beide handen vast te houden en bij het wakker maken zeer krachtig afnemen, geheel tot de voeten. Schok nooit het zoo onmisbaar geloof en vertrouwen, want dit zou haar meer wanhopig maken dan iets ter wereld. Er is zulk een nauwe band, zulk een fijne draad, daar mag geen knoop in komen — altijd het sujet geloof en vertrouwen inboezemend werken.

Ja, lieve Elise, wij bemoeien ons alleen op geestelijk gebied met de kinderen der aarde, onze broeders en zusters in onzen Heiland. Om hen ook iets te doen vinden werpen wij soms iets voor hunne voeten en openen dan hunne oogen opdat ze duidelijk zien wat er ligt en het oprapen en bekijken en omkeeren en dan duidelijk gevoelen, dat is iets van groot nut voor mij, van groote waarde. Het is een steen der opmerkzaamheid, die doet nadenken, en de kracht en glans die daarvan uitgaat, heeft een opwekkend vermogen om tot zelfonderzoek aan te sporen en kracht te geven om van binnen zelf te gaan zoeken, of daar niet iets is dat uitgeworpen, totaal moet worden uitgeroeid. O, vind veel zulke steentjes — uw voet wordt dan in den echten, waren zin: een vind-medium.

Gelei- en beschermgeesten.

Hebt ge u nooit verwonderd, waarom geen uwer eigen betrekkingen uw bescherm- of geleigeest is? Dan kan ik u dit zeggen dat: òf ze staan in een anderen werkkring — òf ze zijn er niet voor geschikt — niet wat hun eigen persoonlijkheid betreft, maar door de gesteldheid dergenen, die ze beschermen en leiden en vormen moeten. Hoe nader de betrekking soms, hoe minder invloed; hoe meer er gezegd zou kunnen worden bij ernstige vermaningen, ja — maar u kent mij toch beter en weet de omstandigheden alle. Neen, daarom wordt de juist geschikte persoon genomen, die werken kan zonder aanzien des persoons en toch liefde genoeg heeft om aan zijn of haar heil te werken en geen rekening zet op het een of ander ter verontschuldiging.

Het is een heerlijk, doch moeilijk en zwaar werk dien opgedragen arbeid zoo te volbrengen dat men van dat talent ook goede verantwoording aan den Heer kan doen. O, welk een dwaas begrip dat men alleen na den overgang naar hier verantwoording zal moeten geven van het toevertrouwde. Het over veel zal ik u zetten doelt op alles wat ons hier te doen wordt gegeven. Men gaat in tot de vreugde des Heeren, ja, maar toch in tot hooger arbeid, nieuwe verantwoorlijkheid

voor den Heer. Hij zegene mij en de mijnen — u en de uwen.

Daarom, mijne lieve Elize, ben ik immers bij u gekomen, tot u gezonden om u te helpen, voor te lichten, te steunen in zulk een grootschen en ernstigen en heiligen arbeid als gij, wel zooals gij dacht, vrijwillig op u hebt genomen, zonder toen te vermoeden dat de inspiratie, die zoo sterk u dreef, uit den hooge kwam. Ik heb alles gelezen en lezende is het zoo heerlijk vrij van alle lichamelijke belemmeringen te zijn en dadelijk alles te kunnen doorzien, waar de mensch in zijn aardsch kleedje dagen voor noodig heeft. Of onze heerlijke Heiland zich ooit persoonlijk na zijn heengaan van de aarde vertoonde voor clairvoyanten of zich anders door mediums gemanifesteerd heeft — ik zet er een groot vraagteeken achter. Ik weet niet alles, maar zou het op goede gronden zeer betwijfelen. Zonder een van de kinderen der aarde te kort te doen, maar of er bij u beneden een kring, zoo gevormd en uit zulke verheven, reine individuen samengesteld, zou gevonden worden, dat de Heiland daar zou komen — of er verder onder de mediums één zou zijn, zoo rein! zoo onschuldig, zoo sympathiek voor den Heiligste der Heiligen, dat de Heiland door hen of door haar direct zou werken . . . .

Dat antwoord bevredigt u niet; gij wacht van mij iets zekers, iets, waarop ge voortbouwen kunt, maar bedenk dat ik niet op alle plaatsen der aarde ben, dat ik niet in alle sferen ben, en wanneer ik de eene plaats bezoek, kan er op een andere wel iets voorvallen dat ik niet weet; daarom blijft er voor mij hier een ? staan in deze zaak. Mijne overtuiging te vragen is iets anders — of druk ik mij niet goed uit — mijne overtuiging aan u te zeggen, meen ik, en dan geloot ik, dat hier eene vergissing heeft plaats gehad, waarschijnlijk door een visioen uit den droomring voor een reëel gezicht te houden bij een half voltooid medium. Wij zien den Heiland dikwijls; wij hooren Hem spreken; maar wordt ons niet gevraagd, dan zal geen enkele het ondernemen (tenminste van hen, die staan zooals ik nog sta), om tot Hem, den Heerlijke,

het woord te richten. Den aardschen koning nadert ook niet elk mensch, al is die soms ook hoog in rang. Daarom kan vooreerst van dat onderwerp aan Hem zelf te vragen geen sprake zijn. Het zou weer door de vierde of vijfde hand moeten gaan.

De geest, die in den kring (van den heer Melchers in Amerika) verscheen, is mogelijk gekomen in zijn naam, want was het een kwade geest, dan zou hij niet aanmanen tot een heilig en rein leven.

> Ik vrees dat er wel huichelgeesten zijn, die dat ook wel eens doen om ingang te vinden.

Mogelijk is het ook dat een geest door een hoogere afgezonden, zijn zending zoo opvat dat hij zich verplicht acht zich voor te stellen als den lastgever.

Evenwel betwijfel ik het of het iemand, die slechts tot de 2e sfeer is opgeklommen, zelfs zou durven onderstaan zich voor den heerlijken Heiland uit te geven, veel minder een uit de hoogste sferen. Daarom is het voorzichtiger nooit iets onder de oogen van hen, die tot de waarheid gebracht moeten worden, te brengen dan dat, waarvan gij zeker, ja innig overtuigd zijt. Gij ziet nu, gij wordt door uw innerlijk gevoel gewaarschuwd, en om u, mijn lieveling, verder te raden en te steunen, is uwe beschermster bij u.

Kon ik u, mijn beste, maar eenige zwakke voorstelling geven, Hem bij iets vergelijken; (maar ik weet niet het geringste op te noemen, zooals ik het zou wenschen van onzen Heiland) dan zoudt gij het nog dieper betreuren hoe het mogelijk is geweest, dat gij ooit aan Hem hebt kunnen twijfelen of zelfs iets minder aan Hem hebt dank geweten, of nooit aan Hem als aan dien heerlijken, waarachtigen Verlosser meer hebt gedacht . . . .

Hoe dikwijls is uw schrijven over godsdienstige waarheden

meer een verstands- dan hartswerk geweest. Maar nu, gij komt nader, al nader en zult eindigen met als de Maria van Bethanië, aan Zijne voeten zittende. Bij Hem is alles te vinden; alles, alles wat wij noodig hebben. Hij is alleen de weg, de waarheid en het leven en Hij brengt allen nader tot God — nader, nader.

Of men er ooit bijkomt?? Zie, zoover de hemel van ons afblijft, zoover als men een luchtbal omhoog ziet stijgen en die er in zitten denken: nu komen wij dicht bij den hemel of de hoogste regionen van de blauwe lucht — en dan telkens ziet en ondervindt dat die hemel, die lucht nog hooger, zoo niet bereikbaar is. Zoo is het met het naderkomen tot God, den Heer, den God Israëls, maar ook den God der Christenen, ja, de Schepper van alles. Hooger, altijd hooger. Maar de Heiland brengt ons nader en nader. Zoo blijft het waarheid: Niemand komt tot den Vader dan door mij. O ja, laat woelen en strijden en worstelen. Zijn geest werkt, doortrekt als een zuurdeesem de machten, en de duisternis wordt door Hem eenmaal overwonnen, door Hem, den Koning der Koningen.

Het medium rees op en schreef staande, mij wenkende om ook op te rijzen:

Amen! Jezus Christus, amen!
Ja, gij zult in 't groot heelal,
't Rijk der duisternis beschamen,
Tot het niet meer wezen zal.
Woon, o Heiland in ons midden,
Leer ons strijden, leer ons bidden!
Amen, heerlijkheid en macht,
Worde U eeuwig toegebracht!

Neen, daarin heeft onze magnetiseur gelijk, het mediumschap is niet alleen voor beschaafden en ontwikkelden; de geringste, de armste aardbewoner kan die gave hebben; maar hoe hooger de ontwikkeling van geest en hart, hoe harmonischer die beiden zijn gevormd, hoe beter en vertrouwbaarder de mani-

festaties zijn. De geringste mediums worden soms tot de grootste physische manifestaties gebruikt, ja, er zijn millioenen mediums, maar er zijn ook millioenen geesten, die elk hun geschikt individu zoeken en kiezen, en zoo zijn al die mediums van natuur uit de laagste klassen, niet te benijden — om niet te spreken of hetgeen op hen afschiet te vertrouwen is; och, het is zoo duidelijk; ga, en zie in de wereld bij u maar rond. Heerlijke gaven zijn ook wel eens het deel van den gering geborene — maar komt hij tot een hooger trap zonder leiding? zonder onderricht, zonder inspanning? Immers, neen.

Over de behandeling van mevrouw A.

Ik vertaal voor het gemak van ons medium voor Du Potet. Zonder zware suggestie uit te oefenen, moet ge toch uw wil tegenover haar in stilte laten werken. Magnetiseer met den vasten wil dat zij zal slapen, zonder iets te zeggen. Komt ze in den magnetischen slaap, dan is er veel gewonnen. Ga maar langzaam met geduld voort, tot het seizoen beter wordt; vooral moet door u het vaste geloof in haar worden overgeplant dat, wanneer zij in een zuiveren magnetischen slaap kan vallen, dit haar herstel kan zijn. Gij moet dit niet veronderstellender wijze zeggen, maar met zekerheid. De idee moet in haar aangehaakt worden. Wij doktoren zeggen niet — of in zeer hopelooze gevallen — de waarheid, daar de halve genezing afhangt, dikwijls althans voor het grootste deel — van het vertrouwen, de hoop en het geloof. Dus, wanneer gij haar blijft bewerken, moet het eene behandeling van geheel de persoon zijn, haar geheel vol fluïde brengen, van het voorhoofd af — nooit op het hoofd en zoo ten voeten uit — en de vaste wil bij u: zij zal slapen en de bede vooraf tot den eenigen Medicijnmeester, die kracht tot genezing aan u kan geven. Dit laatste middel is zoo noodig voor den magnetiseur, en daarom dat de eenvoudigsten soms zooveel genezende kracht kunnen uitoefenen, omdat ze altijd er om vragen, er om bidden, indien ze eene genezing willen beginnen. Zoo dacht ik ook niet altijd, of liever, ik deed niet

altijd zoo, ofschoon ik mij toch in deze krachten afhankelijk wist en gevoelde; doch nu weet ik dat mijn beste genezingen, waarin ik slaagde, die waren, waarin ik mij het afhankelijkst stelde. Ik moet heen en zend u mijne beste wenschen. (voor Du Potet.)

O beste, wat wordt voor alles gezorgd en hoe waar is het woord:

O, goedheid Gods, nooit recht geprezen!

Die goedheid omringt alle menschenkinderen. Hij laat zijne zon opgaan over boozen en goeden. Och, dat alle oogen geopend werden om die zon te zien zijner liefde; dat aller oogen sterk genoeg waren om dat licht te kunnen verdragen. Oefen u en de uwen daarin.

Door mijn lang verblijf bij u, komt er wel eens, door de mij achtergelatenen een geval voor, evenals bij u, mijn beste, waarbij het hoofd geraadpleegd moet worden en degeen, die ik aan het hoofd in mijn plaats gesteld heb, niet altijd daarvoor berekend schijnt te zijn. Nu is alles goed en o, het gaat hier steeds alles in liefde — liefde, die wij reeds van onze geboorte op aarde ondervonden en niet begrepen of miskend hebben, komt hier tot zijn recht en doet de oogen opengaan voor die innige, onuitsprekelijke liefde, waaraan alles zijn oorsprong, bestaan en voortduren te danken heeft.

Enkelen, enkelen gevoelen dit reeds voor hun overgang naar hier en brengen een kleinood mede, dat hier op den hoogsten prijs wordt gesteld, want liefde, goed begrepen, geeft liefde weerom en de vrucht is een heilige, reine dankbaarheid aan de eeuwige bron van alle goed. Eere zij onzen God en Vader, Dank, eeuwige dank onzen Heer en Heiland, die alles aan ons gaf en nog geeft.

Het is zoo gemakkelijk gezegd: wij zullen séance houden — maar wordt er bij gedacht dat het een uur is van verkeer met hemelingen! dat in dat uur de Jakobsladder gereed is

gezet. O, laat diepe ernst, diep gevoel van eerbied toch allen bezielen, want de hemel is nader, en laat elke séance vruchten afwerpen voor den hemel. Anders is het werk te vergeefs.

> Woensdag werden wij verrast door een schrift van onze lieve beschermster; ik meende dat het medium vooreerst niet zou kunnen schrijven; het bevatte een antwoord op de gedachten, die mij de laatste dagen vervuld hadden, doch die ik niet aan het medium geopenbaard had en verbaasde mij zeer.

Ja, mijne beste Elize, dat ge hoe langer hoe minder tevreden zijt met uw werk, dat telkens meer tracht te volmaken, is ook een vrucht des geloofs. Het geloof werkt zoo wonderbaar; werkelijk, het is een groote heerlijke gave, tot zelfonderzoek dringende, maar dan ook de kracht uitwerkende tot volmaking, tot vorming naar het beeld van onzen heerlijken Heiland, die altijd op aarde en ook hier nog dit arbeiden aan de volmaking, vergezeld van zelfkennis, van zelfonderzoek, van groote gestrengheid in de eischen van onszelven voorop zet. Hij, het afschijnsel van God in den rechten zin, is om de nauwe betrekking Gods zoon geheeten en gelijke eer wordt Hem gegeven in de hoogste hemelen, want Hij is de plaatsbekleeder van dat heerlijks wezen, wien te zien den dood zou veroorzaken. Neen, God te zien zooals Hij is, moet nooit letterlijk opgevat worden. O, groote liefde en rijkdom van barmhartigheid, dat de heerlijke Heiland de afgezant is der goddelijke liefde en grootheid:

Kniel, zondig mensch voor Jezus neer!
Geef Hem, den grooten lijder, eer!

Wordt vervolgd.

IN MEMORIAM.

UIT »HET TOEKOMSTIGE LEVEN".

Na een langdurig ziekbed overleed in den avond van 13 Juli 1904 te 's Gravenhage, Mevrouw Elise van Calcar, geboren Schiotling, een der meest bekende vrouwen van onzen tijd en ongetwijfeld de grootste pionierster in Nederland van de geestelijke strooming, die sedert de Rochester-kloppingen, kerk, wetenschap en maatschappij langzaam maar zeker doortrekt en nieuwe levenssappen zal schenken.

Op den 19en November 1822 geboren te Amsterdam, genoot zij aldaar en in het landelijk Barneveld op de Veluwe een opvoeding en leiding, die haar geschikt maakten voor de gewichtige taak, die haar blijkbaar was toebedeeld en die zij met zooveel opoffering, energie en toewijding zou vervullen. Haar vader was een man van groote ontwikkeling en wijsgeerige kennis, hare moeder van een poëtisch-mystiek begaafde natuur. De schrandere vraag-grage kleine Elise had bezwaarlijk een ouderpaar kunnen bezitten, meer geschikt voor hare levensroeping. Zij leerde meer uit de gesprekken met hare ouders dan uit boeken. Die gesprekken waren van grooten invloed op de verdere loopbaan dezer vrouw.

Gedurende hare leerjaren, dus nu ruim 65 jaren geleden, bezocht zij met haar vader den grafkelder van M. Az. de Ruyter in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. De beschouwing door het glazen deksel der kist van het »bleek gebeente" en de »luttele hoopjes stof op den bodem" leidde tot de bespreking van de onsterfelijkheid van den mensch, waarin de vraag haar over de lippen kwam: »Vader, is er buiten het geloof geen stellig bewijs van een leven na dit leven?' *)

*) Op de Grenzen van Twee Werelden 1877, blz. 121.

Deze vraag en het onvoldoende van het antwoord wekten bij de jeugdige filosofe de begeerte om dit stellig bewijs te zoeken. Haar verder leven is een beantwoording geworden dier eeuwenoude vraag. En toen zij na vele jaren ernstig onderzoek het stellig bewijs in het Spiritualisme gevonden had, trad zij manmoedig in 1877 op met haar Tijdschrift »Op de Grenzen van twee werelden, onderzoek en ervaring op het gebied van het hoogere leven", dat door haar tot heden onafgebroken werd voortgezet, om der wereld de blijde boodschap van het Toekomstige Leven te verkondigen en proefondervindelijke kennis van het zieleleven van den mensch te verspreiden en te bevorderen.

Het Spiritualisme werd het hoofddoel van haar verder leven, maar daarnevens verloochende de aanvankelijke onderwijzeres en latere institutrice hare liefde voor het kind niet. Het bewaarschoolonderricht trok haar voortdurende belangstelling. Zij was zelfs eenigen tijd inspectrice van dezen tot heden nog zeer verwaarloosden tak van onderwijs. Het ligt niet in de lijn van dit tijdschrift de groote verdienste uiteen te zetten die de arbeid van Mevrouw Elise van Calcar heeft voor het onderwijs van het jonge kind, noch de lauweren te doen glanzen, die zij op literair gebied veroverde, voor zij openlijk als verdedigster van het Spiritualisme optrad.

Wij noemen slechts: Frederik Fröbel, Hoe hij opvoeder werd; Fröbels methode; De kleine papierwerkers; De hoop der toekomst; Maandblad voor de bewaarschool (1861—1864) enz. Hermine, een familieroman, die bij het verschijnen zooveel beweging in de godsdienstige wereld in 1850 veroorzaakte; Een ster in den nacht, een historische roman van blijvende letterkundige waarde; De dertiende, 12 predikanten-typen; Johan Stephen van Calcar, Hist. roman enz.

Haar openlijk optreden in 1877 voor de nieuwe geestelijke strooming, die algemeen zoo weinig begrepen en daardoor niet gewaardeerd werd, bleef niet zonder gevolgen. Haar roem als schrijfster begon te tanen; aan haar lettervruchten na dien tijd

gepubliceerd: De Eedgenooten, hist. roman; Kinderen der eeuw en het vervolg De vruchten van het gezaaide en De Tweede Pinksterdag om anderen niet te noemen, werd weinig of geen aandacht geschonken. De algemeene hoogachting en waardeering voor hetgeen zij voor de bewaarschool deed en schreef begon te verflauwen, het aanhangen en verdedigen van het »Spiritualisme" wierp een donkere schaduw over hare verdiensten en over haar leven. Toch is zij blijven voortgaan, gesteund door haar trouwen echtgenoot H. C. van Calcar.

De invloed van haar arbeid ging aanvankelijk langs »stille paden", van huis tot huis, van vriend tot vriend. Deze kloeke vrouw was tegen alle openbare vertoon. Langen tijd was zij zelfs tegen het houden van openbare voordrachten tot ook zij in 1897, dus op 75-jarigen leeftijd, den tijd daartoe rijp achtte en hare openbare conferenties begon.

Al moge het ook enkelen van hare volgelingen soms toegeschenen hebben, dat de zielegrootheid dezer vrouw schuil ging in de juiste belijning harer meeningen, niemand zal hare groote verdiensten, bewezen aan de verbreiding van het »Spiritualisme" betwijfelen. Zij was dan ook eerelid van de twee oudste Spiritualistische Vereenigingen in ons land: Veritas en Harmonia.

Treffend was ook de deelneming bij de teraarde bestelling op Nieuw-Eik-en-Duinen van het stoffelijk overschot dezer kindervriendin, dezer eenige kampioene voor de Spiritische beweging in Nederland. Jhr. Mr. R. O. van Holthe tot Echten schetste het groote verlies geleden door 't overlijden van de Overledene, die echter van ons is heengegaan een schat van kennis van het geestelijk leven achterlatend en de herinnering aan de hulp en voorlichting, die zij velen heeft geschonken. Ds. M. Beversluis huldigde de ontslapene als lichtdraagster op het gebied van het geestelijk leven, in wie bewaarheid is geworden het woord: de weg des Kruises is de weg des Lichts, maar ook de weg des Lichts is de weg des Kruises. Dr. K. H. E. de Jong herinnerde aan de miskenning en vergui-

zing op letterkundig gebied, waaraan de arbeid van de Overledene als banierdraagster van het Spiritisme heeft blootgestaan, doch hield zich overtuigd dat eenmaal het Nederlandsche volk met dankbaarheid terug zal denken aan deze eminente vrouw. De heer W. van Gulik bracht namens zijne Vereeniging »Veritas" een dankbare hulde aan hetgeen door de dierbare afgestorvene op het gebied van het Hoogere leven was verricht. De Voorzitter van Harmonia meende het eerelid van den Spiritischen Broederbond in Nederland niet beter op deze plaats te kunnen eeren dan door het levensdoel dezer groote vrouw den omstanders in herinnering te brengen: de verkondiging der blijde boodschap van een Toekomstig Leven, het stellig bewijs van een leven na het sterven. Ds. Beversluis sloot deze indrukwekkende, aandoenlijke, doch verheffende plechtigheid met een gebed, waarna de grijze echtgenoot van de betreurde overledene ten hoogste aangedaan dankte voor de betoonde belangstelling.

Het kwam ons voor als een schoon symbool, toen twee mediums van stand en ontwikkeling ons onmiddellijk na de begrafenis mededeelden dat zij den indruk ontvangen hadden, dat de ziele van deze veelgeliefde, gedragen door de essence der talrijke schoone bloemen en kransen en bovenal door de ware woorden aan de groeve gesproken als het ware opwaarts gedragen werd.

Dit trof ons te meer daar te midden der schoone natuur in den top van een der hooge boomen nabij het graf een vogel gedurende de gansche plechtigheid zijn lof- en danklied kweelde.

Moge de ziel van Mevrouw Elise van Calcar, alzoo gedragen door de vriendelijke en dankbare gedachten van hen die achterbleven, opwaarts zijn gestegen naar de vele woningen in het huis des Vaders, waar gewis de juichtonen en welkomstliederen haar zullen begroeten van velen, die haar daarheen zijn voorgegaan en vol liefde en dankbaarheid haar zullen opgewacht hebben.

IN MEMORIAM.

VAN MEVROUW ELIZE VAN CALCAR.

Gij zocht het licht. Uw smachtende oogen staarden
Als kind, als maagd omhoog naar 't blauwe azuur,
Of zij daar niet één enkele straal ontwaarden
Van 's hemels glans, van 't heilig pinkstervuur.

En toen gij stondt bij wat op aard nog restte
Van Neerlands held, den man van moed en kracht *)
En 't zaagt, hoe 't al tot stof verkeert ten leste,
Onwederstaanbaar voor verdervingsmacht.

Toen vraagdet gij: »Is daar geen licht ontstoken,
Dan wat 't geloof in 't donker graf verspreidt?
Heeft dan den mensch altijd 't bewijs ontbroken
Van voortbestaan en van onsterflijkheid?"

Gij vondt het licht. Uw eerlijk hart erkende
De gave Gods in wat slechts dwaasheid scheen;
Het licht, dat straalt te midden der ellende,
En troost verspreidt in smart en droef geween.

De boodschap, door den Vader zelf gezonden,
Gebracht door hen, die ons zijn voorgegaan,
Werd door uw hart een hemelsch licht bevonden,
Ofschoon miskend door 's menschen ijdlen waan.

---

*) In haar tijdschrift »Op de grenzen van twee werelden" (Dl. I bladz. 117-121) verhaalt Mevr. E. v. Calcar, dat zij met haren vader den grafkelder van Michiel de Ruyter bezocht, en daar kleine hoopjes stof op den grond onder de kist met het gebalsemde lijk zag liggen. »Is er," zoo vroeg zij haren vader, »buiten het geloof geen stellig bewijs voor een leven na het sterven?", welke vraag door haren vader ontkennend beantwoord werd.

Gij **bracht** het licht. Vrijmoedig luid getuigend
Van wat gij wist een gave van den Heer,
Trotseerdet gij den smaad, u willig buigend,
Al drukte 't kruis uw teedre schoudren neer.

O, hoeveel licht gaaft gij aan droeve harten,
Stil treurend om hun »dooden in het graf" !
Uw woord verdreef dra rouw en bittre smarte;
't Was 's Vaders liefde, die aan ons u gaf.

Van eeuwge liefde tot de verst verdwaalden,
Van eeuwig leven na den aardschen nacht
Getuigdet gij, terwijl uw woorden maalden
Het leven, dat na 't sterven ginds ons wacht.

Een kind des lichts te zijn was steeds uw streven,
Volgling van Hem, die 't Licht der wereld heet.
In needrigheid zocht ge ook als Hij te leven,
Verspreidend licht en troost in smart en leed.

In 't rijk des lichts, in 't Zomerland daarboven
Is ook voor u een heerlijk huis bereid.
Daar zal uw tong den Vader dankbaar loven,
Die uit deez' nacht u naar het licht geleidt.

M. BEVERSLUIS.

HET HEENGAAN VAN MEVR. E. VAN CALCAR.

Nog betreklijk onverwacht bereikte ons het bericht, dat zij, die zoo lang en zoo getrouw op post gebleven was als getuige van het licht, door het Spiritualisme verspreid, op bijna 82-jarigen leeftijd was heengegaan naar het land, waarover zij niet moede werd te schrijven, ondanks de vele miskenning en verguizing, die daardoor haar deel was.

Reeds geruimen tijd aan het ziekbed gekluisterd en verhinderd haar werk voort te zetten aan het pas door haar begonnen geschrift »het jonge leven" bleef zij lang moed houden, en hopen, dat ook nu weder de instorting van krachten voorbijgaan en zij nog een wijle gespaard blijven zou. Maar weldra begon zij te beseffen, dat nu eindelijk het einde van haar pelgrimsreis naderde, dat zij de pen niet meer ter hand nemen zou om door hare geschriften voort te arbeiden aan de zoo geliefde en zoo getrouw vervulde taak. Toen ik haar de laatste maal bezocht, nu zes weken geleden, vond ik haar zeer achteruit gegaan; en ofschoon haar echtgenoot nog altijd herstel verwachtte, gevoelde ik het wel, dat geen herstel te verwachten was van het versleten reiskleed; maar wel een volkomen herstel van kracht voor Elize van Calcar zelf, door het afleggen van dat kleed.

Zij is heengegaan; honderden staren met weemoed haar na; enkelen, die tot het laatst haar vriendschap en liefde genoten, zijn smartelijk getroffen; en daaronder niet het minst haar ook reeds bejaarde echtgenoot. Maar al is zij naar het lichaam niet meer met ons, naar den geest zal zij ongetwijfeld nog lang met ons blijven; en in hare geschriften blijft zij spreken ook nadat zij gestorven is. Haar tijdschrift »Op de grenzen van twee werelden," dat reeds voor zoovelen ten lichtbaken was, zal dat nog lang, nog voor velen zijn. Wie weet hoe lang nog na haar heengaan zullen hare werken licht verspreiden in vele harten en zullen velen, die nooit het voorrecht hadden haar persoonlijk te kennen, toch haar leeren hoogachten en liefhebben.

Zaterdag den 16den Juli werd haar stoflijk omhulsel ter aarde besteld op »Nieuw Eik en Duinen", de nieuwe begraafplaats van 's-Gravenhage. Een groot getal vrienden en vereerders waren reeds lang vóór den tijd geschaard om de geopende groeve, die haar stof zou opnemen. Eindelijk naderde de stoet, de lijkbaar, voorafgegaan door een baar, beladen met kransen en gevolgd door den grijzen echtgenoot en eenige vrienden. Onder een plechtige stilte werd de kist boven het

graf nedergezet; en daarop werden woorden van waardeering gesproken door verschillende personen. De Heer Van Holthe tot Echten sprak, als vriend der overledene; ik sprak, ook als vriend en vereerder en tevens als vertegenwoordiger der vereeniging Excelsior; de Heer Van Gulik sprak namens de vereeniging Veritas en de Heer Göbel namens de vereeniging Harmonia; de Heer de Jong sprak een woord ter waardeering en noemde haar eene der merkwaardigste vrouwen van onzen tijd. Daarop nam ik nog eens het woord, om de hoofdgedachte van het Spiritualisme: de overwinning des doods, in het licht te stellen en in een gebed het volle gemoed uit te storten. Ten slotte dankte de Heer Van Calcar met gebroken stem voor de vele liefde en eer aan »zijne lieve Elize" bewezen. Bedienaars van begrafenissen lieten daarop de kist in de groeve neder, en bedekten die met planken, om daarna de talrijke kransen en bouquetten op te stapelen — er waren o. a. kransen van de drie vereenigingen Excelsior, Harmonia en Veritas, — tot zij de ruwe planken geheel aan het oog onttrokken en het graf één groot bouquet geleek, waarvan de geur, als symbool van de liefde en vereering van zoovelen, omhoog steeg.

En zoo is dan hare plaats ledig geworden; en wij die haar werk trachten voort te zetten, worden geroepen die plaats weder te vullen. Niet in den zin, als zouden haar persoon en werk op den achtergrond gedrongen worden; integendeel, wij bouwen voort op het fondament door haar gelegd. Maar waar zij het werk moest staken, zetten wij het voort; en de banier van het Christelijk Spiritualisme, aan hare stervende hand ontzonken, worde door ons gegrepen en hoog gehouden. Moest zij jaren lang alleen den spot der wereld en de verkettering der »vromen" trotseeren, laat ook ons, haar voorbeeld volgend, getrouw getuigen, open en fier, van het licht, dat God over en in ons midden ontstoken heeft, ook mede door middel van zijne dienstmaagd Mevrouw Elize van Calcar.

(Sursum Corda!)

AAN MEVROUW VAN CALCAR.

In eurem Sterben soll noch euer Geist und eure Tügend glühn, gleich einem Abendroth um die Erde.

FRIEDRICH NIETSZCHE.

Ich möchte hingehn wie das Abendroth!
Und wie der Tag mit seinem letzten Gluthen . . .

Heengaan als het avondrood, als het licht van de sterren, als de geuren van de bloem wanneer zij sterven gaat . . . . Licht, glans en geuren, zij zijn eeuwig; zij stijgen op in de onverwelkbare, fijnste emanatie van de schepping. Als reeds de zon ten horizon verzonk, straalt op zijn schoonst de in vuurgloed badende hemel. De aarde donkert, schemer legert in de dalen, maar om haar hoogste toppen nog de laatste glorie van het licht. Zielen der menschen, die zoo moogt heengaan, het avondrood gelijk, dat aarde en hemel wijd omstraalt, wanneer de zon reeds in der golven afgrond zonk. In uw verblindend schitteren toondet gij des daags uw vlekken. Wie denkt daaraan, nu het zachtste purper, het reinste blauw, het diepste violet nog door uw stralenbreking het menschenoog van de aarde schouwend, stil verrukt? . . .

De ziel des menschen heeft haar geuren als de bloem, haar schittering als de sterren, gloed en kleuren als het avondrood. En in haar sterven zal het schoonste licht nog uit haar zijn en deugden stralen. Gelijk een vuurstreep aan den nachtelijken hemel, als een lichtstraal van een meteoor, voordat hij in het ondoorgrondelijke verzinkt . . . Die op de donkere aarde gaan, heffen het hoofd opmerkzaam op en zien het vuur en zeggen naar een oud bijgeloof . . . daar sterft een ziel . . .

Zoo groeten wij u, gezegend licht, nog eer ge in het duistere wereldgraf de vlammen van uw geest gaat blusschen. . . Maar als de Zon herrijst ge in het hemelsch land, gij, die

voor ons hebt gedacht, gewerkt, geleden! . . . Gij droegt den smaad van uw verheven denken, den tijdgeest ver vooruit. Gij waart niet in den tijd, maar in het eeuwige. Gij maaktet voor ons recht het pad, opdat de zwakkere voet niet struikelen zou, dáár waar uw golvende voeten henen zweefden . . .

De wereldgeest zet vallen, voor wie hem met denken pijnigt; maar er is een andere geest, die zich niet vangen laat, niet knevelen, die uit de slingers, door het vijandelijk vernuft om hem gelegd, het leven triomphantelijk bevrijdt. . .

Z ij vroegen slechts ruimte om te bouwen, een klein stuk grond om hun ten hemel stijgend huis te zetten. Nu wonen w ij rustig in de wijde zalen. Daar zijn op het Zuiden hooge ramen, heenblikkend over deze wonderschoone aarde naar het eeuwige Zonneland. Zij hadden geen tijd tot schouwen of tot rusten; zij moesten voort in den heeten strijd — maar in het mysterie van hun denken aanschouwden zij het voltooide werk...

Zij hebben gezaaid met zuchten en met tranen; wij zijn het die nu juichend oogsten. Der bloemen zaad, onooglijk klein, viel door hun nijvere hand in de donkere aardenvoren. Toen kwam de Zon; er daalde regen; de dauw des hemels viel als parelen op hun arbeid neer. En eensklaps was de aarde bont van schoone bloemen. Uit de windselen verlost, vliegt nu de vlinder, beeld der ziel, over al die lachende bloemenweelde... Wij zullen die tot onverwelkbare kransen winden; wij leggen in geheiligd denken, die op uw stille graven neer . . . maar met de vruchten van uw geest zal onze geest zich eeuwig spijzen; het rijpe graan als zuiver goud wuift over de wijde landen heen.

Brood, vrucht en bloem, versterking en verkwikking, oogenweelde — het is al aan u, gewijden van den Geest, gebenedijden die in de vreugd Uws Heeren binnengaat.

Jos. Giese.

ELISE VAN CALCAR.

Tandem felix.

Even buiten de woelige stad, aan den vriendelijken landweg, niet verre van Loosduinen, hebben wij haar stoffelijk omhulsel ter aarde besteld. Het was haar verlangen geweest daar op 't kerkhof — Nieuw Eijk en Duinen — te rusten. En trouwe vrienden droegen haar daarheen en stonden aan de groeve geschaard om haar te ontvangen. Woorden vol sympathie werden er gesproken en tranen opwellende in menig oog, toonden hoe lief men haar had.

En zij had er aanspraak op, zij die een geheel lang menschenleven vol liefde geleid had, ja alléén voor de menschheid geleefd had.

't Was Zondagmorgen, de dag volgende op dien harer begrafenis. Stemmig en plechtig klonken de kerkklokken, daarbuiten nog indrukwekkender dan in de woelige stad. Heel in de verte de dorpsklok; allen de menschen oproepende naar 't huis des gebeds.

Op den stillen doodenakker heerschte rust.

Vriendelijk wierp de zon hare gulden stralen over de graven en ook over de plek waar wij haar hadden ter aarde besteld.

Nog geurden de bloemen, de vriendelijke, stille getuigen, daar neergelegd door tal van vrienden en vriendinnen en hoog daarboven zong een vogel zóó schoon, zóó vroolijk, als ware er geen dood, geen scheiding, geen verbreken van banden die lief en dierbaar zijn.

— Tandem Felix —, — eindelijk gelukkig — klonk een geheimzinnige stem. En weer klonk er een vriendelijke stem, doch nu uit de groeve. Het was als riep zij het uit, dat woord van haren lievelingsdichter:

»Omgordt u, gij moet voort op d' onbekende wegen!
»De lampen aan! Straks komt de nacht!"

Hoe vaak had zij die schoone woorden van De Genestet niet tot hare woorden gemaakt en hoe vaak had zij de lendenen niet omgord, voortgaande op den langen weg haar afgebakend en aangewezen. Doch nu was de aardsche reis volbracht en het reiskleed opgeborgen. Een nieuw kleed wachtte haar. Zij wist het.

»Men noemt – de doodkist — wel eens de laatste woning — »des menschen. Maar 't is niet onze laatste woning. Niet »eens — onze woning. De kist, waarin uw reiskleed geborgen »wordt, als gij thuis gekomen zijt, is immers uwe woning »niet." Dit woord van den dichter Laurillard, was een harer lievelingsgezegden. En 't was mij staande voor haar graf als klonk 't mij op nieuw in de ooren, als riep zij 't mij toe met die heilige overtuiging, zooals zij alleen spreken kon, wanneer men tot haar kwam om troost en bijstand in dagen van rouw en leed.

Het geloof aan de onsterfelijkheid is het instinct onzer ziel, gelijk het zoeken van een ander land het instinct van den vogel is.

En getroost ging ik huiswaarts, dankbaar voor 't opwekkende levenswoord dat geklonken had tusschen en over de graven. Weêr klonken de kerkklokken en 't was mij als jubelden zij, samen vormende één harmonisch accoord, uitgalmende een lied van eeuwig leven en eeuwig voortbestaan.

Zachtkens zong ik mede, het schoone lied van de dichter Zeller:

»Weêrgegeven
»Aan d' aard', wat haar behoort!
»Schep moed! Uw dooden leven;
»Hun graf is hemelpoort."

H. d. V. v. d. S. Hzn.

EEN HULDE OP DEN KANSEL.

Naar men ons uit s Gravenhage bericht, werd op Zondag 17 Juli l.l. openlijk van den kansel in een der groote Haagsche kerkgebouwen door den Lutherschen predikant Ds. Wempe vermeld, dat Mevrouw Elise van Calcar tot op haar sterfbed de vaan der onsterfelijkheid had hooggehouden.

Genoemde predikant, dien we ook aan de groeve van onze pionierster opmerkten, verhaalde aan zijne toehoorders, hoe hij aan haar sterfbed had gezeten, na van te voren door haar te zijn onderricht, hoe de geesten onzer dooden ons omzweven en bij voortduring ons de bewijzen hunner blijvende liefde kunnen geven.

TER NAGEDACHTENIS VAN MEVROUW ELISE VAN CALCAR.

Met weemoedigen eerbied breng ik hiermede mijne hulde aan de onvergetelijke vrouw, die ik meer dan twaalf jaren het voorrecht heb gehad van nabij te kennen, die mij in moeilijke omstandigheden tot steun en bemoediging is geweest en ten allen tijde tot een ideëele opvatting van dit leven en een vast geloof aan eene hoogere wereld heeft opgewekt.

Wanneer ik er over nadenk, hoe weinig de goede wil, het groote talent, de onvermoeide werkkracht van Elise van Calcar waardeering hebben gevonden en hoe weinig notitie men over 't geheel van hare geschriften neemt, terwijl zoovele litteraire prullaria worden opgehemeld, dan kan ik een

gevoel van wrevel niet onderdrukken en zou aan de tijdgenooten het woord van den dichter willen toeroepen:

»(Ge) trapt een diamant in 't zand, en blikkert met wat glas!'
en dan moet ik onwillekeurig de vraag stellen en trachten te beantwoorden:

»Wat is toch de reden, dat zulk eene eminente persoonlijkheid niet meer invloed heeft uitgeoefend?

Draagt haar intellekt de schuld? Haar karakter?

Men heeft aan Elise van Calcar inkonsequenties, vooral wat theologische opvattingen betreft, verweten. Voor de rechtzinnigen ging zij te ver, voor de vrijzinnigen niet ver genoeg.

Het zij zoo. Maar weet men wel, hoeveel moeite het kost, zich aan de suggestie van eeuwenoude denkbeelden ook maar eenigszins te ontworstelen? En zouden die konsequente geesten het ooit zoo ver hebben gebracht, wanneer niet minder konsequente voor hen de baan hadden gebroken?

Elise van Calcar had eene enorme wilskracht en is van de fouten, die daarmee bijna onafscheidelijk gepaard gaan, niet vrij gebleven. Zij had eene ontzachelijke werkkracht (meer dan honderd geschriften zijn door haar uitgegeven) maar de opmerking schijnt ons gegrond toe, dat zij te veel heeft willen doen en vaak ook de uitwerking van datgene overnam, waarvan zij niet dan de leiding had moeten op zich nemen.

Wij durven de kritiek onder de oogen te zien, in de vaste overtuiging, dat eene eminente persoonlijkheid er door wint. Zoo ooit, dan geldt hier het schoone Turksche spreekwoord: »De sultan is rijk genoeg om nu en dan een slag te verliezen."

Het zijn trouwens ook niet de gebreken, waardoor Elise van Calcar den afkeer van zoo velen heeft opgewekt. Met meer gebreken en minder gaven wordt men nog algemeen bewonderd. De reden van de schromelijke verguizing dier groote vrouw ligt — wij weten het maar al te goed — in hare bemoeiingen op spiritisch gebied. En daarom juist treft ons die verguizing zoo smartelijk. Want al verwerpt men het

principe, waarvan zij uitging, of al oppert men bezwaren tegen hare wijze van uitwerking, dit ontslaat niemand van de plicht, om voor de geestkracht, waarmee de schrijfster onder financieele opofferingen en lichamelijk lijden den ongelijken strijd voor wat zij als waarheid beschouwde, acht-en-twintig jaren lang, tot aan haar einde toe heeft gevoerd, den diepsten eerbied te betoonen. En al vindt men haar geloof, dat een ieder na den dood zich tot geluk en zaligheid kan opwerken en dat niemand voor eeuwig verdoemd is, verschrikkelijk, dat is geen reden, om haar naam als schrijfster in een uithoekje der litteratuurgeschiedenis te stoppen (zoo ze er al inkwam!), want het maandwerk »Op de Grenzen van Twee Werelden" bevat ook uit een letterkundig oogpunt voortreffelijke stukken, en een roman als »De tweede Pinksterdag", even treffend van realisme als boeiend van verhaaltrant, weegt geheele paketten van »sexuaal-psychologie", zooals auteurs van moderne denkwijze ze produceeren, op.

Geen eenzijdige voorliefde doet mij zoo spreken, maar de meest nuchtere ondervinding. Ik heb bovenvermelden roman aan mijne kennissen, en die weer aan hunne kennissen uitgeleend; het boek heeft al eenige jaren bij ik weet niet hoevelen de ronde gedaan, en iedereen heeft het bewonderd. Ook zij, die aan de orthodoxe richting waren toegedaan. En terecht. Waarom zou men alleen maar van »Spiritisten" het goede niet op prijs stellen? Men doet dit immers met auteurs van alle mogelijke richtingen, om een voorbeeld te geven, met Goethe. Maar weet ge ook wel, lieve lezers, hoe Goethe zich over het Christendom en over Jezus heeft uitgelaten? Kent gij het epigram:

Jeglichen Schwärmer schlagt mir ans Kreuz im dreissigsten Jahre.
Kennt er die Welt erst, so wird aus dem Betrognen ein Schelm.

Die uiting staat volstrekt niet alleen. En toch zijn de gedichten van dien anti-christ ook in de handen van orthodoxen. Waarom dan zouden de werken van Elise van Calcar, die overal met vereering van Christus getuigt, niet in ieder Christelijk Nederlandsch huisgezin een plaats vinden?

Het doet ons daarentegen genoegen te kunnen zeggen, dat de verdiensten van de overledene op het gebied van paedagogie wél gewaardeerd worden, en zelfs in die mate dat wij hier dienaangaande niet behoeven uit te weiden. Slechts één feit willen we releveeren.

De »Biblioteca pedagogica ant'ca e moderna Italiana e straniera", een publicatie van het uitgeversgenootschap »Dante Alighieri" te Rome werd (in 1900) met haar werk over »Frederik Fröbel" geopend.

Prof. Saverio de Dominicis, die de redactie van deze reeks opvoedkundige werken op zich heeft genomen, schrijft dienaangaande in zijne inleiding, opgedragen aan prof. Francesco Torraca, directeur-generaal van het Ministerie van Openbaar Onderwijs onder meer het volgende:

»Ik heb genoemde bibliotheek met een boek van mevr. Elise van Calcar, die even beminnelijke als kloeke Hollandsche schrijfster willen openen, een boek, dat de zoowel in Italië als elders veelbesproken quaestie van de opvoeding der jeugd behandelt." (p. VIII.)

»De vertaling ervan is begonnen door prof. Adolfo Pick en voortgezet door mijn vriend Luigi Venturini, schoolinspecteur te Udine. (t. p.)

»Het boek van mevr. Elise van Calcar heeft voor mij groote waarde, omdat het eensdeels de positieve elementen, die den »Kindertuin" deden ontstaan, anderdeels de wijsgeerige beschouwingen, die er zich aan vastknoopten, helder in het licht stelt. (p. IX.)

»In de uitgebreide litteratuur over Fröbel ken ik geen boek, dat beter dan het genoemde een goed omschreven denkbeeld geeft van de wordingsgeschiedenis van den kindertuin, zoowel uit een zielkundig, als uit een maatschappelijk oogpunt; geen, dat ons zijn waren aard en struktuur, zijn reëele en praktische waarde voor de opvoeding beter doet begrijpen." (t. p. sq.)

Over die gunstige opname van een Hollandsch boek in den vreemde hadden al onze landgenooten zich ten zeerste moeten verblijden, maar — voor zoover mij althans bekend —

hebben slechts enkelen er hun aandacht aan geschonken.

Dan, alle verguizing heeft haar einde en schrijver dezes is er zeker van, dat een billijk denkend en alles in overweging nemend nageslacht Elise van Calcar als de grootste vrouw, die Nederland in de eerste helft der negentiende eeuw heeft voortgebracht, zal erkennen en eeren.

DR. K. H. E. DE JONG.

UIT DE PERS.

ELISE VAN CALCAR. †

»Ik reken mevrouw Van Calcar onder de begaafdste niet alleen, maar ook onder de nuttigste Nederlandsche vrouwen van tegenwoordig. Sedert meer dan dertig jaren*) dat zij voor de pers werkt, heeft zij in meer dan dertig geschriften denkbeelden neergelegd, die somtijds rechtstreeks, altijd zijdelings, maatschappelijke hervorming bedoelen; hervorming van de opvoeding bovenal. Uit hare boeken, chronologisch gerangschikt, leert men den loop kennen, dien in Nederland de openbare meening omtrent dit stuk gevolgd is. Die boeken zijn een kapittel uit de geschiedenis van ons land, in onzen tijd. Zij blijven ook dan belangwekkend, wanneer men besluit, dat de talenten der schrijfster geen hoogen dunk van onze gemiddelde ontwikkeling geven. Mevrouw Van Calcar's geschriften wijzen op leemten in de Nederlandsche beschaving. Zij wijzen ook op leemten in de beschaving van mevrouw Van Calcar zelve.

»Er zijn auteurs, die men leest als met een loupe. Met aandacht volgt men, van het begin tot het einde, den gang hunner gedachten. Elke zinsnede heeft een beteekenis; elk woord is eene bevalligheid of eene kracht. Geen syllabe wordt

*) Reeds voor 60 jaren schreef zij voor de »Maria" en »Martha" en het »Christelijk album" van Ds. van Koetsveld. (DE UITGEVER.)

door u overgeslagen. Neemt gij na eene poos hunne boeken weder ter hand, telkens ontdekt gij nieuwe schoonheden of vindt nieuw voedsel.

»Mevrouw van Calcar's werken daarentegen doen aan eene baai van Vigo denken, waar, op den bodem der zee, het wrak van een koopvaardijschip bedolven ligt in het zand. Door een gelukkig toeval is bij het zinken de kostbare lading gespaard gebleven; maar om deze te bereiken moet men zich van een duikertoestel voorzien, moet veel water en veel slib trotseeren, en bovenal zorg dragen, door een guttapercha buis in gemeenschap te blijven met de versche lucht."

Aldus leidde Busken Huet bijna een kwart-eeuw geleden zijn voortreffelijk overzicht in van de litteraire werkzaamheid der begaafde vrouw, die zich niet beleedigd gevoeld zou hebben, zoo zij van morgen gelezen had, wat onze correspondent in Den Haag over haar leven vond te zeggen.

Men ziet het — ook Huet kwam dadelijk met hare »nuttigheid" aan. Hervormster heeft zij stééds willen wezen. Veel nader dan de kunst heeft de opvoeding haar aan het hart gelegen. Toch mocht Huet in '80 eraan herinneren, dat zij »in het tijdperk van 1850 op 1860, laatstelijk in de afzondering van een eigen Noordbrabantschen dorpshaard, een auteur van naam geworden was."

Zijn haar boeken alle verouderd? Reeds in '80 werd haar verweten, dat men haar niet las »met een loupe". De kunst, welker waarde hierin zou liggen, dat zij wel met een loup kan gelezen, moest toch nog komen!

Enkele jaren geleden, bij haar tachtigste jaarfeest daarover geïnterviewd, heeft de gestorvene verteld, hoe zij schreef, hoe vlug haar pen altoos gegaan was — en duidelijk bleek de nieuwere wijze van werken haar uitsluitend raadselachtig.

Toch, al zal de herinnering aan de baai van Vigo in onzen tijd zich zeker niet minder snel opdringen dan toen Huet haar boekstaafde, wat hij schreef bijvoorbeeld over Hermine kan, dunkt ons, ook thans nog meegevoeld. Daar is poëzie en temperament — het vuur dat niet wordt uitgebluscht.

Zelfs de vergelijking met George Sand gaat nog op. Het zij vergund, ook dit fragment uit Huet's opstel over te nemen.

». . . . Dichterlijk is ook het beeld van een aanzienlijk jong meisje, Frances van Oldenstam, in mevrouw Van Calcar's eersteling. Door een diepgewortelden, onoverkomelijken weerzin tegen de orthodoxie harer huisgenooten, met vader en moeder aan de spits, is uit deze Frances eene sobere ongeloovige gegroeid, die, door Hermine's weldadigen invloed, zich uit haar pessimisme langzamerhand opheft en eene bezielde improvisatrice wordt.

»De geheele Hermine is dichterlijk, zoo men wil. Dichterlijker dan één der andere boeken van mevrouw Van Calcar, als men daarmede de opbruischende geestdrift van een jong gemoed bedoelt, dat door denkbeeldige wezens, schepselen van eigen fantasie en weerspiegelingen van eigen waarneming of ervaring, voor het eerst met kracht laat uitspreken wat daarbinnen omgaat. Heeft men de keus van het onderwerp (verborgenheden der zedekunde, godsdienstige strijdvragen), eenmaal laten gelden, dan zal men in onze nieuwe letteren niet gemakkelijk een tweede voorbeeld van zoo veel onstuimigheid in de behandeling vinden. Door eene soortgelijke hoogere aanblazing gedreven, trok in Indiana en in Lelia, andere eerstelingen, George Sand te velde tegen hetgeen zij vooroordeelen noemde, of verheerlijkte zij hetgeen als eene zuiverder waarheid door haar erkend werd."

(N. Rott.)

Elise Van Calcar. †

Men meldt ons uit den Haag:

Treffend was de deelneming, hedenvoormiddag in zoo ruime mate betoond bij de teraardebestelling op Nieuw Eik en Duinen van het stoffelijk overschot van mevr. Elise van Calcar.

Talrijke belangstellenden en geestverwanten, onder wie vele dames, volgden de onder bloemen bedolven lijkbaar grafwaarts.

Vele opschriften op kransen getuigden van innige liefde en waardeering voor de trouwe kindervriendin, voor de vrouw die naast haar geestelijk werkzaamzijn, schier haar gansche leven wijdde aan het heil van de jeugd. Geen wonder dan ook dat 't een kinderhand was, die op het ter nauwernood gesloten graf de eerste bloemenhulde bracht.

Door onderscheidene aanwezigen, meerendeels behoorende tot hare volgelingen of tot spiritistische vereenigingen, bonden of genootschappen, werd aan de groeve het woord gevoerd.

In de allereerste plaats schetste jhr. mr. van Holthe tot Echten het groote verlies, geleden door het overlijden van Mevr. Van Calcar, die echter is heengegaan, nalatende een schat van kennis en eene herinnering, dat zij voor velen een hulp is geweest met raad en daad.

Ds. Beversluis van Barendrecht huldigde de ontslapene als lichtdraagster op het gebied van de wetenschap en van den godsdienst, aan wie bewaarheid is geworden het woord: de weg des lichts is de weg des kruises, maar tevens: de weg des kruises is de weg des lichts. Deze spreker, evenals later dr. K. H. E. de Jong en anderen brachten in herinnering de miskenning en verguizing waaraan mevr. Van Calcar als banierdraagster van het spiritisme heeft blootgestaan. Woorden van dank en hulde werden gesproken voor het vele door de dierbare afgestorvene op het gebied van het Hoogere Leven verricht, aan welke geestelijke werkzaamheid gepaard ging een heldere kijk op de dingen van dit aardsche leven, welken zij niet naliet aan te wenden tot nut en heil van hare medemenschen, niet 't minst van de jeugd.

Met gebed werd de plechtigheid door ds. Beversluis beëindigd, waarna de grijze echtgenoot van de betreurde doode, ten hoogste aangedaan dankte voor de betoonde belangstelling.

(N. Rott.)

Elise Van Calcar.

Mevrouw Elise Van Calcar, geb. Schiotling, is gisteren op den laten avond op bijna 82-jarigen leeftijd hier ter stede ontslapen.

Velen zullen met oprecht leedwezen kennis nemen van het heengaan van deze merkwaardige en hoogbegaafde vrouw, die gansch haar arbeidzaam leven gegeven heeft in dienst van de menschheid, en niet weinigen tot zegen is geweest. Vooral als opvoedster der jeugd nam mevrouw Van Calcar in ons land en in 't bijzonder in de stad harer inwoning een eereplaats in. De methode van opvoeding, waarvan zij zooveel heil verwachtte voor de toekomstige mannen en vrouwen, mocht zij, vooral in haar laatste levensjaren, die haar door de liefdevolle toewijding van haar hoogbejaarden echtgenoot en vriendenkring zóózeer werden veraangenaamd, meer en meer in toepassing zien brengen. En 't is wel haar grootste vreugde geweest nog vóór korten tijd, dag aan dag, vlak naast haar woning, den »kindertuin" te mogen bezoeken, de fröbelinrichting door haar gesticht en met zooveel succes werkzaam, dat in een ander gedeelte der stad een gelijksoortige school moest worden ingericht.

Mevrouw Van Calcar, die ook als schrijfster haar verdiensten had en nog tot kort voor haar dood gelegenheid vond haar beginselen op 't gebied van het zieleleven in haar tijdschrift: »Op de grenzen van twee werelden, onderzoek en ervaring op 't gebied van 't Hoogere Leven" neer te leggen, zal door zeer velen, die haar en haar arbeid hebben leeren waardeeren, diep worden betreurd. Bij verschillende gelegenheden trouwens, laatstelijk nog op haar tachtigsten verjaardag, bleek ondubbelzinnig hoe hoog Elise van Calcar, in wie ook haar echtgenoot, de heer H. C. Van Calcar, zooveel verliest, werd geapprecieerd als edele vrouw, als trouwe vriendin, als schrandere paedagoge, als kindervriendin vooral ook.

(Het Vaderland.)

Elise Van Calcar. †

Gisteravond is mevrouw Van Calcar, na lange ongesteldheid, overleden. Zij was geboren 19 November 1822, en had dus nu den leeftijd van bijna 82 jaar bereikt.

Mevrouw Van Calcar heeft een leven van moeite en strijd gehad, waarbij zij moedig heeft stand gehouden, en waarvoor velen haar dankbaar zijn.

Zij heeft in ons land den stoot gegeven tot de oprichting der Fröbelscholen.

Groot was hare liefde voor het kind, waarvan dit ijveren voor een verstandige opvoeding in de zeer jonge jaren getuigt. De vruchten van dit haar werk zijn nog elken dag te zien, in de Fröbelinrichting, den »Kindertuin", die haar zoo lief was, waarvoor geen werk haar te zwaar, geen moeite te groot was.

Mevrouw van Calcar was voorts geestdriftig aanhangster van het spiritisme. Velen zullen zich, als uiting daarvan — want zij was een vrouw die niet schroomde uiting te geven aan wat haar gemoed vervulde — velen zullen zich nog wel de voordrachten herinneren, die zij eenige jaren geleden des Zondagsmiddags in het hôtel Beau Séjour over dit onderwerp gaf.

Ondanks haar toen reeds hoogen leeftijd, wist zij haar auditorium te boeien en zelfs mee te slepen.

Het door haar opgerichte Maandschrift heeft zij tot aan haar dood blijven steunen met haar invloed en haar pen.

Bekend is haar werk: »Op de grenzen van twee werelden", waarin zij hare ervaringen neerlegt op het gebied van hooger leven. Zij hield ook séances in haar woning in de Weimarstraat, die altijd gekenmerkt werden door hoogen ernst, gevolg van diepe overtuiging.

Als schrijfster is mevrouw Van Calcar bekend geworden door een serie werken, alle ten doel hebbende de verheffing der vrouw uit elken stand, dienstboden niet buitengesloten. Van haar zuiver letterkundigen arbeid is door talloos velen haar roman »Hermine" gelezen.

Van haar laatste werk was haar trouwe echtgenoot de uitgever. Aan hem had zij een grooten steun, ziels- en geestverwant als hij in den vollen zin van haar was.

Haar sterven thans op hoogen leeftijd zal door velen in stad en land met droefenis vernomen worden, niet het minst door hen, voor wie haar vriendelijke woning in de Weimarstraat altijd openstond. Dat komt omdat zij, niettegenstaande haar levendige deelneming in zaken van algemeen belang, toch nooit opgehouden heeft v r o u w te blijven.

Laat ons eindigen met nog eens in herinnering te brengen de schoone dichtregelen, waarmee Louise Stratenus haar op haar 80sten verjaardag begroette, en waarmee ze zoo ingenomen was:

Heil uwer die uw taak
Verricht hebt in Gods kracht,
Wat sikkel er ook zwaaide.
U wacht een heerlijke oogst:
D e v r u c h t e n v a n 't g e z a a i d e.
Een onuitdoofbaar licht:
E e n s t e r i n o n z e n n a c h t.

(Dagblad van Z. H. en 's Gravenhage.)

ELISE VAN CALCAR. †

Hedenavond te half negen is mevrouw Van Calcar, na lang ziek geweest te zijn, in haar woning in de Weimarstraat overleden. Den 19en November van 1902 maakten wij in dit blad melding van haar 80-jarig geboortefeest en publiceerden we een sonnet, aan de jubilaresse gewijd door mevrouw Hélène Lapidoth Swarth, die in haar vooral heeft geëerd een der eerste vrouwen, die zijn opgekomen, in den meest waardigen vorm, voor de rechten der ontwikkelde vrouw en dat in een tijd, toen er heel wat meer moed toe behoorde dan thans, om in het openbaar te belijden dat men zich als vrouw niet per se de mindere rekent van den eersten den slechtsten man.

Mevrouw Van Calcar heeft tweeërlei nagestreefd in haar lange loopbaan: zij heeft hier niet alleen over Fröbel geschreven en voordrachten over den beroemden paedagoog gehouden, maar ook practisch zijn methode leeren kennen en in toepassing gebracht, eerst in een opvoedingshuis voor meisjes te Wassenaar; het allerlaatst in haar school in de Weimarstraat alhier. Men weet hoe zij voor haar streven de belangstelling mocht wekken van wijlen H. M. Koningin Sophie, een belangstelling, die zich op de vriendelijkste wijze uitte en aan de herinnering waarvan de oude vrouw tot het laatste toe haar gemoed verwarmde.

Verder was mevrouw Van Calcar een overtuigde spiritiste, volgelinge van Emanuel Swedenborg, over wien zij in 1882 een werk schreef dat van geestdriftige bewondering getuigt. In 1877 stichtte zij een maandschrift dat tot het eind van haar leven is blijven verschijnen en grootendeels door haar werd gevuld: Op de grenzen van twee werelden (»onderzoek en ervaring op 't gebied van het hoogere leven'). Thuis, heeft zij langen tijd spiritistische séances gehouden en hier, in Den Haag, ook een serie voordrachten over spiritisme of — liever — spiritualisme, waar zij menigeen onder de overtuigden wist te stichten door haar hoogst zedelijken ernst en door haar gemoedelijke manier van spreken heel wat van haar volgelingen heeft getroost.

Als letterkundige heeft zij zich een zekeren naam verworven, hoewel zij als zoodanig minder bekend is dan door haar zeer talrijke geschriften over opvoed- en zedekunde, als De omgang met dienstbaren, Tabitha, De steen der wijzen, De dubbele roeping der vrouw, De macht der eerste indrukken, enz.

Onder haar belletristiche werken zijn het meest bekend geworden Hermine (1850), Eene star in den nacht, historische roman over Savonarola (1853) en De Eedgenooten (1888).

Trouw heeft haar echtgenoot zijn begaafde vrouw bijgestaan, den laatsten tijd ook als haar uitgever. Evenzeer als

zijn gade overtuigd spiritist, heeft hij haar voornaamste streven van den laatsten tijd volkomen kunnen waardeeren en dat moet voor Elise van Calcar een groote moreele steun zijn geweest.

(N. Courant.)

Elise van Calcar. †

Mevrouw Elise van Calcar, geb. Schiotling, is gisterenavond op bijna 82-jarigen leeftijd hier ter stede ontslapen.

Velen zullen met oprecht leedwezen kennis nemen van het heengaan van deze merkwaardige en hoogbegaafde vrouw, die gansch haar arbeidzaam leven gegeven heeft in dienst van de menschheid, en niet weinigen tot zegen is geweest. Vooral als opvoedster der jeugd nam mevrouw Van Calcar in ons land en in het bijzonder in de stad harer inwoning een eereplaats in. De methode van opvoeding, waarvan zij zooveel heil verwachtte voor de toekomstige mannen en vrouwen, mocht zij, vooral in de laatste jaren, die haar door de liefdevolle toewijding van haar hoogbejaarden echtgenoot en vriendenkring zoozeer werden veraangenaamd, meer en meer in toepassing zien brengen. En het is wel haar grootste vreugde geweest nog voor korten tijd, dag aan dag, vlak naast haar woning, een kindertuin te mogen bezoeken, de Fröbelinrichting door haar gesticht en met zooveel succes werkzaam, dat in en andere gedeelte der stad een gelijksoortige school moest worden ingericht.

Onze medewerkster May schreef, vlak voor den tachtigsten verjaardag van de nu helaas ontslapene, woorden die wij nogmaals willen afdrukken om te geven een beeld van deze begaafde vrouw.

»Ik wenschte kennis te maken of liever de kennis te hernieuwen met de bijna tachtigjarige dewoonster van het huis in de Weimarstraat vlak naast een gebouw, waar het jubelt van jonge kinderstemmen. De ouderdom en de jeugd, zij schijnen elkander soms meer te naderen, beter te verstaan, dan al wat er tusschen ligt. Beiden hebben in hun lach dat verkwikkende

vrij-zijn van alle aardsche zorgen, het jonge kind, dat nog niet proefde de wrange vruchten van den boom der kennis, de oudjes, die in hoogere wijsheid, leerden waardeeren, ook al begrijpen zij niet.

Hier is het echter geen toeval, dat de grijsheid en de eerste jeugd zoo naast elkander huizen, want de naam van de dame, die ik wenschte te spreken, was Elise van Calcar, de leidster van de Fröbelschool, eenige jaren geleden opgericht op iniatief van deze ontwikkelde vrouw, de eerste die in ons land de denkbeelden van Fröbel ingang deed vinden.

Het is algemeen bekend hoe de begaafde schrijfster in woord en geschriften voor dit doel ijverde, alleen kan ik als persoonlijke herinnering hieraan toevoegen, hoe ik het voorrecht had, toen de Fröbelschool in de Weimarstraat pas tot stand was gekomen, door mevrouw Van Calcar allervriendelijkst te worden rondgeleid.

Nog zie ik den glans van voldoening, toen zij zich omringd gevoelde door de schuchtere kleintjes, waarmee zij speelde met den onvermoeibaren levenslust van een jeugdig grootmoedertje. Het was duidelijk, zij genoot hier de verwezenlijking van een lang gekoesterden droom, toen zij dat jonge volkje hoorde zingen en lachen, onderwijl haar lessen van ervaring uitdeelend aan de beginnende onderwijzeresjes, en nu en dan tactvol met de kleuters pratend."

Mevrouw Van Calcar, die ook als schrijfster hare verdiensten had en nog tot kort voor haar dood gelegenheid vond haar beginselen op 't gebied van het zieleleven (in haar tijdschrift: »Op de grenzen van twee werelden, onderzoek en ervaring op 't gebied van 't Hoogere Leven') neerteleggen, zal door zeer velen, die haar en haren arbeid hebben leeren waardeeren, diep worden betreurd: Bij verschillende gelegenheden trouwens, laastelijk nog op haar tachtigsten verjaardag, bleek ondubbelzinnig hoe Elise van Calcar werd gewaardeerd als edele Vrouw, als trouwe vriendin, als schrandere paedagoge, maar niet het minst als weldoenster der jeugd.

(Familieblad.)

DE PROFETIE.

ELISE BIJ MR. ISAAC DA COSTA, 1847.

Eerder dan ik dacht stond ik voor de deur van het huis op de Rozengracht dat Mr. Da Costa toen betrokken had. Zou ik aanschellen of heengaan en de paperassen in den steek laten? . . . Zou ik mijn vonnis kunnen verdragen van die lippen . . . . . .

Ik schelde flauwelijk, hopende dat de schel niet zou overgaan. Helaas, zij maakte veel geweld. De deur opende zich — ik ging schoorvoetend binnen en gaf mijn kaartje.

»Papa wacht u,' zeide een klein zwartoogig meisje en wees mij de deur van zijn boekvertrek. Weer stond ik stil. Zou ik niet liever wegloopen? Maar de gedienstige hand van het meisje stoot de deur voor mij open — en ik zie Da Costa van zijn schrijftafel opspringen en mij te gemoet loopen. Hij knikt mij met levendig gebaar en vriendelijk lachend toe, grijpt zonder iets te zeggen mijne kleine grijze boekjes van zijn schrijftafel en de rechterhand met Oostersche deftigheid over mijn gebogen hoofd uitstrekkend spreekt hij met priesterlijke waardigheid.

»Zijt gezegend, mijne dochter, en heb goeden moed. De Heer heeft u gaven gegeven — gaven van hoofd — gaven van hart — rijkdom van gevoel en fantasie — volheid van gedachten — de Heer zegene en hoede u. Hij verheffe zijn aangezicht over u en stelle u tot een getuige voor waarheid en gerechtigheid."

Ik had op dat oogenblik op mijn knieën willen neerzinken, maar hij vatte beide mijne handen en drukte ze met vaderlijke goedheid, terwijl hij nog vele woorden sprak om mij aan te moedigen om op de ingeslagen weg voort te gaan. Plotseling veranderde hij van stem en toon — en hij staarde ernstig

voor zich uit, alsof daar in de verte een lange moeilijke weg zich voor zijn oog uitstrekte, dien hij poogde te overzien en te meten.

»God heeft de macht van het woord op uwe lippen gelegd, mijn kind — welk een ontzettende verantwoording op zoo teedere schouders! — God gaf u een gave der talen .... Getuig van het goede. Verbind u met geheel de ziel en met uw gansche hart steeds inniger aan den Heer en breng al uwe krachten en gaven op het altaar van Hem, die ze schonk. Ik heb in uwe woorden uwe ziel gevonden — ik heb het kloppen van uw hart beluisterd — ik heb de zenuwen van dat hart voelen trillen. Indien gij mijne dochter waart — ik zou trotsch op u zijn — ja maar ik zou tevens voor uwe toekomst beven .... Welk een weg zal dat worden! Wat al tranen — wat al smarten — wat al botsing — wat al kwelling — wat bittere teleurstelling! eer dat alles zal zijn volbracht! .... Maar het kruis zij uw banier! Ieder kroon die hier op onze slapen zinkt, kost een deel van ons hartebloed — maar heb goeden moed — de Leeuw uit Juda heeft overwonnen. De koning Israëls is voor ons een vredevorst, al roept Hij u ten strijde. Hij zij uw vrede, midden in de worsteling. Wees getrouw tot het einde en Hij zal u de kroon der overwinning geven."

Dit was de dag mijner inzegening.

Vele vragen deed ik nog aan mijn profetischen vriend onder anderen:

»Welke richting ik zou hebben te geven aan mijne verdere studiën."

»Volg eigen impulsie," antwoordde hij, »zie rond, merk op; gij hebt reeds veel gedacht en veel gelezen — blijf denken en lezen, maar volg niemand na. Laat u niet naar dezen of dien fatsoeneeren. Volg zorgeloos den genius die u geleiden en inspireeren zal.

(Overgenomen uit
»Op de Grenzen van Twee Werelden", Jaarg. I bladzij 343.)

UIT EEN DER VELE BRIEVEN.

Voor het spiritualisme zal, dunkt mij, de overgang ook geen verlies zijn. Evenals Jezus tot zijne jongeren zeide: het is u nut dat ik heenga, evenzoo dunkt mij, roept uwe echtgenoote ons toe: het is u en het spiritualisme nut dat ik heenga. Mocht het werk voor uwe echtgenoote in het stofkleed nu ten einde zijn, evenmin, naar mijne gedachten, als aan het leven naar God einde komt, evenmin aan het werkzaam zijn in de goddelijke maatschappij.

GEBEDSVERHOORING.

Laatste couplet van een gedicht door Mevr. Elise van Calcar gemaakt 3 Juli 1847.

Jezus, leven van mijn leven,
Jezus, kracht van mijne kracht,
Wat ik heb, hebt Gij gegeven,
Wat ik ben wrocht uwe macht.
'k Zal bij 't laatste kracht verzaamlen
In mijn sterven Jezus staamlen
Dat men als mijn laatste woord,
Jezus, uwen naam nog hoort.

Na meer dan een halve eeuw dit gebed verhoord.

Meermalen kwam in de laatste dagen de bede over hare lippen.

»O, Heer Jezus! ontferm u; verlos mij van die pijnen en neem mij tot u."

KARAKTERSCHETS DOOR HET SCHRIFT IN 1847.

Karakterschets, die een Engelschman in Londen gegeven heeft op het schrift van Mevrouw van Calcar, zonder iets hoegenaamd van haar te weten toen zij als jong meisje op den Kneuterdijk bij de familie Hoffmann logeerde. Het zal in 1847 of 1848 zijn geweest. Op eene soirée kwam ter sprake het karakter lezen uit iemands handschrift Er was zoo iemand in Londen en de aanwezige dames besloten hare handschriften aan dien deskundige op te zenden. Het antwoord over het schrift van Elise was het volgende.

Deze dame is begiftigd met juistheid van oordeel en een elegante smaakontwikkeling, heeft haar aanleg tot een geheel buitengewone hoogte opgevoerd. Zij schijnt uit te munten in al wat zij onderneemt, vooral wat eene ontwikkelde smaak vereischt. Eene diepe sympathie met het gevoelige geeft haar de gave om met electrique snelheid te onderscheiden wat waar of nagemaakt, wat gepast of ongerijmd is. Behendig herkent zij de karakters en bezit die aangeboren spotlust die soms in een kleine satyre overgaat; maar zij is edelmoedig, warm van hart en geheel vrouwelijk in karakter; hare toegenegenheden zijn diep en trouw; zij heeft geen halve vriendschap — maar laat ons juist zijn, ook geen halve antipathieën; zij heeft inbeelding noch gemaaktheid. De terughouding, die soms hare manieren en hare gesprekken zal kenmerken, is geen hoogmoed, ofschoon velen het er voor houden zullen. Hare ambitie is zeer edel in de wijze harer ontwikkeling gelijk aan de beste harer sekse, geeft haar enthusiasme haar soms een vonk van te groote prikkelbaarheid aan haar humeur. Gelijk aan de zachtste kan zij al te toegevend zijn, hoewel zij een zeer gedecideerd bewustzijn bezit van het overwicht dat zij door natuurlijken aanleg en ontwikkeling op anderen uitoefenen kan.

BRIEF AAN DEN HOOGLEERAAR.

Hooggeachte Heer!

Veroorloof mij in antwoord op uwe zeer gewaardeerde letteren vrijmoedig tot u te spreken, niet als leek tot den Theol. Philos. Hoogleeraar, niet als vrouw tegenover den man, maar als geest tot geest, hoewel in alle ootmoedigheid.

Mijne belijdenis is volkomen trouwhartig; daarin is niets gezegd wat niet diep gevoeld of niet bedoeld is zooals het daar staat. Ik belijd nog altijd dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is om zondaars zalig te maken en ken Hem als de weg, de waarheid en het leven. Maar wat nu de philosophische, theologische begrippen en definities aangaat, die acht ik een gevaarlijk woordenspel, uitermate gebrekkig en onwaardig.

Vrees echter niet dat ik u tot eene briefwisseling wil roepen, die voor u niet aangenaam zou zijn, maar ik stel er te veel prijs op om door u niet al te ongunstig beoordeeld te worden en wensch mij omtrent enkele punten nader te verklaren.

Oefen toch nooit eenige Calvynsche pressie uit om door sluitredenen de punten te willen afpassen, om de goddelijke mysteries die met duisternisse voor de schepselen omsluierd moeten blijven, te verklaren. Wij kunnen de wezenheid van den Christus Gods niet als een meetkundige figuur uitmeten en afpassen zonder aan zijn majesteit te kort te doen; wij kunnen den Eeuwige en Heerlijke niet met eenige termen of formules omschrijven, vooral niet van die zijde die, van ons afgekeerd, zich in eeuwigheden uitstrekt. Ons zij het genoeg Hem te kennen zooals Hij gekend wil zijn in de naar ons toegewende zijde van zijn heerlijkheid als den ons gezondene van den Vader. Maar wat Hij voor dien Vader is, of die onuitsprekelijke naam voor Hem is dat voegt geen wezen van

onreine lippen te bepalen en is eene heiligschennende poging onzer kleinheid en zwakheid, die de Heer genadig aan onze theologische en philosophische wijzen moge vergeven. Maar dit moet ik en mag ik zeggen dat volgens mijne geestelijke leidslieden de heerlijke Meester gister en heden dezelfde is en in alle eeuwigheid, en ook, dat wanneer Hij in plechtige momenten blinkende optreedt in het midden der zaligen, alles in aanbidding neervalt, daar het hen is alsof ze door duizend zonnen te gelijk worden beschenen en dan even zijne tegenwoordigheid aanschouwen kunnen als Hij zijn onbeschrijflijk »Vrede zij u" over zijne verlosten uitspreekt; slechts dan kan ieder den zegenenden blik van dat oog opvangen en verdragen. En toch is het zijn lust zich de oudste broeder te noemen, en Hij eischt niet van zijne getrouwen, dat zij reeds hier op aarde de volheid van zijn wezen doorgronden, de eindelooze diepte Gods peilen zullen. »Laat dat voor hoogere leerscholen, als wij met nieuwe, reine tongen zullen spreken in de taal der engelen" wordt mij geleerd. Wij stamelen nooit armzaliger dan wanneer wij de wanhopige poging doen om de onuitsprekelijke en nog voor ons ondenkbare geheimenissen Gods onder woorden — helaas soms twistredenen gaan brengen. Eenige misvattingen wensch ik toe te lichten, omdat ik meen dat gij te vluchtig hebt gelezen; vooreerst dat: als ik spreek van een »Nieuwe Bedeeling", is dit niet alzoo gemeend als gij het opvat tot miskenning of verloochening van de Nieuw-Testamentische Bedeeling. Voor mij is deze nieuwe Bedeeling de derde — eene bedeeling des geestes naar de behoefte van dezen tijd. Heb ik niet duidelijk gezegd — de nieuwe openbaring, die over de wereld komt, rust op geen ander fundament dan op de oude, want hooger openbaring kan voor dit geslacht niet gegeven worden dan ons in Christus geschonken is. Deze bedeeling komt niet om de vorige te verbreken, noch om hooger dingen te openbaren, maar om te verhelderen — om van de doorgaande werking des geestes te getuigen, die gestoord is door de grootste onverschilligheid, den aardschgezinden weer baan te

breken — om de kerk te verlossen van de looden banden der onbeweeglijkheid. Laat mij u mogen zeggen dat uwe bewering als deze nieuwe bedeeling, die begon met uiterlijke door de zinnen waar te nemen teekenen, niets te maken zou hebben met de vroegere uitstorting van krachten op den Pinksterdag, geheel onwillekeurig en onjuist is. Of werden er alleen maar vlammen gezien? werd er geen gedruisch vernomen als van een hevigen wind — werden de uitheemsche talen niet door het uitwendige oor tot de ziel gebracht?

Is de onsterfelijkheidsvraag een wetenschappelijk, philosophisch vraagstuk!!! — die schreeuwende eisch der verscheurde ziel, welke bij het graf zijner dierbaarste panden staat? Vertroost de radelooze moeder, de wanhopige gade met wederzien bij eene opstanding des vleesches ten jongsten dage! Vertroost den vader over zijn afgedwaald kind, dat tot de eeuwige verdoemenis is verwezen zonder — redres. Wat hebt gij anders aan te bieden dan een onnatuurlijke, wreede, verbijsterende redeneering bij eene bittere fataliteit. God verhoede dat ik ooit loochenen zoude dat er eene directe gemeenschap van des menschen geest met den Vader door Jezus Christus zou kunnen bestaan; dat te verloochenen zou zijn de kracht onzer gebeden en den zegen des Heeren te ontkennen, dat zij verre; ik doelde op iets anders; als ge maar goed leest en er is al te veel voor onmiddellijke werking van God aangezien, wat bloot werking uit de geestenwereld was. Ik beroep mij op de geschiedenis der kwakers en andere dweepachtige sekten.

Mijn geachte vriend vergeet dat de Schrift voor het groot publiek niet meer is wat ze voor mij is; maar om ons heen is een ontelbaar publiek gedoopten opgegroeid, die, zooals ge terecht opmerkt, niet meer vat — de taal, de beeldspraak, den geest en zin van een boek, dat bij toeneming dierbaarder wordt, waar het gegeven is het in geest en waarheid te verstaan. Gij verplaatst u niet genoeg in de gemoedsgesteldheid van het buiten uw kring levende en staande volk, dat alles wegspot, wegloochent en op chemische gronden de ziel ja

God wegredeneert. Denk toch niet dat ik de Schrift gering acht. Ik weet dat zij vol gouden woorden is, die in den hemel nog hun glans verspreiden. Ik zeg als gij: op de kennis onzer schuld komt het aan, maar wij moeten niet in een zondaarshemd over de straat loopen en iedereen laten verstomd staan dat wij zoo groote zondaars zijn. De ware boete komt als wij in onze binnenkamer de deuren gesloten hebben, en hoe dieper inzicht wij krijgen van de heiligheid Gods, des te dieper zullen wij ons in het stof neerbuigen. Ik kan uwe opvatting niet deelen omtrent het woord: wees dan volmaakt gelijk uw hemelsche Vader, dat dit een eisch zou zijn dat ik nu hier op dit oogenblik op staanden voet zal heilig zijn! — ZIJN niet WORDEN! Gij wilt den zondaar zoo in het nauw drijven, dat hij bij het inzicht van de volstrekte onmogelijkheid om aan dien eisch te voldoen, om genade roept en geen uitweg ziende achter het kruis van Christus schuilt om den vreeselijken eischer te ontvluchten en te ontwapenen!

Welk een voorstelling van den Vader en welk een voorstelling van hetgeen den zondaar redden moet! Welk eene voorstelling van de betrekking des Middelaars tot den Vader en tot den mensch!

Neen, neen en duizendmaal neen, dat is een theologisch maaksel, een philosophische drogrede.

Als gij dat hebt ervaren — als dat u vrede geeft, dan leeft ge in een vreeselijk zelfbedrog, want hoe kan de mensch met mogelijkheid eene ervaring hebben van zulk eene ongerijmdheid. Zelfs de dichter onder het oude Verbond had beter Godsbegrip als hij verklaart: »Hij doet ons niet naar onze zonde; als een vader ontfermt hij zich over zijn kroost. Hij weet wat van zijn maaksel is te wachten, hoe broos wij zijn, hoe klein wij zijn van krachten en dat wij stof van jongs af zijn geweest."

Dat moet in een oogenblik van zielsoverspanning en opwinding zijn geweest dat iemand zich dat voorspiegelde: God wil dat ik op dit moment zoo volmaakt zal zijn, zoo heilig als hij zelf...

Niet dat ik trachten moet om zijn gebod: wandel voor mijn aangezicht en zijt oprecht te volbrengen — niet dat ik worstelen zal tegen mijne zelfzucht, hoogmoed en lusten, maar met dat strijden en jagen neemt Hij geen genoegen — volmaakt moet ik zijn of ik ben voor eeuwig verwerpelijk voor zijn aangezicht.

Neen, dat hebben de Apostelen nooit gepredikt en heeft de goede Heiland nooit geëischt, toen Hij ons het einddoel aanwees, het wit, de hoogste prijs der roeping. Dat is een eigenmachtige leer, niet door den Heiligen Geest ingegeven, maar door dogmatici geknutseld.

Komt allen tot mij, gij vermoeiden en beladenen — niet om te vluchten voor dien geduchten wreker van het onmogelijke, maar omdat Hij des Vaders welbehagen volbrengt! Gij echter zijt van de eene fantasie tot de andere gegaan, van den fantastischen eisch tot den fantastischen afkooper.

Onwaardig is het een gelijk het ander. Zulk een God is er niet en zulk een Verlosser is er evenmin. Laat niemand zich zelf zoo schroomelijk misleiden. God is liefde. Verlangde de Heiland dat van de gevallen vrouw; eischte Hij dat van den discipel die uitriep: »Heer gij weet alle dingen — gij weet dat ik u liefheb'. Neen, dat is de eisch niet dien Paulus aan de gemeente voorhoudt als hij aandringt op dat jagen, dat worstelend grijpen naar den prijs, dat gij zoo klein acht, zoo onwaardig, omdat het niet eensklaps herscheppend werkt. De wedergeboorte, de ontwikkeling van den nieuwen mensch in ons geschiedt niet eensklaps. Het is een opwassen, een groeien tot den vollen wasdom en dan is de innerlijke mensch de recht herboren, gelouterde ziel. Dat zoo vaak misbruikte beeld van een schuldeischer, die een onmogelijke som eischt, en een plaatsvervanger, die de schuld afbetaalt is een valsche voorstelling, die zoo menigeen in slaap gewiegd heeft en gerust heeft doen leven en sterven, om bij het ontwaken aan de overzijde zijn rekening onvereffend te vinden, de zondeschuld niet gedekt door eens anders deugd of gerechtigheid — niet afbetaald door een borg op wien gij u verlaten hebt.

De weg des heils is de smalle weg van afsterving van den ouden mensch der zonde want, al is de Heer bereid om alles, alles te vergeven, wij moeten het kwade afleggen en het goede leeren beoefenen. Waartoe zouden dan toch wel al die vermaningen des Apostels dienen? Het geweten moest gescherpt worden, nalatigheid in nauwgezetheid, onwaarheid in oprechtheid veranderen. O, hoeveel moet er afgelegd worden — wat ons soms een levensstrijd is. Ach, wij zullen met onze beste werken geen enkele verkeerdheid ongedaan maken, maar de vruchten des geestes mogen niet ontbreken, en wie den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid, en dan zal Christus een gestalte in ons krijgen, zijn beeld zal gezien worden op het gelouterd metaal in den smeltkroes.

Het herkennen van uw schrift verheugde mij zeer en ik zette er mij toe om uwe woorden in mij op te nemen als van een godvruchtig en geleerd man, om te ervaren of gij ook iets in het midden zoudt brengen dat mijne overtuiging kon schokken of mijne gewisheid doen wankelen; denk dus niet dat ik met eenig vooroordeel u hoorde; integendeel als iemand ter wereld mij zou kunnen overtuigen van dwaling, dan zoudt gij de man zijn, gij, dien ik altijd hoog vereerd heb.

Maar er is geen verwrikken aan mijne ervaring; vergeefs tracht gij uwe theologische, philosophische stellingen als een geweldige wig er in te drijven; geen splintertje spaandert er af.

(Was geteekend. E. VAN CALCAR.)

Ik vond de copie van den hier medegedeelden brief aan den hoogleeraar, zonder dagteekening, zonder eenige aanwijzing wie de hoogleeraar was. Toch kan de brief niet ouder zijn dan een vijftiental jaren, uit den inhoud blijkende, maar vond hem belangrijk genoeg om dit schrijven na haar verscheiden aan de lezers van »op de Grenzen" mede te deelen. Ik acht het van groote beteekenis dat zij juist gekend wordt.

Noot van den UITGEVER.

WOORDEN GESPROKEN OP HET GRAF VAN MEVROUW ELISE VAN CALCAR,

16 Juli 1904.

JHR. MR. O VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

Nu Mevrouw Elise van Calcar is heengegaan, dringen gevoelens van dankbaarheid en vriendschap mij een kort woord te spreken. Zij ging heen, maar zij liet ons in haar werken een schat na voor de kennis van de geestelijke natuur der menschen Zij ging heen, maar zij liet ons na de herinnering dat zij jaren lang bijna alleen onder smaad en miskenning gestreefd heeft naar hooger. Zij ging heen, maar zij liet voor velen de herinnering na van hulp in raad en daad, voor meerderen van opwekkende woorden van troost en bemoediging in leed. Zij steunde op haar grooten Meester, den Christus, van Wien naar haar vaste overtuiging deze nieuwe geestes bedeeling uitging.

Zij ging heen, maar niet om lang te rusten in vrede, maar om, niet meer belemmerd door een gebrekkig lichamelijk voertuig harer gedachten, te streven, naar meerder geestelijk licht en geestelijke kennis. Daarin ligt een gevoel van troost voor haren trouwen medgezel. Zij liet ons, spiritualisten de verplichting na om haar geestelijk werk voort te zetten, steunende als zij op vaste feiten, luisterende als zij naar de verheffende tonen van de inspiratie en bovenal puttende als zij uit de Eene Bron van alle Licht.

W. J. VAN GULIK.

Als afgevaardigden *) van het spiritisch genootschap »Veritas'' te Amsterdam, komen ook wij aan deze groeve een woord van dank en hulde brengen, voor hetgeen, gij hooggeachte zuster en geestverwante voor de verbreiding der waarheid van de gemeenschap met de geestenwereld, waaraan gij een groot deel van uw leven gewijd hebt, hebt bijgedragen.

Het was een groote blijdschap onder de Spiritisten dier dagen, dat de gevierde schrijfster, Elise van Calcar, openlijk voor het spiritisme optrad en het bestaan van de gemeenschap met de geestenwereld dat toen in Nederland nog slechts gefluisterd kon worden op waardige wijze verkondigde, een daad, waardoor hare reputatie als Schrijfster zeer geleden heeft.

En thans staan wij aan de groeve en brengen wij haar dank en hulde voor haar krachtig en beslist optreden voor de waarheid, dat er gemeenschap bestaat met de geestenwereld, aan hare tijdgenooten te verzekeren; hier, waar wij haar nastaren, nu zij reeds in het dierbaar Vaderhuis zal zijn aangekomen, van waar zij verder zal voortgaan op haren ontwikkelingsweg van licht tot licht en van kracht tot kracht, om het hoogste standpunt naderbij te komen, dat een liefderijke Hemelvader voor iederen menschengeest heeft beschikt, wanneer men daartoe den strijd heeft willen aanvaarden en de overwinning is verkregen en daarvoor is de eeuwigheid lang genoeg!

Zijt gegroet Hooggeachte zuster!

*) De Heeren W. J. van Gulik en J. Th. den Hartog voorzitter en secretaris van Veritas.

J. S. Göbel.

Bloedverwanten, vrienden en belangstellenden van de ontslapene! Gij allen, die hier aanwezig zijt en daardoor uwe liefde, vriendschap en hoogachting toont! wanneer ik, als voorzitter der Spiritische Vereeniging den Broederbond »Harmonia," waarvan Mevrouw Elise van Calcar-Schiotling eerelid was, eenige oogenblikken uwe aandacht verzoek is dit niet om de groote gaven dezer hoogeachte Vrouwe uit een te zetten, noch om hare daden op velerlei gebied in al hare verdiensten uit te meten. Als eenvoudig volgeling van de overledene meen ik haar het best op deze plaats te eeren, het meest in haar geest te handelen door de blijde boodschap van een Toekomstig Leven, aan wier verkondiging zij vijftig jaren van haar arbeidzaam leven heeft gewijd, U in herinnering te brengen.

Ongeveer 65 jaren geleden toen de jeugdige Elize Schiotling met haren vader den grafkelder van Michiel Adriaanszoon de Ruyter in de Nieuwe Kerk te Amsterdam bezocht, en zij de luttele hoopjes stof en wat bleek gebeente van dezen grooten zoon van Nederland aanschouwde, toen ontwelde aan haar kindergemoed de vraag: »Vader is er buiten het geloof geen stellig bewijs van een leven na het sterven?" En sedert is het haar ernstig streven geweest, haar levensdoel geworden dit bewijs te zoeken. En toen zij het had gevonden in het »Spiritualisme", trotseerde zij allen tegenstand om dit antwoord vol blijdschap en met onweerstaanbaren drang der wereld te verkonden. Haar naam als schrijfster, haar vermaardheid als opvoedkundige, haar invloed in de godsdienstige wereld, alles moest wijken voor dit apostel-ambt.

En nu, na zulk een kampvol, onvermoeid leven, is Zij heen gegaan! Is zij uit ons sterfelijk gezicht verdwenen.

Scheiden, o ja! doet immer pijn. Maar zulk een scheiden als dit, doet de tranen van weemoed glinsteren door een straal van het vreugdevolle, eeuwige licht van Gods Vaderliefde.

Wanneer ik zoo rond zie, aanschouw ik niets dan droeve,

ernstige gezichten, en toch wanneer ge zoo zeker waart als deze overledene, dat zij tot een beter en hooger leven is ingegaan, dan moest vreugde uwen weemoed matigen, een glans van liefdevol vertrouwen de droeve trekken effenen, want deze tachtigjarige is nu over het lijden van deze stofwereld heen. De poort des doods is een poort ten leven, de geboorte tot het eigenlijke ware leven, waar men maait, wat men hier zaaide, waar Elise van Calcar de vruchten zal plukken van al hetgeen zij hier zeide, schreef en deed.

Toehoorders! Of ge navolgers van deze groote pionierster van het Spiritualisme in Nederland zijt of niet. Het is hier de plaats, die U en mij, die allen met klem eraan doet denken, dat het leven slechts een voorbijgaande schaduw is, slechts een oefenschool voor een hooger bestaan. Geloolt en vertrouwt, zoo gij het nog niet weet, dat de ontslapenen die U liefhebben veel om U heen zijn, dat zij er naar streven U den moeilijken weg door dit leven te vergemakkelijken, U voor gevaren in dit tranendal te beschermen. Wat ik U bidden mag in dit ernstig oogenblik, denk er toch steeds aan dat elke overwinning op U zelf behaalt voor hen een bron van groote vreugde is, dat elke mis-tred hun smart doet en hen van U verwijdert.

Kinderen, die uwe moeder hebt verloren, weest er zeker van, dat uwe liefhebbende moeder in de onzienlijke wereld vrijwillig en ter wille van U veeltijds nog in deze grove aardsche sfeer verkeert om U te bewaken en te beschermen. Zoo maakt God de geesten, die ontslapen zijn tot dienstdoende engelen, die zijne oogmerken mogen uitvoeren.

Ouders en kinderen, gij allen zonder onderscheid, hebt geliefde panden, die U naar het Toekomstig Leven zijn voorgegaan! Het is de groote onbegrijpelijke liefde van Hem, die het gansch heelal omvat, in Wien allen — zoowel in deze zienlijke wereld als in de voor ons onzienlijken geestenwereld — in Wien allen leven, bewegen en zijn, het is die Vaderliefde, die geen zijner kinderen vergeet, door wiens liefde en goedheid Uwe afgestorvenen tot U komen om troost en steun

en boodschappen van liefde en leven tot U te brengen. Zoudt ge dan niet naar hen luisteren!

Zoo predikt deze groote doode U nog na haar verscheiden. Er is een leven na dit leven. In het Spiritualisme is het stellig bewijs daarvoor te vinden.

Velen, die deze heerlijke boodschap van Elise's lippen opvingen in dit leven, aan hare hand dit bewijs leerden vinden en reeds lang zijn heengegaan, die allen zullen vol vreugde hare weldoenster te gemoet snellen en verwelkomen in het »Vaderhuis met de vele woningen."

Goede trouwe vriend van Calcar. Veel is van U genomen, doch slechts tijdelijk. Moge het hoopvol vertrouwen in een wederzien in heerlijker oorden, U het tijdelijk leed verzachten!

En gij mijne hoorders, ik gevoel een drang in mij, die als 't ware de laatste bede van de overledene is: »Hebt veel lief op deze wereld en uw aankomst op de kusten van het Toekomstig Leven zal heerlijk zijn, het welkom uit veler mond u liefelijk toeruischen." Moge het zoo eenmaal zijn met ons allen.

BRIEF AAN MEVROUW EMMA HARDINGE BRITTEN.

DEN HAAG, 12 Februari 1893.

Aan
Mevrouw Emma Hardinge Britten
voor het door haar voorgenomen
werk »The tho Worlds Pioneers of
the new spiritual Reformation."

Op uwe vriendelijke uitnoodiging om iets uit mijn leven en werken voor het Spiritualisme mede te deelen wil ik gaarne de volgende beknopte schets ter uwer beschikking stellen.

Ik werd te Amsterdam in 1822 geboren. Mijn vader was een geleerd man, die mij een wetenschappelijke opvoeding gaf en lust tot onderzoek aankweekte. Hij was philosoof en mijne moeder daarentegen eene verlichte, geloovige Christin. Deze twee stroomingen gingen beide door mijn geest en brachten mij vroeg tot scherpe analyse en een kritiek boven mijne jaren, die mij stellig tot twijfel moesten voeren, indien niet zekere mystieke ervaringen, een sterke intuïtie en aanleg voor inspiratie mij telkens boven het koude rationalisme hadden opgeheven en mij een sterk bewustzijn van een onzienlijke wereld hadden ingedrukt.

Van mijn vroegste jeugd ben ik eenigermate vertrouwd geweest met geestelijke verschijnselen, daar de gave van het helderzien mijne grootouders van moeders zijde eigen was en mijne moeder zelve hoog sensitief en met geneeskracht bedeeld was. Zij was een echt gebedsmedium en stemde mijn jong hart hoog voor het goddelijke en hemelsche. Doch daar ik van dat alles buitenaf niets ontdekte, begon ik al vroeg onrustig te zoeken waar de rechte godsdienst en de zuiverste

openbaring zijn mocht. Ik zocht in alle oude en nieuwe boeken, studeerde dag en nacht en bleef onvoldaan, worstelende onder het juk van kerkelijke dogma's, die ik afschuwelijk vond en poogde af te schudden. Ik las Swedenborg, Stilling, Lavater, Justinus Kerner, — maar waar was het bewijs? Alle mogelijke boeken over magnetisme en somnambulisme verslond ik, tot ik eindelijk zelf met de verschijnselen bekend en van de werkelijkheid der occulte krachten overtuigd werd. De geestelijke wereld kwam mij nader, was niet meer veraf in het onbereikbare, maar toch zoo familiaar en banaal als de eensklaps opkomende klopgeesten zich met den mensch in rapport stelden had ik nooit het ingrijpen in de onzichtbare wereld mij gedacht en wat ik er van hoorde stuitte mij tegen de borst als profanatie, totdat ik onverwacht een mediamiek meisje in mijn huis kreeg, dat mij de eerste proeven leerde kennen van tafelbeweging en van het schrift door de planchette.

De wijze waarop deze hoog ernstige ontdekking echter geëxploiteerd was, dreef mij er weer van terug en die afschrik nam toe door de lezing van de werken van Kardec met zijne ongerijmde reïncarnatieleer. Toen liet ik zelf het lezen voor een geruimen tijd varen. Ik zag dat er aan dien kant veel duisternis en weinig licht was, hoewel ik overtuigd was van de realiteit der feiten. Ik had het in dien tijd druk met het oprichten van een kweekschool voor jonge meisjes en met de stichting van kindertuinen, hield voordrachten over de rechten en plichten der vrouw en over het gewicht der eerste indrukken van het kind vooral.

Dit optreden was de vervulling van een mijner droomen, dien ik reeds als kind had gehad en die altijd was wedergekeerd. Ik zag mij zelf op het platform en wist dat ik altijd improviseerde.

Ik had dien droom vergeten, maar zij kwam bij mij te binnen toen ik een brief kreeg om te Amsterdam op te treden voor een zeer uitgezocht publiek in de zaal van het genootschap »Felix Meritis." Ik werd merkbaar gesteund als ik sprak; ik kon nooit mijne rede vooraf gereed maken, want

als ik dat al eens had gedaan, dan was ik gedwongen altijd iets geheel anders te zeggen, zoodat ik dat spoedig naliet tot ergenis van reporters, die mij om mijn speech vraagden voor hun blad en niet gelooven wilden dat er geen letter van geschreven stond. Maar ik begreep niet dat ik door geestelijke invloeden geïnspireerd werd en zeide dikwijls als men mij deswege ondervraagde: ik heb de bewustheid dat ik eene redevoering kan houden over het onderwerp dat men mij vragen zal; ik kom in zekeren onbeschrijflijken toestand van helderheid in mijn hoofd, en dan is het of ik alles daarin lees en het verwonderlijkste is, dat ik altijd mijzelve onderricht door het geen ik gezegd heb, daar ik dat te voren nooit heb gedacht. Later herkende ik de oorzaak beter.

De stroom van het leven was mij te zwaar, te rusteloos geworden; mijn gestel dreigde te gronde te gaan en dat des te meer door de onrust van mijne naar licht en waarheid smachtende ziel. Ik meende dat de Moderne wetenschap mij licht zou brengen en studeerde dag en nacht; het werd al donkerder in mijne ziel tot die geheel door twijfel en wanhoop verduisterd werd.

In die dagen stierf mijn meest geliefde vriendin. Een paar dagen voor haar dood zeide zij mij dat haar geest verplaatst was naar Paramaribo en dat zij in een laan, die zij zeer nauwkeurig beschreef, eene dame zag die zeer mijne schriften waardeerde en eenmaal als ik zeer krank zou zijn, mij zou komen verplegen. Zij beschreef de persoon die eerst na vier jaren in Holland kwam en mij werkelijk redde uit een doodelijke ziekte. Zij was een merkwaardig medium. Ik noteerde de voorspelling, hoewel ik die op dat oogenblik, dat ze gezegd werd voor een droom hield zonder waarde. Mijne stervende vriendin beloofde mij, dat zij mij eenig teeken zou geven, indien er inderdaad zulk een leven na den dood bestond als de somnambules beweerden. Maanden verliepen eer zij hare belofte vervulde, maar toen ook zag ik haar op de meest overtuigende wijze en onderhield ik mij met haar.

Nu was ik getroost over de scheiding en wenschte alleen

ook spoedig te zullen heengaan en van het vreeselijke lijden mijner kwaal verlost te worden. Intusschen verliepen er jaren voor ik kennis maakte met eene dame, die lang in Amerika was geweest en een sterk medium bleek. Door haar kon mijne overleden vriendin gemakkelijker mij naderen en het bleek de dame te zijn welke mijne overleden vriendin gezien had. Deze kwam nu met mijn overleden vader om mij te genezen naar ziel en lichaam.

Ik kreeg een reeks van de allertreffelijkste manifestaties en geestelijke onderwijzingen over den aard der verschijnselen, die mij geheel voor de nieuwe bedeeling ontgloeiden. Ik kon er niet van zwijgen. Dit dompelde mij in de grootste moeilijkheden, ja berokkende mij veel nadeel, maar ik kon het nu eenmaal niet langer binnen houden, en stortte mijn hart uit in een roman genaamd »Kinderen der eeuw" waarin het Spiritualisme en Spiritisme een groote rol speelden. Daardoor kwamen allerlei lieden, die ook kennis met de verschijnselen gemaakt hadden, mij spreken of raadplegen en ontdekte ik dat men over het algemeen planloos te werk ging en er een leidende draad in dien doolhoof gesponnen moest worden. Dien poogde ik te spinnen en gaf gevolg aan een drijven of inspiratie, die niet van mij afliet dag en nacht: »Schrijf een Maandblad — noem dat »Op de Grenzen van twee werelden."

Om mijn publiek te prepareeren wijdde ik den eersten jaargang grootendeels aan eene autobigraphie om te verklaren hoe ik ongewenscht op de onzienlijke wereld was opmerkzaam geworden. Dat werk vond een gunstig onthaal en ik heb nu den 17den jaargang, jaarlijks een boekdeel uitgevende. Ik gebruik zelden bijdragen van anderen, daar ik mij persoonlijk verantwoordelijk stel voor den inhoud als eene onderwijzing voor zoekenden naar licht en dorstenden naar het zuivere water van waarheid en gezonde denkbeelden over de groote werkelijkheid van het toekomende leven. Ik wilde het daar echter niet bij laten, maar besloot publieke voordrachten over het Spiritualisme te houden, doch telkens ben ik verhinderd geworden. Twee maal was de lezing reeds aangekondigd en

ik werd ziek. Ik begrijp nu dat mijne geestelijke leidslieden mij daarvoor toen nog niet rijp hebben geacht en eerst eenige jaren later gelukte het mij conferenties in mijn eigen woning te organiseeren voor een klein, maar dankbaar publiek, dat de kern gevormd heeft van een kring overtuigde Spiritualisten. Ik zette mijn huis ook open om séances te houden met ernstige onderzoekers zoowel voor spiritualistische verschijnselen als voor magnetisme. Andere groepen hielden zich meer bezig met physische manifestaties, maar daar die weinig licht verspreiden, heb ik altijd de meer geestelijke verschijnselen gezocht.

Veel offers heeft het Spiritualisme van mij gevergd, sedert ik de banier der onsterfelijkheid hoog heb opgeheven en gehandhaafd; maar wat het mij ook gekost heeft, het berouwt mij niet op dezen wachtpost te staan en ik hoop getrouw te blijven tot ik word afgelost door sterke armen, die het werk van mij overnemen en met nieuwe krachten voortzetten.

Mijn huis wordt ook dagelijks bezocht door belangstellenden, die iets hebben mede te deelen of te vragen. Ik zoek niemand; ik noodig niemand en van alle zijden vloeit het altijd door op ons huis aan en gaat van hieruit menige raad en hulp voor tijd en eeuwigheid.

Van tijd tot tijd wil men hier te lande iets genootschappelijks organiseeren, maar ik acht den tijd nog niet rijp; er is nog niet genoeg eenheid, nog niet genoeg sympathie om alles te verzamelen en te vereenigen. Wat in ons land genootschappelijk is tot stand gekomen, blijft op zich zelf staan als een club en brokkelt na kort en onvruchtbaar bestaan in verdeeldheid weg.

Ons land is te klein en de ontwikkeling van onze mediums wordt door ons temperament zoowel als door grond- en luchtgesteldheid belemmerd. De sterkste mediums, die uit andere landen tot ons kwamen, worden hier zwakker, terwijl onze eigene mediums in andere landen sterker worden. Ondanks alle bezwaren wast de belangstelling in de verschijnselen, met de innerlijke behoefte naar licht en waarheid en houd ik mijn Maandblad in stand.

Wat mij de kracht geeft om zoo zware taak moedig voort te zetten onder veel tegenkanting en strijd? Het is door de hulp mijner zalige vrienden — door het licht dat zij mij brengen en den steun, dien ik mag ondervinden om werken te ondernemen die blijkbaar mijn leeftijd en kracht verre te boven zouden gaan. Naast de hulp van voorteffelijke mediums, die zoo zuiver zijn afgesloten, dat geen bedrieglijke geest hen kan misleiden — door mijn persoonlijke ervaringen, waardoor ik om zoo te zeggen, van der jeugd af aan, ben voorbereid om een werker op dit heerlijke veld te worden.

Mijne geestelijke leidslieden beperken echter mijne persoonlijke waarneming, omdat het helder zien en hooren, waartoe de dispositie bij mij bestaat, hoogst nadeelig voor mij zijn zou. Gaarne zou ik daarvan belangrijke voorbeelden mededeelen, maar ik durf niet over zooveel ruimte beschikken, want menig belangrijke gebeurtenis kwam in mijn leven voor, die ik vooraf droomde, hetzij onder eenige symbolische inkleeding of ontzaggelijk nauwkeurig tot in de kleinste bijzonderheden.

Enkele malen is het mij gegund en wel in allerlei richtingen de waarheid der feiten persoonlijk te ervaren. Zooals het verschijnsel van het geheel uit het lichaam uittreden en in de geestenwereld intreden en aanschouwen in de verschillende sferen, onder geleide van mijn beschermengel — het wederzijdsch zien en spreken met afwezige nog levende mediamieke personen — het antwoord ontvangen van mijne gidsen op vragen en gedachten, die aan geen schepsel bekend zijn. — Genezingen uit gevaarlijke krankheden door geestenhulp — dat alles en oneindig meer, strekte om mij die onwankelbare overtuiging in te storten, om te staan of te vallen, te leven en te sterven met en voor het Spiritualisme of welken naam men aan de ontdekte Jacobsladder geven wil, die in onze huizen kan opgericht worden als wij het ernstig zoeken en waarlijk behoeven.

De romans welke ik heb geschreven sedert ik overtuigd werd van de macht der geestelijke gemeenschap, zijn natuurlijk dooraderd met die strooming, welke ik zoo duidelijk onze oude

doode maatschappij zie doordringen tot verlevendiging. Ik gaf, nadat ik als Spiritualiste ben opgetreden, de volgende romantische werken:

Kinderen der eeuw;

De Eedgenooten, historische roman uit de XVIe eeuw;

De tweede Pinksterdag, uit het volksleven;

Vruchten van het gezaaide, uit de worsteling der Franschen en Duitschers 69—70.

Dit zijn mijne laatste werken, waarvan ik het eerste en het laatste, al het goed en kwaad, het gebruik en het misbruik der Spiritueele krachten ten tooneele gevoerd heb, — en zoolang er adem in mij is, hoop ik te getuigen van het licht des eewigen levens, dat alleen de woelende, morrende volken tot rust brengen kan en de rampen afweren, waarin de blinde, onbevredigde mensch zich storten gaat, die ellendig is, omdat hij het goddelijke in zich ten onder brengt en in rustelooze onvoldaanheid zich hoe langer hoe verder van de reddende handen verwijdert, die uit den hooge hem toegestoken worden.

Vele van onze beste auteurs zijn wel overtuigd van de geestelijke gemeenschap, maar voelen geene roeping om er zich nog voor te laten bespotten en wachten hun tijd af. Wellicht is die niet zoo verre. Wat mij aangaat, ik wil als nederige dienstmaagd van den Heer der heerlijkheid liever al het mijne, al wat ik heb of ben in dat werk opofferen dan het mij schamen, en ik hoop dat ik nog gebruikt mag worden om velen te overtuigen, dat wij niet vergeten en verlaten in duisternis omtasten, maar aan de hand der Engelen ons heerlijk vaderhuis te gemoet gaan.

Zonder dat ik er de minste moeite voor gedaan heb, komen de belangstellenden tot mij en maken mijn woning tot een centrum van waar kracht en hulp uitgaat. Nog nooit hebben onze geestelijke leidslieden ons bedrogen of op eenige wijze teleurgesteld. Alles wat zij mij beloofd hebben is punctueel uitgekomen, al was het niet te voorzien, hoe het zich ooit zou realiseeren, en waar zij raad gaven bleek die altijd heilzaam.

Hun onderwijs was vooral onschatbaar over het vormen en leiden van mediums en het genezen van kranken en ik heb geleerd door tallooze ervaringen, met allerlei mediums dat het verkeerd opleiden of geheel niet vormen van mediums, de grond is van alle ellende en teleurstelling op dit gedied. Een medium zonder voorbereiding in een goeden kring en door geen zuiver magnetisme behandeld is diep ongelukkig, de speelbal van onwetende geesten, die op aarde rondzwerven, en waren die gaven niet anders als wat onkundigen er van maken, dan was ze eer een plaag en vloek, dan een zegen voor de menschheid. Maar een betrouwbaar medium moet en kan magnetisch gevormd en afgesloten zijn, zoodat er geen misbruik van kan gemaakt worden. De krachten moeten rein en heilig gehouden worden, en dan alleen komt licht en waarheid tot ons, terwijl wij anders aan leugen en bedrog ten prooi worden.

Mijn voornaamste streven is dan ook goede mediums te vormen in kleine cirkels en elk te waarschuwen voor de verkeerd geleide en misbruikte mediums en clairvoyarten. In Holland sluimert een schat van geestelijke krachten, die als zij eenmaal ontwaken zal, zegenrijk belooft te werken voor deze nieuwe bedeeling.

Ik zie langzaam de groene spruitjes door de harde kluiten opschieten, zoo als mij beloofd is, toen ik met tranen begon te zaaien. Overal spontane manifestaties in de gezinnen, alom verschijnselen waar ze het minst zouden zijn gewenscht. Laat ons dus manmoedig voortgaan — de oogst zal voor anderen zijn, maar het is heerlijk, geroepen te zijn om ook een hand vol zaad uit te strooien, dat, als wij reeds verdwenen zijn, zal ruischen over de heuvelen. Gaarne zou ik den reisstaf nederleggen, maar mijne geestelijke vrienden roepen mij toe, dat ik nog moet voortgaan en volhouden, ten einde toe. Ik wenschte meer gedaan te hebben, maar ik deed wat ik kon; vooral was het mijn streven tegen alle overdrijving en fanatisme te waken, nuchter en kloek de dingen onder de oogen te zien, gezond en natuurlijk te blijven en niet te spoedig besluiten te trekken en regels vast te stellen en wetten te proclameeren,

die nog menig maal getoetst zullen moeten worden door hen, die na mij komen.

Laat ons levende steenen aandragen, al is het er ook maar één, maar een die blijven kan en waarop voortgebouwd kan worden. Heb ik veel smaad en verguizing te verduren gehad, mijn 70ste jaardag heeft bewezen, dat er ook waardeering en liefde voor mijn pogen gevonden wordt en gesteund door de sympathie en de gebeden van onze getrouwe vriendenschaar, hopen wij te volharden bij onze heilige overtuiging, totdat wij deze aarde vaarwel zeggen.

JONATHAN.

— Waarom spreekt gij dag op dag van scheiden, vraagde Jonathan, zijne moeder met kommer aanziende — gevoelt ge u dan minder wel dan anders?

— Mijn kind, ik voel dat het met mij beter worden zal, zeide zij met zoeten glimlach, ik weet het nu, dat de verlossing nabij is — ik heb niet meer te doen dan u op de scheiding voor te bereiden. — Welk een vriendelijke schikking Gods is het, dat gij, mijn getrouwe zoon, mij de oogen moogt sluiten! — Kind, gij weet hoe ik denk over tijd en eeuwigheid; daar is voor mij geen klove meer tusschen; slechts een lichte wolk, die reeds dunner wordt.

Eén band bindt mij nog en weerhoudt mij om mijn Heiland tegen te snellen — de vrees, dat de smart der scheiding uw hart zal breken. Als ik wist dat gij sterk zoudt zijn, dan zou ik vroolijk heengaan.

Zacht vloeiden de reine weemoedstranen des jongelings, maar kalm en edel was het onbaatzuchtig gevoel, waarmee hij opzag tot de hemelsche blikken zijner moeder. Een weerglans van de heilige rust der zaligen scheen af te stralen in zijn ziel,

en mede opgevoerd tot haar zielevrede, reikte hij haar de hand en sprak:

— Ik zal sterk zijn moeder! als ik mij uw blik herinner, en ik zal niet wanhopend jammeren bij uw afreis, die de zegepraal is uws geloofs en de vervulling uwer hope . . .

— En de liefde blijft eeuwig — sprak de moeder — als zij op eeuwige grondvesten is gebouwd — de liefde onderhoudt de gemeenschap der zielen . . . .

Terwijl zij zoo spraken werden zij beiden steeds meer gemeenzaam met Freund Hein, ja het scheen, dat er een zachte glimlach om het gelaat van den beenderen man speelde; toen hij nader trad.

— Moeder ik zal sterk zijn, ik zal staan als een man, beloofde Jonathan nogmaals bij het scheiden — ik kende de moeite en het lijden uws levens; ik weet dat uwe dagen kwade waren en dat uw strijd heet is geweest — vrede over u en zaligheid!

— Amen, Hallelujah! lispelde de stervende, met hemelsche blijdschap de oogen opheffende, — en de jongeling stond daar met gevouwen handen en ten hemel geslagen blikken, alsof hij een oogenblik die zalige ziel mocht begeleiden in de voorhoven des hemels.

— Ja, de liefde der zaligen is eeuwig — fluisterde hij met verrukking — ik voel uw zegen, ontboeide geest mijner arme, lijdende moeder — ik geniet uw verlossing op dezen dag der bevrijding — mijn ziel vangt een nagalm op van uw hemelsch Hallelujah!

Stil en peinzend wachtte de jongeling den dag dat het afgelegd hulsel ten grave zou gebracht worden, — met weemoedige tranen bevochtigde hij dagelijks wel het stoffelijk overschot, maar hij sprak:

— Vervallen hutje, gij hebt uitgediend; wat heeft zij veel in u geleden en gestreden — thans heeft zij beter woonstede gevonden — boven alle lijden verheven is zij voor eeuwig verheerlijkt! — U breng ik mijn groet, arm lichaam, medgezel van al haar strijd en lijden; vaarwel verlaten woning, ver-

sleten reispels! . . . en zijn gedachten verhieven zich naar den ontboeiden geest, die nu verlost en zalig was, om in eeuwige jeugd en kracht den Heer te dienen.

Jonathan voelde dat het hem goed was daaraan te denken, en dat hij reiner en beter werd bij het bepeinzen der dingen die boven zijn. Zoo gestemd ging hij achter de eenvoudige lijkbaar naar de stille rustplaats des stofs, en zijn onbaatzuchtig gemoed vond een groot loon in dat vergeten van zichzelven, want zijn ziel genoot een weergalm van de zaligheid des hemels, zoodat hij het hoofd op moest heffen, terwijl hij daar heenging, om den reinen wolkloozen hemel aan te zien, en hij vergat dat het onbetamelijk was, om niet achter een lijk te gaan als achter een veroordeelde.

— Het was een schoone blijde Paaschmorgen en heel de verjongde schepping predikte opstanding en eeuwig leven — het gelaat des aardrijks was vernieuwd en de oude kruinen waren weer jeugdig; de boomgaard in volle bloesempracht en de vogelen des hemels jubelden tusschen de versch ontplooide knopjes. —

Daar zag hij op het kerkhof de weduwen en weezen om de groeve geschaard, die door zijn moeder beweldadigd waren, en de armen wier toevlucht zij geweest was — en hij voelde zich opgewekt om een woord tot hare gedachtenis te spreken, want ofschoon zijn oogen blonken van stille tranen, zoo was hij kalm, vol geloof en zalige hope. —

Maar de leeraar der gemeente trad voor en vatte het woord; hij had der ontslapene veel achting toegedragen en wilde haar een schoone rede wijden; want hij was een welsprekend redenaar, en een schrijver daarenboven.

Waarom wringt hij zijn gelaat in de stugste trekken; waarom neemt hij de houding aan van een gestreng rechter of van een vertoornd heraut des doods?

Dreigend fronst hij de wenkbrauwen om zijn oog de somberste uitdrukking te geven, en zoo hol en schor mogelijk laat hij zijn stem klinken. Hij wijst de aanwezigen op de doodkist en in de groeve. En nadat hij al de deugden der ontsla-

pene in fraaie woorden heeft opgesomd, begint hij J o n a t h a n al den omvang van zijn verlies in de volle lengte en diepte uit te meten.

Hij schetst met levendige trekken het akelig ledig dat dit gemis zal daarstellen en al het pijnlijke van de verlatenheid waarmede de eenzaamheid hem overvallen zal — hij berekent het onvergoedbare en onherstelbare van den slag en het onmogelijke om een dergelijken schat op aarde weder te vinden als hij nu aan het graf moet afstaan. — Hij herinnert hem aan de teedere blikken, aan haar vriendelijken handdruk, om hem des te dieper te wonden met de verzekering, dat hij zulk een blik nimmer! nimmer! weer zal zien — zulk een handdruk nooit meer zal gevoelen . . .

Hij betuigt hem, dat haar liefderijk hart niet langer voor hem klopt, maar voor eeuwig stilstaat! . . . Hij beschrijft vervolgens hoe dit duistere kille graf voortaan de eenzame woonstede zijner dierbare is, en schildert op de meest aanschouwelijke manier, hoe het gewormte haar dierbaar lichaam zal doorknagen; hoe de verrotting haar zal misvormen en weldra in een walgelijk aas herscheppen, tot haar stof zich eindelijk met het stof van allerlei vreemde voorgangers zal vermengen, die ook op het sombere kerkhof bij het gewormte slapen!

En de ziel — ja waar was die? — Daar liet de redenaar zich niet dan met gepaste onzekerheid over uit; hij betuigde plechtig, dat geen wijsgeer, geen onderzoeker, geen sterveling hoegenaamd! ons daar eenig antwoord over geven kan; en hoe ook de verbeelding zich in ijdele droomen afmatte, zij kan niets zekers ontdekken dan de ondoordringbaarheid van den nacht der graven alleen!

Toen bezweek het hart des jongelings en hij riep:

— Houd op! uw vertroosting is harder dan de dood!

En eenige vrienden schoten toe om hem in zijne bezwijming weg te dragen. Maar de onverbiddelijke spreker was nog niet voldaan met éene zegepraal en een enkel slachtoffer zijner wreede welsprekendheid; hij had nog mannen met vloers om

den hoed en vrouwen met rouwgewaad in het oog; en liet niet af, voor hij al die wonden had opengereten en een algemeen gesnik zijne vertroostingen bekroonde . . .

Maar de ziel des jongelings was aan zijne foltering ontvloden, en terwijl zijn afgetobt lichaam reeds in doodslaap scheen te rusten, voelde hij zich omvat door teedere armen. — Het was hem als toen hij nog als kind aan den boezem zijner moeder werd in slaap gesust, onder de liefelijke klanken van haar avondlied. Hij herkende die zoete tonen in dat lied der dankzegging, en toen hij opzag om te zien, wie hem zoo trouw omvat hield — blikte hij in die teedere, reine oogen, waaraan hij zich nooit had kunnen verzadigen en vol verrukking riep hij uit:

— Het was dan niet waar, dat ik nooit dat oog meer aanschouwen, nooit die stem weer vernemen zou? Het is dan niet waar, dat gij voor eeuwig mij hadt losgelaten, en dat gij in de kille groeve zijt neergedaald om daar bewusteloos te slapen als in een afgrijselijken kerker?

In antwoord op al die vragen hoorde hij een koor van vele duizend stemmen, die zongen:

»De levende God is een God der levenden — zij leven allen Gode — zalig zijn de dooden die in den Heer sterven; zij rusten van hun arbeid. — Zalig zijn de ontslapenen in den Heer! van nu aan tot in eeuwigheid!"

En een tweede koor antwoordde daarop:

»Een andere is de heerlijkheid der zon; een andere is de heerlijkheid der maan; een andere is de heerlijkheid der sterren, maar de minste in het koninkrijk der hemelen is zaliger dan de gelukkigste op aarde."

Toen keerde de vrede weder in de verscheurde ziel des jongelings en zijne moeder zeide tot hem:

— Gedenk steeds aan de gelukzaligheid mijns geestes, mijn kind en vergeet het stofkleed — het vleesch is niet nut. — Laat het de verderfenis zien; laten de wormen het doorknagen — gedenk dat ik er van losgemaakt en bevrijd ben, en dat mijne liefde niet in vleesch en bloed, maar in het eeuwige

leven mijner ziel gegrond is. Welhaast zult gij zijn gelijk ik ben — daar is maar eene schrede tusschen u en mij — slechts de broze sluier van uw eigen hulsel belemmert u voor een korte poos, opdat onze liefde gelouterd en vereeuwigd worde. Mijn zwak versleten lichaam was meer een hinderpaal dan een geleider geworden mijner liefde voor u.

Ik kon niets meer voor u zijn, tot dat mijn knellend reiskleed mij werd uitgetogen; en nu mag ik in vernieuwde jeugd en met onvermoeibare krachten u omzweven als uw beschermende engel.

Wat doet het er dan toe of gij mij met uw lichamelijk oog ziet of niet ziet; mijne liefde is met u. Ik ben vaak bij u, als uwe ziel zich van het aardsche los maakt en het hemelsche tegemoet streeft — dan voel ik mij tot u getrokken — of als eenig gevaar u bedreigt.

Toen ontwaakte Jonathan getroost en gesterkt om zijn eenzaam levenspad met blijmoedigheid te bewandelen als aan de hand zijner zalige moeder.

Die zinsverrukking beheerschte voortaan zijn leven, en de taal des redenaars dreef als een spookachtig nachtgezicht voor hem heen.

Maar in de dagbladen werd vermeld dat de begaafde redenaar X weer een schitterend bewijs zijner welsprekendheid had gegeven bij de begrafenis van de weduwe * * *

Zoo diep hadden zijne troostrijke woorden de hoorders getroffen, dat de zoon der ontslapene bewusteloos was neergezegen en dat zelfs de hardvochtigste landman tranen te kort was gekomen! . . . *)

*) Mevrouw van Calcar schreef voor een halve eeuw dit stukje in haar »Fantasmagorieën."

Een nieuw geslacht is sedert opgestaan en onder de thans levenden zijn er maar weinig, die weten, dat zij ooit die Fantasmagorieën geschreven heeft.

VOORDRACHTEN VAN PROF. DR. P. J. MULLER.

HET SPIRITISME.

Wat nu te denken van het spiritisme? Is het eenvoudig hallucinatie of is er waarheid in de beweringen, dat geesten zich openbaren en het spiritisme een nieuw inzicht geeft in de dingen der geestelijke wereld?

Op deze vragen wenschte prof. Muller een antwoord te geven, hedenmiddag in zijn laatste voordracht over het spiritisme en tevens de laatste van zijn cursus.

Zich beroepende op een der meest gezaghebbende spiritistische schrijvers, den reeds vroeger genoemden Russischen staatsraad Aksàkow, meende spreker erop te moeten wijzen, dat veel voor spiritisme wordt aangezien wat niet dien naam verdient, maar zuiver Animisme is, een theologische benaming, waarmee een der laagste vormen van godsdienst wordt aangeduid, die niet hooger reikt dan de neiging om om zich de mechanisch onverklaarbare werkingen der dingen door het aannemen van het bestaan van geestelijke krachten of van personen die in de dingen werken begrijpelijk te maken.

Daarom waarschuwde Aksákow om voorzichtig te zijn en wèl te bedenken, dat niet al wat zich als geest komt aanmelden als zoodanig moet beschouwd worden.

Het kan toch zeer goed zijn, dat het slechts een kracht in den mensch zelf is, de eenvoudige reflex van eigen zieleleven, geöbjecteerd voor ons geestesoog.

Intusschen meende Aksákow, — en spreker liet het voor

Op verzoek van sommige lezers, die gaarne de in der tijd gedane belofte vervuld zagen om ook de laatste voordracht van den hoogleeraar Muller in dit Blad op te nemen, hetgeen door niet te voorziene omstandigheden werd verhinderd.

diens rekening — dat men de verklaring van die verschijnselen, die beslist buiten het animisme vielen, gerust kon zoeken in de spiritistische lijn.

In verband echter met de naar sprekers oordeel door Aksákow zoo juist gemaakte onderscheiding en de eigenaardigheid, dat toch de grens tusschen animisme en spiritisme zoo moeilijk is te bepalen, wilde spreker wijzen op eenige zonderlinge verschijnselen, die zich bij geestesopenbaringen voordoen; zoo b. v. het spreken in bewoordingen, waarmee de kring, in welken de geest zich manifesteert, vertrouwd is; het verschijnen van orthodoxe geesten in orthodoxe kringen en van moderne geesten daar waar modernen in séance bijeen zijn.

Geeft dit te denken, nog opmerkelijker verschijnsel achtte spreker het, dat iemand door zijn sterken wil een séance kan doen mislukken, waarom dan ook gewoonlijk door den geest verwijdering van dien persoon wordt gevraagd. Verschillende voorbeelden, door spreker aangehaald, dienden tot staving van dit beweren.

Nog meerdere verschijnselen van hetzelfde genre werden terloops besproken en met voorbeelden toegelicht, o. a. het aannemen van het bestaan van dubbelgangers enz. Uit al deze dingen concludeerde spreker, dat bij een goed deel daarvan auto-suggestie een groote rol speelt.

Maar dat alles met de onthullingen van Holmes, Cumberland e. a. incluis, ter zijde gelaten, erkende spr. toch, dat men staat voor feiten die men noch naar het terrein der suggestie, noch naar dat der bedriegerijen mag verwijzen.

En toch! . . . Het had spreker dikwijls getroffen, hoe laf en onbeduidend de mededeeling van die geesten zijn. Staatslieden, dichters en denkers manifesteeren zich, maar wat zij te zeggen hebben is uiterst pover. Men zou zoo zeggen, dat zij er in de geestelijke sferen niet op vooruitgegaan zijn! Ook daarvoor wordt echter van spiritualistische zijde een verklaring gegeven.

Mevrouw Van Calcar, aan wier woorden spreker, op de gronden, vorige week uiteengezet, veel waarde hecht, schrijft dat alles

toe aan het door haar ten sterkste afgekeurde oproepen van geesten, waardoor men, naar haar gevoelen, ten prooi is aan allerlei bedrog, daar de geesten niet die personen zijn, waarvoor zij zich voordoen.

Nog eens citeerde spreker uit geschriften van mevrouw Van Calcar om aan te toonen, welke hooge opvatting deze vrouw van het spiritualisme heeft, dat zij ver boven wereldsche bewegingen verheven acht, en hoe zij — in tegenstelling met vele spiritisten, voor wie Christus een edel mensch is maar meer ook niet — van Christus spreekt als van een heerlijke realiteit.

Toch was het sprekers overtuiging, dat niemand door het spiritisme een geloovige zal worden, dat het niet tot Christus zal leiden. En wanneer men hem dan de vraag zou stellen: »Wat is dan nu voor den christen de toetssteen?" dan meende hij slechts naar die éene alles beheerschende uitspraak in het Evangelie te moeten verwijzen, aldus uitgedrukt in I Joh. 4. vers 2 en 3: »Hieraan kent gij den Geest van God: alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God; en alle geest, die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is de geest van den antichrist, welken geest gij gehoord hebt, dat komen zal, en is nu alreede in de wereld."

In naam van die uitspraak durfde spreker van de séances der z. g. beroepsspiritsten gerust zeggen, dat zij niet staan onder den invloed van den geest die uit God is, maar van een anderen. Maar overigens zou spreker al zijn medechristenen willen voorhouden het woord van Christus zelf: »Oordeelt niet." Als geloovigen, als erkennende, dat er een wereld der geesten is en een eeuwig Koninkrijk — meende spreker — mochten christenen niet oordeelen over hen, die oprecht en vroom zijnde, beweren, dat geesten zich aan hen geopenbaard hebben, daar waar Jezus zelf (Markus 9 : 38—40) zijn discipelen verbood om een man, die Hem niet volgde maar in Zijn naam de duivelen uitwierp, daarvan terug te houden en daarbij zeide: »Wie tegen ons niet is, die is voor ons".

Dat nam niet weg, dat spreker voor zich kon verklaren het spiritisme niet noodig te hebben en ook niet kon aanraden séances bij te wonen, te meer, omdat men medelijden moet hebben met de mediums, waarvan vele — men kan dat niet wegredeneeren — physiek te gronde gaan, wat spreker toch onmogelijk als Gods wil kon beschouwen. Spreker had dan ook verscheidene spiritisten gekend, die akelig zenuwachtig waren geworden door die séances en vond ook daarin een reden om van deze dingen af te blijven, zij het dan ook, dat het spiritualisme van de 82-jarige, nog altijd even frissche en gezonde Elise van Calcar, niet tot zoodanigen overspannen toestand scheen te leiden.

Maar hij wilde er terstond aan toevoegen dat, indien het Gode behagen mocht hem op deze wijze iets te openbaren, hij zich daaraan niet zou onttrekken en in dit verband wees spreker op de merkwaardige ervaringen van een man als Swedenborg, die ook de manifestaties niet gezocht maar ongezocht gekregen heeft; en op het nog zooveel sterker voorbeeld waarvan in I Samuel 28 sprake is. Spreker kon in die wonderbaarlijke geschiedenis van de toovenares te Endor niet anders zien, dan dat het Gode behaagde, gansch tegen de verwachting dier waarzegster in, koning Saul door den aan hem verschijnenden profeet Samuel te doen waarschuwen.

In dien zin zou men het spiritisme kunnen aanvaarden en dan juist komen in het gezelschap van ernstige geloovige menschen als mevr. Van Calcar, die onvoorwaardelijk het oproepen van geesten uitsluiten.

Spreker wenschte zijn beschouwing over het spiritisme te eindigen, zooals hij haar begonnen was, n. l. met het als geestelijke beweging in verband te brengen met de tekortkomingen der evangelie-prediking, die meer helderheid behoorde te geven over de dingen aan de overzijde van het graf.

Immers, dat daar verschil is tusschen het aankomen in die hemelsche gewesten van den ter elfder ure bekeerden moordenaar aan het kruis en een Timotheus, die van kindsbeen af in het geloof was opgevoed en opgegroeid; dat er een onder-

scheid van graad is; een opklimmen van heerlijkheid tot heerlijkheid, — dat alles weten de christenen ook zonder het spi ritisme wel. En waarom zou men dan niet aannemen, dat er heugenis bestaat in de geestelijke wereld van de aardsche banden? Waarom zouden wij niet gelooven aan beschermengelen, waar Christus zelf zegt aan de kinderen, dat hun engelen staan voor het aangezicht des Heeren?

Dit alles behoorde volgens spreker bestudeerd te worden bij het licht Gods en onderwezen in de prediking des Woords. Want waar dit gemist wordt, daar kon hij zich uitstekend begrijpen dat het arme hart, dat schreit in de wildernis, ongetroost daarbij blijft Spreker zou dan ook de laatste zijn om hen belachelijk te maken of zich af te wenden van hen, die zeggen in het spiritisme gevonden te hebben, wat zij op den weg der prepiking tevergeets hebben gezocht. Want — en hiermede wilde spreker besluiten — zoo onafwijsbaar als het voor den christen is het spiritisme te toetsen aan de belijdenis van Christus, God geopenbaard in het vleesch, zoo heeft hij zich bij zijn oordeel te herinneren het: Wie niet tegen Christus is, die is met Hem.

Aan het einde van zijn cursus over de godsdienstwetenschap en letterkunde gekomen, wierp spreker daarop nog even een terugblik; hij hoopte erin geslaagd te zijn op de verschillende geestelijke stroomingen van onzen tijd een zoo helder mogelijk licht te hebben doen vallen.

Gaarne zou hij zijn gehoor een tot weerziens toeroepen tot het volgend seizoen; maar men wist het: dat kon niet; 7 April a.s. zou spreker naar Zuid-Afrika vertrekken. Welke motieven hem daartoe hadden bewogen, kon hij moeilijk hier uiteenzetten. Slechts wilde hij er dit van zeggen, dat hij gemeend had dien weg te moeten volgen waar andere voor hem gesloten werden, en geloofde dat God hem daar in Zuid-Afrika een taak op de handen had gelegd. Onder het zeer vele, dat hij opofferde, behoorden ook de aangename Zaterdagmiddagen in dezen kring van vrienden en belangstellenden en terwijl

spreker, hartelijk dank bracht aan zijn gehoor voor de belangstelling in zijn voordrachten, wenschte hij het voorbeeld der Franschen te volgen, die nooit adieu maar altijd au revoir zeggen, en alleen een »tot weerziens over 5 jaar" toe te roepen.

Terwijl de aanwezigen dit »tot weerziens" overnamen in een hartelijk applaus, betrad dr. F. van Gheel Gildemeester het podium om gevolg te geven aan een verzoek, hem, als trouw bezoeker der voordrachten, uit den kring der belangstellenden gedaan.

Namens het gansche auditorium bracht hij prof. Muller dank voor zijn leerzame voordrachten, die getuigden van een massa studie en waarin hij met vaste hand, met juisten blik, met groote liefde voor Christus, en ook met hartelijke genegenheid voor zijn gehoor, gewezen had op de verschijnselen van onzen tijd.

Daarom was het een smartelijke gedachte, dat men voortaan zijn bezielend woord zou moeten missen. Maar in dat gevoel mengde zich oprechte waardeering voor het besluit van prof. Muller, om aan zijn liefde voor de stamverwanten in Zuid-Afrika en zijne idealen betreffende hun toekomst uitdrukking te geven in een daad — waar zoovelen zich tot woorden bepalen, in een: payer de sa personne.

Ook zijnerzijds riep spreker prof. Muller een welgemeend au revoir toe, dat nogmaals door de aanwezigen met een hartelijk handgeklap werd bezegeld.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

(Vervolg van blz. 232.)

De onverschilligheid van vele spiritualisten bespreken, zegt de beschermster.

Het is een groote terugzinking tot het gemakkelijke heidendom, en dat is niet de bedoeling, waartoe die heerlijke gave is gegeven, want anders zou het in een tijd, waarin Christus- en Godloochening hand over hand toenemen, niet uit den hemel zijn gevallen op en tusschen de menschen. Gij gaat nu nog wel op vele doornen, mijne beste, maar gij zult het zien dat ge aan die prikkende strengels telkens een roosje ziet groeien, maar niet alleen dit, maar dat die roos haar geuren zal verspreiden en daardoor weer menig een verkwikken met den adem des eeuwigen levens. Gij strooit — gij zaait, zij het soms met tranen; die, die zullen Gods Engelen afwisschen als ge altijd oprecht, eerlijk en getrouw uw weg blijft bewandelen, geen zijwegen ooit, op welk gebied ook, weer inslaat, maar steeds in zuivere waarheid, in geestelijke zoowel als in andere dingen, op het rechte doel afgaat.

Hier weten wij de krachten — hier, al berekenen wij geen jaren meer, weten wij den leeftijd; dat alles wordt in aanmerking genomen door ons. Door ons? Ja de Heer zegt zijn bevel en geeft de uitvoering aan zijne gedienstige geesten over. De Heer wenkt met een vingerwijzing; wij vatten zijne bedoeling en met vleugelen van liefde en eerbied wordt zijn wensch, zijn bevel volbracht. Tot onze oefening, tot onze volmaking, helpen, leiden, bedroeven wij soms ook op aarde, niet uit ons zelven, maar uit Hooger macht. Dat is ook de bedoeling waarom ik u steun. Waar gij wel eens in stilte vreest: zou

mijn helderheid, zou mijn vlugheid van opvatting mij begeven — door mijne ziekelijkheid? — dat is de steun dat ik u telkens een lichtstraal uit den hooge mag toewerpen. Gij wordt bewaard, behoed.

Uw talent mag niet te gronden gaan en dit verdriet zal u bespaard worden; dit mag ik u zeggen en kunt ge vertrouwen, want ge moet er nu nog op de rechte wijze mee woekeren. Uw vorige arbeid was niet vergeefsch, vooral als voorbereiding op dezen niet, maar toen was hart en geest nog niet in die richting, waar die nu in begint te komen en waar die eenmaal geheel in zijn zal. Nu moet het komen: zijn de woorden ook mijne daden? Is mijne aansporing voor anderen ook het gebod voor mij?

Was er onder de drie Engelen die tot Abraham kwamen een die goddelijk was te noemen?

Ja, een dier Engelen was de Heiland; die geschiedenis is de waarheid.

Op mijne vraag omtrent de natuur van de bewoners der andere planeten, antwoordde de beschermster, die reeds in 1852 is overgegaan.

Daar kan ik geen bepaald antwoord op geven, daar ik die niet heb ontmoet, maar kan het later wel onderzoeken, daar dit geen punt is dat wij niet mogen doorgronden. Mijne werkzaamheden bepalen zich tot degeen, die van de planeet komen, waarop ik zelf ben geboren, heb geleefd en ben afgereisd. Over andere planeten zijn weer zij aangesteld, die daar hebben geleefd. Oneindig is de schaar, die van deze aarde komt en ons werk zou een groote verwarring worden, indien wij ons buiten dat groote rijk moesten begeven. Evenals op aarde niet elk mensch alle werelddeelen kan gaan bezoeken, zoo gaat het ons hier. Enkelen van ons gaan ver, ver weg, maar toch

altijd in een vast rijk of onderdeel van het onmetelijk en onbegrijpelijk groot koningrijk. In des Vaders huis zijn vele woningen. Hoe stelt ge u dat wel voor? Het is onmogelijk in menschelijke taal daar eene beschrijving van te geven, en al schreef ik in de hemeltaal, gij zoudt het niet kunnen begrijpen. Geduld in deze zaak tot het u zal gegeven worden te aanschouwen. Maar het is niet enkel het niet kunnen mededeelen, maar ook de sluier van het hemelland mag niet verder voor de menschen worden opgelicht. Daarom zeg ik altijd: zooveel ik MAG zal ik uwe vragen beantwoorden, want van elk woord u medegedeeld moet ik verantwoording doen. En o, wilt ge het gelooven? Ik heb nog zoo dikwijls noodig aan de voeten van onzen Heiland te vallen in groote boete en ootmoed. Hem weder te brengen (als het ware) op de aarde – de menschen weer tot Hem te voeren, dit is mijn werk, mijn doel.

En dit is ook het doel van de vernieuwde gemeenschap tusschen de twee werelden. Was ik hiermede dadelijk begonnen, dit mag ik nu met u bespreken, mijn beste, dan had ik geen gemakkelijken grond om te bewerken gehad. Mijn regel, mijn opdracht volgde ik; maar aan mij was overgelaten de wijze van uitwerking, en Gode zij dank en lof; het is mij door zijne genade, liefde en hulp gelukt, dien grond om te spitten, zachtjes te besproeien en daarin de banier van het kruis te plaatsen — als bij vernieuwing den grond zoo te zuiveren, dat ge daarop voor het kruis, zonder u te bezoedelen, kunt knielen.

De beschemster was niet over alles tevreden wat ik in »Op de Grenzen" had médegedeeld.

Niet alles was uw eigen volle overtuiging, en als ge het overgenomene al een oogenblik aangenomen hebt en meendet ik was in alle oprechtheid, het was zonder ernstig nadenken en gebed. Te veel gezegd in overmoed en dat te veel heeft juist kwaad gedaan. Ik doel niet op eigen ervaring, maar op te lichtgeloovig overgenomen beschrijvingen van manifestaties.

Ik las het medium mijne laatste stukken voor: »de poorten der hel" en »de kruisweg' waarop de beschermster schreef:

Amen, mijn beste, amen met geheel mijne ziel, met alle krachten die in mij zijn! zeg ik op dit werk, door u uitgewerkt. O, zagen, allen zoo in dat licht den Christus, er zou een straal op de menschen vallen, die van hier uitging en hen in dat licht voortgaande, weer bracht tot deze sferen. O, God zij dank, lof, aanbidding. Halleluja, mijn Vader, mijn Heiland, dat ik het nietig werktuig mocht wezen om de smeulende vonk van liefde voor den Christus, voor onzen dierbaren Heer te ontdekken en die vonk zooveel lucht te geven dat ze tot een klein vuur wordt, eenmaal tot een volle vlam! Ga voort te werken voor dien Heer. O, kondet ge zien de heerlijkheid die Hij had en nog heeft in deze wereld, o dan, dan alleen zoudt ge kunnen bevatten het groote offer door Hem gebracht.

De overlevering zegt: door de zonde is de dood; dat is niet juist — neen, door de zonde is de bitterheid, de smart des doods; smart voor den aardbewoner om van alles afstand te moeten doen, bitterheid, omdat ziekte en pijn dikwijls vooraf gaan en ondergaan worden. Maar Jezus Christus heeft aan alles, alles die bitterheid ontnomen en het den mensch mogelijk gemaakt een vadernaam te geven aan dat hoogheerlijke, onzienlijke, nooit volprezen, nooit begrepen Wezen, dat door velen als een vertoornd rechter beschouwd wordt, door anderen geheel verloochend.

Gij kunt niet begrijpen, als wij op aarde vertoeven en wij daar ons werk hebben, hoe het ons smart vele menschen en koningen alle eer te zien toebrengen en den Koning der koningen veronachtzaamd te zien, in wiens naam zich onze knieën buigen. Zij — ook wij, och laten we ons nooit schuldig maken aan eenige afvalligheid, eenige verloochening — ik door de niet strenge vervulling mijner opgedragen plichten — gij lieden niet in het niet opnemen van uw kruis, dat Hem gewillig! begrijp het goed, gewillig, moet worden nagedragen.

27 Mei 1890.

GEBED.

Groote, almachtige, heerlijke God. Dien wij in Jezus, onzen Heiland, onzen Vader mogen noemen, zend uwen zegen in dezen vriendenkring! Open hunne harten met eenvoudig, kinderlijk geloof, opdat ze aannemen, hetgeen gij, o Vader, hun dezen avond wilt schenken. Geef hun reine en trouwe harten, opdat ze het het daarin bewaren, heilig bewaren. Geef hun kracht, geesteskracht om het te verwerken, opdat het zaad door U en den Heiland gezaaid, niet boven op den akker blijve liggen, maar wortel schiete voor de eeuwigheid. Geef hun vooral de gave des onderscheids, opdat ze het goede van het kwade mogen afscheiden. Geef hun de bede op de lippen: Vader, verlos ons van den booze, van de verleiding, en Gij, o Heiland, goddelijke Meester, wees gij hun schild in den strijd des levens.

Mijne lieve Elise, merk, merk met een dankbaar hart toch op den zegen op uwen arbeid. Ik moet er u bij bepalen dat er kleine bloemkens telkens voor u uit het gestrooide zaad zullen ontkiemen, bloemen, die u moed en kracht en lust voor uw heilig werk zullen geven. Zaai maar, zaai maar. Eenmaal komt de volle wasdom door den zegen van onzen Heer. Hij is de eenige, die al onze krachten waardig is.

Op het vernemen dat de Dagbladen jubel aanheffen over het geval van Ds. Huet, dat ze niet begrijpen, kwam nog dit woord.

Die broeder kan dat zoo eenvoudig keeren. Hij heeft zoo menigmaal zijn geloof voor de wereld opengelegd. Het kost hem een enkel woord om zijn recht standpunt te verklaren en zoo de eer van deze waarachtige Nieuwe Bedeeling te handhaven. Alles moet en zal mede werken ten goede. Zoo God voor ons is, kan niets ons schaden.

23 April 1890.

Dinsdagmorgen kwam het medium mij eene goede tijding brengen en daarover sprekend kwam zij in tranen. De bescherm ster sprak met de liefelijke uitdrukking van vreugd en vrede.

Hoe lang is het geleden dat ik niet tot u gesproken heb, maar ik zie grooten vooruitgang sedert de laatste maal. Het medium is geschokt en verblijd. Schokken door vreugde zijn weldadig voor haar — die brief is een verhooring van haar stil gebed en geeft licht voor het plan, waardoor nu elk bezwaar is opgeheven. Ja, het zal goed zijn; veel meer warm en vriendelijk licht en steun zal er voor u allen zijn. Ik kan niet ter ieder uur bij u zijn, maar kom af en toe, want ik heb nog veel en heerlijk werk te gelijkertijd te volbrengen. Ik kan u daar onmogelijk eenig denkbeeld van geven, hoe gaarne ik het doen zou, maar gij zult dat alles eenmaal ook verstaan. Volhard in het gebed en verzuim dat nooit — dat weinige dat wij den Heer kunnen brengen. Wast op te zamen in geloof, hoop, vertrouwen, vrede en het meest in de liefde; daarop komt alles aan,

Zij greep met beide handen de mijne, legde die op elkander en daarboven de handen van den magnetiseur. Zoo zegende zij ons. Vereenigd en door niets te scheiden dan door den dood alleen. God zegene u en uw huis en uw werk.

24 April 1890.

Mijne beste Elise, ik weet alles, hoor en zie en deel in alles; dit weet ge wel, en laat ik u nog eens mogen zeggen hoe gij deze zaak, die gij (hoe of ge het ook u zelve anders voorstellen wilt) zeer treurig vindt, moet beschouwen. Het is en blijft een bloem op uwen arbeid, dat die vriend van die dwaze leeringen is afgegaan, want den eersten stoot hebt gij er aan gegeven door aan hen te werken en hem wel degelijk tot nadenken te brengen; hij zal niet losgelaten worden.

Niets gebeurt bij geval, en zie hier nu een klein bewijs, dat er van hier uit wel op de menschen wordt gewerkt, maar dat juist altijd de wil vrijgelaten wordt. Zoolang als hij den Heiland blijft verdedigen (want dit is toch de hoofdzaak, hoe het ook te bejammeren is, dat dit niet altijd onder zuiveren vorm geschiedt) het grootste, bezwarende leerstuk van den vrijen wil, waar op aarde zooveel woorden over worden verspild. De bekeering bij den mensch komt plotseling, zegt men, en de meesten juichen dit toe als een wonder uit den hemel, zonder te weten, hoe wij, de dienende geesten van onzen Heiland werken, arbeiden reeds lang te voren. De Heer zendt zijn geest uit en wij zijn de werktuigen om dien te brengen waar die wezen moet. Nu komt de tegenwerkende kracht tot nut der menschen, tot nut voor ons. Geen overwinning dan na den strijd, geen deugd dan na voorafgaande verzoeking in het vleeschelijke en geestelijke. Die vriend is bewerkt; die arbeid aan zijn gemoed wordt tegengewerkt — aan hem de keus — en dan nog een dank ten hemel, als de Heiland toch nog de hoofdpersoon blijft, waar hij zich heenspoedt. Maar wij zullen doen wat wij kunnen, zooveel we mogen om hem niet weder onder een dof en zwaar deksel te doen vervallen. Hij is zwak, zeer zwak; zijn hoofd is bijzonder zwak door het dwalen en zoeken en verwerpen. Bid dat de Heiland die zwakheid te hulp moge komen (naast de rozen staan de doornen).

Wordt vervolgd

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

(Vervolg van blz. 300.)

Schrijf hem duidelijk en verstaanbaar, zonder dat er iets te bemerken valt van eenige spijt; dat gij hem gaarne ziet aan de voeten van uwen en zijnen Heer; dat gij weet dat allen het Spiritualisme niet noodig hebben, indien ze maar niet hun geloof en in hun geloof den Heiland niet beleedigen, noch Zijne komst onmogelijk voor sommige menschen maken.

Dat het de bedoeling der Nieuwe Bedeeling in het bijzonder is, te komen tot hen, die van het eeuwige leven zijn afgedwaald, die geen waarde meer aan den Verlosser onzer zielen hechten, en dat het reeds zoo menigeen tot Hem heeft teruggebracht; schrijf hem dat ge het heerlijk vindt dat op hem dit middel niet meer behoeft toegepast te worden, dat hij toch den Christus heeft en dat het u in het bijzonder verblijdt dat hij nu over de onsterfelijkheid en het leven zooveel betere inzichten heeft dan die, welke gij altijd bij hem hebt bestreden. Schrijf hem wat uw geloovig, maar vooral liefderijk hart u ingeeft en eindig met uw volle geloofsovertuiging, uw hoop en geloof en uwe verwachtingen. Schrijf hem over de vele vruchten die ge reeds zoo genadig op uw werk moogt zien; schrijf in ootmoed, zonder waarschuwing, zonder uitdrukking van vrees voor zijne toekomst.

Denk niet dat ik deze gebeurtenis als een bagatel beschouw, maar aan u en van u zal veel afhangen; gij moogt er niet over zwijgen in uw Tijdschrift, maar zijt verplicht, zoover het publiek kan worden gemaakt, nog weer eens het onderscheid tusschen die beide, ja helaas! die beide sekten te doen uitkomen.

Die eendracht onder al de volgelingen van onzen Heer in dien tijd — ja, hoe heerlijk was die! En wat werkte de bezielende taal van een eenvoudigen visscher op de gemoederen. Was het door welsprekendheid of geleerdheid? Neen, mijn lieve, beste vriendin. Het was de vrucht van het vast geloofsvertrouwen bij dien discipel, nog versterkt door het berouw over dien eenen misstap — de ervaring van al de vergevende liefde van den Meester.

Dus geloof en dankbaarheid werkten in dat hart samen en de liefde naar het voorbeeld van den Heer. Hij was bezield met liefde tot de broeders; hij wenschte dat geluk ook aan anderen mede te deelen en werkte en sprak onder den invloed van dien geest, die voor een iegelijk ook nu, nu nog te verkrijgen is op het gebed. Laat liefde en geloof de band zijn, die u te zamen verbindt, die band om den Meester heengestrengeld, dan volgt geen dwaling, dan geen afwijking, maar een volharding ten einde toe, en zij zullen zalig worden.

Denk toch niet dat het Spiritualisme om de geesten is gekomen. Neen, het is alleen gekomen tot opwekking van geloof aan God en eeuwig leven, tot wederbrenging tot onzen zoozeer miskenden en verloochenden Heiland. De geesten krijgen hier hun vorming en opvoeding, en als zij op aarde worden toegelaten is het tot overtuiging van den mensch. Dien weg moeten de geesten natuurlijk ook bewandelen, anders kon dit niet tot stand gebracht zijn. En tot ons werk behoort ook hunne leering in dit opzicht, maar feitelijk is de hoofdzaak: de mensch, de komst, al is het weer ten tweede male, van onzen Heiland — nu niet in eigen persoon, maar door Zijne afgezanten.

Schande over hen, die dit het werk van den booze noemen.

Is het niet goed zich met ongelukkige geesten in te laten?

Het is goed en volstrekt geen kwaad om de ongelukkigen, die behoefte gevoelen om nog hunne verkeerdheden aan de

aardbewoners te belijden, te troosten en te bemoedigen — maar noodzaak is het niet, ja, het brengt dikwijls dit gevoel bij hen te weeg van beter door de menschen dan door ons begrepen te worden, maar bij een vasten kring, zooals die zich hier heeft gevormd, kunnen wij ook beter controleeren en van te voren bepalen wie en wat er komt. Vinden wij telkens vreemde personen in den kring, dan kunnen wij niet altijd weren degeen die op de vrienden betrekking hebben, want, hoewel meer kracht ons is gegeven dan ulieden, wij zijn niet almachtig; alle dingen moeten met orde geschieden, en het beste is dat er zich telkens nieuwe kringen vormen van kleine hoeveelheden van harmonische personen, en dat, zoo in eene plaats op verschillende avonden gewerkt wordt — en dan heeft de mensch ook meer macht, of liever het heeft meer raison d'être degeen die zich moeilijk kenbaar maken, te zeggen: ga dien of dien avond daarheen.

O, lieve Elise, zie eens dat ge door uw toedoen verschillende kringen vormt. Ik zal u het middel aan de hand geven, omdat het gemakkelijkst te doen.

Mijne Elise, onze vriend K. sprak u laatst over de vergaderingen hier bij onafzienbare, eigenlijk onnoemelijke getallen. Op die vergaderingen wordt met groote zorg behandeld alles wat op de Nieuwe Bedeeling, op deze heerlijke waarheden betrekking heeft.

De vragen werden gesteld op de laatste bijeenkomst.

1°. In hoeverre mag het den geesten worden toegestaan zich aan de aardbewoners kenbaar te maken tot hun eigen nut?

2°. In hoeverre en onder welken vorm kan dit geschieden tot nut der menschen?

3°. Hoe kan de meeste teleurstelling voorkomen worden of toegelaten tot nut en leering voor de volharding en standvastigheid, voor de beproeving van hun geloof, hun vertrouwen op den Heer, die deze dingen laat geschieden?

4°. Wat kan er van onze zijde gedaan worden om betere resultaten op aarde te weeg te brengen, om de

séances te beveiligen tegen kwade invloeden en de inwerking van kwade geesten?

Zie, dat zijn eenige van de punten, die ik u kan en mag mededeelen en nog zoovele punten buitendien, die onzen arbeid betreffen.

Daaruit is voortgevloeid mijn zeggen tot u om verschillende kleine cirkels te vormen, en later geef ik u daar het beste middel voor op. — Nu niet langer. Geniet van het heerlijke weder; werk met een dankbaar hart aan den Gever van alle goede gaven.

Wij bleven nog een poos spreken over dit onderwerp.

Gij moet daar niet met zooveel bekommerdheid over spreken, vooral niet moedeloos zijn, al ziet gij aan den dorren boom nog geen knopjes. Toch zitten zij er aan, al is het hout schijnbaar dood. Ik bedoel niet dat gij nimmer iemand op uwe eigene bijeenkomsten moet toelaten, maar ik raad u om dit niet tusschentijds en alleen bij hooge noodzakelijkheid te doen. Een eerste vereischte is regel in de séances te brengen, dan van tijd tot tijd, vooral als het seizoen er zoo gunstig voor is, den een of ander te vragen, die dan eens eenige keeren geregeld moet komen om te zien hoe gewerkt wordt en welke geesten er bij zulk eene séance worden toegelaten. Dan komt het langzamerhand tot het doeleind, waar het heen moet, en zijn zulke personen doordrongen van de heiligheid en het verheven doel, dan vormen zich door en onder hen van zelf kringen, waar gijlieden, om er den eersten stoot aan te geven, met uw medium kunt gaan werken en de hunnen door den magnetiseur ontwikkeld worden.

Rustig alleen met het medium zittend werd mij gezegd dat ik mocht vragen. Mijne gedachten liepen over de religieuse beweging en ik vroeg of onze beschermster ook haar oog liet gaan over deze groote stroomingen.

Over alles, alles wat deze richting betreft, mijne Elise — hoe lief ik u gehad heb in mijn tijdelijk bestaan — hoe lief ik u nog heb, ik zou niet tot u gezonden zijn, indien het niet ware om u juist in dezen moeilijken arbeid te steunen.

Niet eerder kwam ik tot u dan alleen om te kunnen helpen en mede te werken op een oogenblik, waarop uwe krachten zouden ondergaan lichamelijk, maar ook geestelijk, om u te redden van een afgrond, waarin allemaal dweepzieke, echt fanatieke krachten u tot zich zochten te trekken. Zeker, dat is ons werk en van onnoemelijke getallen geesten het werk. En komen er legioenen kwade krachten op aarde, want Jezus heeft het zelf gezegd: ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard — komen er legioenen kwade, er komen daarentegen ook nog meerdere goede strijdkrachten. De Heiland zendt de Zijnen tot de Zijnen en Zijn rijk zal eenmaal het rijk bij uitnemendheid zijn. Elke knie zal zich eenmaal voor Hem buigen. Hoe dit grootste wonder aller wonderen eenmaal zal geschieden — wij — wij begrijpen het niet, maar werken dag en nacht en bidden! roepen wij uit: Dat uw Koninkrijk kome; bevestig het toch spoedig, Heer en steun ook aller krachten tot dit heerlijke, goddelijke werk. Hij steune ook u.

Denk eens aan de beweging op aarde van het heilsleger. Onnoemelijk veel goed doet het in alle landen en is een tegengift voor hen, die onmogelijk nog geroepen kunnen worden voor deze Nieuwe Bedeeling, maar wij beschouwen het als voorbereidingsmiddel waarvoor wij zelfs dankbaar zijn (al zit bij hen onze Heiland nog onder een sluier. Het gaat uit van hier. Het wordt ook van hieruit gecontroleerd. Woeling, strijd en tegenwerping nopen en dringen tot het gebed.

Mevrouw M.... doet een vraag omtrent Joden, Turken en Buddhisten.

Die komen hier toch nog spoediger tot licht en klaarheid dan menig zoogenaamd Christen; maar ieder wordt hier ont-

vangen, geleid en onderwezen door eigen geloofsgenooten, die dan al gevorderd zijn. Zij zouden waarlijk ook hier geen ander gelooven. De wetten zijn hier heerlijk, rein en zoo zuiver harmonisch dat niemand er zich op aarde onder alle beletselen, die daar aanwezig zijn, eenig denkbeeld van kan maken. Genoeg, dat is een zegen, die het Spiritualisme ook medebrengt; dit met zekerheid te weten, dat niemand verloren gaat en dat er in den hemel en op aarde alles medewerkt dat e e n m a a l e l k e k n i e zich buigt voor onzen heerlijken Verlosser, Wien a l l e e n is de kracht, de heerlijkheid tot in eeuwigheid.

HEMELVAARTSDAG.

Op dezen feestdag hier te zijn, denkt gij daar niet over, mijne Elise. Het is niet voor allen te gelijk dat hooge en heerlijke feest van de wederkomst in ons heerlijk Vaderland van onzen heiligen Heer en Verlosser. Wij laten het samenvloeien met het Paaschfeest. In andere sferen vieren ze weder dezen dag geheel op zich zelf. Maar hier zijn we het met de geloovige aardbewoners eens, dat het een zegen was voor hen dat die Heiland ons verliet en een groote zegen en blijdschap voor allen, die hier boven waren en zijn, dat Hij weder in hun midden kwam na een afwezigheid zoo lang — aardbewoners zeggen dertig jaren — het kan zijn, doch onze tijdrekening volgt die der aarde niet meer; daarom moet ge ook nimmer aan vergissing of misleiding denken, indien tijdsbepalingen bij manifestaties niet uitkomen.

Spreek niet terstond tot het medium als zij lang geschreven of gesproken heeft; deel haar niets mede voor zij er zelf om vraagt; eerder is zij er niet vatbaar voor en verwart het.

O p e e n g e z e g d e o v e r d e v o l m a a k t e t a a l d e r g e e s t e n, a n t w o o r d t d e b e s c h e r m s t e r:

Het is niet alleen door de taal, dat wij elkander zoo snel en volkomen verstaan, maar door de geestelijke harmonie, de liefde, die de hoogste trap bereikt.

Over den strijd sprekende schreef de beschermster.

Al de middelen, door den goeden Vader daarvoor gebruikt, zijn in de oogen der menschen niet altijd even geschikt, maar zij zien het doelmatige er van, zoo ook van den geweldigen tegenstand; die partij moet er zijn om de eenvoudige waarheid te doen zegevieren. Was die er vroeger geweest, dan kon men die een voorlooper noemen, nu is het meer een gelijklooper — het Spiritisme naast het Spiritualisme; alleen, het is zóó noodig, zóó goed. Zóó nuttig voor de groote zaak.

En nu, mijne lieve Elise, wil ik niet uit den kring gaan zonder u een innige zegebede en wensch toe te roepen bij de viering van het Pinksterfeest. Onze vriend K. zegt er van: het besluit de feesten der laatste zes maanden, maar het is voor de Spiritualisten van hooge en groote beteekenis, zoo groot dat daar waarlijk wel meer op gewezen mocht worden. Die tijd zal komen en dan, wanneer de gelijkgestemde kringen en zielen zich bij elkander aansluiten, kan er meer goeds uitgewerkt worden dan door onharmonische congressen.

De geest des Heeren komt over de aarde in dezen tijd. Bid dat die hoe langer hoe meer zich verspreiden moge en dat de oogen geopend worden om de heerlijke vruchten te erkennen en te zien. Moge het gezegend aan uw aller gemoed zijn en gij hoe langer hoe meer gemeenzaam worden met die heilige werking. De Heiland doet het. Hij stort een hoorn van overvloed op de aarde. Maar hoevelen die het voelen, zien verwonderd even op en laten het langs zich heenglijden; maar, waar de vonken opblijven, daar zullen heerlijke krachten ontwaken onder goede leiding en goede ontwikkeling. De Heer zegene en behoede u en doe Zijn aanschijn over u lichten.

Deze toespraak aan ons medium voorlezende, meende ik dat de beschermster voor haar vertrek niet meer tot ons zou spreken. Maar welk eene verrassing was mij bereid door de beantwoording van mijne gedachten.

Uwe vraag, mijn beste Elise, was geen zoogenaamde ontboezeming, maar een verlangen, een wensch, dien gij te bescheiden waart te uiten; toch begreep ik het en kan nu gelijktijdig u nog iets aanraden voor Zondagavond. Ik ga morgen heen tot Woensdagmorgen en kan geen remplaçant zenden. Dit feest wordt zeer talrijk bezocht en velen worden er gebracht, die eigenlijk nog geen andere feesten bijwonen, maar alleen hierom, omdat op dit feest zoo vaak een vonk in de verte spat en blijft rusten op hoofden, waarmede het ons zwaar valt te werken. Dit Pinksterfeest, zoo hoog verheven en wonderbaar eens op aarde, is even wonderbaar in den hooge. De Christelijke geest heeft nog niets van zijne kracht verloren, maar bewerkt harde harten door een bovennatuurlijke werking, waarvoor wij de knieën buigen en waar wij met onvoldane, leergierige blikken op staren. O, had ik gelegenheid en de macht der taal, en ware het mij dan nog veroorloofd alles mede te deelen, gij zoudt als door den bliksem getroffen ter aarde vallen en zeker niet meer in staat zijn het aardsche leven te dragen — en dit moet, dit mag niet anders. Evenals het gebruik van altijd dezelfde spijze het lichaam krank maakt, maar er afwisseling noodig is tot volkomen welzijn — zoo wordt de mensch krank, zeer krank van alleen geestelijk voedsel. Indien men maar eenvoudig neemt wat de Heer op elk gebied ons te genieten geeft, dan kan men naar lichaam en geest gezond blijven Gij hebt goed ingezien wat het doel was in de afwisseling der werkzaamheden op de séance. Het is voor haar. Zij mag er niet onder lijden; dat zou geen dankbaar gebruikmaken zijn van die heerlijke gave.

Kon ik u alles duidelijk maken waarvan ons komen bij ulieden afhangt, er zou geen enkele twijfel meer bestaan. Zoudt gij wel gelooven, dat die wetten zoodanig zijn, dat ze door den een nog gemakkelijker (als ik het zoo noemen mag) overtreden kunnen worden dan door den ander.

Begrijpt gij dit?

Er zijn er die onmogelijk op aarde kunnen komen wanneer de dampkring te vochtig is en te nat; anderen, mij bijvoorb. deert dit niet; er zijn er die met onweer onmogelijk er doorheen kunnen, evenals de mensch dit onaangenaam vindt. Mij belemmert dit ook wel, maar belet mij niet en de grootste bezwaren voor mij liggen dan in het medium.

De kleeding der geesten doet hier veel toe. Er zijn hier zulke etherische, fijne, ragfijne stoffen, die het vocht niet kunnen verdragen; de dragers dier stoffen moeten zich dadelijk daaraan onttrekken, om zelfs zeer afgemat in hunne sfeer terug te keeren.

O, wees gelukkig, dankbaar en tevreden met hetgeen u toebedeeld wordt. Het is niet goed, niet verstandig, neen, in de meeste gevallen is het zonde te ver te willen indringen, en dan gaat het als met een nieuwsgierig kind, dat van een spijs wil proeven, die voor hem vergiftig is.

Wees dankbaar dat het doel van deze Nieuwe Bedeeling hoe langer hoe meer bereikt wordt die waarheid te verkondigen van een leven na dit leven, een eeuwigheid, waarin Gods vaderlijke liefde nu de gelegenheid geeft aan ongelukkigen, niet alleen om zich te bekeeren tot Hem, maar om, als zij nog willen, tot de hoogste volmaaktheid eenmaal op te klimmen. Die hoogste volmaking, daar zoudt ge zoo gaarne veel van weten — ik ook, mijne Elise, maar aan mij kan dit evenmin uitgelegd worden als aan u — maar aanbid met mij den alleen wijzen, liefderijken Vader, opdat wij het eenmaal samen mogen doen in de sfeer van de hoogste volmaaktheid.

Sprekende over onze onkunde omtrent de ziel, zoo goed gekend door de geesten, antwoordde de beschermster:

Neen, beste Elise, wij lachen niet; gij stelt u voor een kind dat nog met duizend zaken onbekend is, waar de volwassene over glimlacht om de naïveteit, maar die denkt ook later, als ge groot zijt, zult ge het beter weten; wij lachen niet, maar zien met groot genoegen elke weetgierige gedachte zich in den mensch ontwikkelen, en dan komt bij ons ook dit wat gij van het kind denkt. Later zult gij het verstaan. Onze vriend K. zal echter veel kunnen mededeelen, want over al die interessante zaken peinst hij; daarin studeert hij en geeft er zijne niet geringe krachten aan.

Die vriend is hier in lang niet geweest om zijne onderzoekingsreizen. Hij blijft niet permanent in dezelfds sfeer van landgenooten, maar gaat met anderen mede, evenals er meer hoog ontwikkelde geesten bij ons komen. O, Elise, evenals op de aarde komen er hier van tijd tot tijd zulke ontwikkelde geestelijke naturen, dat velen met stomme verbazing en eerbied hen aanhooren en met hen spreken, maar dan is het resultaat niet als vaak op aarde alleen over de vordering der wetenschap, maar een algemeene juich- en danktoon aan den uitdeeler dier heerlijke gaven, aan den Schepper van ons allen, onzen Vader en onzen Heer Jezus Christus.

Op onze vraag of wij mochten weten waar onze vriend K. tegenwoordig was.

Als gij dat verlangt te weten, mag ik u zeggen dat hij tegenwoordig in dat gedeelte der aarde is, dat gij Schotland noemt, om daar het mediamieke verschijnsel van het tweede gezicht na te gaan, in hoeverre dat ook betrekking heeft en nut kan doen voor de heerlijke Nieuwe Bedeeling. Ik wenschte wel, mijne Elise, dat gij nog een zuiverder inzicht hadt in onze werkzaamheden. Ik hoor u zoo dikwijls zeggen en nog meer lees ik het in uwe gedachten dat ge wildet dat

ik u op dit of dat punt juist een rechte inzage kon geven. Dit is niet mogelijk, daar wij wel veel kunnen doen en dikwijls, zooals men dat noemt, meer dingen tegelijk dan een mensch, die aan plaatsomgeving, lichaamszwaarte en door stof gebonden en belemmerd is, maar toch is ons alles niet gegeven en een ieder onzer wordt zoo heerlijk zijn eigen werkkring aangewezen — maar begrijp het nu goed: tot inlichting moeten er hier ook bepaalde en geschikte en vertrouwbare geesten worden afgezonden tot onderzoek en bij iederen kring komt na dit onderzoek die persoon dat niet altijd zelf mededeelen, maar dit wordt door de 2e, soms 3e en 4e hand gedaan. Daarom komen zoo menigmaal vergissingen ter goeder trouw voor; menige overbrenger of brengster — (een vreemd idee, dat de geslachten hier dezelfde zouden zijn), maar daardoor worden die dikwijls weer afgekeurd om geene communicaties meer te brengen en hen wordt weer ander werk opgedragen. De beweging op aarde is groot, maar nog grooter de sensatie, de belangstelling voor werkzaamheden hier, nog grooter bezigheden om ook hier in lagere sferen het kwaad te beteugelen, dat nog van hier uit op aarde werkt, die heerlijke planeet, die toch tegenwoordig hare armoede te gemoet gaat — die planeet, geheiligd, gezegend door des Heeren komst, heeft haar laatste liefde verlaten en allen zijn bezig, die weer tot de waarheid, tot het geluk terug te brengen. Maar, maar, lieve Elise, als ge een blik kondt slaan van hier, wat daar beneden te zuiveren valt, dan zoudt ge denken aan een modderpoel, waar jaren, jaren toe noodig zijn om die tot rein water te maken.

Nu, mijne Elise, wil ik het medium niet meer vermoeien. Er zal wel een tijd komen, waarin haar werk minder zal worden, maar dit staat in verband met mijn arbeid aan u.

Op mijne vraag omtrent eene communicatie, onderteekend door onze beschermster.

Dat kan een andere zijn, die ook mijn naam draagt; maar die commnnicatie was niet van mij. Wanneer dat vriendinnetje hier is, kan ik later haar een goed woord toevoegen, een steun, een bemoediging op haar moeilijk levenspad, dat toch zoo heerlijk is, maar vooreerst zou ze nog een geheelen cursus moeten doorloopen. Het is een verkeerd denkbeeld om altijd op spontane mediamieke communicaties af te gaan; men moet wel degelijk met de individuen zelf goed bekend zijn geweest bij hun leven om het te vertrouwen. Mijne Elise, was het zóó gemakkelijk, dan vorderde deze zaak met reuzenschreden, maar er is veel werk en moeite aan verbonden, en hoewel er om uitbreiding van het geloof te bidden is, zoo kan toch onmogelijk iedereen als medium optreden; dat zou gelijk staan met een gemeente waarin ieder mensch prediker was en zou zeer kwade gevolgen hebben.

Wat de ontwikkeling van mediums betreft, ge moet nauwkeurig onderzoeken, welke de bovendrijvende gave is en u daaraan houden om die te ontwikkelen. Wil de geest dan een volgende keer spreken als er eerst geschreven is, dan verbiedt ge dat maar en zegt: dan moet ge maar wachten tot ge het medium schrijvende kunt gebruiken of omgekeerd, maar laat niet toe dat twee gaven gelijk ontwikkeld worden, want dan heeft men half schuld aan minder vertrouwbare mededeelingen. O, indien ge zien kondet, wanneer de lichtende plek, die ik maar bij een lichtend beestje (glimworm) vergelijken wil, van hieruit wordt ontdekt — hoeveel er op afkomen, die nog naar de aarde snakken, dan eerst zoudt ge het gevaar ten volle beseffen van een onontwikkeld medium. Het is als een mijn, die men op aarde ontdekt; alles is daar eerst ruwe specie (erts), maar moet door bewerking bruikbaar gemaakt worden; maar grijpt men het voor de hand er uit, dan kan men er niets mede doen — en is het metaal goed bewerkt en tot zijn waarde gekomen, dan kan er niet iedereen aankomen omdat het te kostbaar is. Denk niet dat er aan die mediums, die bedorven zijn, iets te doen is om hen voor ver-

keerde invloeden te bewaren. Dit zou nu te lang zijn en geheel op geestelijk en zielkundig gebied moeten uitgelegd worden, maar ulieder beider taak is om nieuwe mediums ten goede te helpen vormen.

Wilt ge wel gelooven dat ons lief werktuig mij zelfs te snel van opnemen is; daarom kan ik niet genoeg aanbevelen het telkens te zeggen: langzamer, langzamer, want het is meer om haar te kalmeeren en ik behoef een woord slechts te denken, tenwijl zij werkt of zij weet het en heeft bijna geen geduld voordat zij het uit de pen heeft (of waar gijlieden mee schrijft) dus een heerlijk werktuig, maar zeer précair om te behandelen. Daarom ook dit dat zij niet z o n d e r u mag werken. Ieder kent immers door en door het instrument, dat hij gebruikt? Nu, het wordt door u gebruikt en niet door allen met dezelfde omzichtigheid als door mij. O, in de leiding van mediums is zoo ontzaggelijk veel op te merken. Als ik u dat langzamerhand zoo telkens zeg, dan wordt het bij u een geheel, waar ge duizenden mee kunt dienen; nu weet ge ook hoe hoog noodzakelijk het is om een medium niet te veel te forceeren, waardoor het in eens kan bedorven worden, maar het op te leiden en te ontwikkelen als een kind, trapsgewijze en niet alle gaven te gelijk, al ontdekt ge die ook ineens, maar eerst het een tot volle ontwikkeling te brengen en dan het andere; dan komt alles beter tot zijn volmaking. Gij weet dat ik spreek van sprekende, schrijvende, trance- en genezende mediums. Eerst het een tot zijn recht en dan het ander.

Wanneer gij ons medium kalmer kunt doen werken, kan het schrift leesbaarder worden. Gij, met uwe zachtheid kunt daarop zeer goed inwerken. Het is voor haar eigen welzijn, en wanneer iemand zich door haar komt manifesteeren, die weer te moeilijk, te langzaam gaat, dan kunt ge veel doen door aanmoediging, evenals tot een kind op school, waartegen men zegt: kan het niet iets vlugger? — doe je best eens.

Leeren en leiden, steunen en helpen — mijne taak bij u. God zegene het.

Op ons zeggen dat het toch zoo'n heerlijke opluchting zal zijn als wij dien knellenden reismantel mogen afleggen, zegt de beschermster:

Zoo mag er niet gedacht worden, want een kleine adder schuilt onder het gras. God, onze Vader en Schepper, heeft alles, ook den mensch, zoo heerlijk, doelmatig geschapen, en al de moeilijkheden aan de aarde verbonden, die door ontwikkelende ziektestoffen of door het toenemen der jaren invloed op ons lichaam uitoefenen, mag nimmer een te sterke wensch ontwikkelen en om die reden verlangen heen te gaan; dat er wel eens een heimwee naar het vaderland in het hart komt, dat is te begrijpen, en dikwijls onder ons de vraag of deze Nieuwe Bedeeling en de daaruit voortvloeiende mededeelingen, dit niet te veel opwekken en daardoor eene ontevredenheid met het tegenwoordig bestaan in de hand werken. Daarom geen ongeduldige uitdrukking, niet te veel geklaagd — weet ge dat, zooals de Apostel zegt: wanneer deze aardsche tabernakel verbroken is, gij een gebouw hier hebt, niet met de handen, (niet met menschenhanden gemaakt).

O, beste, wees altijd dankbaar en tevreden, ook onder lichaamslijden; wij zien dit helderder van hier uit om naar het einde te verlangen. De Heer weet Zijn tijd en komt niet voor Zijn tijd. Eenswillend in alles.

Na een kort gesprek over den zegen van deze Nieuwe Bedeeling; ik zeide: het is werven voor de waarheid, schreef de beschermster:

Het is werven voor den Heiland en die zich onder Zijne banier scharen, komen in het heerlijkste vaderland dat de sterkste verbeelding, de hoogst gespannen verwachting millioenen malen overtreft. Streef naar die kroon; kijk goed uit

naar dien weg — die weg, eenmaal betreden, is in het begin nauw, maar verbreedt zich bij elken stap, dien men over de hinderpalen doet.

> W ij spraken over den zegen dat onze oude magnetiseur op zijn ouden dag nog zoo heerlijk mag werkzaam zijn.

Dank, mijne Elise, voor die uitgesproken beschouwingen; dank voor die kroon op mijn arbeid voor uw huiselijk geluk. O, beste, uwe handen te zamen tot de overgang naar hier u scheidt.

OVER DE PASSIESPELEN.

Eene opheldering, mijne Elise, over het gaan naar de Passiespelen. Dit is een verschijnsel van vroomheid en goede trouw, waar wij echter niet mede zijn ingenomen en onze trouwe Heer en Heiland, die de liefde zelve is, wil hen, die daaraan medewerken, niet zonder bescherming laten, maar hunne landgenooten wordt dit opgedragen, en ons, en zeker nog vele anderen wordt het toegelaten om te zien en te bestudeeren de bescherming, de wering van kwade invloeden na te gaan, uit welke sferen er geesten tegenwoordig zijn, of er landgenooten van ons onder zijn, de invloed die het op hen heeft, de stemming die hier heerschende is bij de spelers zelven. Dit is op zichzelf een nuttige en aangename arbeid, maar toch ook veel teleurstelling soms. Dit is echter den Heer bekend, en daar is weer groote vergoeding voor te vinden.

Mijne beste Elise, is de vraag niet wel eens bij u opgekomen: hoe zijt ge tot die hoogte opgeklommen. Ik weet uw verzoek dat ik u zou mededeelen uit mijn hooger leven, uit mijn ontwikkelingstijdperk. Welnu, dit alleen wil en mag ik u zeggen. Ik heb een heerlijken beschermgeest ontmoet, die mij hier inleidde en bracht op de plaatsen, die achtereenvolgens voor mij bestemd, voor mij goed en nuttig waren. Nu heb ik den zelfstandigen arbeid om zelf als

beschermster, als opvoedster en leidsvrouw op te treden, maar denk daarom niet dat ik door die heerlijke, die groote, edele, heilige losgelaten was; zij arbeidt nog aan mij en waar ik faal, daar krijg ik nog hare onschatbare leiding, haar raad, hare zusterlijke bescherming, die eerst in den beginne een ware moederlijke was. Want, mijne Elise, al zaten er goede gronden (principes) in mijn nog zoo jeugdig gemoed, dat alleen op aarde rijp scheen geworden door ontzettend lijden en zorg, toch weet gij ook wel dat ik op het godsdienstig terrein nog een grooten stap moest doen.

Maar bij mij heeft gewogen, en dat is in de schaal gelegd, de zelfverloochening tegenover het gemis. Dat is de genade aan mij geschied. En mijne edele beschermster maakte door hare verschijning alleen reeds een indruk op mij, die mij deed nedervallen en knielen met de bede: o heilige, groote verschijning, help mij; ik geef mij aan u over. Haar naam is, o, met eerbied en dankbaarheid noem ik dien, met dank tot in alle eeuwigheid, dien voor mij zoo heerlijken naam Veronica. O, beste, gij weet eenigszins het gevoel van dankbaarheid, want ik zie hoe dat in uw hart, voor mijne nog zoo gebrekkige hulp is — dus gij weet wat ik voor haar gevoel! Zij maakt mij op de minste, verkeerd geplaatste toegevendheid nog opmerkzaam, want onmogelijk kan een menschenkind dien ernst, gepaard met liefde begrijpen. Zoo nu, dit moet ik zeggen, was het van mij niet goed toe te geven aan de omstandigheden, want ons ander medium had geen twee keeren in de acht en veertig uren séance mogen houden, al werd er niet veel gewerkt; de krachten gaan van elk medium uit en worden, wanneer men er bepaald voor bijeenkomt, van haar genomen, al is het alleen door hen, die op haar afkomen om de wereld in te kijken zonder zich nog te manifesteeren. Wanneer ons medium zelf hier eenvoudig voor u werkt, dan moest ge eens kunnen zien wat hier door de kamer zweeft en door mij moet van de vloer gehouden worden. Dat zij het schrift medelezen, daaraan is niets te doen en dit zal hen ook niet schaden en op aarde kunnen zij er niemand

mede benadeelen. O, kon ik u alles zeggen! maar telkens eenig onderricht, want wij hebben ons medium te lief, niet waar?

De eerste ontvangst der menschenkinderen in dit vaderland geschiedt meestal door familieleden, indien zij hiertoe in staat zijn en mogen, maar dan worden zij tot vorming en op voeding gewoonlijk aan vreemde, maar geheel voor hunne persoonlijkheid berekende geesten overgegeven; die verantwoording is zwaar, geloof mij, veel zwaarder dan de mensch die opvat.

JUNI 1890

Gisteren heb ik u, hoe het komt weet ik niet uit te leggen, (ik zou denken door de overvlugge bevatting en overbrenging van ons medium, dat eerst zooveel in trance had geschreven, waardoor die zintuigen verscherpt worden, — eenigszins verkeerd ingelicht omtrent mijne groote, edele beschermster. Zij is Veronica niet waar de legende van loopt, maar een heerlijke geest. Ik wilde het medium deze morgen niet in trance laten schrijven; de proefneming daarmede was gisteren en eergisteren anders uitstekend geslaagd, en toch is het voor het individu, wie het ook wezen moge, altijd beter van niet — maar het best is, dat, als zij in dien toestand zijn, dat ze onwetend blijven onder het schrijven, daar het oor geheel afgesloten is, als het maar eenigszins kan verholpen worden, dit na te laten! Altijd is er eenige afwijking bij zeer sterk ontwikkelde mediums. Echter kan niet altijd elk medium daarin gebracht worden, want elk individu is verschillend, zooals in de heerlijke schepping van onzen Vader niets gelijk is. Ook hier niet in ons vaderland. O, hoe ontzettend groot en heerlijk alles is wat op aarde het oog bekoort en de zinnen verrukt, hier is alles tot de hoogste, heerlijkste volkomenheid, tot blijvende vastheid gekomen. Geen verdriet over verwelkend schoon. Neen, het blijft, want de adem der eeuwigheid is er overgegaan; daarom in allen opzichte is het hier: wat in een men-

schenhart **nooit** is opgekomen, geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, **dat** is **hier**, dat is realiteit.

Maar hier moet nog menig oog opmerkzaam gemaakt worden, nog menig gehoor ontwikkeld, want niet allen zien **dadelijk** deze heerlijke dingen en kunnen ze ook niet verdragen. Hoe dat heerlijke fijne werk gaat, ik wil het u later wel eens, zooveel het mij mogelijk is, mededeelen. Hoe heeft mijn lieve beschermster daar den tact van om elk nieuw zintuig hier te ontwikkelen en tot zijn recht te doen komen. Hoe heerlijk, ik erken het met innigen dank, heeft zij mij die gave medegedeeld om hierin ook anderen nuttig te kunnen zijn. Mijne beste Elise, ik moet u toch zeggen dat ik mij in uwe scherpzinnigheid heb bedrogen. Bij eenig nadenken kondet ge wel nagaan dat de oude heilig verklaarde Veronica mijn beschermgeest niet kon zijn geweest. De eeuwen zijn over haar heengerold en hebben haar daar gebracht waar weer een voor mij zelfs onbegrijpelijke werkkring voor diegenen is weggelegd. Hoe zou zij mijne behoefte als zooveel eeuwen later op deze planeet geleefd hebbende, kunnen begrijpen De beschermgeesten worden, **geloof dit vast**, nimmer gekozen uit een zoo lang verleden tijd — dat ze niet kunnen begrijpen hoe de tijdgeest heeft ingewerkt en medegewerkt op de gebreken, op de zielsgesteldheid, waarmede onze broeders en zusters op de aarde hier aankomen. Ons medium is zoo ontzettend vlug en het is goed om dat te kalmeeren, wanneer ik door haar werk om de latere hersentrilling te voorkomen.

Nu wat rust.

De heer B. en echtgenoote zijn op een Zondagavond bij ons. De beschermster bericht hierover:

Hetgeen straks werd gezegd, mijn beste Elise, geeft mij een blik in de gemoedsgesteldheid dier vrienden. Geloof, hoop en liefde, doch het meest van deze is de liefde. Indien alles daaruit komt en wordt beoefend, dan wordt het doel en de werking van het Spiritualisme begrepen; de wijsheid, waar-

mede het wordt opgevat, komt van boven, en wanneer van hieruit een blik geslagen wordt op twee of drie, die vergaderen in den naam van den Heiland, dan wordt de zegen nimmer onthouden. Laat met voorzichtigheid en in dien vromen zin door deze vrienden worden voortgegaan. Nooit zonder gebed — nooit eindigen zonder dank. Dan komt er een wijding in hun kring, die op zijn tijd, op Gods tijd, zal uitgebreid en dan ook nog velen ten zegen zal worden. Laten zij op een bepaalden tijd séance houden en dan niet te dikwijls, dan komt er langzamerhand meer ontwikkeling in den mediamieken toestand, dan wordt de deur wijder geopend voor hen die door hen tot hen willen komen. Kan het medium onder geregelde magnetische behandeling gebracht worden, dan is dat altijd het beste, doch rekening met omstandigheid moet worden gehouden. De Heer behoede en bescherme hen tegen alle kwaad, want geen mensch begrijpt ten volle het kwaad dat voortspruit uit ongewijde kringen en ongevormde mediums. De opvatting van het Spiritualisme is juist en goed — de weg, die helder verlicht wordt naar het vaderhuis te komen — de weg, die smal is, maar wijd uitloopt, zooals ik meermalen heb gezegd — die weg ligt zoo heerlijk tusschen de andere wegen en zal, ja, met strijd veroverd moeten worden, doch aan het eind hangt de kroon der overwinning.

Die bedruktheid, waarover gij klaagt, mijne Elise, kwam van die mediums, die gisteren hier zouden komen. Hunne eigenaardige bezoekers wisten dat door hunne gesprekken en door de tijding van u, en daar uw huis zoo geheel toegankelijk is, vonden zij goed om maar vooruit het terrein eens op te gaan nemen.

Lieveling, wanneer er geene andere séances konden gehouden worden dan met zulke, ja, ik mag veilig zeggen zulke mediums, waarmede de geesten letterlijk spelen, dan gaf ik den raad: sluit alle zittingen, ga uw Bijbel openen, biddend om licht van boven om daarmede alleen winst te doen voor

de eeuwigheid. Het is zoo goed, zoo heel goed voor velen om het verschil te zien tusschen een geheel, goed gevormd medium en dengeen, die de gave wel hebben, maar op eigen wieken drijvende van hun mediamiek licht letterlijk een gemeen hôtel maken, toegankelijk voor al wat maar komen wil, door hunne slechte opleiding of liever geheel gemis aan opleiding en regelmatige ontwikkeling. Zij krijgen geen geest des onderscheids, dien geest door den Apostel bedoeld om de geesten te beproeven, en zij denken dat elke geest, die maar iets van den Heiland weet te vertellen, van God komt. Onderscheid maar goed wat en op welke wijze de bespreking van onzen heerlijken Zaligmaker plaats heeft, en gij zult zien dat het komen van Zijn rijk niet door zulke nonsenspredikers wordt bevorderd. De wind blaast waarheen hij wil, dat wil zeggen: de geest Gods kent geen aanzien des persoons volgens uiterlijke omstandigheden, is aan geen rang of rijkdom verbonden; niemand is er van uitgesloten; maar wanneer de geest komt en nederdaalt op een ontvankelijk menschenkind, dan ontwikkelt de eenvoudigste, en al blijft er een kenmerk van de nederige afkomst aan de uiting der wijsheid in het hart aanwezig, gij kunt er verzekerd van zijn dat hij, die werkelijk den geest Gods heeft ontvangen, een treffende naïveteit aan den dag legt, al is de geleerdheid buitengesloten; het domme eigen der plompe onbeschaamdheid verdwijnt, en dan geldt het, wat soms den wijze is verborgen, wordt den kinderen geopenbaard. Op den eenvoudigen kinderzin wordt hier gedoeld door onzen Heer, op het geopende hart, dat niet eigenwijs is, maar waar ootmoed en nederigheid in reinen zin wonen.

Ontwikkel in vredes naam geen mediums uit domme personen; zij zijn niet anders te ontwikkelen dan tot hun eigen nadeel, want wordt de gave sterker, dan volgt oogenblikkelijk bij hen de zelfverheffing en hoogmoed.

Straks meer, mijn beste, want ge zijt eenigszins gespannen.

Dit kwam door de aanmelding van een bezoek, daar ik besloot dien persoon te laten wachten; daarop volgde:

Als ge bij mij wilt blijven en kalm zijt, beste Elise, wil ik mijn praatje met u, mijn lieveling, voortzetten. Het is een genoegen voor mij uw geopend oor deze woorden te mogen toefluisteren en te weten dat gij ze bevat, verwerkt en dat ze zoo aan het heilige doel beantwoorden.

Een voorbeeld. Wij komen immers nimmer met veel getier, met hoogdravende woorden of met een zalvenden stijl.

Welnu, beproef, beproef altijd de reinheid en zuiverheid van inhoud van de eenvoudige mededeeling of u in waarheid een goede geest, dat wil zeggen, een, die nut doet en van zichzelf niet spreekt, aanwezig is. Gij weet de kenteekenen en uw gevoel zegt u terstond wat waarheid is Zij hebben niet noodig met zulke redevoeringen te komen. Het wordt hun zelfs ontraden, maar zij hooren zichzelf te gaarne, en hier niet in condities vallende om te kunnen preeken, gaan ze de aardbewoners nog eens tracteeren. Worden ze in een onbeschaafden kring als wonderen en halve heiligen beschouwd, dan is dat nog het ergst voor henzelf, want dan worden ze tot hun straf wezenlijk achteruitgezet als ze hier komen, want hoogmoed en eigenwaan kan hier niet vooruitbrengen, maar het zijn twee zware ketenen, gevangenisboeien, die ze aan de aarde blijven kluisteren. O, kon ik u in korte woorden door ons medium dat eens uitleggen wat hier de gevangenis, de opsluiting der geesten is. Het zou velen, velen tot een ernstige, strenge zelfbeproeving en veranderden levenswandel leiden, tot afstrijden, afleggen, tot de innige bede brengen om licht en kracht en hulp.

De mensch is zwak in vele zaken, waar hij het niet meer zou zijn, tenminste als wij al een zeker terrein hebben veroverd — maar tegen die zwakheid is sedert eeuwen reeds raad geweest, en nu wordt zoo duidelijk, zoo direct het hulp-

middel aangewezen. Laat ieder het aangrijpen; laat ieder dit gezangvers in gedachten houden:

»God des nedrigen en stillen.''

Mijne Elise, wie zou mij ooit gezegd hebben dat ik over uw leeftijd zou schrijven? De jaren zijn heengesneld en ik kan mij zoo moeilijk in het gevoel van ouderdom verplaatsen, toch wel in het gevoel van zwakte en dit zal wel hetzelfde wezen. Als ik u gadesla en zie in uw geheele omgeving — o, dan is het mij vreemd, zult ge dit wel gelooven — en bij mij zelve rijst de vraag: wordt het zoo met den mensch als men op aarde blijft. Welk een liefde, welk een mededoogen, welk een oneindige barmhartigheid van onzen Vader om ook dan, als de mensch oud wordt, voor zijne kinderen te zorgen.

Loof en dank Hem, dat Hij dit zoo zichtbaar voor u doet. Liefde en vrede worden u gezonden. Zonneschijn en nieuw leven komt uwe woning binnen. Gij krijgt liefde, hulp en steun. Van uwentwege zij er een: »Loof den Heer, onze ziele."

Nu, mijne lieve Elise, gedenk de woorden die ik tot u heb gebracht. God zegene uw arbeid en geve aan u, u zelf den volhardenden vasten wil en ijver. Neem den tijd van heden waar; altijd zijn de kwade dagen niet te keeren. Dan is er geen naberouw of zelfverwijt. Werkt te zamen, mijne lieve vriendin. God, onze Vader en onze Heiland verlaten u niet.

Gij, mijn beste, ja, gij tracht uw best te doen om met meer vasten wil aan het werk te gaan. Gij ziet en gij zult het nog duidelijker zien, hoe die medewerking, (inspanning), van u zelf gezegend zal worden. Neem waar, neem waar, want nu hebt gij hulp, nu inspiratie, maar ik kan niet bepalen hoe lang die kan blijven. Straks verder, mijn beste. Nu rust het medium wat.

Onder het magnetiseeren gaf het medium blijk dat ze een vreemde zag, die zich door haar wilde manifesteeren.

Ik wil niet; ik mag niet. Moet ik haar dan verdriet aandoen? vroeg zij.

Daarop sprak de beschermster:

Er is een Italiaansch geneesheer. Laat hem zijn naam zeggen, Giuseppo Machiavelli di Castella.

Na het ontwaken begon het medium te schrijven en schoof de tafel heen en weer.

Doe geen moeite om tegen hem te spreken. Hij verstaat het niet, en daarom liet ik hem even een bewijs geven van zijne tegenwoordigheid en dank en groet door de tafel-beweging.

Onze vriend heeft gelijk om in niet vertrouwbare kringen en pas aankomende mediums sterk op identiteitsbewijs aan te dringen; ook bij tuptologie is dit zeer noodig — maar hier niet alzoo; hier is een medium en een kring onder bescherming, ik zeg het in alle nederigheid en ootmoed dat die gunst aan mij is verleend en ik hoop getoond te hebben dat ik met al mijn kracht mijn werk tracht te volbrengen, dat ik, in alle nederigheid, zeg ik, naar mijn beste weten, het werk, de kracht van onzen magnetiseur ondersteun en help bevorderen. Mijne vrienden, ik bid u, geen twijfel voor dezen kring; het zou mij pijn doen en mijn taak verzwaren, want weet dit: nederleggen van het werk, zooals de mensch op aarde dit doet, doet men hier niet, dat mag hier niet, neen, wij moeten onzen arbeid tot een goed einde brengen.

O, was de vrucht van deze Nieuwe Bedeeling toch aan elk duidelijk te zien. O, dat dit woord, met het oog hierop, nooit vergeten worde, dat van alles rekenschap moet gegeven en veel verantwoord moet worden door hem aan wien veel gegeven is. Om u te bewijzen dat hier alles, alles wat drukt en bezwaart op aarde ter hand wordt genomen door liefderijke wezens, kan ik u zeggen dat er van hieruit geesten gaan om eene ongelukkige in den kerker, thans verdacht van moord,

te bewerken — zij die met zulke heerlijke gaven nu zit opgesloten en niet het minste denkbeeld heeft van hooger behoefte. Weest voor elkander alles wat ge zijn kunt en de God van liefde verbinde u in geest en in waarheid.

Ik heb gezocht en rondgezien, mijne Elise, maar voor Giuseppo is geen medium om zich kenbaar te kunnen maken dan ons medium, en het mag niet; hare hersenen zouden te veel moeten werken. Hij heeft mij bekend gemaakt op dit moment familie en een geliefde op de badplaats te hebben. Het heeft hem verlicht dat ik hem heb toegestaan zijn naam op te geven en zich kenbaar te maken, wanneer die betrekkingen weg zijn naar hun land, dat niet lang zal duren; mogelijk naar uwe tijdrekening een dag of tien, — dan kan ons medium geregeld behandeld worden; voor dien tijd niet. Het nationaal karakter verzaakt zich ook bij hem niet; hij is doordrijvend, altijd maar weer iets bedenkend om ons medium, dat hij gister den geheelen morgen, tot het onweer losbrak, (de verandering in de lucht plaats had), omringde, altijd iets bedenkende om door haar te werken. Het heeft moeite in, omdat hij zooveel medelijden opwekt en goed is. Hij moet naar zijn sfeer terug en dan maar zien in zijn zonnig land een goed medium te vinden. Daar kan en mag ik hem niet in helpen.

Giuseppo maakte het ons lastig, daar hij de tafel boven eerst verschoof, toen beneden het medium met den stoel ter zijde trok, toen wij aten de geheele tafel met ons diner bewoog en eindelijk des avonds, als ons medium in de schemering speelde de Pensées van Weber haar in eens met stoel en al verplaatste, tot grooten schrik van een der aanwezigen, die het uitgilde, zoodat ons medium op haar beurt verschrikte door dien uitroep.

De beschermster heeft het hem daar op Zondagavond verboden en zeide: hij moet onvoorwaardelijk gehoorzamen.

Het is een ongelukkige, maar geen booze geest. In dit huis zal geen booze geest worden toegelaten. Gij weet, hoe ik, uw beschermengel, over de physische manifestaties denk, maar om het dezen vriend toe te laten had eene bedoeling en dit voorval had voor hem al weer een goede zijde.

Ik heb dien brief medegelezen van juffrouw M. Mijne beste Elise, daaruit blijkt dat de schrijfster in een deerniswaardigen verwarden geestestoestand verkeert. Ik zal naar haar gaan zien en informeeren want daar moet iets aan gedaan worden en van hier en door menschenhulp.

O, beste Elise, wat een tijd hebt gij doorgebracht toen alles rondom u nog in den nevel van het mystieke lag, toen gij alles gretig aannaamt en uw huis binnenleidet! Kaf schuilde op ontzettende wijze onder het koren, en die krachten waren niet degene, die u konden helpen om vooruit te komen in het werk door God u opgedragen, maar toen niet door u begrepen. Oordeel niet, opdat gij niet geoordeeld wordt; de ontboezemingen der ongelukkigen hebben mogelijk een grond, die voor u is verborgen en allen moeten met schade of met schande leeren. Jammer en diep ongelukkig wanneer de leering schade berokkent aan het hersenleven. Ik zal zien, ik zal er van hooren. God zij verder u genadig en beware uw hart voor alle hardheid, leide het in de liefde tot eer van Hem.

Gij denkt dikwijls hoe lief het van mij is, mij met aardsche dingen te bemoeien. Neen, beste Elise, denk dat niet te veel als eene deugd bij uitnemendheid. Het is mijn werkkring, mijn roeping, mijne, mij opgedragen taak en alles werkt voor mij mede, dank zij de liefderijke zorg van hier uitgaande. Altijd aangenaam is ons werk op aarde niet, maar ik dank en loof. Daarom, beste, trouwe vervulling van plichten brengt dadelijk zijn loon, verheft en heiligt en met het geringste moet begonnen worden, en staat men hooger, dan staat het voorbeeld van den Heer voor ons, die Gode gelijk zijnde, het niet te

gering achtte een burger op aarde te worden. God zegene uw gezin en Hij doe dagelijks Zijne genade, Zijn licht meer en meer in uwe harten werken en schijnen.

Het medium vertelde mij dat zij groote neiging tot schrijven had gevoeld, doch dat die had opgehouden en nu, na eenige onrust kwam die terug. Wij begrepen dat de lieve beschermster haar opzettelijk had laten wachten en kregen dit antwoord.

Zoo doen wij, mijne Elise, en zien altijd tijd en gelegenheid aan; het toonen, voelbaar toonen dat wij er zijn is meer een onderhouden van den band, een weer herinneren dat al den tijd niet verwerkt mag worden.

Nu kwam er een stoornis door mij. Ik dacht dat de communicatie uit was en sprak het medium toe, die hevig schrikte van mijn stem, bewijs genoeg dat ze schrijvende niet normaal is.

Dit mag nooit, lieve Elise. Spreek haar niet aan, want dit stoort, daar dan haar aardsche gehoor moet werken, luisteren, waardoor wij niet kunnen werken.

Ik vervolg. Wij toonen dat wij er zijn en dezelfde werkkracht aanwezig is en ook dat er voor de krachten moet gezorgd worden, doch gij zijt het ijverige bijtje — en dat dit ook een gave is, die wij noodig hebben, dat zult gij begrijpen; wij ook kunnen niet veel uitrichten met een lauw werktuig, want onophoudelijk het zoo met olie te smeren is voor ons niet doenlijk. Dit gebeurt bij de ontwikkeling van een medium en dit aardsche beeld geeft u een idee van de bewerking der medinms.

Mijn beste, leef nu voor en in uw werk met een overgegeven gemoed aan Hem, die u door zijne welgekozen middelen

leidt en brengt tot een einddoel, tot eene hoogte die gij steeds gehoopt hebt, steeds om hebt gebeden en nu hebt ontvangen.

Waardeer elkander; hebt belangeloos lief; arbeid terwijl het dag is. Strooi zegen rondom u en doe het met biddend opzien. De Heer, onze Heer, zal het u duizendwerf vergelden, hier op aarde door vrede, door rust en eenmaal hierboven door u licht te schenken, een heerlijk licht — een woning die u zalig zal doen rusten. Ja, mijne beste, al druk ik mij wat onduidelijk uit, gij zult mij begrijpen, als ik spreek van onze woningen in het vaderhuis. Daar is weer jeugd — daar weer kracht — daar weer jeugdige opgewektheid en lust tot vooruitgang zooals de mensch op aarde niet kent of zoo die al gekend zijn, dan is het in enkele zalige, hem geschonken oogenblikken.

Sprekende over hypnotisme zegt de beschermster.

Het is een gevaarlijke kracht, eigenlijk eene verkrachting van het heerlijk magnetisme. Het is een misbruik maken van die kracht, die nimmer een grondige genezing kan teweegbrengen, maar alleen voor korten tijd helpt en zeer ten nadeele van het fijnste hersenleven; maar het is hiermede ook, het kwaad wordt toegelaten, opdat het goede voortgang hebbe. Men wordt wakker geschud; menschen, die er anders nimmer toe te brengen waren; de wetenschap wordt attent gemaakt en het bevordert eindelijk de goede zaak.

O, die naam van spiritualisme is zoo gemakkelijk te noemen, maar de geest van het spiritualisme, de echte Godsvereering, de navolging van den Heer, o, Elise, er is veel strijd, veel gebed, veel geloof, veel vertrouwen dat men geholpen zal worden, voor noodig. Heerlijke Nieuwe Bedeeling, tijdperk waarin de Engelen Gods weer tot de menschen, hunne broeders en zusters kunnen en mogen spreken; maar de gevolgen van dat mogen, de verantwoording, die dit medebrengt

is niet gering te achten. Gij weet het, gij gevoelt het en u zal hulp en steun geworden, maar strijd om de geheele spiritualistische leer te kunnen naleven. Denk er aan tusschenbeide op uwe bijeenkomsten. Het is voorwaar niet overbodig dit telkens, telkens in herinnering te brengen en te bidden, gezamenlijk te bidden om kracht. Het zijn ernstige dagen van bezoeking op aarde, op ieder gebied. Zorgvolle tijden voor den mensch, maar hem gezonden door onzen Heer. Waak en bid. O, gij weet en beseft nog niet genoeg de kracht van het gebed, de kracht, die er van uitgaat en den grooten zegen, die het in eigen hart uitwerkt. Vertrouw op den Heer! zij uw leus.

Ik sprak over mij zelve als zulk een oud schoolkind, dat nu in mijn ouderdom pas leerde wat ik jong had kunnen leeren. Bescheiden antwoordde de beschermster:

Gij zijt inwendig niet oud, al zie ik soms met verbazing de uiterlijke verandering van aardbewoners. Wij tellen hier niet bij jaren, en wordt het aardsche kleedje dun en slap, het hart *veroudert niet*, de geest, *het eigenlijk ik*, neen, die wast op en klimt op tot hooger en hooger. Neen, mijne Elise, gij zijt inwendig niet oud. Een aardbewoner moet daarom bidden, dat God hem bewaart om innerlijk te verouderen. Waar verkindschen voorkomt staat dit met hersenziekte in verband. Mijne Elise, wanneer een mensch goed begreep *hoe* de verhouding van een menschenkind tot God *dezelfde* is als van een kind *tot zijne ouders*, dan zou hij *om* alles, *voor* alles durven en willen vragen en nimmer denken dit of dat is te gering om voor te bidden. God wil gebeden zijn — alleen om uwentwil.

OVER HET HEILSLEGER.

Hun werk, mijn beste Elise, op aarde begonnen in eenvoudigheid des harten, gesteund door den geest des Heilands,

den heiligen geest, zal hier eenmaal volmaakter worden voortgezet. Allen die meewerken om voor onzen Heer te winnen — harten in liefde tot Hem, geheel naar Zijn gebod levende en alzoo door Hem in den rechten zin tot den Vader gebracht wordende, al deze zijn werkelijk soldaten in het leger des heils des Heeren. De vorm daaraan gegeven van een legercorps is goed voor velen op aarde, die als in een duisteren nevel, in een poel van ongerechtigheden zitten en daarom is er zegen op hen die alles opofferen, alles veil hebben voor het werk des Heeren. Het zijn ook de door Hem daartoe geroepenen. Maar vergeet niet dat er ook dienstknechten en dienstmaagden zijn aan wien weer ander werk in den wijngaard is toevertrouwd. Gij, mijne Elise, kunt u ook rekenen als werkende in het leger des Heeren als onder een andere afdeeling — en waarlijk ook geen geringe en gemakkelijke hebben zij, die daarin dienen. Hebben zij veel moeite en zelfverloochening, ontzegging van alles voor den Heiland over, ook gij zult veel moeite en zelfverloochening moeten doorstaan en in beoefening brengen op uwe baan, op den door God u aangewezen weg. Daarom heil allen! die in oprechtheid en waarheid werken voor het koninkrijk Gods. De tijd van arbeiden en van werken is aangebroken en eenmaal zullen de muren vallen die zoovelen door menschelijke bijvoegselen vaneen scheiden en het woord des Heeren zal vervuld worden.

EEN KUDDE EN EEN HERDER.

Allen worden daartoe uitgezonden, maar velen, die hiertoe geroepen zijn, verstaan die roeping òf in het geheel niet òf ten halve. Onthoud de wet, de les van het Spiritualisme en vindt ge mannen uit het heilsleger zooals deze, die u een bezoek bracht, dan zult ge zien dat hij een echt geestverwant is, maar alleen door een dunnen muur van vormen en een licht opvattingsverschil van u gescheiden, die de goede zaak niet schaadt.

Al de geestelijke verschijnselen op het eind dezer eeuw zijn teekenen des tijds, zoo duidelijk aangegeven in de Schrift,

Och, dat zij, die ooren hebben toch mochten hooren. Zegen op uw arbeid, maar arheid steeds in waarheid en oprechtheid, en de liefde van den Heiland zal u alles rijkelijk vergoeden. Goed zoo, mijne vriendin, huis en hart geopend voor hen die Jezus liefhebben.

Op de vraag van het medium: waarloe al dat rumoer bij het heilsleger?

Maar, mijn lief medium, dat is duidelijk te vatten. Het is dezelfde vraag als: waartoe de physische manifestaties dienen. Waartoe? Om te doen zien dat er aan de deur geklopt wordt — dan beginnen, en zoo doen die andere broeders en zusters op hunne wijze ook alleen om de aandacht te trekken, en nu kunt gij eerst zien wie getrokken moeten worden door zulke lage middelen, en daarom zijn ook de physische manifestaties niet om niet, maar zij staan even laag als de vreeselijke geweldmakerij met trommen en fluiten van het heilsleger.

Op de vraag van het medium of wij niet wat meer inlichting over het leven aan gene zijde mochten bekomen.

Is het niet het hoogst noodige, te weten wat te doen om gelukkig te leven in het toekomende Vaderland? Gij weet genoeg van dit land, als gij weet, hoe wij hier werken, hoe onze inrichtingen hier zijn, hoe de liefderijke Schepper van hemel en aarde hier geeft hetgeen geen oog gezien, geen oor gehoord heeft; gij weet genoeg van den vooruitgang op gebied van kunst en wetenschap hier. Gij weet genoeg hoe van hier uitgaat elke inspiratie tot groote werken van nut, over alles wat tot heil en veredeling van den geest des menschen kan dienen en leiden om zijn gevoel van het schoone en eeuwig heerlijke te ontwikkelen.

Gij weet genoeg hoe er van hieruit krachten op de aarde gezonden worden tot hulp en steun, in nood en dood. Gij

weet genoeg van onze wetten, wier naleving voert tot de hoogste gelukzaligheid.

Er behoeven geen idealisten van hier te komen om in overdreven stijl beschrijvingen te doen, die de mensch toch niet kan vatten, zonder die met te aardsche voorstellingen te verwarren. De beschrijving zoo dikwijls gedaan van goud en diamant, zooals de Oostersche stijl dat in de Schrift schetst, wordt door velen te baat genomen om het zinnelijk oog van den mensch te bedriegen, om hem meer daarnaar te doen verlangen dan naar den Heiland, (ik zeg nog niet eens) naar God — God, dien grooten, heiligen nooit volprezenen, Dien men niet nadert — want telkens, als men denkt Hem, den heerlijke nader te komen, gaat het als met den mensch, die een berg beklimt en den hemel nader denkt te komen, en dan toch ontdekt dat die even ver boven hem is — en slechts de lagere wolken onder zijne voeten zijn als zinnebeeld van het lagere, mindere, dat hij heeft doorgemaakt en nu onder hem ligt.

Neen, mijn beste, nuchter zijn — gelooven dat het hier de hoogste heerlijkheid in alles is, en dat alleen de reine van harte de hoogste plaats, het hoogste geluk, hier bereikt, verkrijgt.

> Ja, het is zoo, wij zijn verwonderlijk bevoorrecht en weten genoeg in zekeren zin; maar hoe weinigen weten het nog?...

Zie ook op deze zaak niet zonder geloof, zonder vertrouwen. Geen mensch kan zonder geloof zijn, want alleen door verstandsovertuiging verder te komen voedt den hoogmoed van het menschelijk verstand, van den mensch die Gode evengelijk tracht te zijn. Er is nog een gordijn dat niet opgelicht mag worden en niet opgelicht kan worden; daar dit niet voor den aardbewoner te dragen zou zijn en hem als door een bliksemstraal zou vernietigen. Nederigheid en onderwerping, ootmoed en dank voor het nu reeds geopenbaarde aan den mensch.

Niet van den mensch individueel, maar van den algemeenen geestelijken vooruitgang op dit gebied, zal het afhangen of deze openbaringen een uitgebreider aard zullen krijgen.

Denk aan 's Heeren woord dat Hij sprak:

Gij kunt het nog niet dragen,

maar wees verzekerd dat de zinnelijke mensch nog niet tevreden zou zijn met één zichtbaar bewijs en telkens meer zou verlangen, en zoo zou hem deze heerlijke bedeeling eene verlokking tot zonde worden en ten verderve zijn.

OVER HET TOONEEL SPREKENDE.

Hier hebben wij geen tooneel, want van alle kunsten die zich hier ontwikkelen of waarvan hier de oorspronkelijke bron is — is de tooneelspeelkunst hier niet. Die is hier onnoodig, overbodig — maar andere wetenschappen en schoone kunsten, o lieveling, daar kan een mensch zich geen voorbeeld van maken, en is het werk op aarde te vergelijken met een beeld dat in troebel water teruggekaatst is — zooveel verschil is tusschen alles hier en bij u. O, hier door de heerlijke natuur te wandelen, zooals ge gisteren met ons medium bespraakt, is een heerlijke, zalige gewaarwording, een hemelsche wellust, nog afgezien van de verrassende ontmoetingen van geliefden en vrienden, die men zoo geheel anders, zooveel schooner, zooveel verhevener, zooveel ontwikkelder terug vindt. Denk nu niet, na wat ik over het tooneel geschreven heb, dat we hier geen welsprekendheid bezitten, niet verkwikt worden door voordrachten van poëzie, die op aarde reeds genoten zijn, maar hier door den dichter zelf vertolkt, een anderen klank, een dieperen zin hebben.

Wordt vervolgd

EEN VRIENDELIJK EN AANMOEDIGEND ANTWOORD OP MIJN CIRCULAIRE.

Dat is een goed denkbeeld, geliefde vriend, »Op de Grenzen" aldus nog langen tijd gaande te houden. Het is alsof ons geestelijk moedertje nu nog niet weg is, of zij nog voor haar kinderen werkt. Welk een krachtige geest was het toch, zooveel jaren zulk een werk met stroom en tegenstroom vol te houden. Die gezegende is mij geen dag uit de gedachte. Hoe heerlijk heeft zij het nu, die rijk begenadigde, in de sfeer waarin zij thuis hoort. Hoe zal haar de rust verkwikken, de schoonheid van dat land verrukken. Nog neemt zij deel in al het geestelijk streven van de aarde, doch als een die daar boven staat. Niets kan haar daar meer storen in de zuivere, geestelijke contemplatie van het Ware en het Schoone.

De liefde, die in haar was en haar deed werken en deed streven, is als een heerlijke glans om haar hoofd, zoodat de geesten haar reeds van verre aan dien glans herkennen. De verkwikking, die zij eens aan anderen mededeelde, ligt nu op haar als een zachte dauw, als een heerlijk, frisch waas, zooals wanneer de morgen over de aarde daagt. Haar heerlijke gemoedsgezondheid, haar humor zijn daar parelen aan de glansrijke kroon, die zij nu om haar blonde lokken draagt, want zij is weer jong en van een grooter geestelijk schoon dan de aarde kent. Zij is er vroolijk en gelukkig, vol liefde nog voor ons, die haar met teederen eerbied nastaren — haar voelen tot in de fijnste vezelen onzer ziel.

Mocht zij nog eens, zij het ook van verre, op mij, haar volgeling, kunnen inwerken! Mocht haar frissche, krachtige geest met nieuw leven mijn verzwakt zenuwleven komen doorstroomen. Zij kent nu andere krachten dan die wij kennen; zij kent de roerselen van het onzichtbare. Ik wacht en bid. Ter

harer tijd zal zij komen. O dan wil ik zoo gaarne nog bijdragen van het mijne, dat het hare is, om haar werk in stand te houden. Zij heeft ons allen voorbereid; met liefde en ontzag volgen wij haar voetspoor na. Zij zal niet hebben gewerkt in het zand, noch gezaaid op een rots. Ook van dáár zal zij de landen, die zij beploegd heeft, met tranen en met haar droppelen zweet bevrucht, eenmaal wit zien om te oogsten.

U heeft zij dit laatste werk nog opgedragen; zij zegent u om uw trouw en volharding.

Uwe u hartelijk liefhebbende

J.

GEESTCOMMUNICATIES.

---

27 Maart 1889.

»Ik heb u beiden geen groet gebracht voor mijne afreize naar het goede land, maar nu ben ik blij dat ik mag komen om aan mijne vrienden te zeggen dat ik ze lang niet vergeet. Ik heb het goed, ja best, meer dan ik verdien, want wie ben ik! en wie was ik! en wat heb ik gedaan om in zoo groote heerlijkheid te wonen. De leer gaat hier voor niets — de kerk niets. Bouw daarop niet. Het eenige waar mijn kerk het goed in heeft is, dat allen hier niet direct entrée hebben, maar in een tusschenstaat komen. Ik ben hier nog niet groot in de leering — maar dat is mijn lust, mijn geluk, o ja, en nu eene eer voor mij om tot mijne goede vrienden te mogen gaan. Veel gebrek had ik, maar de cultuur van het hart, daar zit het in. Mocht de goede God en Zijne heiligen u zegenend nabij zijn en u nog op aarde en eenmaal hier groote blijdschap en heerlijkheid geven. Ik mag terugkomen als ik eerst wat meer met het medium vertrouwd ben. Adieu, mijne geliefden."

HENDRIK CONSCIENCE.

5 Juni 1889.

Het zal wel beter gaan dan de eerste keer en ik weet het wel dat ge ook blij zijt, evenals ik, dat ik weer eens komen mag. Ik ga vooruit, ja, heerlijk vooruit en met het feest van den Heiligen Geest mag ik mede ter hoogtij gaan. Maar och, hoe dikwijls kom ik nog eens op de oude wereld en dan mag ik een kijkje nemen bij velen van mijn goed volk, en dan zie ik dat Hendrik nog niet is vergeten. Leering is hier altijd nog regel; opklimmen en God lof, geen val meer. Verblijd u nu maar over uw ouden vriend, die ge genoegen doet zijn conterfeitsel in uw midden te zien. *)

HENDRIK CONSCIENCE.

22 Mei 1890.

»Dat ik nu nog eens mag komen is een genade, waar ik o, zoo dankbaar den Heer voor ben. Gij zijt blij nog wat van mij te hooren en als ik komen kan om het goede te vertellen, dan springt het gemoed van vreugde. Ik ben zoover vooruit in zooveel dingen en leer zooveel waar ik in de wereld nooit om dacht, dat ik mij zelf al wat knap zou vinden om de vlekken op het kleed van Hendrik te zien. Dan maar weer aan het beteren, dan maar onder de heilige hulp gesteld en zoo zullen de trappen eindelijk beklommen zijn naar gelukkiger oord. Zegen is het dat wij altijd leeren, altijd hooger kunnen komen. Goede vrienden, mijn bede is voor ulieder geluk. Zegen op uw hoofd en over dit huis — zegen op den arbeid, zegen in den Heer.

HENDRIK CONSCIENCE.

6 Nov. 1890.

»In lang ben ik de vrienden niet komen zien, in langen niet; maar ik ben bij de Passions Spiele geweest. Dat trok

*) Ik had juist het portret naar beneden gebracht in de séance-kamer en op den schoorsteenmantel gezet.

mij aan. Ik was er gansch door vervoerd. Maar dat is hier niet van elk de opinie, want er zijn er, die het voor een gruwel aanzien, dat onze Heer zoo door een mensch wordt voorgesteld. Maar het is hier al als beneden : allen niet eens over een ding. Wij geven ons gewillig aan de hoogeren en die het beter weten. De schilderij vinden zij verheffender, want de mensch vol zonden kan onzen Heer niet afbeelden door zich zelf. Mij ging het alsof ik moest knielen; maar wat ontroert men ook als men die indrukken ziet van duizenden, en dan het spektakel levend voor oogen! Onze lieve Jezus is zoo goed; oordeelt zacht. Dat kan ik niet uitleggen. Zijt ge blij als ge weet dat ik stijg? steeds stijg, mijne vrienden. O, mocht het u eens gaan als mij — tevreden! blijde! gelukkig; van niet meer beneden te zijn — maar op mijn gemak hier onder magen en vrienden en in gezelschap soms van den Heer. Hartelijk gegroet en gezegend door

HENDRIK CONSCIENCE.

Eerste communicatie van Dr. V. op den dag van zijne begrafenis. April 1889.

»O, hoe ellendig, hoe diep treurig dat ik meer de wetenschap heb beoefend dan de leer van den Heiland. Te veel aan mij zelf gedacht — te veel aan de aarde gegeven. Nu zijn mij de oogen reeds geopend. Help, o God!

Tweede communicatie.

Ik kan al wat schrijven, want het is al een geruime tijd en even voor mijn teraardebestelling dat ik hier ben geweest. Gij moet niet denken dat ik een onverschillige was. Neen het is mij gegaan als duizende mannen van studie. Eerst kinderlijk geloof. Hierna kritische lucht, een begin van twijfel — latere studie, geheele twijfel — weg was alle geloof, want ons verstand neemt alleen aan wat door onderzoek en wetenschap verklaard en verantwoord kan worden. Is mijn geheele twijfel verdwenen? vraagt gij of mijne oude vrienden wellicht. O, wees verzekerd dat er geen sprank meer is over-

gebleven, maar dat ik geheel voor de werkelijkheid sta: God, onze Schepper — Christus, onze Middelaar en Heer, den invloed van zijn geest uitstralende op millioenen en een leven van eeuwigheid tot eeuwigheid, dat woord, waar ik zooveel uren over peinsde, soms tot vermoeid wordens toe — besef ik nu geheel en vind het niet meer onbegrijpelijk. O, hoe ons gansche leven voor ons ligt! Geen enkele daad vergeten en nu de beweegredenen, de bedoelingen van alles ziende, bedekken wij ons aangezicht voor Hem, die ons, op aarde zijnde, reeds doorzag en doorgrondde en buigen wij ons diep voor die oneindige goedheid, die ons heeft gedragen en verdragen. Wijsheid, ja wijsheid zonder eind of paal, want tot ons tiende jaar zijn wij niet verantwoordelijk voor onze daden in het aardsche leven, maar wordt het geëischt van ouders en opvoeders. Dat zij hunne groote roeping toch goed, recht goed mogen opvatten en hunne knieën buigen om hulp van dien eenigen kindervriend te vragen.

»Neen, dat is Willem niet — dat kan onmogelijk," zullen mijne vrienden zeggen — en toch ben ik

Dr. W. V.

Woensdagavond 7 Augustus 1889.

O, goddelijk, wonderbaar, allerheerlijkst, verbazingwekkend is de inrichting van, ik mag het wel zoo noemen — die hemelsche maatschappij hier. Wat ben ik vooruitgegaan in zien en hooren en opmerken. Hoeveel ligt achter mij dat mij nu reeds gemakkelijker valt om af te schudden. O, laat maar vallen. Laat maar vallen — alles wat belemmert, alles wat vooruitgang in den weg staat. Ik was op aarde voor den vooruitgang. Veel ging mij nog niet snel genoeg, maar nu door het heerlijk, prachtig licht van Gods liefde en genade, zie ik alles en mag ik alles nauwkeurig beschouwen tot mijn eigen, niet in de eerste plaats, maar ten tweede, om het mijne vrienden op aarde mede te deelen, die mij zoo geheel anders gekend hebben en zullen uitroepen: Is dat Willem? Ja, God zij geloofd dat ik u zeggen mag, dat ik het kan, iets dat ik

nooit gedacht, neen, dat ik verworpen zou hebben — dat ik het kan mededeelen. Deze weg is zeer licht en gemakkelijk — een vlug begrip, een groote sympathie, dat helpt ons zeer veel. Geen weg met hindernissen, zooals men er zoo menigen op aarde heeft te bewandelen.

Hoe het hier is ingericht. Lieve menschen, ik kan niet anders, niets beters zeggen als eene verfijning op een duizendmaal duizendmale berekening van alles wat op aarde is. Natuur onbeschrijflijk, atmosfeer goddelijk, kalm, zoel en altijd geschikt voor ons om ons gemakkelijk te verplaatsen, want dat hangt daar zooveel van af. Alles is harmonie. Geen enkele dissonant. Mijn beste vriend Van der Meer, neen, hier zouden wij eerst te zamen begrijpen wat muziek is. O, hemelsche melodie in accoorden — duizenden koristen! O, o, te zamen wenschte ik u allen dit genot vol leven toe. Elk werk, uw arbeid, die we niet altijd in détails kunnen mededeelen — doen we met een ijver, een belangstelling, al zijn er die een zwaar werk soms hebben — het is alles liefde, welke het grondaccoord uitmaakt, zooals op aarde, behalve ziekenhuizen en liefdadigheidsgestichten voor blinden en doofstommen, enz., die zijn hier niet; neen, alles wordt hier opgeheven wat van dien aard op aarde heeft gedrukt. De aankomst is aandoenlijk van die zoo schaarsch bedeelden. Langzaam, langzaam worden ze geleid en o, welk een heerlijke blik wordt hun gegund! Welk een vergoeding. O, gij weet niet, hoe licht en hoe gelukkig ik mij meer en meer ga gevoelen. Ik ben dikwijls bij Van der Meer. Zijn jongen is medium; door hem kan ik hem zien. Op later leeftijd ontwikkelt zich dat wel; maar dat mag niet te vroeg Mijne groeten aan hen, dien gij ze kunt overbrengen — mijn dank aan het medium, mijn dank voor uw geduld.

Dr. W. V.

27 Febr. 1889.

Tot mijne medestrijders en mijne vrienden die nog op aarde zijn mag ik wel een woord komen spreken. Bij mijn leven heb ik al zoo menigmaal tot het volk en vooral tot de kinde-

ren gesproken, en nu in rapport zijnde met den lieven beschermgeest, begroet ik ulieden met den vrede van onzen Heer. Gij, lieve vriendin Van Calcar, zijt zoo dikwijls zoo weinig tevreden met hetgeen u geopenbaard wordt en zoudt wel eens verder willen zien, maar denk dat God, de Heer aan Zijne gunstgenooten en tevredenheid en dankbaarheid voor zooveel openbaring in veler harten, de grondtoon moet wezen, ten minste behoort te zijn. Ik werk hier, dat kom ik u eens vertellen, onder de kinderen en jongelingen der minste volksklassen met een grooten zegen. Met liederen en gebeden worden ze geleid, met voorbeeld en b e l o o n i n g gevormd. De liederen, ja, lieve vriendin, die zijn hier heerlijk en wie onze aanvoerders zijn in de hoogste, hemelsche koren? 't Is de eeuwig onsterfelijke Händel en Bach, en dan de groote genade, dat mijne liederkens gezongen worden. Waar maakte ik aanspraak op? Op niets; God is mijn getuige. Wilt ge iets van mijne woning weten? Denk dan een woning geheel van planten, de heerlijkste die het oog kan denken, want aanschouwen kunt ge ze beneden niet.

Bloemen en bladeren, maar zoo fijn, zoo doorzichtig en teer, dat een aardsche jongen van twaalf jaar die met één stoot zou doen ineenstorten. Zoo is nu eens uwe nieuwsgierigheid bevredigd. God geeft alles op zijn tijd. Prijs, loof en aanbid.

Dr. P. J. H.

Nu mag ik u weder bezoeken, zooals u trouwens reeds is aangezegd. Gij weet onmogelijk hoeveel vreugde mij dit geeft, niet om mijne gehechtheid aan de aarde, het was mij goed van hier te gaan, maar om u mede te deelen, hoe groot, hoe oneindig groot Gods liefde aan ons, gewezen aardbewoners, zich vertoont in eene niet te beschrijven uitgestrektheid. Ik wil u over de vorming van kinderen tot beschermengelen iets mededeelen. Elke beschermgeest, die ten dienste der aardbewoners gezonden wordt, moet hier wel degelijk worden goedgekeurd en proeven gegeven hebben dat hij zonder eenige schade voor

zijn verdere opklimming, die taak kan volbrengen; kinderen worden daartoe hier over elkander gesteld onder leiding van hooge, heerlijke geesten. Soms een korten tijd bij een zusje of broertje op aarde gezonden, daarna weer opleiding onderling, totdat ze bekwaam zijn te dienen hen die niet lang op de aarde zullen vertoeven; maar voor menschen wier leven veel bewogen is, worden geesten gezonden, die alles weten uit eigen ondervinding, die kunnen leiden en steuen en troosten, omdat ze het doel van hun eigen doorleefd leed begrijpen en weten, en daardoor het best kunnen steunen en beschermen. Voor sommigen is het eene belooning en wel voor de meesten, doch er zijn er die het als een zware taak wordt toevertrouwd en voor henzelf moeten ze nog leeren hoe zonde en hartstocht ongelukkig maakt. Zij hebben wel overwonnen, maar wijsheid moet ondervinding en leering hen laten opdoen uit menigen terugblik in het leven. Ik kom over de beschermengelen spreken, omdat ik op aarde nog zijnde, veel met engelen ophad en er gisteren nog over is gesproken in de woning van het medium. Onze heerlijke beschermengel, die mij hier brengt, helpt ook om anderen daartoe op te leiden en de heilige Heer en Heiland komt zelf daar dikwijls bij. Hij, die de Middelaar was, zooals ons betaamde, omdat hij geheel met ons medegevoelen kan, wil dat degeen die de menschen op aarde beschermen, ook in alles met hen medegevoelen kunnen. — Nu mag ik het medium niet langer vermoeien. Mijn schrift is zwaar en zeer lastig voor haar, Ik ken haar wel, al kent zij mij niet. Zij zat op den zangavond altijd naast een goed vriendinnetje van mij. Lieve vrienden, wat ik u toewensch is, het leven, zooals het voorkomt met een onderworpen en dankbaar hart aan te nemen en dikwijls een blik te mogen slaan in den heerlijken hemel, ons aller vaderland.

Dr. P. J. H.

7 Sept. 1889.

Een enkel woord is mij geoorloofd voor deze vriendenkring uiteen gaat. Och, lieve vriendin, wat heeft het u nog weinig

geholpen die mededeeling van onzen grooten astronoom Kaiser. Wilt gij een vriendenraad van mij aannemen. Wees niet te weetgierig naar de dingen die van hier u nog niet geopenbaard mogen worden. Denk eens na hoe het op aarde gaat. Zes personen zullen eene beschrijving en opmerking geven van een onbekend land. Alle zes beschouwingen, ze zullen wel overeenkomen in vele opzichten, maar er zal zooveel verschil in de beschrijvingen zijn, dat ge er soms aan zoudt twijfelen of de waarheid wel recht wordt medegedeeld. Het verblijf van de uwen, het heerlijk oord van vrienden is u nu genoeg bekend en het vooruitzicht dat zoo menigeen op aarde, wanneer hem een prachtig land beschreven wordt, niet heeft — hebt gijlieden het vooruitzicht het zelf eenmaal te zullen zien. Laat af van verborgen zaken par force te willen weten; dubbel dankbaar en tevreden voor het u geopenbaarde, moet ge maar moedig en vertrouwend uw heerlijk werk blijven volbrengen, dan blijft gij bewaard voor ongeloof en twijfel aan sommige openbaringen, die onmogelijk juister en duidelijker kunnen worden gegeven. De goede Heer zij u genadig en behoede dezen vriendenkring.

Bewaar mij een plaatsje in uwe herinnering.

Dr. P. J. H.

April 1890.

Mevrouw van Calcar, ik had nimmer gedacht op deze wijze nog te zullen schrijven na mijn vertrek van de aarde en te beginnen als een kind. Aarzelend treed ik dezen kring binnen en word op mijne bede hier gebracht in een voor mij zoo interressante omgeving, waar ik met verbazing die goddelijke kracht zie werken en met nog grooter verwondering zelf mij kenbaar maak. U recht te laten wedervaren en u mijn leed te betuigen, dat ook ik door misverstaud medewerkte om uw verdriet te vergrooten, is mijn eerst optreden en intrede.

Prof. R.

Gij zult het nu toch heel natuurlijk vinden, dat ik om verlof heb gevraagd om hierheen te mogen komen, daar ik met zooveel belangstelling die patiënt gade sla. God, onze eeuwige Vader, geeft de wetenschap tot hulp en vertroosting en zoo toegepast wordt ze niet misbruikt. O, ik ben vol lof en dank aan God, die aan Zijne menschenkinderen zooveel goeds geeft, zooveel hulpmiddelen om elkander te kunnen helpen. De idée van alles wat op aarde wordt uitgevonden, bestaat voor het grootste deel hier. Denk nu niet dat dan de mensch slechts een automaat zou zijn. Neen, de inspiratie wordt gegeven en de mensch moet het uitwerken en draagt er verder de verantwoordelijkheid van. Zoo mag ik altijd mijne oud-leerlingen en ook ambtgenooten nog helpen. Ik hoop dat de patiënt het niet onaangenaam vinden zal, als ik haar raad geef zoo spoedig mogelijk een blauwe bril of lichtgrijze te nemen, om vooreerst nog niet veel in de zon of het schelle daglicht te loopen — om in dezen tijd op het dieet te letten, veel bloedzuiverende middelen — geen aardbeien te eten. Het sap kan geen kwaad, maar de er omheen zittende pitjes of zaadjes zijn galachtig; bij het wasschen met brandewijn dit vooral ook te doen achter het oor en in de oorholte. Ik kan en mag niet nalaten dezen raad te geven. O, groot is de genade mij gegeven. Ieder oogenblik roem en juich ik in den Heer.

Prof F. D.

April 1889.

Wat is waarheid? is de vraag van eeuwen geleden en van heden nog op de aarde. En de beweging in de wereld der geesten sluit zich daarbij aan, want bij hen is de vraag: hoe zullen wij voor onze aardsche vrienden dit oplossen. Bij verreweg de meesten is die vraag niet eens meer op de lippen; dit woord heeft geen beteekenis meer voor hen. Evenals voor eeuwen hebben de tegenwoordige Adams en Eva's van den boom der kennis van goed en kwaad willen eten en gewild Gode gelijk te worden.

Het gevolg van deze kennis is ongeloof en materialisme. Nu komt de goedheid en genade van God voor de tweede maal duidelijk op aarde. Eerst in Christus geopenbaard en nu in de Nieuwe Bedeeling. Dit laatste niet tot eer van het menschelijk geslacht.

Christus, de Heer der Heerlijkheid, is voor de tweede keer gekruist, o mensch! O vrienden, neemt aan, neemt aan, met hart en handen dien grooten zegen, dien de goddelijke barmhartigheid u nu nog zendt! Zorgt dat ook deze niet verworpen worde. Gods genade zal niet van u wijken. Lang heb ik mij willen bekend maken, want ik was zoo dikwijls bij verschillende samenkomsten in uw midden. Lang was ik niet los van het leerstuk, wat mij op aarde ook zoo aantrok, wat ik meende te kunnen verklaren. Maar niet voordat ik geheel daarvan het ongerijmde in zag, kwam ik er toe mij bij u schriftelijk bekend te maken. Nu is het noodig. Ik wenschte mijn naam wel te kunnen medeteekenen onder uwen arbeid. Was ik nog in het vleesch, dan werkten wij samen met alle kracht. Hoeveel nut gij reeds gesticht hebt met strijd en volharding is mij hier eerst recht bekend geworden. Op aarde niet altijd met u eens — nu ten volle beaamd. Gods liefde houdt stand en openbaart zich bovenal hier in de heerlijkste werken. Wat wij hier zien en hooren en ondervinden, zeg het gerust den Apostel na: het is in geen menschenhart ooit opgeklommen. Ik dank het medium, waar ik steeds groote toegenegenheld voor had en nu nog meer heb voor haar geduld. voor hare welwillendheid — uw beschermgeest bijzonder — en u, mijne vrienden, vraag ik: laat mij toe nog meer in uw midden te mogen komen. Denkt onder al wat de wereld biedt, dat God eenmaal alle tranen zal afwisschen. Zijne genade en de liefde van den Heiland zij met ulieden en besture u.

Dr. R. v. d. L.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

(Vervolg van blz. 332.)

Op de vraag van het medium: is de Schepping van ten Kate bij u bekend?

Ja, die heerlijke poëzie »de Schepping" is hier dikwijls reeds voor de vroegere bewoners van uwe planeet vertolkt — die, en verscheiden andere verheven stukken en de dichters van minder kracht, zooals Z. komen daardoor meer vooruit.

Ik was blij dien naam te hooren.

O, mijne Elise, dien ken ik reeds lang, maar hij geeft geen verlangen te kennen om zich te manifesteeren, want hij zegt: de mijnen weten dat ik leef en het goed heb, en dit is toch het doel. Laat anderen zeggen wat hun op het hart ligt.

VAN EEN PREDIKANT. 18 SEPT. 1890.

Opgegeven was het lezen van Ps. 103.

Het »loof den Heer, mijne ziel," dit van u te hooren, dat deed mij zoo goed. Daar juichte mijn gansche ziel in mede — den grootsten lof, den innigsten dank aan den Heer, onzen God, die den weg opengesteld heeft tusschen hemel en aarde. Toen ik op aarde arbeidde dacht ik dat het woord van het Evangelie daar voldoende was om den mensch te leiden op den weg ten eeuwigen leven. Een ander middel tot zaligheid kende ik niet, nam ik niet aan; Gods woord, de lamp voor onzen voet, het waarachtige licht. Hoe is het helaas! gegaan met hen, tenminste met velen onder hen, aan wien dit licht is aangeboden? Zij hebben er een scherm voorgezet om het

liever niet te zien, en alleen in tijd van nood hebben zij het even weggenomen, maar konden dan het heerlijk glansend en reine licht niet verdragen en kropen liever in de duisternis rond. Dit wist en ondervond ik op aarde; dit zie ik nu duidelijk van hier — maar nu tevens het middel ter genezing van het kwaad, hetwelk zoo menig evangeliedienaar tot wanhoop brengt. Hoezeer heb ik zelf het verworpen! Hoe heb ik het als ongeoorloofd beschouwd. En nu. Loof, loof den Heer, mijne ziel en vergeet gene van Zijne weldadigheden, ook deze weldadigheid nooit, het aankloppen in waarheid — hoor- en voelbaar aankloppen aan de deur. Doe open, laat ze binnen, die goede, geestelijke vrienden, die u den vrede verkondigen — dien vrede: dat zij leven en dat gij zult leven met hen!

Is het geen lofzang waard? De belofte des Heilands vervuld! Geen twijfel meer aan een eeuwig voortbestaan, geen verdooving, geen versterving, maar verwisseling van kleed, omdat het op aarde gedragene van te grove stof is — geen kleed voor het feestmaal hierboven. Te weten, dat niets verloren is; dat wetenschap en talenten hier nog beter tot hun recht komen en ontwikkeling. God is goed, heilig en groot. Zijne goedheid schenkt op aarde reeds aan den mensch de liefde, aan den zanger en dichter het genie en aan den Christen het geloof!

Het geloof! Weet ge wel dat ook deze Nieuwe Bedeeling niets is zonder het geloovig aannemen, zonder het volmondig amen zeggen op deze goede gave. Geef uw hart aan den Gever alles goeds. Laat iedere onderlinge samenkomst u nader brengen tot Hem. Hij weet hoe Hij alles moet leiden in alle zaken, ook waar uw hart een anderen weg zou gewenscht hebben. Hij weet waarom Hij het liefste soms ontneemt.

Ach, denk hieraan:

Omhoog, omhoog en overal,
In alle oneindigheid,

Is Hij, die niet verlaten zal,
Wie zich van Hem niet scheidt.
Vooruit, door nacht- en stormgedruisch,
Den blik omhoog gericht;
De Vader waakt in 't Vaderhuis,
Zijn vensters zijn verlicht.

Op de bijeenkomsten moet geduld heerschen, indien er langen tijd noodig is voor mededeeling. Laat geen ongeduld de mediums belemmeren, die het toch reeds moeilijk genoeg hebben. Gedachten hebben invloed, want die behooren tot het geestelijke.

Alles trekt aan; alles wat niet rein is, niet goed, niet oprecht is, belemmert. Gij moogt van deze les gebruik maken. Het is uw plicht, uw werk. God zij u allen genadig om Jezus wille.

Ach, beste Elize, als men maar beter begreep dat de Nieuwe Bedeeling geheel geestelijk moet blijven en er niet weer zooveel aardsche en zinnelijke inmengselen in verscheiden kringen kwamen. De naam Spiritualisme is verheven, duidt alleen aan wat geheel geestelijk is, doch de mensch mengt weer bittere druppels in het reine van den hemel vloeiende water. Daardoor zooveel afval, begrijpt gij? Hoeveel teruggang; maar wat recht door den hemel getrokken wordt, kan niet weer tot de aarde terugkeeren. Als de adem Gods uit deze sfeer gegeven is aan hen, die zich daaronder willen stellen, is de hemeldauw op hem of haar gevallen.

Onze vrienden, die van hier komen, worden toegelaten. Zij mogen op eigen gezag niet komen, doch er zijn er die zich met geweld aan dat gezag onttrekken. Zij komen op het licht af dat door bestoven glazen schittert of liever glimt. Daarom het glas rein en helder gehouden; de plicht, de eerste plicht van den aanzittenden kring is niet trekken naar de aarde door het opwekken van te levendige aardsche herinneringen, want dan gaat het doel verloren, waartoe en waarom zij

door ons in de aardsche sfeer worden gebracht. O, hoe ontzettend uitgebreid, hoe kiesch, edel en teer is de leer der Nieuwe Bedeeling.

Begrijpt gij nu hoe langer hoe meer onze wetten?

Ja, ik zie wel in hoe verkeerd het is allerlei wereldsche souvenirs op te rakelen.

Zoo is het, want dit gevaar komt er nog bij en komt dikwijls voor, vooral bij gelukkige zielen, die reeds hoog opklommen, dat ze reeds zooveel het aardsche stof afgeschud hebben, dat zij zich niet alles meer duidelijk in bijzonderheden herinneren en dan gevaar loopen dat er aan hunne identiteit getwijfeld wordt.

Het doel waarom sommigen hier op aarde gebracht worden is zeer verschillend, maar met het oog op henzelven doorgaans dit. Hier gekomen begint in zekeren zin een nieuw leven, wel met aansluiting aan het afgelegde, maar gelijk staande met den overgang van de lagere klasse eener school tot de hoogere. De leerling heeft reeds in zijn lagere klasse veel gehoord over de werkzaamheden in de hoogere, maar wanneer hij er in komt, begint eerst zijn volgstudie en ontwikkelt zich meer kracht, wordt hij zelfstandiger, en naarmate dat hij geprofiteerd heeft in de lagere klasse, bevalt hem zijn tegenwoordige toestand beter. Dan past hij alles zedelijk toe en voelt zich dus gelukkiger. Toch heeft hij wel eens begeerte om in de verlaten klasse te zien en overtuigd te worden hoe het toch daar is met zooveel als hij zelf doorloopen heeft, of met degeen, die niet met hem zijn overgegaan; hoe zij vorderen en vooruitgaan; ook om te leeren hoe het toch komt, waar het aan ligt, dat zoovelen, die overgegaan zijn, zich toch minder gelukkig voelen dan hij. Dan spreekt hij een waarschuwing, een bemoediging, die ze, ja wel van den leeraar kunnen krijgen, maar toch doet het soms zoo goed, die van een vroegeren medeleerling te hooren, te zien hoe gelukkig hij zich gevoelt en dan tracht men hem na te volgen. Maar gaan die oude vrienden nu vragen: Hoe was

dit? hoe hebt gij dat gedaan, dan is daar geen tijd voor bezinning, want anders verspilt hij zijne uren en kan met recht zeggen: gij hebt den Meester; vraagt Hem. Zoo heb ik het op ulieder wijze voorgesteld. Onze hemelbewoners mogen gaan om de hunnen gade te slaan in hunne vorderingen; hoe reiner zij hun hart vinden, des te grooter is hun eigen geluk.

Op mijne ontboezeming van innigen dank aan den Vader en den Heiland voor de vriendelijke leiding, zegt de trouwe beschermster:

Dankbaar voor alles, gij voor het genotene, ik voor de volbrenging. Het werk, waar ik u mede gesteund heb, is ten einde. Er wordt rekening gehouden met alles, en is er iets dat zwaar weegt in de aardsche sferen, dan wordt er geschikt. In deze dingen is de wet hier ook rekbaar, want alles is op redelijkheid gegrond. Wanneer het blijkt dat gij weer moedig uw ander plan gaat bewerken, dan mag ik weer aan uw zijde zijn. Laat ons hopen dat ge niet te lang daarover denken zult, maar wel nadenken — dan een kloek besluit en met uw helder hoofd en blik, door Gods genade u geschonken — weer vooruit. In dat vooruit — welk een krachtigen steun hebben wij aan K., welk een heerlijke en verheven geest is dat, die zoo onwillekeurig op alles inwerkt. Hij kent door en door de aardsche toestanden, de gronden van het verschillend geloof. Hij heeft een ernstigen blik, is ook door lijden gelouterd hier gekomen en heeft dadelijk alle kluisters van hooggevoeligheid afgeschud. Zulken moeten ons toegevoegd worden om frisch en moedig te blijven onder zooveel, waar het hart om zou weenen. Wij zien zooveel als met een blik à vol d'oiseau; maar zien dan toch veel, veel! Nu beste, God zij u nabij en zegene u. Hij helpe u door alles heen; weet dit: alles zal geleid worden ten goede en zal medewerken tot vorming, opleiding, verhooging en een zalig, zalig einde.

Het gemis van geestelijke communicaties is toch ook een erge teleurstolling voor vriend B., merkte de magnetiseur aan.

Vriend, beste vriend, spreek toch zoo niet over teleurstellingen. Het zijn de beste gebeurtenissen in het leven van den mensch. Hoe zoudt gij hier wel aankomen zonder die gekend te hebben?

ZONDAGAVOND.

Gelooft en vertrouwt op de liefde van onzen hemelschen Vader; die gelooft, voor hem of voor haar, zal God zijn Engel zenden, dat hij zijn voet aan geen steen stoote. Hebt goeden moed en denkt aan het woord van onzen goddelijken Meester, onzen eenigen Heer en Heiland: Wees niet bezorgd voor den dag van morgen. Hij zal alles wel maken en de zijnen, ook u, mijne lieve vrienden, niet verlaten. Hoe de wegen des Heeren zijn, hoe ze werken en leiden, dat is niet te begrijpen voor het aardsche en verduisterde verstand, en hier, waar wij meer zien en weten, waar we aanbidden in heilig stilzwijgen om de heerlijkheid en liefde des Vaders — hier weten we dat, hoe het ook vreemd en duister schijnt, het licht er door schemert en eenmaal in vollen glans zal doorbreken. God zal met u zijn, zijn liefde zal bij u blijven.

De tijden zijn ernstig; ulieder dagen klimmen; niemand buiten God weet hoelang het u nog vergund zal zijn — daarom, terwijl het dag is, de hand aan de ploeg, maar dan ook die ploeg in den rechten weg gestuurd, opdat het goede zaad in de geploegde voren kan vallen en niet daarnevens als onkruid opschietende, het goede en vruchtbare weer verstikt. Begrijp het toch goed, God de Heer zendt deze Nieuwe Bedeeling, strooit deze gaven uit. Ach, mijne vrienden, het komt van boven weer rein en goed van den hemel, zooals zooveel daarvan is nedergedaald — en de mensch zou de lankmoedigheid en barmhartigheid des Heeren wederom, ten hoeveelsten male? misbruiken? zoodat het woord wederom ledig moet terugkee-

ren? O, werkt samen in de goede heilige richting tot het groote doel. Laat alles, alles op zij gezet worden, wat minder aangenaam is als onvoldane nieuwsgierigheid, zoo menigmaal bedrieglijk met den naam belangstelling bestempeld, en houdt den kring rein; verspilt geene krachten als ze niet zeer ten goede kunnen werken. Neemt niet dadelijk ieder sensitieve aan, want zoo zijn er millioenen — voor medium — opdat de duivel en zijn rijk niet door den mensch zelve op aarde geroepen worde, iets waartoe in dezen tijd ruimer gelegenheid is dan vroeger. De tijd spoedt voort en is ernstiger dan uwe kortzichtige oogen kunnen zien en de verantwoording staat misschien spoedig voor de deur. God geve dat tegen niemand dit woord moge gesproken worden bij het onderzoek naar de verwerking der talenten:

Te weinig gewicht; gewogen en te licht bevonden.

Geen medium, hoe liefelijk het voor het oog en het gevoel moge zijn, mag ontwikkeld worden voor de achttien jaren. Er moet voor dien tijd te veel in het lichaam gebeuren dat iemand, die verantwoording op zich mag laden (al vindt men naar eigen meening het voor anderen goed en nuttig) om de lichamelijke krachten ten onder te brengen. Die man, waarvoor gij het nuttig oordeelt, wordt op Gods tijd toch in zijn eigen omgeving met zulk een opwassend medium tot overtuiging gebracht; gij hebt medegewerkt om haar tegen de leiding van haar beschermgeest te doen handelen. Wij geesten moeten ons van middelen bedienen in ons werk — en zoo was het middel aangegrepen en toegepast om haar uit haar zelve niet meer te doen werken.

Niet voor het achttiende jaar; hoe aardig het moge zijn een kind medium te zien. En zij, die door een kind werken doen niet wijs.

Gij, mijn vriend, staat op zulk een standpunt, dat op u door zoovelen wordt gezien; gij wordt gezocht en gevraagd; dus zwaar is uwe verantwoording, maar een enkel woord van u

ten goede wordt ook aangenomen. Onze Elise kan niet overal gaan. Daarom wordt gij geroepen. Handel in onzen geest door en voor haar.

Het is een heel verkeerde opvatting van B. dat ieder die dezen weg niet op wil of kan gaan, ongelukkig is. Die aan God en Jezus gelooft, Hem in zich opneemt, een vrijen blik om zich werpt, den naaste liefheeft, vooral met die liefde, die blijft in alle eeuwigheid tot over het graf, die is ook zonder deze kennis gelukkig, maar zal bij nader kennismaking die ook niet verwerpen. De behoefte moet gevoed worden. Kon ik het ulieden duidelijk maken! Hoeveel zou voorkomen worden; hoevele woorden niet gesproken, waarmede men goed denkt te doen. Is er eene zaak die duidelijk aangegeven en duidelijk geleid wordt, dan is het deze.

Het leven hier is in verfijnden vorm als het leven beneden. In verfijnden vorm, zeg ik, omdat het kleed achterblijft, daar de stof voor deze omgeving niet bruikbaar is.

Ons geestelijk lichaam is ook weder met o, zulke fijne stoffen omkleed, evenals het uwe op aarde. Dit is bij ons nu veel meer symbolisch, wat kleur en stof aangaat, dan bij u; toch zien wij degeen die ons helpen, en daardoor van zelf reeds grootere geestelijke bestanddeelen hebben, zoo gaarne in fijnheid en zachtheid (zachte kleederen), gekleed, dit begrijpt gij wel, mijne Elise, al vindt ons medium het niet juist uitgedrukt.

Ons kleed is, (voor degeen, die verkoren en aangewezen worden om arbeid in andere plaatsen beneden de onze te verrichten), van zulk een gehalte dat geen muur, geen deur ons beletten kan in te komen, maar wij als op vleugelen van den wind gedragen en binnen gebracht worden.

Mijne beste, ik spreek zoo gaarne in deze kleine afzonderingen eens met u.

B e g r ij p i k h e t g o e d, a l s i k d e n k, d a t g ij o n s g a a r n e g e k l e e d z i e t m e t z a c h t m o e d i g h e i d e n e d e l e g e z i n d h e i d ?

Natuurlijk, beste, dat in de eerste plaats, maar ik bedoel eigenlijk ook de stoffelijke omkleeding, omdat ge niet kunt denken of begrijpen, hoe daarmede het in aanraking komen ons kan hinderen, wanneer die te grof en somwijlen onrein is. Er is zooveel, zoo oneindig veel op te merken, dat ik u ten beste geef, omdat gij er nut en voordeel uit trekt, maar dat, indien het onbedacht aan het publiek gegeven wordt, bespotting zou uitlokken en tot ongeloof zou leiden; maar gij moet alle goede voorwaarden kennen, die het g o e d e, r e i n e, v e r h e v e n e geestelijke vrienden gemakkelijk maken om tot hunne aardsche broeders en zusters te komen. Neem dit voorbeeld, hetwelk ik aangeef. Gij zult de armen gaan bezoeken en staat voor een woning, waarin gij met geen mogelijkheid door de onreine omgeving k u n t ingaan. Dan blijft ge er eenvoudig buiten. Zoo uw woord u i t d e v e r t e geen verbetering teweegbrengt in dien toestand, wordt op uw waarschuwing geen acht gegeven — gaan ze in onreinheid voort, — n i e t a a n u d a n d e s c h u l d — de verantwoording is voor hen. Zie hier ook het beeld van het geestelijk leven in Gods bestuur.

Neen, mijn medium, zoo verwonderlijk is dat niet, dat zij, die zijn overgegaan, eeuwig jeugdig blijven. Hebt ge nimmer opgemerkt op aarde, hoe zieleadel zich kenmerkt op het menschelijk gelaat? Hoe zij, die zich overgeven aan Gods heiligen wil en tevreden en kalm zijn in alles, er jeugdig blijven uitzien en de ouderdom zelfs nog een glimlach op het gelaat heeft. Nu, dit geschiedt in groven vorm op aarde — denk u dit millioenen malen fijner en gij zult er een klein denkbeeld van krijgen.

Is magnetiseering voor de vorming van elk medium noodzakelijk en zijn er ook die het kunnen missen?

Voor elk medium is het het beste om tot een zekeren graad van betrouwbaarheid te komen in de eerste plaats en ten tweede, hetgeen toch ook een voorname reden is, om het verheven geesten gemakkelijk te maken op het gezuiverde licht af te komen. Kondet ge even hier zijn en de verschillende lichtende stippen zien, dan zoudt ge weten door welk medium het het lichtste valt om zich kenbaar te maken. Hoe lager bij de aarde de geesten zijn, hoe gemakkelijker zij zich door minder gevormde mediums met minder schitterend licht kunnen openbaren. Doch geesten die maar een sfeer hooger staan vinden dat licht zoo onzuiver en verduisterd, dat ze het niet duidelijk genoeg kunnen zien. Ik wil het u met een voorbeeld ophelderen. Uw licht voor uw huis, uw lantaren brandt. Zet daar nu hoornen ruiten in, dan is het wel een licht om er in het rond een en ander bij te zien, maar toch niet nauwkeurig te onderscheiden. Komt nu een werkende hand die hoornen ruiten wegnemen en zet er glas in, dan kan dit glas nog vuil en bezoedeld wezen, maar men ziet toch veel duidelijker de vlam, maar niet volkomen goed. Nu komt er iemand, die zoo wijs is om dat glas eens goed af te wrijven en er alle smetten van weg te nemen, en dan eerst straalt het volle licht er door en in het rond en werkt weldadig voor degenen die het gebruiken moeten en komt zelf tot zijn recht. Zoo is het juist met de mediums; er zijn er legio en er komen ook wel manifestaties, die waar en goed zijn voor zoover hun kring en hun familie betreft. Maar hoe kan het dikke glas uit zichzelf schoon worden. Er zijn enkele uitzonderingen, zeer enkele. Er zijn mediums die geschikt zijn om van uit de geestenwereld geheel gevormd en bekwaam gemaakt te worden, maar dit zijn van die zeldzame phenomenen, zooals er in de kunstwereld op aarde ook soms gevon-

den worden, en toch leveren de voorbeelden het bewijs, dat indien de hand van een goed degelijk magnetiseur niet medewerkt, dan worden hunne gaven misbruikt en doen later meer kwaad dan goed door de fatale leer die ze gaan verkondigen, want medewerking en van hier en op de aarde is noodig om hen beschermd te krijgen, zoodat elke geestelijke losbol er niet op kan afkomen — en de groote mediums in vreemde landen zijn niet alle magnetisch behandeld. Maar wat zijn de gevolgen? Zij zijn des te gevaarlijker, omdat de Spiritualisten op hen zien als op lichtende sterren van eerste grootte; maar hun licht is niet genoeg beschermd geweest en een dwaallicht geworden. Magnetische behandeling en gebed zijn altijd aan te bevelen.

Clairvoyance en schrijvend mediumschap.

Het is niet zoo vreemd dat een persoon niet te gelijk voor clairvoyance en voor schrijvend of sprekend medium kan opgeleid worden. De clairvoyante toestand vereischt een geheel andere bewerking der hersenen en dan wordt dit gedeelte, hetwelk wij moeten gebruiken om ons schrijvend of sprekend te uiten, te veel vermoeid, en op het laatst voor ons geheel onbruikbaar. Onder contrôle van een geest, dat gaat nog, hoewel ik u toegeef dat zelf zien voor patiënten verre het beste is. Men hoort tegenwoordig van de jeugd zoo dikwerf zeggen. er wordt te veel van de hersenen gevergd. Welnu, mijne beste, dat is de oplossing van onze stelling en daarom kan er nooit genoeg op aangedrongen worden bij de leiding van mediums voorzichtig te werken, en geen te groote eischen in den beginne te stellen en geen onnutte zaken hen te laten doen, die leiden tot bedrog of schade voor het hersenleven. De overspanning is oorzaak dat zoovelen krankzinnig worden; te sterke spanning doet het hoofd breken en dan krijgt het Spiritualisme de schuld. Wees dankbaar voor de heerlijke gaven, maar u zij ook opgedragen, waar ge uw invloed kunt aanwenden, dat die nimmer misbruikt of verlaagd worden. Zijn dan alle physische manifestaties onnut of ver-

werpelijk? O neen, in den beginne waren zij hoog noodig als het aankloppen aan de deur der hardhoorigen, om kennis te geven van aanwezigheid, om de aandacht der menschen op dit verschijnsel te vestigen, en was het daarbij gebleven, dan waren die kloppingen onder de spookverschijnselen uit de oude doos opzij gezet en weggesloten. Ja, dat kloppen heeft de deur toch geopend — maar wie onder de menschen is zoo dwaas om te blijven kloppen als de deur openstaat, tenzij met een tikje van bescheidenheid, hetwelk door ons van hier altijd wordt gegeven. De tikjes op de lamp en elders zijn tikjes van discretie en niet, zooals wel eens gedacht wordt, de wensch om hunne tegenwoordigheid volop te kennen te geven. Het is een vraag, een aanmelding, waarop voor ieder natuurlijk in zoo weinige uren van bijeenkomst geen voldoend antwoord kan gegeven worden. Welk menschenkind zal, alleen om de kracht van zijn vriend te beproeven, een tafel of ander meubelstuk dat goed staat, laten verzetten? Die dat doen, doen het uit een grap, maar dit spel kan nimmer tot iets ernstigs leiden en mist in zoover het doel, als het in enkele gevallen eenigen kan overtuigen voor een oogenblik, want de twijfel volgt op het werk uit de lagere sferen. Wij mogen daartoe onze krachten niet leenen. Alles wat hier gewerkt wordt is tot nut, tot leering, tot veraangenaming van de toestanden, en van tijdverspilling wordt hier een zware verantwoording gevraagd. Ja, mijne Elise, dat zijn wij nog niet te boven in dit heerlijke vaderland. Die verantwoording dient ons ten prikkel ten goede, tot een wedstrijd in het werken voor den Heer.

Een medium blijft een mensch, en evenmin als men een uitstekend schilder en een uitstekend musicus te gelijk kan worden, kunnen ook twee verschillende zijden te gelijk geëxploiteerd worden bij mediums. De hersenen zijn te fijn, te gevoelig om voor twee tegenstrijdige werkzaamheden te gelijk ontwikkeld te worden.

Amen op dat gebed, mijne Elise. Het is gehoord en zal door Gods genade zeker verhoord worden. Men moet tezamen vooruit. Niet zorgen dan met biddend opzien tot den Heer, om al wat onrein is, wat zelfzuchtig is en niet met de liefde overeenkomt, uit hart en kring te verbannen, om oprecht te zijn en allen nederig te zitten aan de voeten van den heerlijken Heiland, onzen en uwen Heer, ons en ulieder voorbeeld. Waar liefde woont gebiedt de Heer zijn zegen; daar woont Hij zelf; daar wordt zijn heil verkregen en 't leven tot in eeuwigheid. Als dit de prijs is, mijn beste, hoe hoog, hoog noodzakelijk is het dan die liefde te beoefenen om alles, alles in hart en gezin en kring te dooden wat die liefde zou kunnen schaden. Het eeuwige leven de prijs. Het is wel eenige strijd en overwinning waard, nu ge door ons meer en meer ingelicht wordt, hoe heerlijk, hoe goddelijk schoon ons hemelsche vaderland is — dat eeuwige leven, het leven der liefde. Laten de levensjaren van den mensch daarheen snellen, laat de kracht begeven, de jeugd ontvlieden, het oog verduisteren, die de liefde heeft, voroudert niet, en hier komende ontvangt hij de eeuwige jeugd, vol kracht en leven en schoonheid, naar de mate hij zijn hart meer met liefde vervuld heeft en hier medebrengt. Onthoudt dit, mijne vrienden, en behandelt niemand, wie ook, hoe verlaten ook, hoe diepgezonken, liefdeloos. Gaat gemoedigd voort, de handen ineen en biddend om kracht in den strijd des levens.

En nu, lieveling, ga nu weer eens goed nadenken over uw arbeid en hef moedig oog en hart naar boven, naar de bergen heen! mijne Elise, van waar sinds eeuwen her de hulpe komt voor hen, die Gods kinderen willen zijn. Zegen op u en uw gezin, op hoofd- en handenwerk.

Een enkel woord op het gesprek van dezen morgen. Ach helaas! er zijn er zoovelen die deze heerlijke Nieuwe Bedeeling niet vatten, niet begrijpen. Het moet hun ook van boven gegeven, zooals de Heer, onze Heiland zeide: Het is niet

onrechtvaardig dat de een dat licht van boven ontvangt en de ander niet. Bidden er om is de eerste voorwaarde, om geestelijk licht vragen, dat God kan geven ten allen tijde en er zijn uitzonderingen, dat het iemand toegeworpen wordt. Dat zijn van die enkele eenvoudige zielen, die van jongs af gewoon zijn geweest het hart omhoog te heffen, al weten ze geen bestemde uitdrukking aan hun bede te geven. Die wordt het licht toegeworpen of liever, onze Heiland komt hen te gemoet. Maar hen die toch niet anders dan vermaak en tijdkorting in de heilige zaken zoeken, krijgen niet het rechte, geestelijke licht, noch voor tijd, noch voor eeuwigheid; zij doen zich geen voordeel met al hunne séances, want ze ontheiligen het heiligste en misbruiken de gaven die in hen liggen. Dezulken zijn het van wie de Heer zegt: van hen zal ook weggenomen worden hetgeen zij hebben. Hunne verantwoording zal zwaar zijn, en zij, die armen, die nu in hunne verblindheid en wereldzin voortgaan, zij vermoeden het niet, welk een groote zonde het aldus misbruiken der gaven is, door God nu op aarde gezonden, en die zich nu meer en meer verspreiden en ontwikkelen, door God geschonken tot bekeering der menschen. Elise, mijne beste. Heilig is deze zaak. Heilig uwe roeping daarin. Heilig uw werk! Dit driemaal heilig u uit den hemel toegeroepen stemme u en helpe u om steeds met diepen ernst uw taak af te werken, te bevorderen, te helpen, maar ook te waarschuwen. Dit laatste is niet het minst moeilijke, omdat het zoo ondankbaar is, zoo licht miskend wordt en niet goed begrepen, geheel scheef verstaan en beoordeeld, doch mijn lieveling, mijne Elise, denk.

De Heer is mij tot hulp en sterkte;
Hij is mijn lied, mijn psalmgezang.

Hij zal ook gewis uw heil bewerken, indien uw leven een gedurige lofzang is.

Mijne lieve Elise, ik moet hier een enkel woord zeggen over ons heerlijk verblijf. Hoevele en velerlei verschillende

opvattingen wandelen daarover rond onder de menschen en de grond ligt alleen in het eerste onderricht, de eerste indrukken die men in de jeugd over den hemel krijgt. Het is een voortzetting, een stap van het eene verblijf in het andere. Hoe eenvoudig, nietwaar? Het is alsof men, om het eens heel aardsch uit te drukken, uit een groote werkmanskeet in een fijn salon komt of uit een dor heideveld in een prachtigen lusthof. De bewoners hebben natuurlijk ook zooveel verandering in hun uiterlijk en kleeding ondergaan als daarbij noodig en passend is. Maar het innerlijke eigenlijke ik brengt het eigendommelijke mede, en daar er hier niet de minste dwang wordt uitgeoefend op de uiting van de eigenaardige idee, daardoor ontstaan die verschillende opinies over eene zaak waar vriend C. over sprak. Hoe heerlijk zich te mogen blijven uitspreken, zich te kunnen geven zoo als men is, iets hetgeen niet altijd, in de menschelijke gedaante zijnde, gebeurt; maar nu wordt ook het beter inzien aangenomen veel lichter, veel gemakkelijker dan op aarde, want bij elk onderricht is de duidelijkheid zoo volkomen, de werking op de overtuiging zoo sterk, het laten zien der dingen door dien blik meer verbelderd, meer uitgebreid is op den voorgrond.

Beste vrienden, denkt altijd dat ge de uwen zult herkennen aan het eigendommelijke dat hun blijft aankleven, al zijn ze gevorderd, vooruitgegaan en verheerlijkt. Denkt u ons heerlijk land zoo goddelijk schoon, zoo idealistisch mogelijk, maar tevens eenvoudig en denkt ook dat de mensch achter de eenvoudigste zaken het meest mystieke zoekt. Geloof staat altijd op den voorgrond en dit komt in uw kinderstaat vooral te pas, maar hier blijft het ook: Geloof, hoop en liefde, maar het meest van deze is de Liefde.

Op mijn vraag of de beschermengel ook bekend was met mijnheer en mevrouw G., antwoordde zij:

Die ken ik nog niet, beste Elise en die andere vrouw, de schrijfster B., trekt nog niet heel velen tot zich. De eene

akker heeft mul zand spoedig omgeploegd, de andere heeft een harde korst, waar ook voor ons veel achter geborgen zit. 't Is een verkeerde gedachte dat geesten alles doorzien.

Er wordt gevraagd hoe toch al die duizenden menschen zullen geholpen worden?

Duizende menschen zijn er die geholpen moeten worden, maar ook millioenen geesten om te helpen, te steunen; maar bij ieder kunnen zij niet komen; soms kunnen zij niet eens in een gezin komen.

Weet gij ook welke plaats wij bij ons heengaan zullen betrekken?

Nu, dit eene antwoord nog en dan niet meer. Onze vriendin weet wat ik haar daarover gezegd heb. Gij vraagt: welke plaats? Welk werk? Strijd om in te gaan! Dit is het eerste en voornaamste en dan, beste, wordt naar den aard en de mate der behaalde overwinningen een plaats u aangewezen. Ik zou de verantwoording niet op mij willen laden van u of een ander, wie ook, hoe lief mij ook zijnde, de toekomstige woning te laten zien. Het mag niet en ik betwijfel ook of het wel kan, daar dit tot den arbeid en regeling van onzen Heer behoort, die het ons eerst aanwijst als wij gezonden worden om de stervelingen hier over te brengen. Evenals pas de plaats van ligging wordt aangewezen wanneer er een zieke naar een gesticht wordt gebracht — dan wordt de plaats eerst aangewezen. Men weet immers even te voren niet wie er ziek zal worden en waar er plaats zal zijn. Nu niet meer vragen.

Gisteren hoorde en ik zag ook reeds lang uwe bekommerende gedachten dat de tijd komt dat ik u verlaten ga, maar, mijne beste, herinnert ge u dan niet dat ik heb gezegd: Indien ge aan uw belangrijk werk gaat, blijf ik u steunen. Dit zet ge nu op touw en ik mag en kan u blijven steunen, want in dien arbeid hebt ge, bij al uwe andere

werkzaamheden wel een geestelijke vriendenhand noodig en ik kan door ons medium u een troostrijk, bemoedigend woord toeschikken.

U, mijne vrienden en alle stervelingen te brengen tot dien toestand om hier in ons vaderland een goede plaats te kunnen krijgen, dat is het doel des Vaders, het werk waarvoor wij en zijne Engelen worden gezonden op deze aarde.

Heilige Engelen, denkt gij; en mogelijk ook wel dat ik reeds tot de Engelen behoor. Dat zij verre; maar 't is toch wel mogelijk om door trouwe opvolging van alles, aankweeking van liefde, vooral voor de liefde, de dienende liefde er toe te geraken. Daar behoort heel wat toe, mijne Elise, en dit zult ge onmogelijk kunnen begrijpen voor ge hier zijt en al de toestanden hier weet. Wees gemoedigd en vertrouwend, mijne beste, in alles, verdragende de moeilijkheden op uwen weg in alle zachtmoedigheid. Niet te veel achteruit ziende. Gij hebt veel overwonnen.

Zoolang het aardsche kleed den mensch omsluit, blijft het vallen en opstaan, vergeven en verzoenen met God en de menschen. Zorg maar, zorg maar alles in waarheid, in oprechtheid en eerlijkheid en geloof te doen, en steeds den ander uitnemender te achten dan uzelf; steeds de hand in eigen boezem of daar het kleine, kleine strootje des aanstoots niet zit; zorg geen prikkel te geven aan degenen, die zoo weinig kunnen velen. Gij weet wat ik vroeger u heb gezegd aangaande uw ledig kastje. Vraag nooit waarom heb ik het in gebruik genomen. Zorg liever dat het hoe langer zoo geschikter tot gebruik wordt. Ik meen dat ge nu wel reeds een enkel ledig plankje er van kunt gebruiken. Dank God, mijn beste, die elk werk van zelfverloochening en van liefde zegent. Dank God, die u meerder rust geeft bij het klimmen uwer jaren, die u, die de zoozeer begeerde moedervreugd moest ontberen, een schat in uwe nabijheid heeft geplaatst, waar ge troost en steun en hulp bij vindt. Liefde onder elkander en

oprechtheid voor God en de menschen — mijn beste. Wees niet bezorgd of bekommerd over uw werk; gij wordt geholpen en gesteund en denk, denk er aan den raad stipt op te volgen — van rust op tijd — van niet voort te gaan in de nachtelijke uren.

Tijdens mijn verblijf en werk op uwe planeet verlaat ik ook voor eenigen tijd mijne woonplaats en laat ook daar mijne vrienden achter, die mij dan ook een geruimen tijd niet zien, ofschoon het ons zelden zoolang toeschijnt als op aarde de tijd valt. Naar mijne gedachten werk ik nog niet zoo lang bij u als u dit wel toeschijnt en beweeg me tegenwoordig in uwe omgeving op uwe planeet of ook wel in de daaromheen liggende ringen of sferen; vandaar dat zij, die van de aarde heengaan, dikwijls zoo spoedig tot u kunnen gebracht worden, want het behoort ook tot mijn arbeid, terwijl ik hier ben, velen aan die deur te gaan ontvangen; dikwijls ben ik 's nachts wel eens weg; ook wel eens een enkele maal des daags.

Het is niet goed in zulk een warme atmosfeer te zitten. Het is u aangegeven en stelt ge prijs op de bewaring uwer krachten, op de versterking van zenuwen en te zwakke vezels, dan moet ge die buitengewone ongeregelde atmosfeer vermijden. De natuur wijst het u aan. Het is nog geen strenge koude. De bloemen leeren het u; zij laten van gevoeligheid hare kopjes hangen.

De bloemen op uw feestdag, mijn beste, verkondigen u de liefde en de goedheid van haren en uwen schepper. Zijne almacht en trouw, zijne heerlijkheid tot in eeuwigheid. Zij zijn een zichtbaar teeken, (door velen helaas! met blindheid voorbijgeloopen). Maar onzichtbare en toch voel- en tastbare dingen, die van grootte en macht getuigen, zijn u geschonken en toebedeeld. Voor alles, voor alles, te veel voor een menschenmond om te kunnen uitspreken, zij Hem door u den innigsten, besten dank toegebracht. Niet met de lippen alleen, niet in een opgewonden oogenblik van op-

welling, maar uit den grond des harten, uit den ernst des levens, uit de bestendige volheid van uw hart. Och, toon dat ge een zoo bevoorrecht kind zijt van onzen liefdevollen Vader, dat ge een zuster, een verloste zijt van onzen dierbaren Heiland, door een wandel trouw en eerlijk, rein, oprecht, vol liefde, vol zelfverloochening. Dezen dank wil Hij; deze dank komt Hem toe.

Mijne beste, ga dezen dag verder met blijdschap in. Liefde stroomt u toe, liefde omringt u en wekt u tot liefde. De hemelsche Vader roept u tot een heilig werk. Wie worden door Hem geroepen? Zij die kunnen. Bedenk dit, beste en geef nimmer toe aan moedeloosheid, want dit is de tweelingzuster van ondankbaarheid. God spare u, zegene u, bekrachtige u in zijne genade door Jezus onzen Heiland. Dit is de wensch van uwe beschermster.

Onder het magnetiseeren zag het medium dezelfde twee engelen afdalen in in fijne witte kleederen, als met zilver doorweven, maar met zwart floers gedrapeerd; zij droegen een vaandel of banier, die zij ontrolden en daarop las zij de woorden: »God verlaat nooit een volk dat Hem niet verlaat." Zij zag daarop het eene deel des volks met een zwarte tint bedekt, maar de andere zijde was liefelijk verlicht.

Die Engelen treuren meer om die donkere massa hier dan om den dood des Konings. Die afval is zoo droevig. 't Scheen dat ze tevens vele aanwezige geesten zag, want met de hand wuivende om ze te verwijderen, zeide zij haastig: allemaal tot vanavond, tot vanavond. Gewekt zijnde zag zij de kamer vol van een blauw schijnsel of damp; de magnetiseur loopt er door, zeide zij.

Weest dankbaar, mijne vrienden, aan Hem, die het u aan niets laat ontbreken in deze strenge koude en u bevoorrecht boven duizenden. O, brengt een steentje aan om den nood te lenigen en denkt nooit: wat geeft mijn penninkske, maar denkt er aan, dat veel kleinen een groote maken. Zoekt het in uwe naaste omgeving. Op uitgebreide schaal kan niet altijd, maar stoot, och stoot niet af in dit zware getij en weest niet te angstvallig om bedrogen uit te komen. Vele goeden moeten dit ook met de kwaden ontgelden. Klaagt niet, klaagt niet, maar dankt den Heer.

Mijne Elise, ik wenschte dat ge u moedig opricht en dat ik toch eindelijk eens zien mocht dat ge ook een enkele maal zonder mijne nabijheid de moedige blijft. Doe uw best daarvoor en laat in u de vrouw van zooveel ontwikkeling en hooge geestesgaven zich uiten. Wij zullen daar nog wel eens over spreken als we samen zijn; dan heb ik altijd zooveel in liefde met u te bepraten. Ach, laat dit dan hoe langer hoe meer vruchten dragen, waarvan wij eenmaal, als God het zoo wil, te zamen nog genieten zullen. Gord u aan met moed en krachten en wees dankbaar, mijne beste, dat ge zooveel gelegenheid vindt om uwe dankbaarheid en liefde tot den Heer te toonen.

Nopens het met eerbied ontvangen van de communicaties.

Ik hoop begrepen te worden. Niet om mijn persoon, maar ik eisch eerbied voor mijn zender. En ziehier het gevaar van te veel séances van allerlei aard.

Was het goed en lag het in de bedoeling van den Hemelvader, dan wandelden wij immers voor iedereen zichtbaar in uw midden; maar het scherm staat er, de gordijn hangt, en wanneer daar een kier van geopend werd, is dit een groote genade, en bij het ontvangen van gunsten dankt men de gever en bij de dankbaarheid behoort eerbied.

De schepping is schoon en heerlijk en al hetgeen er te klagen valt is door de eigen schuld der aardbewoners, dat zij de liefde niet leeren, dat de meesten hunne hartstochten niet leeren beheerschen en dit geeft en vermoeienis en onrust, een verlangen naar iets beters, dat eigenlijk bij velen niets anders is dan een behoefte aan rust. O, wat zullen ze zich bedrogen zien, want de lichamelijke strijd en arbeid voor de wereld, de geestelijke vermoeidheid op aarde kunnen niet vergeleken worden bij de onrust van hen die niet gedankt hebben voor Gods gaven, die niet geleefd hebben op de plaatsen hen door God beschikt met een tevreden, Hem geheiligd hart. Nooit toelaten dat iemand bij u over de wereld en haar bestaan klaagt; hoor beste.

Naar aanleiding van een toespraak van Ds. K. sprak de beschermster:

Ik acht het een goede gelegenheid om in dezen kring eens iets mede te deelen in verband met de toespraak van Ds. K.

Gij begrijpt dat de olijftak en de palm zuiver beelden zijn. Hij meende eerst tot u te zeggen: ik breng u den olijftak des vredes mede uit deze sfeer. Ik vond dit minder geschikt. Er zijn menschen op aarde, die zich verbeelden dat bloemen uit den hemel tot hen kunnen gebracht worden. Ik moet u dit zeggen: alles moet waar oprecht en nuchter zijn. Geen bloem van hier zou een halve seconde kunnen tieren in de atmosfeer der aarde en veel minder den sterveling worden aangeboden, daar de aanneming, indien die in den natuurlijken staat kon worden aangeboden, een nadeeligen invloed zou kunnen uitoefenen op den ontvanger. Dit kan, en toch nog zeer zelden dat wezens van hier bloemen nemen uit een aardschen hof en die brengen; maar dit mag niet beschouwd of aangeboden worden als waren het hemelbloemen.

Wordt vervolgd

BLADEN UIT MIJN LEVENSBOEK. *)

OPDRACHT.

Ik wil nog eenmaal een boek schrijven als ik er den tijd toe zal hebben, want de schaduwen zijn lang geworden op mijn pad en zeggen mij, dat de zon mijns levens ter kimme begint te neigen en meer gloed werpt op de wolken dan op mijn aardsche omgeving — als om mijn blik naar boven te richten.

Het is mij een behoefte in den geest terug te keeren op mijne schreden tot lang vervlogen dagen.

Vele zijn de herinneringen van een 75-jarige, die niet veel stil gezeten heeft.

Na een vermoeienden tocht aangeland op den stillen heuveltop, die door de vergulde avondzon nog vriendelijk beschenen wordt, blik ik nadenkend terug op de achter en beneden mij liggende heuvelrijen, die ik bestegen heb onder zoo afwisselende omstandigheden en gemoedsgesteldheid.

In hoeveel stemmingen heb ik menig werk opgezet! Nu eens uit zielsbehoefte om mijn gemoed lucht te geven en uit te drukken wat ik in eigen omgeving niet zeggen kon, dan eens door geestdrift aangegrepen voor een onderwerp dat mij

---

*) Men vergete niet dat ik hier geef: »Losse bladen uit Elise's levensboek," geen afgewerkte levensbeschrijving — losse schetsen, nu en dan opgeteekend in een rustig oogenblik om later tot een boekdeel uitgewerkt te worden. Haar rustige oogenblikken waren weinige; zij werkte zoo lang zij kon, maar mocht haar plannen voor een autobiographie niet ten einde brengen.

De opdracht die ik hier mededeel schreef zij reeds grootendeels in 1897. Wat ik in hare portefeuilles vond, hoop ik in 1905 mede te deelen en een blik te geven op haar kinder- en jonkvrouwelijk leven.

DE UITGEVER.

getroffen had, en ook wel met de illusie iets te schrijven, dat voor anderen van nut kon zijn.

De geestdrift is thans vervangen door kalme overpeinzing; de illusie is veranderd in korte overweging en ik wil dit boek schrijven als een nalatenschap voor mijne vrienden, voor hen, die mij gaarne hoorden vertellen van de dagen van ouds en belang in al mijn lief en leed hebben gesteld.

Aan al deze geliefde vrienden van nabij en in de verte draag ik deze bladzijden dankbaar op voor al de liefdeblijken, welke met zoo welwillende handen en harten op mijn pad zijn gestrooid.

Veel heb ik gezocht, wat ik niet heb gevonden; veel heb ik verkregen en weer verloren. Wat ik niet gehoopt had ooit te zullen bereiken dat heb ik veroverd — licht, een heerlijk licht en daardoor het eenige wat hier beneden geluk kan heeten: innerlijke, stille vrede.

Uit den aard der zaak moet ik veel over mijzelve spreken, maar ik doe het voor anderen, die wellicht in deze bladen hier en daar iets vinden zullen wat hen in den levensstrijd kan steunen en moed geven, want wat mij staande heeft gehouden en tot hiertoe gebracht, dat kan het deel worden van elk medereiziger, die evenals ik lange jaren onder een bewolkten hemel heeft moeten wandelen.

Hoeveel is er over mijn hoofd en door mijn hart gegaan, sedert ik mijn eerste papieren kindje de wereld inzond.

Dwaalt mijn blik terug in het wijd verleden van mijn kindsheid, dan zie ik een kind, fijn en teer van lichaam, maar sterk en levendig van geest, met een zeer geprononceerd karakter, dat geslingerd werd tusschen uitgelaten vroolijkheid, alles wagenden ondernemingsgeest en een neiging tot melancholisch en stil gepeins, den weemoed verkiezende boven luidruchtigheid, rusteloos, bedrijvig, nieuwsgierig uitziende naar het veraf zijnde en onbekende, maar innerlijk onvoldaan, zich uitstrekkend naar onbekende heerlijke dingen van een tooverland vol glans en glorie.

Mijn vroegste herinneringen zijn doormengd met wonderlijke

en vreemde gewaarwordingen, vol onbeantwoord verlangen naar iets dat groot en schoon was.

Geen broeders of zusters hebbende, zocht ik voldoening voor mijn gezellige behoefte meer bij ouderen dan bij kinderen van mijn leeftijd.

De eenzaamheid, die over mijn eerste levensjaren een schaduw van ernst en weemoedig verlangen wierp, werd grootendeels veroorzaakt door den ziekelijken toestand mijner moeder, maar ook door iets eigenaardigs in mijn wezen, iets vreemds, dat niemand scheen te begrijpen of te kunnen ophelderen. Ik sprak er over, maar er werd òf om gelachen òf geen notitie van genomen; ik kon het ook niet duidelijk zeggen; maar vooral tusschen mijn zesde en tiende jaar, zeide ik meermalen tot mijne moeder: het is of ik opgenomen zal worden en zal gaan zweven, of ik veel grooter ben en weg ga. Nooit kon ik het goed beschrijven, doch nu ik de somnambulische verschijnselen ken, begrijp ik dat het door een onderdrukt of onvolkomen somnambulisme ontstond. Ik droomde ook telkens dat ik zweefde en hoog boven den grond mij snel voortbewoog, en dan antwoordde ik in mijn droom altijd iemand tot wien ik zeide: »heb ik het u niet gezegd, dat ik wegvliegen zou — dat de menschen zweven kunnen?"

Hoewel ik niet tot de zwakkelijke of ziekelijke kinderen behoorde, maar integendeel, ondanks mijn fijne constitutie zeer veerkrachtig, ja taai van gestel was, weerstond ik alle aanvallen van de gewone kinderziekten zeer gelukkig, hoe zwaar mij die soms aanvielen, want mijn bijzondere sensitieve natuur deed mij alle besmettingen van de schoolkinderen overerven, zooals kinkhoest, mazelen en roodvonk. Die tijdperken hadden echter dat voordeel, dat zij mij aan de ongezonde schoollucht onttrokken, die in die dagen onvergeeflijk slecht was in de bedompte localiteiten. Niets benauwde mij zoozeer als in enge vertrekken te zijn — in nauwe straten of achter hooge muren.

Een wijd uitzicht bracht mij in verrukking en lang kon ik daarin staren alsof ik in een mooi prentenboek las. Al was er voor anderen weinig te zien, mij verkwikte dat ruime, dat

verre onbegrensde — en dan het wolkenspel — hoe vermaakte mij dat! Wat wondere visioenen speelden voor mij in de drijvende, altijd van gedaante en tint wisselende wolkenmassa's en ik droomde van landen die daarachter verborgen waren.

Mijne ouders meenden het ernstig met mijne opvoeding, maar zij verschilden vaak in de opvatting van mijn karakter en in de maatregelen welke zij noodig achtten om mij te vormen en mijn wil te beteugelen, mijn drift te matigen. Zij handelden naar hun beste weten, maar mijne moeder bekende nog na vele jaren dat zij dikwijls den verkeerden weg was ingeslagen en dat zij, mijn aard verkeerd opvattende, tot te strenge maatregelen de toevlucht nam, die geheel verkeerd werkten; zij zag zelfs in, dat zij die zware straffen nooit had moeten aanwenden op een zoo diep gevoelig kind, dat met een zachte bejegening en redelijke overtuiging was te leiden geweest, terwijl de strenge, koele bejegening veel schade bracht aan mijn gemoed, dat zich onbegrepen en miskend gevoelende, in zichzelf opsloot en verkoelde, althans in de uiting der liefde, die toch zoo vurig gevoeld werd.

Maar wie kan vermoeden welke bestemming een jong kind te gemoet gaat; wie kan de volheid der krachten meten, waarmede het kleine wicht is toegerust; en wat beteekenen de beste plannen, die voor de onbekende toekomst gemaakt worden, plannen, die gebaand worden op vooronderstelde gaven en talenten.

De vorming van het kind hangt intusschen meer af van hetgeen hijzelf doet dan van hetgeen men voor hem doet, en onze ziel wordt vaak veel meer gevoed uit de herinneringen die zij, zelfs op verboden terrein, of bij buren en vrienden opdoet, dan door de intellectueele spijs, die zorgvuldig voor haar bereid is, en onze edelste hoedanigheden en schoonste krachten en grootste talenten worden vaak ontwikkeld ondanks onze opvoeding en tegen de bedoeling onzer meesters in.

De machtigste hefboom voor onze vorming is vaak diep verborgen, de drijfkracht van onze ontwikkeling is zelden de

drang van anderen, maar eene onbekende macht, die ons voortleidt naar het doel dat God alleen kende en niemand in onze jeugd vermoed heeft, allerminst wijzelven.

De mensch wordt geboren aan den voet van een heuvel in eene vallei vol schaduw, maar zoodra hij loopen kan, begint hij naar boven te kruipen. Hij struikelt en stoot zich en wordt bang voor een oogenblik, maar een inwendige aandrift doet hem weer opstaan om verder te klouteren, want daarginds ziet hij iets moois — en soms een plekje met bloemen — en daarheen wil hij, al kent hij het pad niet. De nevel van de eerste vallei moge hem omslingeren, hij volgt het paadje naar boven en landt met vallen en opstaan, met menige buil en prik toch eindelijk op den top des heuvels aan. De eerste kindsheid ligt achter ons. — Wij weten nu dat wij er zijn en genieten zorgeloos ons vreugdevol bestaan of wij rijk zijn of arm — maar een nog veel hoogere heuvel is nu te beklimmen; de weg moge moeilijk zijn en vol struikelblokken — de heuvel belooft veel meer, en zoo klimmen wij van trap tot trap en van plateau tot plateau met elk tiental jaren omhoog. Telkens staan wij voor een nieuwen heuvel, die nog hooger en steiler schijnt dan de vorige en meer strijd en moeite van ons eischt om er boven op te komen — onoverkomelijk schijnen ons de hinderpalen en toch worden zij overwonnen. Een tijdlang toeven wij dan vaak op een beklommen hoogte bij een bereikt doel en wanen nu alles te boven te zijn en meenen de overwinning behaald te hebben, beter dan ooit te voren — maar zie, als wij opzien gaat het pad alweer opwaarts, want voort is het wachtwoord — en wij worstelen weer verder. Soms is het of wij den eindpaal bereikt hebben en wij staan op vasten grond, als op een rots, op het hoogste en veiligste punt, van waar wij een ruimen blik hebben over de vele valleien en heuvels, waar wij zoo vele makkers achterlieten. Ach, de kruin van elken heuvel is maar weer de voet van een nieuwe hoogte, al steiler en hobbeliger in het bestijgen voor den vermoeiden pelgrim. En wie zou moed hebben om op te klimmen als wij niet ontdekt hadden,

hoe men van stap tot stap, van heuvel tot heuvel was voortgeleid door onzichtbare engelen, die ons steunden als wij zwak waren, die de beletselen wegruimden of er ons over tilden, ons bemoedigden en vertrouwelijk ons toefluisterden: »houdt moed; wij waken over u.''

EENE REDEVOERING.

DE BLOEM DER VEROOTMOEDIGING EN WAT ZIJ BRENGT.

Voorheen stond ik op de hoogte der eigengerechtigheid, mij verzekerd houdende van de redding mijner ziel en laatdunkend neerziende op de tallooze menigte menschen, die ik meende, dat veroordeeld zouden worden, onbewust dat zij eveneens een onsterfelijk erfdeel zouden ontvangen. Nu ik dit hoogtepunt bereikt had, nu ik het heil mijner ziel door het bloed van het Lam had gezocht, besloot ik dat allen, wier zonden niet door dat bloed waren gedelgd, nimmer zalig konden worden. Toen ik evenwèl tot de geestelijke wereld was overgegaan, waar ik geheel was afgescheiden van alle hoogmoedige, menschelijke leerstellingen en schriftverklaringen, bevond ik mij op een woeste, eenzame vlakte, die geen spoor van plantengroei vertoonde, terwijl de bloemen van zaligheid en zielsvrede, welke ik zocht, ver buiten mijn bereik waren Van uit deze vlakte ontwaarde ik echter een groene vallei, waar allerlei schoone bloemen schenen te bloeien en vanwaar zoete geuren en betooverende melodieën mij tegenstroomden. Als de vesperzang van jonge kloosterzusters op het avondkoeltje gedragen, als het gelui van zilveren klokjes dat de zoele zomerlucht doortrilt, als vroolijk lachende kinderstemmen, als de polsslag van liefhebbende harten, die hun Schepper offeranden en loftiederen brengen, klonk en geurde het mij uit die vallei te gemoet. — Wat was daar voor mij? Was ik niet verlost?

Moest ik in die nederige plaats afdalen? Duisternis en gevaar konden mij daar bedreigen, en niettemin oefende zij eene zeldzame aantrekkingskracht op mij uit. Toen ik er evenwel mijne schreden heenrichtte, hoorde ik plotseling eene klagende stem in mijne onmiddellijke nabijheid, en scheen een kloof zich voor mijne voeten te openen, die mij het verder voortgaan belette. Ik was niet in de vallei, doch bevond mij in een uitgestrekte donkere spelonk. Hoe uit dit hol te komen, op welke wijze het vreeselijk ledig om mij heen te bevolken, hoe door dit somber oord in de daarachter liggende vallei te geraken — ik wist het niet. Het geheele streven van mijn geest was op mijn eigen geluk gericht geweest; mijn persoonlijk heil had ik gezocht. Ik had geweten dat zelfverloochening en zelfbeheersching de wegen tot den vrede zijn, en naar mijne meening had ik dit doel bereikt. Was ik niet zeker van de overwinning?

Terwijl deze gedachten mij vervulden, vernam ik een geluid, gelijk aan de zuchten en klaagtonen van een zwaar beproefde, en, de spelonk dieper intredende, hoorde ik mijne eigene ziel, onafgebroken om verlossing biddende, zonder zich immer bewust te worden, welke de gezindheid was die haar het zekerst tot die verlossing zoude leiden. Wel is waar scheen een ernstig en belangeloos streven naar een zelfbewusten strijd om de waarheid uit dit gebed te spreken, doch wel beschouwd was het slechts de vrucht der eigenliefde, het zoeken naar voldoening van het individuëele ik, het verlangen dat Gods liefde en zorg op mijne ziel zouden rusten. En deze zelfliefde vervulde de spelonk zoozeer, dat er geen plaats voor eenige andere gedachte scheen over te blijven en ik mij van niets meer bewust was dan van mijne diepe ellende en verlatenheid.

Op eenmaal hoorde ik een zachte stem en zag een bevallig kind voor mij staan, in het wit gekleed en een kleine bloem in de hand houdende en die aan mijne voeten leggende. »Wat moet ik hiermede doen?" vroeg ik. »Heb ik niet gestreefd naar de lelie der zaligheid, naar de roos der

lofprijzing, aan den voet van het kruis mijns Heilands ontloken? Wat zal ik met deze onaanzienlijke bloem aanvangen? Zij heeft geen voor mij merkbaren geur; zij is uit geen wensch mijns harten voortgesproten, ik verlang ze niet.'' — Wederom leende ik het oor aan de stem in het hol, die onophoudelijk mijne eigene gebeden en lofzangen scheen te herhalen, en, zonderling genoeg, deze gebeden en lofzangen stegen niet ten hemel op, maar keerden, door de wanden der spelonk teruggekaatst, tot mijne ziel weder en vervulden ze, gelijk de echo der bruisende golven tot de zee wederkeert, of als het ruischen harer wateren in de ledige schelp. Een angstige beklemdheid maakte zich van mij meester. Was er dan nergens een zijpad, een uitgang, die mij tot het licht, tot een veilig toevluchtsoord zoude voeren? Lag wellicht de hemelsche stad op geringen afstand, en was dit voor mij slechts de ure der beproeving die aan de openbaring van grooter heerlijkheid voorafging? Ik wist het niet. Het bewustzijn dat de gedachte mijner persoonlijke zaligheid zich gedurig aan mij opdrong, dat slechts mijn eigen leven de ruimte om mij heen bezielde, bevredigde mij niet. Waar was mijn Verlosser? Waar het hemelsche Koninkrijk waarnaar ik had uitgezien?

Thans begon de kleine bloem, die het kind aan mijne voeten had gelegd, als eene ster te schitteren, ja zij scheen vonken te schieten, en deze vonken doorboorden mij als zoovele scherpe pijlen op het doelwit van mijn hoogmoed en eigengerechtigheid gericht. Waarom moest i k zalig worden? Wat was er in m ij dat die verwachting rechtvaardigde? Waarom zou i k, meer dan een ander, van mijn eeuwig geluk verzekerd zijn? Al had ik de verzoeking weerstaan, al had ik de tegenwoordigheid en inwerking van den goddelijken geest ervaren; al had mij de heerlijkheid van het hemelsche koninkrijk bestraald, — van waar dan nog mijn voorrecht boven zoovelen? — En bij deze gedachte bespeurde ik een kleine lichtende opening in het verschiet. In het duister tastende, raapte ik de bloem op, ofschoon zij mij als vuur in de hand brandde en stapte voort in de richting van het licht

dat ik op verren afstand voor mij zag. Gedurende dezen zonderlingen pelgrimstocht kwam mij iedere gedachte, ieder oogmerk mijns levens, elke zelfbewuste daad, waarover ik meende lof verdiend te hebben, voor den geest. Hoe bekrompen was mijn begrip van volmaking geweest, hoe nietig waren de offers die ik den Oneindige gebracht had! Alle onzuivere beginselen, alle onedele drijfveeren mijner handelingen werden voor mijn geestelijk oog blootgelegd en zelfs de gerechtigheid, die ik meende verworven te hebben, keerde zich tegen mij. De bloem stak mij als met puntige weêrhaken en leerde mij beseffen *dat ik het goede alleen had gedaan om het Koninkrijk der hemelen te verwerven.* Geen liefde tot waarheid of deugd om haars zelfs wille had mij bestuurd bij de offers welke ik haar gebracht had, maar enkel zelfliefde en eigenbelang. Had ik niet steeds de waarde van iedere goede daad, van elk nederig woord, elk boetvaardig gebed overwogen, en daarbij berekend welk onthaal deze mij in het Koninkrijk der hemelen zouden doen vinden? Thans ontwaakten gansch andere gevoelens in mijn binnenste.

Zoo bracht ik mij, al voortgaande, mijn geheel vervlogen leven weder te binnen, en naarmate, bij de herinnering aan de tallooze middelen, welke ik had aangewend om mij den ingang in de hemelsche stad te verzekeren, mijn hoogmoed mij op nieuw begon te overmeesteren, scheen de opening, waarheen ik mijn schreden richtte, zich al verder en verder van mij te verwijderen; de weg werd langer en langer en scheen nimmer een einde te zullen nemen. Eindelijk, toen ik mij uitgeput en gansch onwaardig gevoelde om gindsche oorden te betreden, toen ik besefte, dat ik mijn leven wellicht voor altijd zou moeten doorbrengen, waar de blik van geen engel op mij rustte, waar het oog van mijn teederen Verlosser mij niet zag, ontwaarde ik een stralend, wonderbaar liefelijk kindergelaat, dat de opening juist vulde en mij zoo vriendelijk aanblikte dat het mij was als ademde ik de gebalsemde lucht van de eilanden der gelukzaligen in, op een schoonen zomerdag door de zeekoelte tot mij gedragen. En, terwijl ik

dit gelaat aanstaarde, werd het mij duidelijk wat de groote fout was geweest, die de waarde aan al mijn gebeden, daden en woorden had ontnomen, mijn hoogmoed; en wat mij bovenal ontbroken had, namelijk de zachtmoedigheid en nederigheid van hart. Een diep gevoel van onwaardigheid overweldigde mij. Wie was Christus, dat ik van hem het hemelsche Koninkrijk als erfdeel kon eischen? Ik herinnerde mij de geringheid van zijn maatschappelijken staat, den eenvoud van zijn leven, zijn menschenkennis en helder doorzicht, zijn eisch van oprechtheid van hart en leven, en deze gedachten troffen mij als zoovele pijnlijke geeselstriemen. Wie waren de waarlijk groote en wijze mannen der aarde geweest? Ik dacht aan de profeten en aan de soberheid van het bestaan van voorheen. Ik haalde mij de leeraren voor den geest, wier verwonderlijke uitspraken als bakens in de duisternis der tijden blonken, doch wier persoonlijkheid geheel op den achtergrond trad. Geen koningen of wetgevers waren zij geweest, maar onaanzienlijke lieden, vrij van allen hoogmoed en aanmatiging. De wereld had hen niet toegejuicht, maar hen veeleer gegeeseld en vernederd; hun woorden waren tot de eeuwen gesproken en hunne gedachten waren een meesterwerk van reinen, edelen eenvoud, als kunstgewrochten, uit smetteloos marmer gehouwen, die onvergankelijk bestaan, al wordt hun heerlijkheid somtijds voor korten tijd verduisterd. En ik zeide tot mijzelve: »Ik ben niet een van dezen."

Hierop verzonk ik, terwijl het vriendelijke gelaat mij nog altijd aanblikte, in een diepe, ernstige overpeinzing, en daarna in een nog diepere zelfveroordeeling. Ik zag dat mijn liefde, mijn haat, ja elk gevoel dat mij immer bezield had, al mijn streven en wenschen slechts door mijne eigenliefde bestuurd en op mijn eigenbelang gericht was geweest, en dat de zekerheid mijner overwinning, het bewustzijn mijner zaligheid slechts de vruchten waren van mijn hoogmoed en eigengerechtigheid. »Zalig zijn de zachtmoedigen," spraken de kinderlippen, »doch u ken ik niet." Eene stem in mijn hart vroeg: »Is het mijn hoogmoed?" — »Ik ken u niet." —

»Is het mijne eigenliefde?" — »Ik ken u niet." — En wederom klonk het in mijn hart: »Heb ik de vallei der verootmoediging niet van het begin tot het einde bewandeld?" Plotseling was het alsof de rotswand zich opende, een weg lag voor mij en het zacht geplas en gemurmel van een riviertje trof mijn oor. Begeerig snelde ik vooruit en dronk van het heldere water. Het was bitter van smaak, doch zijn nasmaak was zoet en verkwikkend. Gelijk het bitterzoete kruid dat de krankheden des lichaams geneest, zoo schenen ook deze bittere droppelen mijn geheele wezen te doordringen, zoo werkten zij heilzaam op mijne ziel en lieten een liefelijke herinnering achter. Ik gevoelde dat deze drank mij zou genezen; bitter als de waarheid, bezat hij tevens haar sterkend en louterend vermogen.

Naarmate ik langs den oever verder wandelde, begon de bloem, die ik in de hand hield al helderder en helderder te worden en eindelijk gelijk een star te schitteren en stralen te schieten. Langs den waterkant bloeiden fraaie witte klokjes, aan lelietjes der dalen gelijk. Vreedzaam stonden zij daar in onbewuste heiligheid, de lucht met hare zoete geuren vervullende. Ik beluisterde hun teeder gelispel, ik hoorde de liefdeliederen die zij elkander met zachte stem toezongen. En ik zeide tot mijzelve: »deze bloemen stellen de nederigen en reinen van harte voor; want wie is waarlijk nederig en rein, die zich deze eigenschappen bewust is? Wie heeft volkomen overwonnen en weet het zelf? Zouden ook deze bloemen zoo schoon bloeien als zij haar eigen bekoorlijkheid beseften?" — Beschaamd en verootmoedigd, bad ik thans, dat een hoogere macht mij zoude overvleugelen, opdat ik in het niet wegzinken, en, mijzelve vergetende, slechts aan de waarheid denken mocht. — Nu en dan trof ik op mijn weg zielen aan, die ook van de bitterzoete wateren uit den kristallijnen stroom schenen gedronken te hebben. »Zijt gijlieden zonder hoop?" vroeg ik hen." »Is er voor u geen plaats in het hemelsche Koninkrijk? Woont gij ook in deze spelonk?" — Zij wenkten mij met plechtig gelaat en spraken tot mij met gedempte

stem: »Wij zijn zeker van niets; wij weten niets. Alleen de gedachte aan onze onwaardigheid vervult ons." Reeds begon ik te meenen, dat ik op weg was naar de gewesten der duisternis, waar de zielen der boosdoeners worden heengezonden, en waar geen straal van goddelijk licht immer doordringt, toen een tochtgenoot zich bij mij voegde, wiens voorkomen vriendelijker en opgeruimder was, en wiens woorden mijn oor even aangenaam troffen als het gekabbel van het riviertje aan mijne voeten. »Ik kan niet met zekerheid zeggen," sprak hij, »dat dit de weg der zaligheid is; maar wel weet ik dat mijne ziel vrede heeft gevonden." — »En waaruit is uw vrede voortgesproten?" vroeg ik. »Ik weet het niet," was zijn antwoord. »Ik heb geen tijd er over na te denken; ik zoek mijne zaligheid niet; ik vraag niet of ik gezondigd heb, maar ik dien anderen." Toen ging een licht voor mijn geest op. Ja, ook ik wilde dienen: dit was zelfverzaking. Maar wien kon ik dienen? Was er een wezen nog lager gezonken, nog verachtelijker en ellendiger dan ik? Kon ik iets doen om eene hongerende ziel te verkwikken? Wel is waar bezwaarde geen vreeselijke misdaad mijn geweten; ik had geen gruwzaam onrecht te herstellen, ik had geen enkele daad gepleegd die in de oogen der menschen voor afkeurenswaardig gold; maar was ik, die mijzelve van mijne zaligheid verzekerd had gehouden, niet onwaardiger dan zoovelen die ik verloren had geacht, dewijl ik mij had aangematigd op het koninkrijk der hemelen te hopen, terwijl nog ééne ziel in duisternis omdoolde? Voorzeker; doch nu zou ik mijzelve vergeten; ik zou deze bloem, die mij met hare wonderkracht doordrong, vast in mijne hand en aan mijn hart drukken, ik zou zoeken wie ik kon dienen. Ik zocht en vond een mensch, aan de somberste wanhoop ten prooi. Verbitterd en door wroeging gekweld, zuchtte hij in zijn donkeren kerker, en geen gebeden, slechts jammerklachten en verwenschingen kwamen uit zijn mond. Ik gaf hem de bloem, niet opdat zij hem zou kwetsen, maar dewijl kracht en vertroosting van haar uitgingen. Bij de eerste aanraking kromp hij pijnlijk ineen; daarna

drukte ook hij de bloem vast en vaster aan zijn hart en werd kalmer. Een licht scheen plotseling over zijn leven op te gaan; een engel naderde hem en begroette hem met de woorden: »Gij hebt vergeving gevonden." — Toen erkende ik dat deze bloem der verootmoediging de tooverstaf was, waarmede ik de gewesten des geestelijken levens moest doorwandelen, de zielen zoekende die in duisternis ronddwaalden, zielen die wellicht, gelijk ik, door den bedriegelijken glans van hun hoogmoed en eigengerechtigheid misleid, in een bijzonderen hemel voor hunne bijzondere zielen hadden geloofd.

Gesterkt en bemoedigd zette ik mijn tocht voort en betrad weldra eene bekoorlijke vallei, waar ik vele boden des vredes ontmoette, die, rijk beladen met alle goede gaven, in verschillende richtingen voortsnelden. Vogels vlogen mij voorbij met welriekende takken in hunne snavels, sommige geneeskrachtig, andere met bloesems bedekt, doch alle symbolen van vertroosting en heerlijke beloften. Ook waren er schoone kinderen met welluidende stemmen en vriendelijke aangezichten, die bloemen in de hand droegen en wier reinheid en glans uit hun eigen wezen scheen voort te komen. En niemand vroeg: »Ben ik verlost?" of »Waar ga ik heen?' Maar ieder scheen zich te beijveren om anderen van dienst te zijn. Ik bespeurde dat de vallei toegang verleende tot sommige donkere schuilhoeken van het menschelijke leven, waarin deze dienende engelen, deze kleine boden der liefde Gods, doordrongen, totdat zij de sombere spelonken in het menschelijke hart bereikt hadden, waar zij dan de eene of andere kleine bloem of eenig welriekend kruid plantten opdat het den mensch met zijne geuren mocht verkwikken. Ik meende op te merken dat deze goede geesten minder de holen van de misdaad dan de woonplaatsen der eigengerechtigheid bezochten; en te recht, want ellendiger dan de kerker van den boosdoener is de duisternis van het hart, dat verlossing voor zichzelven heeft gevonden en die van anderen uitsluit. Ik zag de tempels der godsvereering, en deze kwamen mij vóór als zware muren, waarbinnen de zielen dergenen, die zichzelven veilig waanden,

gevangen zaten. Hier ijlden de geesten heen; hier brachten zij een lichtstraal of andere gave der vertroosting, en waar zij die brachten zag ik het licht eener nieuwe menschheid doorschemeren, die, hare boeien verbrekende, zich in vrijheid ontwikkelen en veelbelovende bloesems voor de wereld dragen zou.

Vreemde voorgevoelens vervulden mijne ziel en wonderbare visioenen rezen voor mij op. De bevolkte steden der wereld met al hare opgehoopte schatten van materiëelen rijkdom verdwenen uit mijn gezicht, en ik onderscheidde alleen de zielen dergenen die de aarde bewonen. Het was een zonderling schouwspel; uit de verblijven van armoede en ondeugd traden boden met witte bloemen in de hand te voorschijn, en uit de woningen der rijken en machtigen, als ook uit de gewijde plaatsen, verhieven zich klaagtonen, wanhoopskreten en donkere schaduwen. »Dit is vreemd," zeide ik tot mijzelve, »want de menschen houden het er gewoonlijk voor dat de kwaaddoeners in de duisternis en de rechtvaardigen in het licht wandelen; dat misdaad en ontaarding geestelijke ellende en vertwijfeling na zich sleepen." En toch kwam geen bode des vredes ooit uit de cel van den veroordeelde, van de galg of het schavot of uit de holen der verdorvenheid terug zonder een kleine witte bloem mede te brengen, ten einde ze in de vallei der verootmoediging te planten; en geen hunner keerde immer weder uit paleizen en bedehuizen zonder een schaduw, een zucht van ontmoediging, als ware daar geen bloem te vinden geweest.

Thans gevoelde en erkende ik de tooverkracht dier liefde, die alle dingen ten slotte gelijk maakt; ik verstond dat de hoogmoed van den rijkdom, de hoogmoed des verstands, de hoogmoed der eigengerechtigheid bovenal, die arme en dorre woestenijen van den geest voortbrengt, die slechts ten koste van de zwaarste offers in bloeiende lusthoven kunnen worden herschapen; en ik ontdekte dat uit de verblijfplaatsen van gebrek en ondeugd, die op aarde niets dan kale woestijnen gelijken, somtijds geestelijke bloemen voortkomen, die de vallei

der verootmoediging met hare liefelijke kleuren sieren. Want zijn zij niet vernederd, de kinderen der zonde, de verarmden, verwaarloosden, diepgezonkenen? Als een mensch aan de galg zijn leven verliest in het volle besef dat hij, in een aardsche beteekenis, zijn lot verdiend heeft, is dan dit besef niet een bloem die in zijn eeuwige woning zal ontluiken? En indien deze bloem in de nederige plaatsen der aarde is ontsproten, is zij dan niet gelijk aan de kleine lelie, die onbewust van hare eigen bekoorlijkheid bloeit, en daarom voor den hemel slechts te kostbaarder is?

De bloemen der verootmoediging zijn niet die, welke zorgvuldig worden aangekweekt en verzorgd in tuinen en parken; deze worden te veel geprezen en zijn zich daarom van hare waarde te veel bewust. De bloemen die geheel onbemerkt in de wildernis of bij de onreine poelen van aardschen strijd en misdaad opschieten, zijn die, welke in het geestelijke koninkrijk de meeste waarde hebben, omdat zij nauwelijks weten dat zij bestaan. Niet zij die met hoogmoedige zelfveroordeeling hun eigen onwaardigheid uitbazuinen, maar degenen die ze beseffen zonder er over te spreken, en zich, het moge kosten wat het wil, verootmoedigen, schenken, naar ik heb opgemerkt, de meeste bloemen aan deze vallei der verootmoediging, die als het ware de verzamelplaats is der zielen, welke langs dezen weg het geestelijk leven intreden. Nu herinnerde ik mij hoe het in oude tijden op aarde gezegd was, dat de eersten de laatsten en de laatsten de eersten zouden zijn — bedoelende dat zij die de belofte en het bewustzijn der verlossing hebben, zich al te zeker rekenen, en dat deze het pad der diepste verootmoediging moeten bewandelen en door de poort eener volkomen zelfverzaking moeten binnengaan. Ook bracht ik mij te binnen, dat geen man die door de wereld groot wordt genoemd, de bloem der beloften aan de natiën heeft gebracht, maar dat zij steeds degenen veracht heeft, die de waarheid hebben gezaaid en geplant, welke haar bloesem aan de eeuwen en hare vrucht aan de volheid der tijden heeft geschonken. Ik zag in dat men geen nederigheid,

geen barmhartigheid, geen geloof of liefde kan aankweeken; het zijn geen planten, wier groei met oplettende zorg moet worden nagegaan en bevorderd. Wie dit wilde doen zou gelijk zijn aan een kind, dat een zaadkorrel in de aarde legt, en er hem den volgenden dag weder uithaalt, om te zien of hij reeds ontkiemd is, doch daardoor zijn ontwikkeling belet. Hoe meer deze gedachten zich aan mij opdrongen, des te vaster werd ik overtuigd, dat zij die de waarheid met de hoogste zelfverloochening volgen, zich hier zelf niet van bewust zijn; dat de reinsten hun eigen reinheid niet kennen, dat hoogmoed de vrucht der kennis is, en dat zij die weten dat zij deugdzaam zijn, in het koninkrijk der hemelen het laagst staan aangeschreven.

Zoo zal ons leven dan des te schooner vruchten dragen, naarmate wij het minder zoeken, en onze geest zich verruimen naarmate wij het goede nastreven zonder aan onszelven te denken. Zoo is ook alle inspiratie een vergeten van ons eigen ik en bestaat alle ware ontwikkeling in onze overgave aan een hoogere macht. Onze ziel bezit geen licht uit zichzelve, doch God is het hoogste licht, en de reine ziel is de afspiegeling Gods. Zij is als een venster, dat zelf geen licht verspreidt, maar het slechts doorlaat voor wie het behoeven; zoo ontwikkelen wij ons niet door eigen kracht, maar veeleer door de kracht, die ons geschonken wordt. Het is de geest des hoogsten levens, welke zich door ons openbaart, en wijzelve zijn niets.

Ik kan u niet zeggen waar ik mij thans bevind. Ik ken mijn eigen toestand niet. Ik weet alleen dit: dat mijn geest gericht is op de waarneming dier zielen, die, onbewust van hun eigen verdiensten, zeldzame hoogten van volmaking bereiken, en van anderen die, hun gaven en verdiensten kennende van het standpunt van hunnen hoogmoed in de vallei der verootmoediging afgedaald, daar ontkiemen, gelijk het zaad in den schoot der aarde, gelijk de ziel in haar stoffelijk hulsel, gelijk alle leven in de duisternis aanvangt, alvorens tot het licht door te breken.

Hoe en waar deze bloem alzoo gevonden wordt, haar bezitter is zich nimmer van haar bezit bewust, en geen levende ziel wordt hare tegenwoordigheid gewaar. Zij is daar — hare liefelijke tegenwoordigheid openbaart zich in het leven dergenen wier eigendom zij is. De waarlijk nederigen alleen zijn de waarlijk grooten. Ik heb zielen de aarde zien verlaten, beladen met de rijke gaven van het genie, die in het sterfelijke leven als sterren van buitengewonen glans hadden geschitterd; en deze heb ik in de diepste verlatenheid op de dorre vlakte der eigengerechtigheid zien omdwalen. Daarna zag ik ze door de donkere spelonk de vallei treden, en langs den kristallen stroom van boetvaardigheid en verootmoediging voortwandelen, totdat zij, in het laagste gedeelte der diepe vallei zich als een kleine bloem vertoonden. Ik heb hen, die de wereld deugdzaam noemde en die zich zeker van hunne zaligheid waanden, de geestenwereld zien binnenkomen zonder kroon op het hoofd, zonder blijde woorden op de lippen. Geen stoet van hemellingen verwelkomde hen aan den ingang. Van alles beroofd, naakt en eenzaam, zwierven ook zij in de droevige woestenij rond, doch eindelijk daalden zij eveneens, door de tooverkracht dier bitterzoete wateren en door de geheimzinnige werken dier wonderbare bloemen, de vallei der verootmoediging af, de nederigste bloemen met zich dragende, en uit den geur dier nederigste bloemen werd hun de hoogste heilstaat geboren. Ook heb ik de waarlijk grooten, de nederige wijzen, de onbewust reinen tot de wereld der geesten zien overgaan. Voor dezen bestond geen duistere spelonk, voor dezen geen sombere overpeinzing, geen bange twijfel, geen angstig zoeken en vragen. Heerlijk en verheven, droegen zij, zonder het zelven te weten, de leliën der liefde in hunne handen, en die liefde die hen geheel vervulde, liet geen plaats voor zelfbeschouwing over. Onbewust hadden zij zichzelven door hun leven een wit kleed geweven, en stonden zij op bergtoppen, naar welke anderen verlangend het oog richtten, zonder ze, wegens hunne begeerlijkheid, immer te kunnen bestijgen. Onbewust droegen zij kronen der overwinning, en beseften even weinig dat zij

engelen waren, als de lelie beseft dat zij rein en welriekend is. Gelijk de vallei haar kleurenpracht, gelijk de roos den dieprooden gloed, die haar tot den tolk der liefde bij uitnemendheid heeft gemaakt, zoo droegen ook zij hunne heerlijkheid zonder ze zelven te kennen. En is het niet deze goddelijke onbewustheid, die de goddelijke zaligheid uitmaakt?

Laat ons dan altijd wandelen in de nederige plaatsen, waar de bescheiden kleine lelie bloeit en niet streven naar die hoogten, waar de trotsche bloemen onzer zelfverheerlijking ons oog door hun schitterende kleuren verblinden; want de vrucht des hoogmoeds en der eigengerechtigheid is wrang en ledig, doch de bloem der verootmoediging is liefelijk van geur en hare vrucht rijpt ter eere Gods.

DE OVERGANG VAN WILLIAM EWART GLADSTONE.

Een Rede uitgesproken in de Vrije Christelijke Kerk te Croydon, op Zondagmorgen, den 22en Mei door J. Page Hopps.

Verleden Donderdag was het de dag gewijd aan het herdenken van de Hemelvaart van Jezus Christus na Zijne opstanding. Zeer schoon en treffend is het, dat onze grootste Engelschman op dien dag ten Hemel ging toen het begon te lichten, een dag dien hij zoo bij uitnemendheid liefhad, een dag, die ons thans zulk eene kostelijke waarheid leert, nu onze geest en ons hart levendig getroffen zijn door een uitstekend voorbeeld van wat in waarheid hemelvaart mag worden genoemd.

Deze schoone geest, die zijn loopbaan op dit somber strijdtooneel voleindigd heeft, als lid van de strijdende Kerk, en overgegaan is tot de wereld des lichts, als lid van de zege-

vierende Kerk, heeft zijn vaderland de vruchten nagelaten van buitengewone diensten door hem bewezen, die wel door geen enkelen Engelschman in twijfel zullen worden getrokken.

Laat ons heden op dezen Hemelvaartsdag zijne verheffing tot het Vaderhuis ons levendig voor oogen trachten te stellen, in het licht van het gezegend Spiritualisme.

Gelooven wij het werkelijk? Begrijpen wij volkomen de waarheid dat deze edele ziel uit zijn' aardschen tabernakel getreden is, en als een bewust geestelijk wezen, het geestelijke leven is ingetreden? Wat mij betreft, ja! En voor zoo verre mijn gezichtskring reikt, moet dit de beteekenis van het woord Onsterfelijk zijn. Het is dit of het is eene begoocheling. De grondslag van de groote waarheid der Onsterfelijkheid moet deze andere groote waarheid in zich sluiten, dat namelijk de eigenlijke mensch geest is. Zelfs hier, op dit wereldrond, is de eigenlijke mensch geen lichaam, maar geest. Het lichaam uit zichzelf is en kan niet bewust zijn. Het aardsche lichaam is eene verzameling van ongelijksoortige zin- en werktuigen, die allen, ook in hunne werkzaamheden, door scheikundige en andere bewegingen en verbindingen bepaald worden: maar deze werkzaamheden zijn geheel verschillend van de gedachten en aandoeningen; en het is onmogelijk te begrijpen, hoe zulke gedachten en aandoeningen en de innige zelfbewuste eenheid van het geheel zouden kunnen voortvloeien uit een zeker aantal scheikundige en andere bewegingen en verbindingen. De eenige oplossing van het vraagstuk des levens is, dat het leven niet alleen een lichamelijk verschijnsel is; dat er leven schuilt achter de uitingen des levens en vooral, dat het leven van liefde en goedheid, denken en streven geen voortbrengsel en niet afhankelijk is van dit »vergankelijke aardsche omhulsel.'' Daarom zeg ik eenvoudig en kortweg dat deze groote geest niet dood is, en dat hij alleen gescheiden is van het lichaam, dat hem zoo lang en bijna tot het einde toe zoo goed gediend heeft. Het gelouterde en vlugge verstand, de warme liefde tot rechtvaardigheid, het edele medegevoel, de liefdevolle barmhartigheid, de edele ver-

ontwaardiging tegen geweld en wreedheid, de wonderbaarlijke mengeling van rijpe wijsheid en zonnige blijgeestigheid, rijke ondervinding en alomvattende menschenliefde, in zulk een volmaakt geheel vereenigd; het zich verheffen boven al het aardsche tot het goddelijke, al deze zaken zijn niet uitgebluscht en vernietigd omdat eenige spieren opgehouden hebben te werken. Deze verheven scheppingen des geestes stonden op zich zelf; zij hadden eene onderlinge, verheven eenheid van bestaan; en er is niets anders geschied dan dat zij vrijgemaakt zijn en overgegaan tot de wereld des lichts, — een wereld zoo verre verheven boven deze als de hemelen hooger zijn dan de aarde. De dood bestaat niet in dit groote rijk des geestes. Alles is leven, vooruitstrevend en eeuwig leven.

Het is te hopen, dat gedachten als deze, die logisch onvermijdelijk zijn — indien men tenminste in een toekomstig leven gelooft — er iets toe zullen bijdragen om de wereld te bevrijden van de afschuwelijke oude opvatting der vleeschelijke opstanding en lichamelijke hemelvaart. Het oude geloof was, en is gedeeltelijk, dat Jezus Christus uit de dooden opstond met Zijn lichaam, dat eenmaal gestorven was, en, dat Hij met dat lichaam van vleesch en bloed de geestenwereld betrad; — eene geheel onzuivere opvatting, die ongelukkig bevestigd wordt door de officiëele stukken der Gevestigde Kerk. En zoo zouden dan ook onze opstanding en hemelvaart aan het lichaam verbonden zijn!

Die oude opvatting is veroordeeld. Daar is nu geen middenweg. Of het leven wordt dadelijk voortgezet na de gebeurtenis »dood" genaamd of daar is in het geheel geen toekomstig leven. Indien er gekozen moet worden tusschen vernietiging en opstanding in een toekomstig »ten uitersten dage" — mogelijk eerst na duizenden van jaren —, dan moet de treurige uitspraak vernietiging zijn.

Maar nu kennen wij het begin van de oude opvatting over de opstanding des vleesches. Zij dankte haren oorsprong louter aan onbekendheid met de grondwaarheden van het leven des geestes, die iedereen nu in de gelegenheid is te begrijpen.

Die kennis zoo diepzinnig als eenvoudig, en zoo natuurlijk als diepzinnig, is gegrondvest op het onderscheid tusschen de dingen die men ziet en de dingen die men niet ziet en vindt een sterk bolwerk in de groote herstellingen van Samenhang en Ontwikkeling. »De dingen die men ziet zijn tijdelijk" en lager en »de dingen die men niet ziet zijn eeuwig" en hooger. De geest is verheven boven het vleesch en de ziel boven het lichaam. »Daar is een aardsch lichaam en daar is een geestelijk lichaam; en »gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, zoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen"; of, met andere woorden, wij zijn in een staat van overgang; wij gaan over van lagere tot hoogere sferen; het verblijf in het lichaam is een scheppende of opvoedende staat terwille van den geest, die de meerdere is. Daarom heeft de dood recht van bestaan; geen werkelijke dood, maar een aanmerkelijke sport hooger op de levensladder, eene opvaren van den geest naar de geestenwereld in voorbereiding tot een volgenden trap van bestaan. Dit is de ware opstanding, de ware hemelvaart, met welke het lichaam niets te maken heeft en nooit iets te maken kan hebben.

Bedenk wat hieruit volgt. De geestenwereld is niet alleen de ware wereld, de hoogere wereld, de wereld van grooten vooruitgang, het is ook de wereld van verheven dienstbetoon; het is de machtige vergaderplaats van Gods heirscharen »die Hem dag en nacht in Zijnen tempel dienen". Maar Zijn tempel is het Heelal, en Zijn »dienst" is het tenuitvoerleggen Zijner scheppings- en verlossingsplannen.

Bedenk wat dat beteekent. De machtigste krachten des geestes, de verhevenste verlossingsplannen zijn ontsluierd. De hemel is geen plaats voor zelfzuchtige genoegens. Hier zou zulk een onversaagde, ondernemende, naar hooger strevende geest als die, welke wij zooeven daarheen hebben zien gaan, zich dan ook tehuis kunnen gevoelen? Het moet de plaats zijn van uitgebreide ondernemingen voor de verbetering, de opvoeding en de redding der scharen, die ons verlaten hebben in duisternis, ellende en zonde.

Wij hebben hem dus niet verloren. Hij is alleen hoogerop gegaan, »ten hemel gevaren". Al de talenten en de ondervinding, die de aarde hem gaf, zullen behouden blijven, maar met eene aanzienlijke vermeerdering van kennis, licht en kracht. Het strijdperk, waarin hij zijne verhevene neigingen en talenten geoefend heeft, zal aanmerkelijk uitgebreid worden. Zijn werk op aarde, zal slechts eene beknopte, kortstondige leerschool geweest zijn, vergeleken met die, welke hij nu te doorloopen zal hebben ; want in die geestelijke sfeer zijn er geen gesloten deuren, is er geen onveranderlijke verdoemenis, geen hopelooze hel; maar alleen uitgebreide verbeterhuizen voor de goddeloozen, oneindige afwisselende opvoedingsscholen voor de onwetenden, hospitalen voor de zieken en tehuizen voor de kinderen. En zonder twijfel zijn er nog dwingelanden, die overwonnen moeten worden, en wreedheid die beteugeld moet worden, en helsche verblijfplaatsen, die gereinigd moeten worden of herschapen in een hemel van vooruitgang, en Hij, die eeuwen geleden op aarde kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, is ongetwijfeld nog altijd de Aanvoerder Zijner doorluchtige heirscharen bij hun verlossingswerk.

En nu, met welk gezag zeg ik dit, en hoe weet ik dat het waar is? Ik weet het omdat ik weet dat nog altijd een stroom van onwetendheid, ellende en zonde uit deze wereld in die wereld stroomt. Ik weet het omdat ik weet hoe God en Zijne verhevene machten hier werkzaam zijn, en omdat het niet anders kan of Hij en zij zijn overal één bij hun werk. Ik weet het omdat ik weet, dat bij de Bronader aller dingen de wet van vooruitgang en opklimming in werking is. Ik weet het omdat ik weet dat God wijsheid, rechtvaardigheid, goedheid, macht is en omdat het onmogelijk is dat Hij zulke vernuftige werktuigen zou scheppen en volmaken, alleen om ze te verwoesten en te vernielen. Ik weet het, omdat, indien er een leven na dit leven is, niets die millioenen doorluchtige wezens, die elkander daar teruggevonden moeten hebben, zal kunnen weêrhouden van te werken tot nut van anderen.

Tot dit verheven gezelschap, tot deze heerlijke ondernemingen, tot deze onbegrensde, gezegende hulpvaardigheid is onze roemvolle strijder overgegaan. Met onze dankbaarheid en onzen zegen volgen wij Hem, en met blijdschap en niet met droefenis vieren wij zijn Opgang naar den Hooge!

DE GRONDBEGINSELEN VAN HET SPIRITUALISME.

Het gouden jubileum van de eerste spiritualistische mededeelingen in Hydesville wekt thans in hooge mate de gemoederen op van de zoo talrijke aanhangers dezer leer in de Vereenigde Staten.

Van verschillende kanten wordt er de aandacht op gevestigd, dat tot vermijding van scheuringen en verhooging der bewustheid der eensgezindheid op het Jubileum-Congres in Rochester, de grondslagen zullen vastgelegd worden, waarmede elk spiritualist, al moge hij persoonlijk andere inzichten huldigen zou kunnen instemmen. De decanus Clarke stelt in »Light of Truth" de volgende stellingen voor:

1. De mensch is een geest met een vleeschelijke omhulling. (Een onsterfelijke geest in een stoffelijk organisme.)

2. Als geest overleeft hij den dood van zijn physiek bestaan. (De dood verbreekt het vleeschelijk hulsel, maar verandert den geest niet dien hij bevrijdt.)

3. Wanneer de mensch na den dood van het lichaam in het geestelijke leven treedt, blijft hij onveranderd wat geest en karakter betreft. (De onsterfelijke geest kan zich openbaren door en aan sensitieve personen en invloed op de levenden uitoefenen ten goede of ten kwade.)

4. Door de tusschenkomst van sensitieve sterfelijken kan

hij op verscheiden manieren nog met levende personen zich in betrekking stellen.

5. In het aan gene zijde volmaakt zich de geest op onbegrensde wijze met betrekking tot weten en moraliteit.

6. De geestenwereld is eene oneindige ruimte en is in verscheiden levenssferen en graden verdeeld.

7. Daar evenals hier heerscht de wet van oorzaak en gevolg, en dientengevolge wordt geoogst wat gezaaid werd. Een zondig leven heeft in het aan gene zijde een opvoedende droefenis ten gevolge — toch zal ieder in verloop van tijd tot wijsheid en tot geluk kunnen komen.

8. Ieder moet zelf zijne verlossing uit dwaasheid, zonde en derzelver gevolgen bewerken.

9. Het heelal is bezield en doordrongen van een oneindigen geest of intelligente kracht, welke de bron is van al het geestelijke, van alle beweging, van alle gewaarwording, van alle verstand.

10. Er bestaat geen persoonlijke God, (want een zoodanige zou niet eeuwig kunnen zijn) die als zoodanig aan menschen of geesten bekend was.

Bestaan er dus bijzondere »gevallen van vooruitzien of bijzondere openbaringen, zoo komen deze van geesten, die eens menschen waren.

11. Derhalve zijn ook de bijeengebrachte Bijbels menschenwerk, het werk van levenden of afgestorvenen.

12. Alle geesten, welke zich aan ons openbaren, zijn niet volmaakt en aan dwaling onderhevig, daarom moeten wij »de geesten proeven" op grond van ons verstand en op grond der natuur.

13. Daar de natuur ons aller moeder is, zijn wij broeders en moeten dientengevolge handelen, dat wil zeggen, anderen zoo behandelen als wij zouden wenschen behandeld te worden.

14. Spiritualisme beteekent meer dan het verkeer tusschen geesten en menschen en dient slechts daartoe om de onsterfelijkheid der menschen en de voorwaarden, waardoor een verkeer mogelijk is, te bewijzen. Het beduidt veel meer een

algeheele hervorming, en daardoor een geestelijke opheffing des menschen.

15. Spiritualistische verschijnselen, psychische als physieke, zijn noodzakelijk om als grondslag voor onze philosophie en godsdienst te kunnen dienen.

EEN WOORD VAN MEVR. VAN CALCAR OVER OOSTERSCHE PHILOSOPHIE.

Gij vraagt mij hoe ik denk over de Oostersche philosophie, waarmede enkele Spiritualisten tegenwoordig zoo in de weer zijn. Laat ik u kortelijk mogen zeggen dat ik de Oostersche philosophie als een eerbiedwaardig overblijfsel uit een voorwetenschappelijk tijdperk zoo hoog acht, zooals men de ruïnen van oude tempels bewonderen kan, zonder te verlangen daarin te wonen noch te aanbidden. Men kan er licht in ver. dwalen, als men niet door een gids van twee helderbrandende lampen is vergezeld en niet met grondige, wetenschappelijke kennis ter eene zijde en van de andere van een degelijke studie van de Westersche philosophie is voorzien.

Al wat ons meest fragmentarisch uit de oude Oostersche wijsheid tegenwoordig wordt opgedischt, kan eenig denkbeeld geven hoe men voor eeuwen dacht en fantaseerde om zich de wereld en het leven te verklaren, maar geenszins hoe wij er thans over moeten denken, voorgelicht door feiten en realiteiten, die worden waargenomen en geen bloote theorieëen en fantasieën zijn. Ik beschouw die Oostersche invasie van ideeën als een ramp, als eene epidemie, die zwakke hoofden krank zal maken en in een verkeerde richting voort zal drijven. Ongeleerde auteurs knoeien er verschrikkelijk mede en het is bedroevend dat deze eeuwenlang verschimmelde leerstellingen als een voor onze eeuw passend zielevoedsel worden aangeprezen. Als in die leer nog levenskracht, een levenwekkende

kiem lag, dan zou het toch moeten blijken bij die volken, welke al deze onvruchtbare antiquiteiten bezitten, waar thans de dood en de duisternis heerscht, volken die niet zullen opwaken ten leven vóór dat het zuivere Evangelie van Christus hun bereiken zal.

Waak en bid; blijf bij onzen eenigen Meester, die ons toeroept: ik leef en gij zult leven.

Vele fanatieke geesten zijn uitgegaan om de menschen te verleiden. Al de ijveraars zijn mediums onder fatale invloeden van Buddhistische geesten, die meenen de menschheid te moeten redden met de leer die hen zelf rampzalig heeft gemaakt en niet in staat is om hun volk op te beuren uit de ellende.

Evenmin als men uit het oude Testament het Christendom kan leeren, kan men uit de oud Oostersche theorieën tot een standpunt komen dat voor het heden past en ons licht en leven kan brengen.

LOSSE BLADEN UIT MIJN AANTEEKENBOEK.

(Vervolg van blz. 364.)

De mensch wil wonderen en is niet tevreden met hetgeen hem wordt geschonken en daarenboven is menigeen zoo inconsequent om die aanbieding van bloemen uit den hemel te gelooven en aan te nemen met volle overtuiging; maar het wonder, het waarachtig groote wonder der menschwording van onzen Verlosser te verwerpen. Lieve vrienden, waakt en strijdt, maar zoekt en bidt. Hoe meer gij dit doet, hoe lichter en duidelijker het u worden zal, hoe meer vrede en vreugde er in uw hart zal komen.

1891

Met een onuitsprekelijk gevoel van dankbaarheid begin ik een nieuw aanteekenboek, in de hoop opnieuw begenadigd te worden met het verdere onschatbare onderwijs van mijne geestelijke leidsvrouw, mijne onzichtbare opvoedster. Moge het heerlijke voorbeeld van hare hemelsche toewijding en zelfopoffering om zoo lang bij mij in het stof, het onreine stof der aarde te vertoeven, mij steeds aanvuren om die gewijde voetstappen te drukken met de volle bereidvaardigheid des Evangelies.

Hoe goed is het, mijne Elise, dat ge die vriendelijke vraag aan de buren hebt gericht, (iemand had bloed opgegeven), want toen ge gisteren daar niet gewillig in toestemdet, vond

ik dat geheel verkeerd en hoopte dat nadenken u wel tot andere inzichten zou brengen. Ge hebt u te veel teruggetrokken van hen, die niet met u sympathiseerden. Ja, beste, de grief, die ge tegen hen hadt, was juist dit gebrek — maar hebt ge wel eens gedacht dat dit dezelfde oorzaak ook bij hen was, die hen van u terughieldt — en wie is dan de grootste, de edelmoedigste? Rein, zuiver, mijne Elise, in alle grondoorzaken.

Geheel vrij van kleingeestigheden of van egoïsme op dit gebied. Van u moet een stroom van liefde, vriendelijkheid, welwillendheid uitgaan. Gij moet trachten te winnen, niet gewonnen te worden; u moet men aan kunnen wijzen als voorbeeld, als een levend bewijs wat deze Nieuwe Bedeeling in 's menschen gemoed vermag.

Strijden, bidden en niet te dikwijls zeggen: ik ben toch ook maar een mensch.

Tracht dan gijlieden volmaakt te zijn als onze hemelsche Vader. Het voorbeeld ligt voor ons: bidden, strijden, er komen met struikelen — en opstaan.

Wees welgemoed, mijne Elise, en laat u door geen te zwaarmoedige gedachten afmatten, of ook wel, het is zoo, mijn beste, door overdreven vrees meeslepen; die gedachten maken te gedrukt en ongeschikt voor leven en werken, en beiden worden door onzen hemelschen Vader ons op de hand gelegd, nietwaar? Daarom, laat altijd, onder welke gedachten ge ook gebukt gaat, welke graad uw geloof bereikt heeft, de barometer steeds rijzende bij u zijn (het omgekeerde van de aardsche beduidenis, want daar beteekent het rijzen slecht weer). Maar ik weet dat een opwekkende stem van hier altijd goed doet en u weer met kracht en moed bezielt. Wees niet bekommerd en geloof ook mij, die u steeds datgene aangeeft en raadt wat ten goede moet leiden. Gij hebt het ondervonden, beste, hoeveel zegen er is op uw laatste werk. Gij moest u bedwingen in uw vaart om dien kant uit te gaan. De studie eens op zij te zetten en weer voor het algemeene nut te

schrijven Gij doorzaagt toen de bedoeling nog niet. Wij van hieruit wel, omdat het ook voor uw werk in des Heeren bedoeling lag u meer bekendheid opnieuw te geven, want gij waart door velen vergeten, door anderen als ziek van hoofd verklaard; dit moest geschieden en daardoor is een dubbel doel bereikt: uzelve te verloochenen, te zien, hoe niet alleen kolossale geleerde werken goed doen, maar hoe ook den nederige in dit opzicht genade gegeven wordt.

Er zijn gebreken, lieveling, die zoo nauw aan deugden zijn verwant, en om van hieruit als gelei- of beschermgeest daar op te werken is zoo uiterst moeilijk. In deze sfeer gaat dat gemakkelijker; maar om het rechte evenwicht bij den aardbewoner te verkrijgen is zoo uiterst zwaar.

Mijne Elise, ik moet even een woordje met u spreken over het nemen van een afbeeldsel. Gij nog iemand uit uw kring moet zich de illusie vormen om van mij of wie hier aanwezig zijn eenig bewijs op glas of papier te krijgen. Het zou mij leed doen om de teleurstelling, die het u allen zou berokkenen. Wat er ooit op aarde heeft plaats gehad van zoodanige dingen, ik wil het niet beoordeelen; dat heeft niet in den weg van mijn studie of werk gelegen. Evenwel, dat kan ik naar waarheid en met kennis van zaken u mededeelen dat er uit onze en uit hooger sferen geen afbeelding op aarde kan genomen worden, om de eenvoudige reden dat er op die wijze tusschen hemel en aarde geen verbinding kan bestaan; ons geheele zijn, ons innerlijk ik, ons wezen, onze kleeding is te etherisch dan dat die op- of overgenomen zou kunnen worden. De geestelijke photografieën zouden, indien het kon, van zulk een onvergelijkelijke schoonheid en lieftalligheid en bevalligheid zijn, dat de mensch er afgoderij mee zou plegen. Ik kan het niet beoordeelen wat en door wien het ooit gebeurd is, en ik weet te goed dat voor degeen, die alles blindelings aannemen, mijn woord en mijn idee van geene macht zou zijn; doch gij, mijne Elise, moet de waarheid weten.

Wordt vervolgd.

EEN LIED OP DEN 31sten DECEMBER 1853. *)

Een lied des lofs, een feestlied om te danken,
Een psalm des heils, het offer van mijn klanken
Zij Hem gebracht,
Die met zijn zegeningen
Als teekens van zijn liefde en macht
Alom ons wil omringen.

Door liefdes band heeft Hij ons nauw verbonden
En zwervensmoê een rustplaats ons gevonden
In 't eigen thuis
Bij nuttig, werkzaam leven
Een vruchtbren hof, een aardig huis
Ons op het land gegeven.

Hoe blij te moe leg ik mij 's avonds neder
Hoe vriendlijk wekt mij iedren morgen weder,
Daar 'k aan uw hart
De zoetste vreugd mag smaken
Mij veilig voel voor 's levens smart
Als kon geen leed mij naken.

Al wat deez aard mij immer heeft geschonken,
Geen schooner toon heeft ooit voor mij geklonken
Dan 't teeder woord,
Dat mij uw stem doet hooren,
Dat telkens mij op nieuw bekoort
Als schooner dan te voren.

---

*) Elise leed toen reeds aan rheumatische pijnen en werd daardoor verhinderd op den oudejaarsavond mede ter kerke te gaan. t'Huis komende verraste zij mij met het hier medegedeelde lied, dat zij onder kerktijd voor mij had opgeschreven.

En in uw oog uw liefde steeds te lezen
Bij 't zacht gevoel hoe 'k alles u mag wezen —
Dat is mijn vreugd,
Mijn hoogste wensch op aarde
Geen goed is mij bij die geneugt
Van zoo onschatbre waarde.

Zoo staan wij zaam om 't jaar weer in te treden;
Wij zien terug op 't vluchtende verleden;
En zinken neer
Om onzen God te loven
Al gaat de lof van zulk een Heer
Ook 's menschen dank te boven.

Ons dankaltaar zij heel ons volgend leven
Als offer zij Hem 't gansche hart gegeven.
Door zuur en zoet
Moog Hij ons meer verbinden,
Steeds meerder trouw in ons gemoed
Voor zijnen dienst bevinden.

Dan wordt de band, die teeder ons omsnoerde
Een zilvren koord, dat ons ten hemel voerde;
Zoo hand aan hand
En met vereende krachten
Bereiken wij het vaderland
Om 't eeuwig heil te wachten.

TOEKOMST.

Wie bleef niet vaak met vorschend oog
Op 't wijd verschiet der toekomst staren;
Wie vroeg nooit wat zij hem zou baren,
Noch wenschte 't uitzicht op te klaren,
Dat God met nevelen omtoog.

Wie poogt niet peinzend neergezeten,
Licht met een al te stout vermeten,
Een blik te werpen door 't gordijn,
Waarachter wijslijk is verborgen
De schat der vreugd, de maat der zorgen
Die hier beneên ons deel zal zijn.

Maar durfde ik ooit een blik te wagen
't Was of de dag die heden rees,
Mij ernstig op de toekomst wees;
Niet om 't verborgen haar te vragen
Maar, om de beelden die 't verschiet,
In nevelachtig waas mij biedt
Met kalme blikken te aanschouwen,
En bij de vreugde die ginds wenkt,
Of bij de vreeze die mij krenkt;
Alleen op onzen God te bouwen.

Zal ik het beeld der toekomst gelooven
Mij voorgetooverd in 't verschiet?

ELISE.